

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félre 14 korona. Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 2 korona 40 fillér. Egyes szám helyben és vidéken 10 fillér.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 708.

A háboru pénzügyi következményei.

Budapest, december 5.

A háboru fenyegető viharai a mai megnyugtató jelentések után nagyban lecsendesedtek, de azért talán sohasem rettegett a monarchia lakossága egy bekövetkező háborútól annyira, mint retteg attól, amelyről most annyit suttognak. S csodálatosképpen ezuttal nem a hadsereg sorsa érdekli, pedig a harcmezőn a saját vére ömlik, de szomorú sejtelmek vannak azokról a pénzügyi és gazdasági krízisekről, amelyekbe iparunkat és kereskedelmünket ez a háboru dönteni fogja. Hisz még ugyszólván a kezdet legkezdetén vagyunk, még a mozgósítás sincs elrendelve, sőt talán nem is fog arra sor kerülni, s a monarchia máris száz milliónál többet veszített részint effektive, részint közvetve, a török bojkott-mozgalom révén. S Magyarországot, fájdalom, ebben még nagyobb veszteségek érték, mint Ausztriát. És hiába jön hivatalos részről a czáfolatok tömege és hiába igyekeznek hivatalos kommunikációval bizonyos optimizmust bevinni a köztudatba, kétségtelen, hogy a bojkott-mozgalom terjedőben van s úgy az osztrák, mint a magyar import és ennek folytán a produkció, helyre nem hozható veszteségeket szenvedett már eddig is.

És veszteségei napról-napra növekedni fognak. A magyar cukorkivitel Törökországba teljesen megszűnt, s megszűnt liszt-kivitelünk. Az orsovai, brassói és fiumei petróleumrafinériák elveszítették törökországi vevőiket, csökkent a fémáru-, kézműáru-, bőráru- s a gépkivitelünk. Ennek folytán a hajóstársaságokat is rengeteg kár érte. Magának a Dunagőzhajózási társaságnak harmincz százalékkal kevesebb az idei bevétele, mint volt a tavalyi. A Triesztben és Fiumében megrakott hajókat nem lehet Szalonikiben kirakni s azok nemcsak azáltal veszítenek, hogy a rakományukat vissza kell hozniok, hanem azáltal is, hogy nem rakodhatnak be Törökországban, tehát ezeket a fuvardijakat is veszítik. A porok egész tömege lesz ennek a bojkott-mozgalomnak következménye, mert a szállítók a kényszervisszaszállítás költségeit nem akarják megfizetni a hajóvállalatoknak, azzal érvelvén, hogy a hajóstársaság köteles az árut kirakni, viszont ezek vis majorral védekeznek, s a kétszeres viteldíjat követelik, ami sok millióra rug.

De az a hátrány is származik ebből a bojkott-mozgalomból, hogy elveszítjük balkáni piacainkat. Olaszország, Belgium, Svájc és Anglia elárassította úgy-

nökökkel a Balkánt s az a veszedelem fenyeget, hogy ezek az országok ott elszakítván a török izlést, eltanulván a törökországi kereskedelmi forgalom szokásait és utánozván azt a csomagolási módot, amely a török piacokon a legfontosabb, annyira meghonosodnak, hogy a piacokat újból vissza nem tudjuk majd szerezni, vagy csakis a legnagyobb áldozatok árán.

Mert Törökországban ez a bojkott-mozgalom magas ethikai alapon áll.

Hisz ha Törökországban nagy ipar volna, akkor azt lehetne mondani, hogy az osztrák és magyar áruk kiszorítása a belföldi iparnak válik előnyére. Így azonban, mikor a közelebb fekvő, tehát olcsóbb osztrák és magyar helyett olasz, belga, svájci, angol, francia és német, tehát a távolság miatt is drágább iparcikkeket vásárol, tulajdonképpen anyagi áldozatot hoz. S ha ennek dacára folyton terjed a bojkott-mozgalom, ez lehet török szempontból gazdasági esztelenység, de olyan nemzeti erőre és öntudatra vall, a melylyel mi nem fogunk megbirkózni tudni. Jellemző, hogy míg eddig egész Törökországba Ausztriából szállították a vörös fezeket, mert Törökországban csak fehér fezeket tudnak gyártani, a melyet csakis a legalacsonyabb néposztály hordott, a bojkott-mozgalom óta minden török ilyen durva fehér fezt hord, s a szaloniki-i fezgár az utolsó héten nyolczezer tucat ilyen fezre kapott megbízást. Tehát egy nagy osztrák iparág ment máris pusztulásba. Pedig Törökország is sulyosan érzi már a bojkott-mozgalom hátrányait. A drágaság kezd nagyon érezhető lenni. A cukor ára husz százalékkal, a papír tíz százalékkal, a kávéé, petróleumé, cigarettapapír é öt százalékkal emelkedett. S ennek dacára a török nép rendületlenül kitart és szó sem lehet arról, hogy a bojkott-mozgalom csökkenjen.

S ha semmi egyéb következménye nem volna többé a jelenlegi viszonyoknak s ha most, máról holnapra helyreállana ismét a rend és a békekesség, már akkor is több mint száz milliót veszített a monarchia, amit Bosznia és Hercegovina igazán nem ér meg.

De fájdalom, arra számítani sem lehet, hogy a viszonyok javuljanak. És ha a háboru nem üt is ki a legközelebbi napokban, pénzügyi erőnket a végsőig fogja igénybe venni már az a részleges mozgósítás-féle is, amely most folyik. S mindenkinek, aki gazdasági életünk alakulásai iránt érdeklődik, fel kell magában tennie a kérdést, hogy háboru esetén a monarchia miből fogja azokat a rengeteg költségeket fedezni, amiket a háboru igénybe venne. Most fog ki-sülni, hogy a hármasszövetség reánk

nézve mennyit ér. Tittoni tegnapi beszéde után kétségtelen, hogy Olaszországra semmi tekintetben nem számíthatunk. Valószínű azonban, hogy Németország nem hagy cserben bennünket. De feladata nemcsak az, hogy hadseregével szükség esetén meggátoljon idegen beavatkozást, erre alig kerül sor, hanem főleg az, hogy a háboru céljaira kibocsátandó kölcsönkötvényeinket felvegye. A francia és angol piac természetesen el fog előlünk zárkózni s csakis Németország az, amely segítségünkre lehet. Pénz most sok van Németországban. Az utolsó évben a német birodalmi és a porosz kormány s egyes városok majdnem másfél milliárdnyi kötvényt helyeztek el a német piacon. De ez az összeg ismét visszafolyt már a közönség közé. S a német tőke most ismét rengeteg összegekben hever felhasználatlanul. Németországban tulajdonképpen most békés harcz folyik a kormányok és a tőke közt. A tőke rezerváltan viselkedik, tudván azt, hogy a német hivatalos körök csak arra várnak, hogy a német tőkebőség napfényre kerüljön, a Reichsbank kamatlába ennek folytán leszálljon és a tavaly 4 és fél százalékkal kibocsátott kötvényeket azonnal konvertálni fogja négy százalékosokra. Ennek akarja a német tőke elejét venni azzal, hogy egyelőre teljesen visszavonul. A Reichsbank magas kamatlába tehát nem azt jelenti, hogy Németországban kevés a heverő tőke, hanem a német bankárok és tőkésék védekezése ez a konverzió ellen. Ha azonban Ausztria-Magyarországnak háborus célokra pénzre lesz szüksége, a német tőke a kormány nyomása alatt épügy rendelkezésünkre fog állani, mint az orosz-japán háboruban a francia tőke rendelkezésére állt Oroszországnak s az angol tőke Japánnak.

Igaz, hogy ha ilyen módon az nem is okozhat gondot, fogunk-e kölcsönt kapni, vagy sem, ez a kölcsön oly drága lesz nekünk, amely évtizedekre meg fogja bénítani egész gazdasági életünket. Nemcsak azért, mert szó sem lehet olcsóbb kamatozású kölcsönről, mint legjobb esetben négy és fél százalékos koronajáradékról, vagy négyszázalékos aranyjáradékról, hanem azért is, mert az átvételi árfolyam okvetlen öt, sőt öt és fél százalékosá teszi a kölcsönt. Ez pedig horribilis, mikor sok száz milliós kölcsönről van szó. Kétségtelen, hogy állami költségvetésünk egyensúlya végleg megdől, s annyira eladósodunk, hogy évtizedeken keresztül nem fogunk semmi kulturcélra, vagy hasznos gazdasági befektetésre pénzt kapni. S nemcsak, hogy majd az önálló bankról fizetési mérlegünk rosszabbodása

miatt szó sem lehet, de az is szinte ki lesz zárva, hogy 1917-ben akár az önálló vámterületet, akár az önálló bankot eladósodottságunk és csekély gazdasági s pénzügyi ellenálló képességünk miatt megvalósíthatjuk.

Mert nem szabad elfeledni, hogy reánk még egy győzelmes háboru sem járhat pénzügyi előnnyel, hisz hadisarcz fizetésére sem Szerbia, sem Montenegró, sem Törökország nem képes. Tehát ezt a háborut tisztán a saját anyagi erőnk-ből kell folytatnunk, anélkül, hogy utólagos rekompenzációt remélhetnénk. Így aztán még egy győzelmes háboru is eladósodásunkra vezet s attól lehet tartani, hogy a háboru árát Magyarország fogja megadni azzal, hogy annak az önálló vámterület és az önálló bank fog áldozatul esni.

Ez az, ami első sorban az egész magyar nemzetet a háboru ellenségévé teszi. Ez az, amiért nálunk nincs háboru-párt, s amiért szó sincs lelkesedésről, ami minden nemzetet elfog a háboru előtt. Nálunk öntudatlanul érzi mindenki, hogy ez a háboru gazdasági életünkre katasztrófa lesz, s legfeljebb csak az lehet e pillanatban kétséges, hány évtized kell majd ahhoz, hogy ismét félig-meddig talpra álljunk. Mert évtizedek kelljenek hozzá. Hisz már az utolsó negyven év békés és produktív munkája is majdnem évi négyszáz millióval tette passzívvá fizetési mérlegünket, el kell remélni, hacsak arra gondolunk is, mi lesz akkor, ha ez a passzivitás még száz millióval emelkedik minden évben s amikor ez a száz millió teljesen improduktív kiadásoknak lesz a kamata. S nem szabad elfeledni, hogy egy négy és fél százalékos járadék egyszerre úgy leszorítja eddigi négy százalékos kötvényeink árfolyamát, hogy azon a réven is megszámlálhatatlan milliányi veszteség ér bennünket s hogy külföldön elhelyezett papírjaink olyan tömegben özönlenek majd vissza, hogy azokat csakis elszegénye-

désünk árán tudjuk majd ismét visszafogadni. S akkor aztán hiába rendeztük a valutánkat, hiába igyekeztünk anyagi erőnk végső megfeszítésével kulturállamot létesíteni. Az utolsó negyven év s minden munkája, s minden áldozata kárba veszett s kezdetjük előlrol a sisiphusi munkát.

Nekünk igazán nem érte ezt meg Bosznia és Hercegovina.

A politika világából.

Budapest, december 5.

A horvát bán Budapesten.

Báró Rauch Pál horvát bán ma reggel Budapestre érkezett és a képviselőházban felkereste Wekerle Sándor miniszterelnököt és Josipovich Géza horvát minisztert. A miniszterelnök és a bán tanácskozása hosszabb ideig tartott. Ezután a horvát miniszter és Jekelfalussy Lajos honvédelmi miniszter tanácskoztak a horvát bánnal. A horvát bánnak Jekelfalussy honvédelmi miniszterrel folytatott tanácskozása a körül forgott, hogy a Horvátország területén működő csendőrtisztek nem-rév felhívást kaptak a magyar nyelv megtanulására. Ezt a felhívást a mindenben nemzeti sérelmet látó horvát politikai körök nyomban felhasználták a maguk izgató céljaira. Jekelfalussy miniszter kifejtette, hogy ez a felhívás éppen a csendőrtisztek saját érdekében látott napvilágot. A felhívás különben csak figyelmeztette azokat, akik magasabb előmenetelre tartanak igényt s akiknek ebben az esetben szükség-szerűleg Magyarországon is kell működniük, — hogy erre való tekintettel a magyar nyelvet is sajátítsák el. A horvát bán csatlakozott a miniszter felhívásához s így a legújabb „nyelv-sérelm” ügye elintézését nyert.

Báró Rauch azt a hírt is megezárolta, mint a horvát országgyűlést hamarosan összehívják és aztán újra fölosztatják. A horvát politikai helyzet ma még nem tisztázódott annyira, hogy az országgyűlés összehívására gondolni is lehetne.

A bán, aki egyébként a Horvátországban megindult ipari és beruházási akcióról tanácskozott, még ma délután visszautazott Zágrábba.

Zágrábban a bán budapesti utazásával kapcsolatban az a hír terjedt el, hogy a horvát-szerb koalíció egy része és pedig a jogpárt, a bánnal tárgyalásokba hajlandó bocsátkozni a helyzet kibonyolítása érdekében. Megerősíteni látszott ezt a hírt az „Obzor”-nak tegnapi cikke, mely oda konkludált, hogy a horvát országgyűlést Rauch bán alatt is munkaképessé lehetne tenni. A híresztelések kapcsán kérdést intéztek a horvát-szerb koalíció egyik vezető emberéhez, aki azt mondotta, hogy a koalíció semmi áron se bocsátkozik tárgyalásokba Rauch bánnal. Ha azonban a jogpárt mégis tárgyalni akar Rauchhal — mondotta ez a politikus — ugy előbb lépjen ki a koalícióból. A horvát-szerb koalíció nagyon óhajtja a magyarokkal való békés meg-egyeződést, de ennek első feltétele Rauch és kormányának távozása.

A bankkérdés körül.

A bankkérdés és a fuzió körül az eszmecserék egyetlen pillanatra sem szünetelnek. Azok a hírek, amelyek — mint már megirtuk — arra vonatkoznak, hogy a bankkérdés megoldására két terv is merült fel, ismét felújulnak. Az első terv az, hogy az Osztrák-Magyar Bank ez év végével, mikor a megújítás kérésének terminusa lejár, az osztrák kormánytól kérni fogja egy osztrák jegybank, a magyar kormánytól egy magyar jegybank felállításának szabadalmát. Mindkét kormány meg fogja adni tiz esztendőre a kért szabadalmat s aztán a két kormány gondoskodni fog róla, hogy a két szabadalom egységes szövegű, a két bank alapszabályai szintén teljesen konformisok legyenek. Ilyenformán ugyanaz az egy bank kettőnek fog látszani, de egyazon tőkével és egyazon alapszabályokkal fog a két helyen működni. A második verzió az Osztrák-Magyar Bank megkéri szabadalmának meghosszabbítását (külön Ausztriára és külön Magyarországra nézve. A magyar kormány aztán megállapodik az Osztrák-Magyar Bankkal a külön magyar bank felállítása iránt. Megállapíthatnák az alaptőke, mely-

Méhek.

Irta: Hevesi József.

(Utánnyomás tilos.)

I.

A muzsák madarai között keresett enyhülést, feledést a kis tiszteletesnek megtépett lelke.

A kis méhek között, melyeket Varro oly találóan nevezett a muzsák madarainak.

A kis tiszteletesnek nagyon nagy bánata volt.

Szívének méhkirálynőjét siratta.

Elröpiült idegen virágokra a szépséges királyné és itt hagyta őt megtépett lélekkel, csalódástól vérző szívvél.

A karsu termetű, aranyhaju, lenkék-szemű Arató Regina.

Mással tette meg nászrepülését.

És a szegény kis tiszteletes lelke sóhajtozva száll utána, a kis Regina, az ő szívének kegyetlen királynője után.

A méhesben üldögélt óraszám nap-nap mellett és nézte, hogy rajzzák körül az istenek nemzeté kis méhikék a Dzierzon-duczokat s hogy serénykednek a méz készítésében. Hiszen a nektár, mely táplált, de nem terhelt, az isteneknek e csodás itala, eledele sem volt egyéb, mint kilencszeresen hatványozott méz.

Csöndes zümmögésük elringatta lelke fájdalmát és serény munkálkodásuk megtanította felejteni.

Ott üldögélt a lugásban. Körülötte a sok méhészeti szerszám, a barkácsoló lépkés, a sok keretfogó, lépbak, tisztító kaparó, mézpergetyű.

És egyre nézte azt a csodás világot, mely örökkön örökké sűrög, mozog körülötte, mely mindig munkálkodik és mely a virágok kelyhéből harmatos mámor között meríti életének édes czéljához, a mézhez szükséges himport.

Hogy dolgoznak! Hogy serénykednek! Hogy építenek! Hogy tataroznak!

Igazán a biblia szavai szerint a szent isteneknek lelkek vagyon e kis rovarakban.

II.

Egy nyári délelőtt szintén a méhesben ül vala a kis tiszteletes, Domándy János.

A muzsák madarai egyre hordták a mézet a rozmarin, kakukki, zsálya, méhfű és baltaczim kelyhéből és megtömték a sejtüket.

Gyönyörű méhikék voltak: olasz méhek, egyiptomi méhek, himettoszi méhek, szürkés-sárga afrikai méhek, az apró fekete madagaszkári méhek.

És mindegyik a saját duczát kereste föl. De-hogy is keveredtek volna össze!

És egyszerre csak az egyikből a méhkirályné lépett elő. Gyönyörű, karsu, szőke szépség. Aranysárga potrohát hártvány szárnyai csak részben fődtek. Valamennyinél nagyobb, impozánsabb, előkelőbb. Igazi királyné!

És mint királynénak, van kísérete is. Csupa lovagok, udvarlók, a királyné kegyére áhitozók.

Ezekkel most teszi meg nászrepülését a királyné.

Ott hagyta a duczot és a ragyogó levegő-égbe száll ki, hogy ott a szíve megnyilatkozzék egyetlen egy szerelmi nászra, mely aztán egész életére ellátja a szerelem gyönyörűségével. Mert

ezenl nem érez több vágyat szerelmi gyönyörre!

A lovag, akit kintüntetett, halállal fizeti meg a királyné szerelmét. De képzelhető-e szebb halál, mint az, mely egy királyné szerelmes karjai között éri utól a gyönyörben fuldokló lovagot?

Néma áhitattal nézte a kis tiszteletes ezt a nászmenetet.

És megint az ő szíve királynőjére gondolt, akinek karjai között de szívesen végezte volna ő is fiatal életét a szerelem édes halálával.

De már ennek vége!

Arató Regina választása másra esett.

Pedig hogy szerette! Sohasem fogja feledésnek ereszteti azt a szenderez szemű leánykát.

Azt hitte, hogy megtalálta benne a földön az égnek egy angyalát. És amerre az az angyal lépeget, virág fakad a szegény kis tiszteletes számára. A mennyei gyönyörűség virága.

Szelid arca a férfitekintet előtt egy pirult, mint granátpóma és nárdusnak jóillatja származik ő tőle.

Mikor először megpillantotta, olyasformát érzett, mint amit a befagyott patak érezhet, mikor a tavasz közeledik és valami enyhe sejtelen felpattantia hideg jégpáncélját, meglelegíti hullámaival, melyek mint apró kecskegidák kezdenek szertelen érzéssel ugrálni.

Ilyent érzett a kis tiszteletes, mikor először megpillantotta azt a gyönyörű szelid teremtet.

Mint ha a lelkében minden vígasságtévő szerszámia a boldogságnak szólalt volna meg mennyei harmóniában.

De az ő Regínája otthagya a családot.

nek egy része — úgy halljuk, egy harmadrész — aláírás útján biztosíthatnák, míg a részvény-
tőke másik részét, vagyis a két harmadot, az
Osztrák-Magyar Bank fedezné. Ha ez és a többi
megállapodás sikerül, akkor a magyar kormány
ilyen értelemben tenne előterjesztést az ilyen
formában létesítendő külön magyar bank fel-
állítására, illetve az ilyen értelemben megadandó
privilegium megszavazása iránt a törvényho-
zásnak.

E körül a két verzió körül, amelyek közül
a második látszik valószínűbbnek, bár még min-
dig igen messze van a függetlenségi párt állás-
pontjától, forognak most a tárgyalások. Éppen
ezért politikai körökben nagyobb jelentőséget tu-
lajdonítanak gróf Andrássy Gyula mostani
bécsi tartózkodásának. Azt hiszik, hogy a svéd
király bécsi látogatásán kívül a függőben levő
politikai kérdésekkel is összefüggésben van a
belügyminiszter bécsi útja. Gróf Andrássy
elutazása előtt süröbben érintkezett független-
ségi képviselőkkel és tőlük információkat óhaj-
tott szerezni a párt álláspontjára nézve.

A képviselőház nyolcz órás ülésének befe-
jeztekor gróf Batthyány Tivadar elnök, mint
jelentik, össze fogja hívni a bankbizottságot. A
bizottságot már csak rövid néhány hét választja
el attól, hogy a kérdés fölött az érdemleges vi-
tát megkezdhesse és azt mielőbb be is fejezze.
A bankbizottság tanácskozásainak idejét a bi-
zottság elnöke a kormány tagjaival kívánja elő-
zetesen megbeszélni és a bizottságot azután fog-
ja összehívni. Az első ülés — úgy tervezik —
e hónap közepe körül fog megtartatni. Az érdem-
leges tanácskozások pedig attól számítva körül-
belül három hét múlva. A bizottság ülései ide-
jének megállapításánál alkalmazkodni fog a kor-
mány munkabeosztásához, de azt remélik, hogy
az nem lesz akadály annak, hogy a bankbizott-
ság január közepe körül be is fejezhesse tanács-
kozásait.

Politikai tömegsztrájk.

A szociáldemokrata-párt holnapra rendki-
vüli pártgyűlést hívott össze, amelynek döntenie
kell abban a kérdésben, hogy milyen módon
foglaljon állást a párt a választói reformmal

szemben. A pártvezetőség, mint ismeretes, azt
az indítványt fogja tenni, hogy „a kormány vá-
lasztójogi javaslatával szemben alkalmazza a
munkásság a politikai tömegsztrájkot, mint utol-
só fegyvert,” míg Garami Ernő azt az ugyan-
csak ismert indítványt fogja benyújtani, hogy
amennyiben a kormány tervezte plurális és nyílt
választójog a proletárság minden ellentállása
mellett is törvénynyé válne: a szociáldemo-
krata-párt az ezen alapon tartandó képviselővá-
lasztásokon nem vesz részt; ehhez képest a párt
szervezete és harcmódja azonnal, mindenben a
parlamenten kívüli küzdelem föltételeinek meg-
felelően alakított át.

Mindkét indítvány igen érdekes, de az első-
nek természetesen sokkal messzebb menő a ha-
tása. A pártgyűlésre százhuszonöt városból két-
százkilenczven küldött érkezett a fővárosba, akik
ma délután előzetes konferenciát tartottak. Ezen
a megbeszélésen úgy látszott, hogy a küldöttek
azzal a programmal jöttek Budapestre, hogy a
politikai tömegsztrájk kimondása mellett sza-
vazzanak. Azonban, ha holnap valóban prokla-
málják is az általános sztrájkot, az csak egy bi-
zonyos időre megállapított tüntetés lesz, amely
csak egy-két napig fog tartani.

Semmiesetre sem lesz olyan sztrájk, amely
késhegyig menő harcot jelent, hanem csak
olyan tüntetés, mint amilyen a múlt évben az
október tizediki volt. Különbösen is maguk a szo-
cialisták is tudják, hogy ilyen tömegsztrájkot
csinálni nem lehet. A legtekintélyesebb szak-
szervezetek egyikének, a nyomdászszakszer-
vezetnek lapja, a „Typographia”, igen határo-
zottan ellene nyilatkozik az indítványnak, ami-
kor ezeket írja róla:

„Ezt az indítványt — enyhén szólva —
könnyelműségnek tartjuk. És annál nagyobb a
könnyelműség, mert a pártvezetőség részéről
jön, amelynek leginkább kellene ismernie azo-
kat a viszonyokat és körülményeket, melyek
következtében egy politikai tömegsztrájknak a
kimondása a jelen időben nemcsak hogy célra
nem vezetne, de határozottan káros volna. Ha
pedig taktikából — fenyegetésként — akarja
csupán kimondatni, de csak később — alkalmas
időben — alkalmazni, szintén nem kisebb köny-
nyelműség. Mert ezzel egyrészt teljesen hatás-
talanná teszi ennek a fegyvernek hatékony ere-
jét, még mielőtt azt alkalmazná, másrészt pe-

dig a munkásosztály körében is bizalmatlansá-
got szül, ha folyton csak fenyegettetnek vele,
de ennél tovább nem mennek. Már pedig a tö-
megsztrájkot — ugyebár — akkor kell megcsi-
nálni, amikor lehet, hogy cél is érjünk általa.”

A másik indítvány, amelyet minden való-
színűség szerint szintén elfogadnak, még ke-
vésbé valószínű meg. Ilyen körülmények kö-
zött a holnapi pártgyűlés határozatai nem lesz-
nek tulságos nagy kihatással.

Budapest, december 5.

A képviselőház 7-én, hétfőn délelőtt tíz óra-
kor ülést tart, melyen folytatja az 1909. évi költ-
ségvetés tárgyalását.

A főrendiház ülése. A főrendiház e hónap máso-
dik felében, közvetlen a karácsonyi szünetek előtt
ülést tart, amelyen a költségvetést, az appropriációt
és a külkereskedelmi és forgalmi viszonyoknak ideig-
lenes rendezéséről szóló törvényjavaslatot fogják
tárgyalni.

Miniszterek utazása. Bécsből jelentik, hogy gróf
Andrássy Gyula belügyminiszter vasárnap dél-
után utazik vissza Budapestre gróf Zichy Aladár,
ő felsége személye körüli miniszter társaságában.

Az osztrák miniszterelnök Budapestre. Bécsből
jelentik, hogy báró Bienerth miniszterelnök e hó
második felében ismét Budapestre utazik. Utjában
elkíséri neje is, aki ez alkalommal Magyarországon
lakó rokonait látogatja meg.

Az ingyenes népoktatás életbeléptetése. De-
cember 5-én megjelent az 1908-ik évi Országos
Törvénytar (Corpus Juris) 15. száma a következő
tartalommal:

XLVI. t.-cikk. Az elemi népiskolai ok-
tatás ingyenességéről.

Mint értesülünk, a vallás- és közoktatásügyi
miniszter a törvényben nyert felhatalmazás alapján
a nagyfontosságú törvény életbeléptetését az ál-
lami elemi iskolákra nézve 1909. szeptember
elsejére, a községi és felekezeti iskolákra
nézve pedig 1910. szeptember elsejére
tűzte ki.

Viczinális ügyek. A képviselőház közlekedésügyi
bizottsága ma délután ¼ 4 órakor az elnök gróf
Andrássy Géza távolléte miatt, Kállay Leo-
pold elnökletével ülést tartott. A kormány képvise-

czot és a fényes világba kívánczolt ki, nagy
udvar-kisérettel. Elment messzire.

És a másé lett.

A kis tiszteletes pedig megtépett lélekkel
síratta vala az ő királynéját, aki lön, mint a
polyva a nyári szériin, melyet a szél felvészen
és semmi helyét sem találai . . .

III.

Beállit vala pedig a lugasba, mikoron a kis
tiszteletes lelke a nászrepülésre indult méhki-
rályné után merengett, — beállit vala Zsétár
Zsófi asszony és a kis tiszteletes elé kerülvén,
mondá:

— Bőséges békesség legyen tiszteletes
urammal!

Domány János pedig felel vala:

— Áldás, békesség kelmednek is, Zsófi asz-
szony.

Az asszony orcája pedig nagyon ki vala pi-
rulva. Talán a déli napsugártól. Talán lelkének
nagy zavarodásától.

Mert nagyon meglátszott rajta, hogy nem
tudja, miként viselkedjék.

— De csak szorgalmasak tiszteletes uram
kis méhecskéi. Lesz méz elég.

— Ha valami baj nem jön közbe, lesz méz
elég.

Itt aztán elakadtak egy küsség.

Zsófi asszony a keszkenőjével kezdte törül-
getni pirosságtól csattanó arcját.

Hogy is fogjon már hozzá, no? Ejnye, így
még sohasem érezte magát. Hogy ő a saját
nyelvének ne lett volna hatalmában.

Vége is a kis tiszteletes szakította meg a
beszédet:

— Mi jót hozott, Zsófi asszony?

No tessék, ez aztán egyenes kérdés, erre
már egyenes válasz is dukál.

— Hogy én mit hoztam, izé . . . hogy én
mit hoztam . . . azt kérdi . . . tiszteletes uram,
ugy-e? . . . Hát . . .

Tyűh, no de illyent! Így még sohse volt
Zsétár Zsófi! Nem merte kiböki a szavakat.

— Tán valami baj van, Zsófi asszony?

— Dehogyan van baj, dehogyan van baj, tiszte-
letes uram. Ellenkezőleg . . . nagyon is nincs
baj . . . mert hát . . . hogy is mondjam csak . . .
igen . . . hát ami azt illeti . . . bizony egy kis
baj mégis van. Mert hát . . . (itt aztán gyors
elhatározással iramodott neki a beszédnek!)
csak az az újság, hogy az Arató Regina tegnap
hazakerült a szüleihez.

A kis tiszteletesnek e szavak hallatára or-
cája színe elváltozék, derekában való ereje el-
szakada és úgy érezé, hogy térdei egybeve-
rődnek.

— Az Ar . . . Arató Regina . . .

— Abbizony, lelkem papom, visszakerült.
Ott hagyta az urát. Mert az valami nagy gézen-
guz legyen, aki megérdemelné, hogy konczról
konczra hanyattassék és minden ő csontjait
egyberontsák.

A kis tiszteletes még egészen meg volt ká-
bulva e hír hallatára.

— Az . . . Ara . . . tó . . . Re . . . gi . . . na . . .

— Ugy ám. Itthon van a lelkem és mennyre-
földre esküszik, hogy többet vissza sem megy
ahhoz az emberhez. Bárcsak ne is ösmerte vol-
na meg soha. Ugy sir . . . könyvedzik a lelkem.

— A . . . Re . . . gi . . . na? . . .

— Egyre csak azt hajlja, bár soha meg ne
ösmerte volna azt a gazembert!

A kis tiszteletes előtt szinte ezerféle szín-
ben szikrázott a világ. Az ő szívének királynője
visszaérkezett. Visszaérkezett a nászrepülésből
a családi duczba . . . És most itthon van.

Hangosan is ismételte:

— És most itthon van?

— Itthon. És itthon is marad. És folyvást
átkozza azt az embert, átkozza saját magát és
síró panaszával csak egy embert áld mennyei
áldással: tiszteletes uramat. Ha ő tiszteletes
urammal még egyszer beszélhetne!

Domány János úgy hallgatta ezeket a sza-
vakat, mintha kábult fejére lassan permetező
langyos nyári eső hullott volna . . .

Regina visszatért. Regina szeretettel gondol
reá . . . Tehát még mosolyoghat feléje menyör-
szág ezen a földön! . . . Tehát még . . .

Ebben a pillanatban különös látvány nyílt
meg szemeknek.

A méhkirályné, melynek elröpülését az
imént látta, most szállt vissza a duczhoz. De
nem egyedül. Egy halottat is hozott magával.
Azt a herét, melynek magát szerelmi mámorá-
ban odaadta. Annak holtteste még egybe volt
forrva az ő testével.

A kis tiszteletes megrázkódott. És egyszerre
tisztán kezdett látni.

Fájdalmas, bánatos hangon mondá Zsétár
Zsófiinak:

— Adja tudtára, Zsófi asszony, Arató Re-
ginának, hogy a méh sohsem száll többet har-
matot szedni arra a virágra, melyen már egy-
szer egy másik méh is megpihent.

letében Sztérenyi József államtitkár jelent meg Halász László osztálytanácsossal. Az államtitkár a betegsége miatt akadályozott Kossuth Ferenc minisztert kimentette. Kovács Pál előadó javaslatára a bizottság egyhangulag elfogadta a kerepes-gödöllői h. é. vasutára vonatkozó törvényjavaslatot, majd Pogány Lajos előadása alapján a kereskedelmi miniszter jelentéseit a homonna-takcsányi, a vácz-budapest-gödöllői, a kisliva-órada és a hőlak-trencséntepliczi h. é. vasutak engedélyezéséről, végül a nagyszében-szentágotai h. é. vasut engedélyezése és a segesvár-szentágotai h. é. vasutal való egyesítéséről szóló törvényjavaslatot. A napirend letárgyalása után Sztérenyi József államtitkár a bizottság legutolsó ülésén felhozott panasz folytán tájékoztatta a bizottságot a budapesti h. é. vasutak r.-t. vonalainak megvizsgálásáról. Közlései szerint a bizottságban emelt panasz sok tekintetben alaposnak bizonyult, nevezetesen megállapították, hogy a vonatok és várótermek fűtése, ugyisint a várótermek világítása elhanyagolt, a szolgáltat egyáltalán nem eléggé pontos, egyes vonatok zárjelzői hiányosak, a védjelzők nincsenek kellően világítva, a vonatok indulása a váróteremben nem jelezte, megálláskor az állomások nevei nem kiáltanak ki. Miután mindezen körülményekből következtetés vonható arra, hogy a vasut ellenőrző közegei kötelességüknek lanyhán felelnek meg, a társaság igazgatósága a magyar királyi vasuti és hajzási főfelügyelőség által a lelkiismeretes szolgálat ellenőrzésére oly hozzáadással hivatott fel, hogy osztályfőnökeit az ellenőrzés gyakorlására azon határozott kijelentéssel utasítsa, hogy hasonló rendtelenségek felmerülése esetén a főfelügyelőség által — a vasuti szolgálati rendtartás 37. §-ában biztosított jognál fogva — a fegyelmi eljárás nemcsak a mulasztást elkövető, de az ellenőrzésre hivatott központi alkalmazottak ellen is el fog rendelkezni. A főfelügyelőségnek szigorú feladatává tétetett, hogy ezen eljárást a legelső mulasztás megállapítása alkalmával teljes szigorral folytatva is tegye. A bizottság az államtitkár közléseit köszönettel tudomásul vette, meggyőződve, hogy a miniszterium késedelem nélkül intézkedett. Ezzel az ülés véget ért.

A külkereskedelmi szerződések. A képviselőház pénzügyi bizottsága hétfőn délután öt órakor ülést tart. Tárnya: a kereskedelemügyi miniszter törvényjavaslata, a külkereskedelmi és forgalmi viszonyoknak ideiglenes rendezéséről.

A volt jász-kun kerületek kártalanítási ügye. A képviselőház a f. évben azt a határozatot hozta, hogy a volt jász-kun kerületekben még ma is függőben levő redempcionális kártalanításnak kérdése mielőbb rendeztesse. A jász-kun kerületek 25 városából és községéből nagyszámu küldöttség kereste fel akkor a kormány tagjait és a képviselőház elnökét, kérve, hogy a kormány a törvényhozás által már egy ízben elrendelt kártalanítási eljárást mielőbb vigye keresztül. A miniszterelnök erre vonatkozólag kedvező kijelentést is tett. A jász-kun kerületek országgyűlési képviselői most a képviselőházban értekezletet tartottak, amelyben a további lépések megtételére nézve tanácskoztak. Még a Ház karácsonyi szünete előtt fog e tárgyban a jász-kun városok küldötteiből alakított végrehajtó-bizottság összejönni, hogy az előterjesztendő javaslat szövegére nézve végleges proposíciót tegyen és a kormánytól ez irányban eljárjon.

Az általános polgári törvénykönyv. A magyar általános polgári törvénykönyv tervezetét előkészítő bizottság 1906. év vége óta azokat a főbb elvi kérdéseket tárgyalja, amelyekben az 1900. évben közzétett tervezet új (második) szövegének elkészítését megelőzően állást kell foglalni. A bizottsági tárgyalások eredményét közzéteszik. Az ebbeli közleményeknek a személyjogi és családjogi rész elvi kérdéseit tárgyzó első kötete most jelent meg. A főbb elvi kérdésekre vonatkozó tárgyalások még december folyamán befejezést nyernek, amikor is a tervezet második szövegének elkészítésére kerül a sor.

A román nemzetgyűlés. A tulzó román lapok, mint a Tribuna is, nagyon fel vannak bősülvé azon, hogy egy a metropolita, mint a román nemzeti párt elnöke kijelentették, hogy a román nemzetgyűlést csak úgy lehet megtartani, ha azt a magyar kormány megengedi. A Tribuna azt írja, hogy három millió románnak joga van ahhoz, hogy létkérdéséről tanácskozzék. Ennek a magyar kormány utját nem állhatja. Feltűnést kelt a románok körében Metianu metropolitának az ő hivatalos lapjában, a Telegraful Romanban közzétett az a kijelentése, hogy a román nemzetgyűlés megtartása teljesen felesleges, mert a király és a magyar kormány a nemzetiségi képviselők parlamenti beszédeiből és a közelmúltban megtartott népgyűlések határozati javaslataiból ugyis ismerik a románok panaszait és kívánságait. 1848-ban a kormány azért hívta egybe a balázsfalvi gyűlést, mert ismerni akarta a románok kívánságait. Ezeket a kormány most ismeri, tehát nincs szükség semmiféle konferenciára.

A miniszter és felesége.

— Az alkohol a Házban és otthon. —

Irta: B.

Alkohol-ügygyel kezdődött a képviselőház mai ülése, amikor a vallás- és közoktatásügyi tárca költségvetésének a tárgyalását folytatták.

Egy igen bátor, sőt vakmerő vállalkozásra kész képviselő, Goldis László felállott és behatóan tárgyalta az alkoholizmus ügyét abból a szempontból, hogy a veszedelem ellen védekezni szükséges és hogy mindent meg kell tenni az alkohol kártevésének megakadályozására. Bátor és vakmerő. Mert éppen a magyar képviselőházban az alkoholizmus ellen beszélni nehéz vállalkozás. Hisz a parlament születésénél, a választásoknál az alkohol a mandátum bábája. A voksoló hazafi a pálinkás-butykossal és borosüveggel ölelkezik, mielőtt a jelöltet magához ölelné. Itallal jár a korteskedés, borral és pezsgővel csuszik a programbeszéd, jól meg kell öntözni a beszámolókat és direkt gróf Apponyi Albertnek a beszámolóit is arról nevezetesen, hogy malacpörkölt és turós csusza jelenik meg a hosszú asztalokon, mert ezek az ételek jobban kívánják a homoki bor zuhatagát, míg az intelligencia már előbb kivette részét konyakból és pecsényeborokból a parochián.

Az alkoholelles beszéd mégis nagyobb bajok nélkül mult el, ámbár két óranyi időig tartott. Időközben a folyosón egy sereg vicez elhangzott ugyan, de a szónok nem hallotta azokat, hanem mélyreható tanulmányát, az alkoholelles agitálások összes érveit feltárta kicsiny publikuma előtt. A publikum közé tartozott Wekerle, mint pénzügyminiszter, akinek a tárczája rettenetesen megsoványodna, ha Magyarországon egyszerre leszoknának az emberek az alkoholtól és megszűnnék a szeszfogyasztás és termelés adója és mindenféle más italadó.

Az ellenkező viszonylatban elsőrangú érdekelt fél volt gróf Apponyi Albert vallás- és közoktatásügyi miniszter. A népnevelés és az erkölcsök érdekében gróf Apponyinak kötelessége a pénzügyminiszter finanziaális szempontjait negligálni és az alkoholelles agitációt támogatni, tehát a Goldis László beszédét helyeslő fejbólintásokkal kísélni, még ha a jászberényi választók kétségbe is esnének a régi boros szokások esetleges megváltoztatása miatt.

Az is megtörtént, hogy gróf Apponyi Albert miniszter külön felszólalt, hogy a Goldis László érveit támogassa és kérje a képviselőházat, legyen szíves az alkoholizmus ellen teendő intézkedésekre a preliminált összeget, melyet Goldis László igen csekélynek tart, megszavazni.

... Most pedig tartsunk egy kis szünetet és várjuk meg, amíg az esti lapok megjelennek.

Ezenkívül pedig tegyük át a színhelyet a rideg parlamentből gróf Apponyi miniszter meleg, elegáns kedves családi otthonába.

A miniszter felesége olvassa az országgyűlési tudósítást és lelkesedéssel szól:

— Éljen! Ez a Goldis László derék ember, európai férfi, elsőranguan humanus hazafi...

— Oláh nemzetiségi — jegyzi meg a miniszter.

— Bárcsak minden magyar olyan jóakarója lenne hazájának, mint ez a nemzetiségi, aki olyan ragyogó argumentumokkal, tanultsággal és lelkesedéssel száll sikra a mi eszménkért...

— A miénkért?

— Azaz hogy az enyémet, az alkoholelles mozgalomért. Mondj csak, kérlek, nem olvashatnám én azt a beszédet egész terjedelmében?

— De igen. Reggelre megjelenik szó szerint a képviselőház hivatalos kiadványában. Amióta Széll Kálmán megcsinálta azt a reformot, hogy a beszédek a gyorsírói feljegyzések nyomán külön kiadásban közrebocsátják, azóta kivétel nélkül minden beszéd, legyen az ámbár a legnagyobb sületlenség, megjelenik egész terjedelmében...

— Remélem, a sületlenséget nem a Goldis beszédére, nem erre a remekműre értem tisztelt férjem és nem kevésbé tisztelt miniszter ur?

— Nem. De csak úgy általánosságban mondom.

— Igen, igen. Hisz drága uram, tudom én azt, hogy a te beszédeid a leggyönyörűbbek és hogy tulajdonképpen igazságtalanság az, ha a szónoklatokat egyenlősítik és a mások gyenge mondásait is épp úgy teljes szövegükben közreadják, mint egy Apponyi Albertnek a remekeit, mindamelllett kérlek ne légy féltékeny, ha ezuttal a Goldis László beszédére vágyódom, úgyünk érdekében...

— Úgyünk?

— Pardon! Megint helytelenül disztिंगáltam: nem úgyünk, hanem ügyem. És ha már ügyemről van szó, hát mondhatom, hogy a tisztelt kormány, igen szűkkeblű. Ezer koronát prelimináltak erre az egész hatalmas kérdésre! Igaza van Goldis Lászlónak, hogy ez annyira kevés, hogy sérti az ambióziókat és inkább nem szavazzuk meg, mintsem degradáljuk magunkat. Nézzetek csak utána, mennyit szavaztok a lóversenyekre, telivérekre, amelyek nem azért futnak, hogy az emberiséget boldogítsák, hanem csak azért, hogy ürügyet kapjatok lóversenyek rendezésére és legyen egy hely, ahol a dámák az ő drága párisi toilettejeiket, ékszereiket mutogathassák, ahol udvarlóiikkal találkozhassanak és ahol a hazardjátékok iránt hajlammal bíró férfinepség elpocsékolhassa keresményét, amit családja fentartására kellene fordítania. Avagy mennyit adtok például arra a célra, hogy éjjelenként minden mulatóhely körül rendőrök legyenek, megakadályozni a szeszszel telített emberek vérengzéseit! Azt hiszed tán, hogy mi asszonyok semmit se tudunk. Mi tán nem látjuk, amikor a Parkklubból vagy a kaszinóból, vagy máshonnan, estélyről jövőnk, nem látjuk-e a rendőröket és nem tudjuk, hogy azok pénzbe kerülnek, valamint hogyha nem volna alkohol, nem volna szükség rendőrökre, mert az emberek nemcsak becsületesek, szelid lelkűek és korán fekvők lennének. Továbbá mennyit szavaztok meg tömlözőkre, rabtartásra és a fegyenczek őrzésére. Hisz egész hadsereg az, beleszámítva a bírákat, az ügyészeket, akik a vádat emelik, a bírakat, akik a bűnösöket elítélik, a felsőbb bíróságokat, akikhez felebbezni lehet, a Kuriával együtt, amelyik végérvényesen helybenhagyja az ítéleteket. Holott ha alkoholizmus nem lenne, akkor erre az egész szervezetre csak minimálisan volna szükség. És tí százezeret fordítottok intézményekre az alkoholizmus bűneinek a terjedése miatt, míg ellenben az eredendő oknak, az alkoholizmusnak a megszüntetésére rongyos ezer koronát ajánlotok.

A miniszter (hallgat).

A miniszter felesége (folytatja): Avagy muszáj neked egy gyékényen árulnod azzal az ármányos Wekerlével! Azt hiszed, hogy nem tudok semmit. Olvastam ám én az Eötvös Károly beszédét is, amikor leleplezte, hogy te ezelőtt tizennat esztendővel homlokegyenest ellenkező véleményen voltál Wekerlével, amikor ő az egyházi életet akarta megmérgezni azzal a bizonyos, hogy is mondjam, polgári házassággal. Hát Albert, azt mondom neked, állj a sarkadra! Most! Követeld, hogy az állami segítséget emeljék fel: ne ezer koronát adjanak, tizezer koronát, nem százezer koronát, sőt többet, ötszázezer koronát, legalább is ötszázezer koronát adjatok, ha egy szemernyi érzéketek is van az ország boldogságának az érdekei iránt.

A miniszter (folytatólagosan hallgat).

A miniszter felesége (tovább beszél): Tehát azt kérdezem: hajlandó vagy-e odahatni, hogy a kormány nagyobb áldozatkészséget tanúsítson az ügy iránt. Vagy pedig utjaink szétválnak és én ezennel bejelentem, hogy veled szemben ellenzéki álláspontra fogok lépni.

A miniszter (megdöbbenve): Ellenzéki álláspontra? Hogy értsem?

A miniszter felesége: Politikailag. A mi ügyünk, azaz, hogy az én ügyem érdekében.

A miniszter: De az ég szerelmére!

A miniszter felesége: Sajnálom. Avagy tán elfeleded, hogy ki vagyok én...

A miniszter: A világ minden kincséért se feledném el, te vagy az én legdrágább szentem, te az én feleségem.

A miniszter felesége: Ugy van. És te vagy az én édes jó uram. Azonban ezenkívül és ettől

eltekintve én az alkoholizmus elleni mozgalom egyik előharcosa vagyok. Én vagyok az alkohol-betegek gyógyítására létesült szanatórium elnöke.

A miniszter: Oh jaj, már késő... A képviselőház már megszavazta a kicsi tételt.

A miniszter felesége: Am lásd a következményét.

(Szünet.)

A miniszter (busan): Milyen koalíció! Az ember már a saját feleségével sincs egy párton.

Wekerle a háborus hírekről.

— A képviselőház ülése. —

Budapest, december 5.

A képviselőház mai ülésén Wekerle Sándor a Nemes Bertalan multkori interpellációjára válaszolva, végzett a háborus híresztelésekkel. Este, az interpellációs könyv fölolvastása után nyomban fölállt a miniszterelnök s a leghatározottabban megczáfolta azt, mintha a Boszniában lévő csapatok szerb bandákkal összeitkőztek volna. Megczáfolta azt is, hogy mozgósítás volna folyamatban. Eddig mindössze annyi történt, hogy a tizenötödik hadtestet fölemelt békelétszámra növelték s miután a fokozott őrjáró szolgálat fokozott mértékben veszi igénybe az odalenn levő haderőt, néhány századot küldtek le a meglevő helyőrségek megerősítésére. Erre tekintettel nyugalomra intette a közvéleményt s óvta attól, hogy a különböző híreszteléseknek hitelt adjon.

Nagy György azonban továbbra is inkább a híreszteléseknek hitt, mint a miniszterelnök kijelentéseinek s nagyon éles hangon ismételte meg azt a kérdést, hogy mi van Boszniában? Wekerle megismételte, hogy ezidőszent még semmi sincs s komolyan hangsúlyozva kérte, hogy az ő miniszterelnöki székéből tett kijelentésének hitelt adjanak. Különb is reméli, hogy az ország nem Nagy György diplomáciai szemüvegén keresztül ítéli meg a kérdést.

Az interpellációkat megelőzőleg részleteiben is letárgyalták az egész kultuszbudgetet, sőt megkezdtek az igazságügyi költségvetésnek is az általános vitáját.

Az egyes tételek körül még értékes és nagyon érdekes vita fejlődött ki. Apponyinak is többször alkalma nyílt arra, hogy a szempontok tisztázásához fontos kijelentésekkel járuljon hozzá. Goldis László hosszú beszédben az alkoholizmus elleni védekezésről tartott előadást, sürgetve, hogy az állam hathatós intézkedésekkel járuljon hozzá ennek a társadalmi bajnak az orvoslásához. Apponyi Albert nyomban válaszolva, kijelentette, hogy az iskolák keretén belül meg fog tenni minden megtehetőt. Halász Lajos azt javasolta, hogy a budapesti egyetemen konzuli akadémiát állítsanak, Ballagi Aladár a budapesti egyetem szervezetéről beszélt, Thaly Kálmán monumentális új egyetemi könyvtár fölállítását javasolta. Lázár Pál a műegyetem ügyeiről, Tolnay Lajos a csillagvizsgálókról, Hajdu Frigyes a középiskolai tanárok fizetésrendezésének megnagyobbitásáról beszélt.

Mindez a délelőtti ülés krónikájára tartozik. Délután Botzenhardt János szólalt föl a harmadik kerületi gimnázium érdekében, Hock János pedig a művészeti nevelés érdekében beszélt. Raituk kívül Kovács Pál, Lindner Gusztáv, Ságly Gyula, Halász Lajos voltak a délutáni ülés szónokai.

Részletes tudósításunk a következő:

A képviselőház ülése.

Délelőtt.

— Kezdődött tíz órakor. —

Elnök: Justh Gyula.

Jegyzők: Hammersberg László és Szentkirályi Zoltán.

Az elnök: Megnyitja az ülést.

A közoktatásügyi tárca költségvetése van napirenden.

Az alkohol.

Az alkoholelles mozgalom támogatására fölvezt ezer koronás segítés tételénél

Goldis László a pálinka pusztításáról beszélve, nagyarányu akciózt sürget az alkoholfogyasztás korlátozására.

Horváth József (nagyvázsonyi): A választáskor mennyit itattál? (Derütség.)

Goldis László: Az ő vidékén már az iskolásgyermekek is iszzák a pálinkát. Az emberek Magyarországon — mint egy nagy író mondta — isznak, ha éhesek, hogy ne éhezzenek, isznak, ha jóllaktak, hogy jól emészszenek; isznak, ha álmosak, hogy ébren maradjanak s isznak, ha álmatlanok, hogy el tudjanak aludni. Isznak, ha fáznak, hogy melegük legyen s isznak, ha melegük van, hogy lehűljenek; isznak, ha egészségesek, hogy meg ne betegedjenek s isznak, ha betegek, hogy meggyógyuljanak. Isznak, ha keresztelő van s isznak, ha halotti tort ülnek. Isznak, ha vigak, isznak, ha szomorúak. Magyar szólas szerint isznak derüire-borura.

Hódy Gyula: Rogyásig! (Derütség.)

Goldis László tüzetesen foglalokzik azokkal az intézkedésekkel, amelyeket az alkoholizmus ellen tenni kell s a tételt csekélysége miatt nem szavazza meg. (A szónokot a magyar képviselők közül is többen üdvözlük.)

Gróf Apponyi Albert vallás- és közoktatásügyi miniszter kijelenti, hogy az általános elvekben egyetért Goldissal. Ha azonban az ő álláspontja szerint még a fölvezt összeg sem szavazza meg a Ház: semmi sem jut a közérdekű célra. Kéri a tételfogadását. (Helyeslés.)

A Ház a tételt elfogadja.

Az egyetemek.

Az egyetemek tételénél Ságly Gyula előadó javasolja, hogy az orvosi karon tartsák fent azt a tanszéket, amelyet a költségvetés megszüntetni javasol, mert utóbb kiderült, hogy arra a tanszékre szükség van.

Nagy György indítványozza, hogy az egyetemen a szegénysorsu jó tanulók ne csak a tanítás, hanem a vizsgálati díjak alól is fölmentessenek. Általában eltörölni kívánja a doktori értekezéseket is. Megtörtént, hogy szombaton délelőtt 11 órakor beadtak 25 doktori értekezést s 12 órakor már mind a 25 értekezőt doktorrá avatták. Soha sem derült ki, hogy az értekezéseket mikor bírálták meg! (Derütség, helyeslés.)

Halász Lajos indítványozza, hogy az egyetemen konzuli tanfolyamot létesítsenek, amelynek hallgatói egyforma képesítések legyenek a bécsi konzuli akadémia végzett növendékeivel. A Ház egy régebbi határozatában már kifejezte óhaját ilyen tanfolyam fölállítására iránt s a király is hozzájárult a tervhez. Kéri a minisztert, hogy foglalozzék a tanfolyam fölállításának ügyével. (Helyeslés.)

Ballagi Aladár: Az egyetem tételével kapcsolatban felemlíti, hogy a budapesti egyetemet ma is osztrák császári pátens alapján kormányozzák. Az nem egyeztethető össze a függetlenségi párt kormánypártiságával. Ennek a pátensnek a törvényességét 1893-ban a kultuszminiszter elismerte. Az egyetemen 1850-től 1860-ig Bach-huszárok voltak a vezetők, akik kémszolgálatot teljesítettek; fel is vették érte mindenkor a honoráriumot. Az egyetem szabályai ma azonosak az osztrák egyetemkével. Rendőri szakaszok vannak benne, így például a rektor, a dékán felfüggesztheti az autonóm-tanács határozatainak végrehajtását. Az előjárókat is nem a tanárok maguk, hanem az általuk választott 4-4 bizalmi ember választja. Ez a mai általános jog világában mégse tartható fent.

Felkiáltások: Az egyetemi tanárok ósválasztók! (Zajos derütség.)

Ballagi Aladár: Az egyetemi törvény meghozását sürgeti; elég, ha a törvény csak elvi kijelentéseket foglal magában. Az ügy megoldására a legalkalmasabb férfi éppen Apponyi. Eseteket sorol fel annak bizonyosságára, hogy a szabadelvű kormányok mennyi visszaélést követtek el az egyetemi szabadság sérelmére. Trefort például magához hívatta Kerékgyártó Árpádot s ráírvallt, hogy miért terjeszti előadásával a forradalmi szellemet? A miniszter egy gyorsíró ültetett be az egyetemre, hogy Kerékgyártó előadásait lejegyezze. (Zaj.)

Hock János: Ez volt a liberális korszak tanítási szabadsága, rendőri ellenőrzéssel! (Élénk helyeslés.)

Felkiáltások: És ezt hívják most vissza!

Ballagi Aladár: Az egyetem egyes kérdéseivel foglalozva, felhossa, hogy az egyetemi könyvtár

olvasótermei szűkek; összesen százhusz olvasónak van bennük hely. Minek az Akadémián is a Shakespeare-meg a Göthe-szoba? Törüljék el a muzeumok és könyvtárak országos felügyelőségét s annak a költségét is fordítsák az egyetemi könyvtár fejlesztésére. Apponyi már sokat elhít a szónok, higgye el azt is, hogy az egyetemi könyvtárnál elhanyagoltabb intézet az egész országban nincs. A tételt elfogadja. (Élénk helyeslés.)

Thaly Kálmán röviden reflektál Ballagi szavaira. Elismeri, hogy az egyetemi könyvtárt szerencsétlenül építették. Kérdi, hogy nem volna-e legalkalmasabb megoldás egy nagy nemzeti könyvtár építése, amelyben valamennyi könyvtárunk egyesítették. A tételt elfogadja.

A miniszter válasza.

Gróf Apponyi Albert vallás- és közoktatásügyi miniszter arra kéri Nagy Györgyöt, hogy azt a határozati javaslatát vonja vissza, mert így egy váratlanul felvetett indítvány fölött rögtönözve nem dönthet. Kijelentheti, hogy elvben nem idegenkedik az eszmétől. Azt sem szeretné, ha ezt az indítványt leszavaznák. Egyetért azzal, amit Ságly előadó mondott. Annak az ügynek exhumálására szivesen vállalkozik, amit Halász Lajos felelevenített. Köszöni a figyelmeztetést. Az egyetemi szabályzat reformját az egyetemi tanárok inkompatibilitási ügyével együtt óhajtja megoldani. Előtte nincs undorítóbb felfogás, mint az, hogy egy egyetemi tanár, a miniszter felügyeleti jogánál fogva függő helyzetben legyen a minisztertől, vagy hogy annak tanítási szabadságát korlátozza. Ilyen irányzat tőle mindig távol fog állani. Elismeri, hogy az egyetemi könyvtár ügye sürgős orvoslásra szorul. De ezt nem tudja még most megállapítani, hogy vajjon helyes megoldás volna-e, amit Thaly ajánlott. Azt hiszi, hogy parciális módon könnyebb lesz a könyvtár ügyét megoldani. Szivesen venné, ha az ilyen nagy, monumentális alkotás az ő nevéhez fűződne, de nem hiszi, hogy a minisztersége annyi ideig tartson, ahány esztendő az ilyen alkotás építéséhez szükséges. Egyébként kéri a tétel elfogadását.

A Ház a tételt elfogadja. Nagy György határozati javaslatát elveti.

A műegyetem tételénél **Lázár Pál** szólalt fel. A műegyetem építése három millió tulkiadást igényel, de ez nem jelenti, hogy ezt az összeget a berendezéseknél kell megtakarítani.

A Ház a tételt elfogadja.

Az ógyallai csillagvizsgáló intézet tételéhez **Tolnay Lajos** szólalt fel. A csillagászati tudomány el van hanyagolva nálunk, sőt az egyetemen ez a tanszék betöltve sincs. Budapesten nincs is csillagvizsgáló intézet. Az ógyallai csillagvizsgáló intézet státusa három ember, itt előmenetelről szó sem lehet. Kéri a minisztert, hogy lelkes pártolását erre a tételre is terjeszse ki. A tételt elfogadja.

A Ház a tételt elfogadta.

A középiskolák tételénél **Hajdu Frigyes** azt kifogásolja, hogy a középiskolai tanárok fizetése még nincsen törvényileg rendezve. Kevesli a VI. fizetési osztályba sorozott tanárok számát.

Két órakor a tanácskozást félbeszakították.

Délután.

— Kezdődött 4 órakor. —

Elnök: Návay Lajos.

Közoktatásügyi tárca.

A középiskolák tételénél **Botzenhardt János** az óbudai gimnázium számára új épületet kíván.

Hock János a középiskolai reformhoz szól és a modern tudományoknak, különösen a szociológiának a középiskolákban való oktatását kívánja. Dicséretben emlékezik meg Apponyi kulturpolitikájáról. Apponyi miniszterelnök ur (Derütség.)

Zakariás János: A jövő zenéje!

Gróf Apponyi Albert (kezével int): Oh!

Hock János: Apponyi kulturpolitikája igyekszik a klasszikus nevelést a praktikus tudományokkal összhangba hozni és ezért bizalommal van iránta. A tételt elfogadja. A népkoncertek tömegművelő hatásáról beszél. A külföldön már az elemi iskolákban a tankönyvekbe tett képekkel ébresztik föl a gyermek művészeti érdeklődését. Ezzel nemcsak értelmileg neveltek a gyermeket, hanem lelkileg is. A középiskolákra kell fektetni a művésznevelés súlypontját.

Gróf Apponyi Albert: Biztosítja Botzenhardtot, hogy a harmadik kerületi gimnázium elhelyezésénél minden lehető szempontra tekintettel lesznek. A középiskolai tanárok fizetésrendezését illetőleg terve az, hogy a tanárok a három fokozatban egyenlően osztojanak föl. Hogy mikor és milyen ütemben fogja megvalósítani ezt a fizetésrendezést azt egyelőre nem tudja megmondani, mert az a pénzügyi eszközök korlátoltságától is függ. Kéri azonban a képviselőket, hogy ne ébresszenek a tanári karban olyan túlzott igényeket, amelyeknek kielégítésére az állam képtelen volna. Kéri a tétel elfogadását.

A gimnáziumok segélyénél

A képviselőház a tételt elfogadja.

Kovács Pál az érsekújvári gimnázium számára a jövő évre nagyobb támogatást kér.

Lindner Gusztáv: A szász egyetem alapjairól beszél. Ők megadják az államnak, ami az államé, ragaszkodnak a nemzetiségükhöz, mert a fajmagyarság tiszteletreméltó példája mindig előttük van. Ballagi Aladár azt mondta, hogy ők mindig a kormánypárt-hoz tartoztak.

Az **elnök:** Tessék szorosan a tárgynál maradni!

Lindner: Mi meggyőződésből tartozunk a hatvanhetes alkotmánypárt-hoz. Az államháztartáshoz szükséges áldozatokat szívesen meghozzák. A tételt elfogadják.

Nagy György kifogásolja, hogy a székelyföldi gimnáziumokat nagyon sekélyes segélyvel támogatják.

Gróf Apponyi Albert az érsekújvári gimnázium segítségét illetőleg gondoskodni fog méltányos megoldásról. **Nagy György**nek válaszolva kijelenti, hogy a brassói és medgyesi gimnázium segélyösszegéből távolról sem lehetne a székelyt megváltani. Tiltakozik az ellen, hogy a szász gimnáziumok oktatása nem hazafias. Az ottani tanfelügyelő jelentése ennek határozottan ellentmond. Az erdélyi szászok igen becses népanyag, amelyet elidegeníteni nem szabad, de minden támogatásban kell részesíteni.

A Ház a tételt elfogadja.

A felsőbb nép- és polgári iskolák tételénél

Sághy Gyula a tételt elfogadásra ajánlja.

Halász Lajos a polgári iskolai tanárok fizetés-emelését ajánlja a miniszter figyelmébe.

A tételt elfogadják.

A siketnémák oktatásának tételénél

Hock János felpanaszolja, hogy jelenleg a siketnémák nyolcvan százaléka nem nyer oktatást. Sürges a siketnéma intézetek tanárainak és nevelőinek fizetésrendezését.

A ház a tételt elfogadja, valamint a többi tételket és a jelentéseket is elfogadja.

Felkiáltások: Eljen Apponyi!

Elnök: Következik az

Igazságügyi tárca

költségvetése.

Bizony Ákos előadó a költségvetést elfogadásra ajánlja. Beismeri, hogy a tárczával szemben jogos és méltányos panaszok hangzottak el különböző oldalakról. Biráink és ügyészeink anyagi helyzete rossz, elfemereltek meg éppen száznál. Megkívánja az igazságügyminisztertől, hogy ezeket a mizerábilis állapotokat megszüntesse. (Helyeslés.) Lehetetlen állapotok vannak a segédhivatalokban és az egész igazságszolgáltatás megreked a túlsúlyosság miatt. A fegyházöröknek is van elég okuk az elkeseredésre, a rabsegélyző alappal a legnagyobb bajok vannak. A költségvetést elfogadásra ajánlja. (Mozgás.)

Elnök félbeszakítja a tárgyalást, felolvastatja az interpellációs könyvet, majd bemutatja az irományokat, végül megállapítja a következő ülés napirendjét.

A boszniai helyzet.

Wekerle Sándor miniszterelnök: T. Ház! (Halljuk! Halljuk!) Nemes Bertalan képviselő ur interpellációt intézett hozzám az iránt, hogy (olvassa):

1. Igaz-e, hogy a 34. gyalogezred egy csapata Boszniában egy leselkedő szerb csapattal összeütközött, négy 34-es baka halálra sebesült?

2. Érvényesítette-e, ha nem, szándékozik-e alkotmányos befolyását oly irányban érvényesíteni, hogy a magyar csapatok apró különítményekben orvátadások áldozatai ne lehessenek és ok nélkül a magyar vér ne folyjék?

T. képviselőhöz! Vagyok bátor megjegyezni, hogy sem a hadügyminiszternek, sem pedig az ottani boszniai parancsnoknak, sőt azt merem mondani, hogy a dzvorniki összes telefonállomásoknak, melyek megkérdezettek, semmiféle katonai parancsnokságnak ilyen összeütközésről tudomása nincs. Ez tehát nem történt meg, hanem ez valótlán híresztelés. (Helyeslés.)

Ami a képviselő urnak azt a második kérdését illeti, hogy szándékozik-e befolyást gyakorolni arra, hogy külön, kisebb különítményekben magyar csapatok orvátadásoknak kitéve ne legyenek, én erre alkotmányos befolyást lehetetlen, hogy gyakoroljak. A vezénylet a csapatparancsnokot illeti és az ő felelőssége mellett történik. Az lehetetlen lenne, hogy bárki erre befolyást gyakoroljon. (Helyeslés.) De szükségét sem látom semmi befolyás gyakorlásának, mert meg vagyok győződve, hogy nemcsak a fővezénylet, hanem minden csapatparancsnok a hadseregünkben azt az intézkedést, hogy első feltétele és kötelessége saját csapatainak védelméről és biztonságáról gondoskodni, ezt, mint legkezdtelegesebb katonai szabályt, figyelemmel fogja kísérni minden körülmények közt.

Amint az előadottakból látható, ez a közlemény is azokra az alaptalan híresztelésekre vezethető vissza (Ugy van!), amelyek tendenciózus következettséggel megújulnak és nemcsak hasonló összeütközéseket, hanem háborus készülődéseket, mozgósítást kürtölve világgá (Mozgás. Felkiáltások: Bőrzel!) bizonytalanságot, sőt nyugtalanságot idéznek

elő, nemcsak idebenn, hanem helyzetünk iránt a külföldön is.

Mi köteles őszinteséggel tájékoztatjuk a közvéleményt minden, biztonságunk érdekében tett intézkedésről. (Helyeslés.)

Ezek az intézkedések tisztán arra szorítkoznak, hogy a 15. hadtest három évi póttartaléka behivatott s a harmadéve szolgálók ezek kiképzetéseig visszatartattak. Ezenkívül, miután majdnem a keretrendszerre szorító békeletszámunk a helyőrségi s a biztonsági őrzési szolgálatot csak nagy megerőltetéssel képes ellátni, néhány zászlóaljat s hegyi üteget helyeztünk el a megszállott tartományokban, nem külön csapatokban, hanem az ott levő helyőrségek szolgálatának megkönnyítése végett, ezekhez beosztva.

Ezeknek az intézkedéseknek végrehajtása, a póttartalékosok s a 15-ik hadtest idehaza kiképzett ujonczainak bevonulása van most folyamatban s dacára annak, hogy három évjárti póttartalékost kivéve, egyetlen tartalékos sem hivatott be, ez képezi alapját a merőben alaptalan mozgósítási híreszteléseknek.

Én igen kérem a közvéleményt s főleg a sajtót, hogy ily alaptalan híreszteléseknek hitelt ne adjon. Kötelességünknek tartjuk a nagy közvéleményt minden intézkedésről tájékoztatni. (Élénk helyeslés.) Ha itt minduntalan nyilatkozatokat nem teszünk, ez nem arra vezethető vissza, mint hogyha alkotmányos kötelességünk dacára titkolóznánk, hanem igenis arra vezethető vissza, hogy az általam említettéknél továbbmenő intézkedések nem történtek.

Kérem a t. Házat, méltóztassék válaszomat tudomásul venni. (Élénk helyeslés.)

A Ház a választ tudomásul veszi.

Manlu Gyula elhalasztja interpellációját.

Molnár János a tejszövetkezetekről interpellálja a földművelésügyi minisztert.

Nagy György az annexióról interpellál. Hivatkozik arra, hogy a királyi kéziratok súlyos alkotmányellenes kifejezéseket tartalmaznak. Bizonyítja, hogy az annexió ügye nem volt kellően előkészítve. Ma a külügyi helyzetünk a lehető legrosszabb. Törökországban a bojkottot a nagyhatalmak átkos befolyása rendezti. Olaszország sines mellettünk, Tittoni beszéde ezt igazolja. Aehrenthal tehát félrevezette az országot.

Molnár Jenő: Nincs ebben semmi különös. (Derültség.)

Nagy György: Szomorú, hogy ilyen fontos kérdést derültség közben intéznek el.

Molnár Jenő: Persze, nem vagy néppárti!

Nagy György felsorolja, hogy hány magyar ezredet vittek már le, ez részleges mozgósítás.

Hódy Gyula: Szégyen, hogy csak magyar fiukat visznek.

Nagy György: Aehrenthalnak távoznia kell helyéről.

Molnár Jenő: Tavaly ki akarták lökni!

Az **elnök** rendreutasítja Molnárt.

Nagy György: Erélyes, a magyar nemzethez méltó fellépést követel. (Helyeslés.) A miniszterelnök előbbi kijelentésével szemben utal Trajtlér Rezső főhadnagy halálára. Ott lent igenis vannak folyton összeütközések. Miért viszik csak a magyar katonát oda. Hozzánk kell csatolni Boszniát, de az eddigi viszonyt nem lehet fenntartani. Interpellációját a következő:

1. Van-e tudomása a kormánynak arról, hogy Aehrenthal Alajos közös külügyminiszter a Bosznia és Herzegovina annexiójára vonatkozó Budapest 1908. október 5-ik napján kelt királyi kéziratok megjelenése előtt azt a megnyugtató kijelentést tette, hogy az annexió kérdésében a berlini szerződés szignatárius hatalmaival megegyezésre jutott, amint különben az a 935. számú törvényjavaslatból, mely közjogellenesen az annexióról, mint ő cs. és apostoli kir. felsége szuverén jogainak Boszniára és Herzegovinára való kiterjesztéséről emlékezik meg, — az indokolásból is kiténik.

2. Van-e tudomása a felelős kormánynak arról, hogy a külügyminiszter kijelentése nem felelt meg a való tényállásnak, míg Orosz-, Olasz- és Angolország az annexiót a berlini szerződésbe ütközésnek tartják és nemzetközi konferencia összehívását sürgetik és a konferencia eszméjével kapcsolatban Aehrenthal illetéktelenül Törökországgal tárgyalásokat folytat, hogy a novibazári szandzsák kiürítésén kívül az annexióért Törökország újabb rekompencziókat nyerjen államadósága egy részének Magyarország-Ausztria részéről való elvállalásával?

3. Arányban állónak tartja-e a kormány az annexióval nyert állítólagos előnyökkel a rekompenczió utján hozandó és hozott súlyos áldozatokat?

4. Hajlandó-e a kormány fölvilágosítást adni, hogy a 15. boszniai hadtest békeletszámának fölemelése és egyes zászlóaljak diszlokációjának ürügye alatt megkezdett részleges mozgósításnak mi a célja s milyen méretekre van tervezve?

5. Mit szándékozik tenni a kormány az ellen, hogy a katonai intézőség éppen a magyar ezredek megtizedelésével, a magyar nemzet véreirenek megsarcolásával igyekszik érvényt szerezni annak az annexiónak, amely törvényes és történelmi jogaink súlyos megsértésével, a Bosznia és Herzegovinával fennálló kapcsolatnak állandó megszárdítását czélozza?

Elnök: Az interpelláció kiadatik a miniszterelnök urnak. A miniszterelnök ur kíván szólni.

Wekerle Sándor miniszterelnök: T. képviselőhöz! Engem az kényszerít a felszólalásra, hogy a leghatározottabban tiltakozzam a t. képviselő ur azon állítása ellen, amelyet itt most az én hivatalos kijelentéseimmel szemben jónak lát megkoczkáztatni. (Élénk helyeslés.) Én a leghatározottabban kinyilvánítottam azt, hogy a XV. hadtestnek fölemelt békeletszámára való kiegészítésén túl, további néhány zászlóaljnak és ha jól tudom, két hegyi üteggel oda küldésén túl semminemű más katonai intézkedés nem történt. Azt is megmondták, hogy miért volt szükséges a rendes helyőrségen kívül ezen megerősítésekre; mert ott fokozott szolgálat van és nem lehet a katonától kívánni, hogy huzamosabb ideig egész odaadással és önfeláldozással, egészségének kockáztatásával teljesítse ezt a fokozott szolgálatot. (Élénk helyeslés.) E mellett maradok és semmi más híresztelést, amely alkalmas arra, hogy csak nyugtalanságot idézzon elő, (Igaz! Ugy van!) meg nem engedhetek, sőt éppen a t. képviselő ur hazafiságára kell apellálnom, (Élénk helyeslés.) hogy ilyen valótlán híresztelésekkel ne jöjjön a Ház elé. (Élénk helyeslés.)

Valóban nem tudom, mire válaszoljak a t. képviselő ur interpellációjában. Ő foglalkozott először a katonai kérdéssel, amelynek kiegészítésül — én csak azt jegyzem meg, hogy hiszen a delegáció diszlokacionális bizottsága részletesen foglalkozott azaz, hogy mennyi magyar csapat és mennyi más csapat van odalenn elhelyezve. Ha jól emlékszem, már a territorialis elhelyezkedés rendszeréből következik, hogy több magyar csapat van ott, mert hiszen, bocsánatot kérek, Horvátország oda közelebb van, ugy-e bár kérem alássan, és ez is magyar csapat. Tehát így méltóztassék megítélni. Ha jól emlékszem, a rendes helyőrségből 17—18 zászlóalj magyar és 12 osztrák, de Dalmáciában megfordítva van. Tehát merőben alaptalanok ezek a mind megújuló híresztelések, mintha egyoldalul, csakis magyar katonaság volna.

Egyébként megjegyzem, hogy a XV. hadtest az egész monarchia területéről egészítették ki, ez arányosan oszlik meg, az ujonczjutalék arányában vannak az ott szolgálatot tevők is, amint szolgálattja, Magyarország és Ausztria az ujonczokat, legalább nagyjában és egészben.

A képviselő ur beszélt másodsor Bosznia annexiójáról.

Igen sajnálom, hogy mint magyar politikus itt ránk fogja, hogy ezeket, meg amazokat adtuk fel. Nem hiszem ugyan, hogy valaki hivatkozzék rá (Derültség), de talán a késő utódok, akik nem tudnak disztingválni arra nézve, hogy az egyes nyilatkozatoknak milyen jelentőség tulajdonítható, mégis hivatkoznának arra, hogy ime, saját beismerésük szerint ezt vagy amazt adták fel.

Másodsor a külügyminiszter urnak olyan nyilatkozatokat tulajdonít, amelyeket ő sohasem tett. (Ugy van! Ugy van! a jobb és baloldalon.) A külügyminiszter ur a delegacionális tárgyalások során kimerítően nyilatkozott ebben a kérdésben; ott tett nyilatkozatai az irányadók és kötelezők s nem pedig a hírlapi híresztelések. (Ugy van! Ugy van! Élénk helyeslés a jobb és baloldalon.)

A képviselő ur felállt magának egyes tételeket, hogy mi van a javaslatban és ezeket veszi számba. És engedelmet kérek, olyan finom disztinckiókat tesz, amelyekből azt kellett volna következtetnem, hogy ezt a kérdést is a megfelelő finomsággal fogja tárgyalni. Minthogy azonban — sajnálatomra — nem látom, hogy ezt a kérdést azzal az óvatossággal és finomsággal tárgyalta volna, amilyen finomsággal és óvatossággal külügyi kérdéseket tárgyalni szokás (Ugy van!), én a magyar parlament nivójának tartozom azzal, hogy más alkalomra tartom fenn a vitát ezen kérdésekre nézve és pedig Bosznia és Herzegovina annexióját illetőleg akkor, amikor ezt a kérdést fogjuk tárgyalni, a másik kérdésre nézve pedig szinte egy más alkalmat keresek, a külügyi kérdésekben való tájékozás megadására. Most csak azt jegyzem meg, hogy ha ilyen hangon és így összekever kérdéseket, akkor, bocsánatot kérek, lehetetlen itt tárgyalni. (Igaz! Ugy van! Élénk helyeslés a jobb és baloldalon.) A t. képviselő urnak, nem tudom honnan merített diplomáciai értesülései merőben hamisak és alaptalanok, ennél fogva ennek kijelentése után azokra további válaszzal nem szolgálók. (Élénk helyeslés a jobb- és baloldalon.)

Az ülés vége nyolcz óra tíz perczkor.

Olaszország külpolitikája.

Budapest, december 5.

Az általános politikai helyzetet Tittoni tegnapi beszéde uralja. A miniszter beszédét különböző módon mértéklik, de az összes kommentárok megegyeznek abban, hogy Olaszország politikája nem őszinte. Mert ha Olaszország tovább is hű akar maradni a hármasszövetséghez, akkor miért kötött külön megegyezést Oroszországgal? Ha ez az egyezség defenzív természetű is, miért ahogyan ezt Rómában állítják, lehetetlen, hogy a későbbi fejlemények során ellentétbe ne hozza Olaszországot szövetséges társaival. Oroszország eddig a műrzsztégi egyezmény alapján közös eljárásra kötelezte magát a Balkánon Ausztria-Magyarországgal. Ezt az egyezséget Oroszország felbontotta, mivel érdekei éles ellentétbe kerültek Ausztria-Magyarország érdekeivel. Ha tehát most Olaszország az orosz balkáni politikát magáévá tette, bizonyos, hogy nem halad egy csapáson Aehrenthal politikájával és be fog következni az az időpont, amikor Olaszország kénytelen lesz választani a két ellentétes álláspont között. Mert azt sem Ausztria-Magyarország, sem Németország nem fogja eltűrni, hogy szövetséges minden alkalommal, amikor támogatnia kéne szövetséges társait, az ellenálláspont mellett foglaljon állást. Így történt ez az algézirászi konferencián és valószínűleg így fog történni a most tervezett nemzetközi konferencián is, mert most már minden kétségen felül áll, hogy Olaszország sokkal közelebb áll az Anglia és Oroszország által megállapított konferencia programjához, mint szövetségestársaival ebben a kérdésben elfoglalt álláspontjához.

Tittoni tegnapi beszédében hangsúlyozta, hogy a Balkán-államokat nyugalomra intette, de egyúttal biztatta őket azzal, hogy érdekükben kész diplomáciai akciót kezdeményezni. A miniszter hozzátette, hogy ugyanezt mondotta Izvolszkinak is. Tittoni tehát már akkor szembehelyezkedett Ausztria-Magyarország álláspontjával, amikor e nyilatkozatot tette Izvolszki előtt, mert Aehrenthal néhány nappal később az osztrák delegációban a legerélyesebben hangsúlyozta, hogy Ausztria-Magyarország nem vesz részt a konferencián, ha ott vita tárgyává tennék az annexiót és a szerb-montenegrói kompenzációkat.

Németország részéről is ugyanekkor nyilatkozatok jelentek meg, hogy Berlinben azonosítják magukat Ausztria-Magyarország magatartásával. Csak Rómában hallgattak. Most már tudjuk, hogy miért. Az olasz diplomácia magatartása legalább is kétszínű és kissé szokatlan. Amellett köztudomású, hogy a közvélemény Olaszországban abszolúte nincs megelégedve Tittoni politikájával, mely ha két malomban is örül, de mégis a hármasszövetség hívének vallja magát. Az olasz közvélemény különösen a Balkán-kérdésben teljesen Ausztria-Magyarország ellenes politikát követel s ha tegnap a kamara bizalmat is szavazott Tittoninak, az inkább az összkormányának szólt, mint Olaszország külügyminiszterének.

Hangsúlyoznunk kell még azt is, hogy a tegnapi szavazásnál a tekintélyesebb politikások és különösen azok, akik Olaszországban ma mint katonai és technikai szaktekinnyelvények ismeretesek, mind a kormány ellen szavaztak. Így a volt miniszterek közül:

Carnime, Martini, Luzzati, Sciala, Denava, Guiccardini, Morpurgo, Sonninó, Salandra, Sachi, Vendranin, Fani Pinchia, Mira, Ronchetti és Wollemborg. Ezekon kívül Pisztoia és Morezzi tábornokok, Grippó, Brunialti, Fallisenti, Borghese Alessio képviselők, egyszóval mindazok, akiket katonai kérdésekben először szoktak meghallgatni.

Természetesen Bécsben, Aehrenthal környezetében csak azt hallották meg, ami kedveset mondott Tittoni a hármasszövetségről. Erre vall legalább a következő bécsi hír:

Itteni diplomáciai körökben Tittoni tegnapi beszéde nagyjában és általában kedvező befolyást tett. Az olasz külügyminiszter jól megválasztotta az alkalmas időpontot, hogy a hármasszövetségi szerződésnek egy eddig még nyilvánosságra nem jutott rendelkezését előtérbe állítsa, hangsúlyozván, hogy Olaszország maczedóniai és albániai érdekeit a berlini szerződésen kívül a hármasszövetség is megóvjá. A hármasszövetség szerződésének illető pontja ugyanis így szól: „A Balkánon a jelenleg keresztyültt körülményeken túl terjedő minden területi eltolódás Olaszországnak kompenzációt biztosít.” A szerződésnek ezen rendelkezéséből, amely eddig ismeretlen volt, kiténik, hogy a hármasszövetség teljesen megóvjá Olaszország érdekeit a Balkán-félszigeten.

Alapos tévedés, ha valaki azt hiszi, hogy valami különösebb leleplezés volt az, amikor Tittoni említést tett arról, hogy Olaszország és Oroszország között a Balkán-kérdésekben megegyezés áll fenn. Az orosz-olasz közeledésről s jól tudta, hogy a megállapodások éle nem irányul Ausztria-Magyarország ellen. A legjobb bizonyosága ennek az a körülmény is, hogy maga Tittoni fejtegette tegnap, hogy nem akar vele semmiféle leleplezést tenni, amikor az olasz-orosz Balkán-megállapodásokról beszél, mert tény az, hogy báró Aehrenthal utolsó expozéjában is hangsúlyozta, hogy a monarchia viszonya Olaszországhoz a Balkánt illetőleg éppen úgy alakult, mint az orosz-olasz viszony.

Meliszto az eseményekről.

A háborura szépen folynak a felvonulások. Lassan ugyan, de biztosan. Innen-onnan jönnek magánhírek, hogy ez a főhadnagy elesett, az a hadnagy elesett, ennyi és annyi magyar baka elesett; nem is esett el, öngyilkos lett. Éppen most, Boszniában. És a császárvárosból ezafel a hadvezetéség. Magyar anyák már siratják odavesztett gyermekeiket. Némi-lyiket hazaszállították szép Magyarországra, látszik az elhullott testen a golyóp nyoma, ott voltunk a temetésen.

És a tözsde csodálatos módon kezd szilárdabb lenni. És kérdezzetik az emberek egymástól: mit gondolsz, lesz-e háború? És nem akarjuk meglátni, hogy már van háború. Mind az, ami idehaza történik, csak takargatás, takargatása a börze-manővereknek, mert a kegyelmes, fenséges és legkegyelmesebb pénzeket forgatni kell. A főhadnagyok és bekkák eleshetnek, de az aranygalléros piczuláknak semmi bántódásuk ne essék. Így kívánja ezt a modern háború.

Mert Belgrád ostromát se úgy tessék ám elképzelni, mint amiként azt jó Hunyady János cselekedte Nándorfehérvárnál. Akkor más volt a világ.

Most titekban folynak a háborúk.

A belgrádi kormány már jó eleve készülődik Nisbe, ott nem igen marad útni való. Mikor pedig az útni valóig jut az armádia, akkor fog csak kezdődni a ne mulass.

Mert most egyébként is más világot élünk. Nem úgy mennek ám a dolgok, ahogy azt szépen kikalkuláljuk magunknak.

Abban a régi világban például, mikor Belgrádnak Nándorfehérvár volt a neve, Hunyady János volt a vezérkar főnöke. Azt a csatát akkor a magyar függetlenségért vívták és vívtak sok csatát érte. És mi az eredmény? Az, hogy Hunyady János utóda a vezérkar főnökségében Franz Konrad von Hötendorf.

Belgrád sem lesz többé Nándorfehérvár, legfeljebb Ferdinandweissenburg. Már tudniillik, ha a csár-
atyuska is így akarja. De nem akarja ám.

A császárbüblemra szépen felutazott hát a magyar kormány Bécsbe, Kossuth Ferencz kivételével. A sors kegyesebb volt a magyar függetlenségi eszméhez s egy jóindulatu betegség megátolta a vezért abban, hogy hódoljon a hatvan esztendővel ezelőtt történeteknek, mikor politikai elődeit akasztották.

Hej! politika fide, politika oda! Beszélgethetünk az exigenciákról; mégis csak nagy szatirája a közviszonyoknak ez a bécsi hódolat.

Mit tettünk volna, ha ezt Tisza István kormánya merete volna megtenni! Dehogya merete volna!

A császárbüblem emez égbekiáltó eseményét, míg egyrészt teljes megadással nyeltük le, addig másrészt nagy port vert föl a néppárti képviselők akciója, akik a törvény világos rendelkezése ellenére nyilvánosan feldicsértek egy jogerősen elítélt plébánost azért, mert a törvényes házassági formalitások ellen izgatott.

Kezdi elhagyni a lelkeket az a törekvés, hogy a magyar ur legyen a maga portáján. A lényeges kérdés az, hogy ostyát eszünk-e, mikor az egy igaz Istenre gondolunk, avagy kenyeret és bort iszunk ugyanekkor, vagy pláne maczeszt eszünk?

Ez kell a magyarnak, nem szabadság!

Eötvös Károly, a régi jó táblabírói kar egyetlen érdemes élő alakja, megint fején találta a szöveget interpellációjával, amit a házasság-jog ellen elkövetett néppárti botrány alkalmából intézett a kormányhoz.

Az ember ugyan azt várta volna ettől a hatalmas fejű és nyaku kálvinista óriástól, hogy a római pápára éhezik. Mindenki csalatkozott, csak Meliszto nem, mert a nyil ezzel a dühvel volt bemérgezve:

— Mikor szándékozik már a kormány magának többséget alakítani?

Ehhez ugyan nem kellett alkalmi okul a házasság-jogot várnia a Vajdának, mert éppen így elmondhatta volna ugyanezt, például, a quota-emelésnél; de mégis találó, mikor ilyen házasság-jogi vitánál a vajdánál az erkölcs dominál és kikel az ellen, hogy a kaczér koalícióval vadházasságban él a kormány, és szeretők helyett nem keres magának tisztességes házastársat.

Nagy deputáció járt a kormányánál e héten. 1200-an jöttek föl a délvidekről, a gróf Csekonicsék birtokáról. Kérelmük tárgya az egész ország panaszát tárta föl, mikor a készülő adóreformban orvoslását kérték annak a méltánytalanságnak, hogy az ország földjéből a nagy uraknak mind csak IV-ik osztályba sorozott földbirtok jutott, míg a többi eldarabolták s minden szegény ember I-ső osztályu földet kapott a régi jó kataszteri időkben.

Igy lesz a szegény emberből a nagy urak protektora. De, azt hisszük, hiába. A pluralitás korszakában kirívó volna ilyen kiigazítása a multaknak, amikor még legalább, amit tettünk, a jogegyenlőség szent nevében cselekedtünk.

Most, hogy a kínai császár meghalt, az új császár reformokat ígért a mennyei birodalomnak.

Az első rendelet, amely megjelent a kínai hivatalos lapban, így szól, szóról-szóra:

„A hadügyminiszter felhatalmazott benyújtani annak a parancsnak közzétételére, amely szerint minden kínai polgárembert óva int attól, nehogy valahogyan Quanlai hadisten templomába lépjen, az istent segítségül hívja, vagy arra merészkedjék, hogy neki áldozatot mutasson be.

A hadisten kizárólag állami istenség, akinek csak katonai ügyek érdekelnek és

akinek eszeágában sincs a civilekre is gondolni.

Az isten csakis katonákra, ágyukra, fegyverekre, kardokra és más hasonlókra gondol és méltóságán alulnak tartja, hogy akár csak a legesekélyebb mértékben is foglalkozzék polgári egyének imáival és áldozataival.

Nini! Milyen ismerős hangok! Ezt alighanem Habsburg komponálta a kinaiaknak.

A császárbülség alkalmából az összmonarchiát alkotó néptörzsek méltó ajándékot kaptak.

Az osztrák: Kapott két újabb tartományt: Boszniát és Hercegovinát, magyar pénzen és magyar véren.

A magyar: kapott — háborút.

A csehek: kaptak hóhért.

Ne legyetek, jó csehek, irigyek reánk. Mi sem irigykedünk rátok. Mi is kaptunk hóhért. Nem ugyan a jubileumkor, de az uralkodás kezdetén. De kaptunk. A végére is kellett jutni valamelyikünknek, mert ami még összetarthatja ezt a konglomerátot: az a hóhér. Csak hóhér, hóhér, hóhér.

A balkáni helyzet.

Budapest, december 5.

A mozgósítást és a bandaharcokról keringő nyugtalanító híreket, melyek már beszámoltak áldozatokról is, ma hivatalosan megczáfolják. A katonai szállításokkal és a tizenötödik hadtest létszámának felemelésével már bőven foglalkoztunk tegnapelőtti számunkban. Néhány nap előtt azt is szövé tettük, hogy a bandaharcokról szóló jelentéseket fentartással kell fogadni, mert azokat egyrészt a szerb sajtóiroda bocsátja világgá, másrészt pedig a fantázia szüleményei. Minden körülmények között azonban alkalmasak arra, hogy hazánk azon részeiben, ahonnan a boszniai csapatok kiegészítőnek, a legnagyobb nyugtalanságot keltsek. A hadügyi kormányzat azonban kötelessége, ha tényleg előfordulnának bandaharcok az annektált tartományokban, azokat közhírré tenni, mert éppen a bizonytalanság az, mely szárnyra kapja a mostaniakhoz hasonló rémhíreket.

Szerbiában nagy izgalmat keltett Milovanovicnak a „Novoje Vremja”-ban megjelent nyilatkozata. E nyilatkozatban Milovanovic azt mondja, hogy Izvolszki kijelentése szerint Oroszország elismeri az annexiót. Milovanovic azonban határozottan tagadja, hogy a „Novoja Vremja” levelezője előtt ehhez hasonló kijelentést tett volna. Milovanovic ellen valószínűleg heves támadásokat fognak intézni és nem lehetetlen, hogy ez a félreértett nyilatkozat megingatja állását.

Konstantinápolyból érkező jelentések szerint a bojkott nem csillapodott Törökországban, dacára annak, hogy a nagyvezér és a külügyminiszter mai nyilatkozatai a bojkott minél előbbi megszüntetését helyezték kilátásba. Pallavicini örgróf nagykövetünk éppen a török kormány biztatása folytán nem utazott el ma Konstantinápolyból, mint ez eddig tervezve volt.

Mai híreink a következők:

Czáfolatok.

A „Magyar Távirati Iroda” a minduntalan megújuló mozgósítási híresztelésekre vonatkozólag most a következőket jelenti:

A múlt hónapban a hadvezetőség legfelsőbb főhatalmazást kapott arra, hogy az 1888. évi tizennyolczadik törvényzikk értelmében, szolgálatra rendelje be a tartalékosok és póttartalékosok

ama részét, amennyi szükséges, hogy a Boszniában, Hercegovinában és Dél-Dalmáciában állomásozó csapatok békelétszámának elkerülhetlenné vált emelése keresztülvihető legyen. A hadvezetőség, mely a lakosság életérdekeinek a lehetőség határáig való megóvására törekszik, már akkoriban elhatározta, hogy a jelzett célra csupán a máris tényleges szolgálatban álló tartalékosokat és póttartalékosokat fogja alkalmazni, vagyis a jelenleg harmadik szolgálati évét kitöltő korosztályt és a legifjabb póttartalékos korosztályt, mely éppen most fejezte be nyolcz heti kiképzési idejét, tartja benn további tényleges szolgálatban és hogy ilyenképpen külön nem hív be egyetlen polgári viszonyok közt élő tartalékost vagy póttartalékost sem. A békelétszám emelésének okai eléggé ismeretesek; kétségtelen, hogy a monarchia délkeleti határain való kimerítő és a téli idő bekövetkeztével még megerőltetőbbé vált biztossági szolgálat a csapatok létszámának emelését elkerülhetlenné teszi. Miután azonban, mint a fentiekből kitünik, a tartalékosoknak és póttartalékosoknak csupán egy része maradt vissza tovább való szolgálatra, ezeknek száma nem elegendő arra, hogy a szükséges létszámemelés elérjék. Ennek következtében az annak idején jelentett létszám-emelés keresztülvitelére a délkeleti határok felé indított póttartalékosokkal és a monarchia belsejében kiképzett újonczokkal egyidejűleg a határőrizet néhány zászlóaljjal és hegyi üteggel erősítést kap. Ez az intézkedés szükségessé teszi valószínűleg azt, hogy legközelebb a 15. hadtest kebelében a csapatok felsőbb beosztását ideiglenesen át kell alakítani. Ezzel azután be lesz fejezve ama katonai intézkedések sora, melyek az annektált tartományok biztosságának megóvására okvetlenül szükségesek voltak. A mondottakból kivüláglik, hogy mozgósításról még csak szó sincs, mert ily intézkedés a tartalékosok behívását tette volna szükségessé, holott valóban egyetlen egyet sem hívtak be. Éppen így megdőlt ezáltal az a több külföldi lapban terjesztett hír is, hogy Ausztria és Magyarország egész hadtesteket vetett volna a határra.

Egyes lapoknak ama híre vonatkozólag, mely szerint egyik boszniai összeütközésben Holub Ottó 34. gyalogezredbeli főhadnagy és öt magyar baka elesett, Zvornik állomásparancsnokságtól, a közös hadügyminiszteriumhoz a következő távirat érkezett:

Egy őriárat megtámadásáról és Holub főhadnagy haláláról nem tudunk semmit. A nevezett tiszt jó egészségben tartózkodik állomásán. A Zvornik környékén levő összes telefonállomások nem tudnak semmit semminemű támadásról. Állomásparancsnok, Zvornik.

A török bojkott.

A „Daily Express” konstantinápolyi tudósítója beszélgetett Kia mil pasa nagyvezérrel és Tefvik pasa külügyminiszterrel. Kia mil pasa nagyvezér ezt mondta az újságíróknak:

— Határozott meggyőződése, hogy Ausztria és Magyarország nem akarja a háborút. A bojkott semmi szín alatt sem vonhat maga után háborút. Azonfelül a porta bebizonyította, hogy Ausztria és Magyarország iránt való barátságos érzése teljesen őszinte s hogy a kettős monarchia kívánságait teljesíteni akarta, amikor a teherhordók főnökeit annak a szükségéről igyekezett meggyőzni, hogy osztrák és magyar hajók árúját kirakják. A kormány nem tehet többet, mert nem kényszerítheti a népet arra, hogy a bojkottot abbahagyja. A függőben lévő kérdések megoldásának legjobb módjáról nem mondhatok véleményt, mert e végből az Ausztriával és Magyarországgal való tárgyalás még nem kezdődött meg.

Tefvik pasa a következőket mondta az újságíróknak:

— Azt hiszem, hogy a válság akut stádiuma elmúlt, mert örgróf Pallavicini kijelentette, hogy Törökországnak a bojkott megszüntetése végett tett intézkedéseivel meg van elégedve. Azt hiszem, hogy mihelyt örgróf Pallavicini a többi kikötővárosból megkapja azt a hírt, hogy a bojkott megszünt, Ausztria és Magyarország azonnal meg

fogja kezdeni a tárgyalást Törökországgal, hogy a függőben lévő összes kérdések megoldása dolgában barátságos megegyezésre jussanak. Mindeaddig, a míg Ausztria és Magyarország nem nyilatkozik, én sem szólhatok a Törökországra nézve elfogadható feltételekről.

A nagyvezér szavait azonban nem fedik az konstantinápolyi teherhordók, kik tegnap gyűlést tartottak, amelyen a bojkott folytatását határozták el. A gyűlés után együttesen vonultak az új-török biztosság háza elé.

Konstantinápolyi jelentések szerint Pallavicini örgróf holnapra kitűzött elutazásáról végleg lemondott.

Konstantinápolyból táviratozza a Frankfurter Zeitung tudósítója, hogy a bojkott Ausztria-Magyarország ellen egyre terjed. A bojkottbiztosság nem engedte meg Trapezumban egy görög hajónak, hogy partraszállítsa indiai rizs-rakományát, amelyet a katonai kincstár rendelt, mert a görög hajó a szállítmányt egy osztrák Lloyd-hajótól vette át. A biztosság azzal fenyegetőzik, hogy kiterjeszti a bojkottot német árukra is, ha osztrák gyártmányokat idegen lobogók alatt Brémából vagy Hamburgon át akarnának Törökországba szállítani. Ilyen körülmények között szó sem lehet a bojkott csökkenéséről.

A német Levante-Linie nem fogad el osztrák szállítmányt Törökországba, nehogy alkalmat adjon a németek ellenségeinek Törökországban arra, hogy ezentul a német hajókat meggyanusítsák osztrák árucikknek becsempészésével s aszerint bánjanak a német hajókkal.

Milovanovic nyilatkozata.

Milovanovic szerb külügyminiszter egy angol újságíróknak azt mondta, hogy békéről csak akkor lehet szó, ha Ausztria és Magyarország a nagyhatalmak ellenőrzése mellett teljes autonómiát ad Boszniának és Hercegovinának, ugyanolyant, amilyen Kelet-Ruméliáé volt Bulgáriával való egyesítése előtt, vagy ha Szerbia oly területi kárpótlást kap, amely segítségével Szerbiát Montenegroval összeköti.

A „Novoje Vremja” azon hírrel szemben, hogy Milovanovic külügyminiszter e lap Beresovszky nevű levelezője előtt kijelentette volna, hogy Izvolszki orosz külügyminiszter azt közölte vele, hogy Oroszország elismerte az annexiót, a szerb sajtóiroda kijelenti, hogy fel van hatalmazva a „Novoje Vremja” ezen hírenek megczáfolására. Milovanovic külügyminiszter a lap tudósító erre vonatkozó kérdésére azt válaszolta, hogy Izvolszkival ennek Aehrental báróval történt találkozása előtt találkozott. Ez alkalommal Izvolszki azt mondta neki, hogy impressziói és értesülései alapján azt hiszi, hogy Ausztria-Magyarország előkészíti az annexiót és neki (Izvolszkinak) nincsen reménye arra, hogy megakadályozhatja az annexió proklamálását.

A szerb nemzeti védelmi biztosság tegnap Belgrádban ülést tartott, amelyen a kormány, Péter király és Milovanovic külügyminiszter ellen a legsúlyosabb fenyegetések hangzóttak el. Elhatározták, hogy az egész országban gyűléseket fognak tartani, amelyekben a háboru mellett fognak agitálni. Péter király ellen igen hevesen kikelték és lemondását követelték.

A „Politika” mai száma feltűnő betűkkel közli gróf Bobrinskinek egy táviratát, melyet Stahevics Sándor és Pilenko Sándor is aláírt és amely kijelenti, hogy egyáltalán nem igaz Milovanovicnak az a feltevése, hogy az orosz kormány már is hozzájárult Bosznia-Hercegovina annexiójához. Az orosz politikusok kivétel nélkül és az egész orosz nép alaposan meg vannak győződve, hogy az orosz kormány sohasem fog az egész szlávok érdekei és követeléseire elenére cselekedni.

A „Mali Journal” azt írja, hogyha Izvolszki a дума hozzájárulása és a czár engedelmével belegegyeznek az annexióba, akasztófát érdemelne és ha Milovanovic tenné ezt, agyon kellene kövezni. Abban az esetben pedig, ha a monarchia gazdasági engedményekkel akarná Szerbiát kielégíteni, Szerbiának erre mozgósítással kell válaszolnia.

A belgrádi udvar és a hivatalos körök nagy zavarban vannak a „Novoje Wremja”-ban megjelent interjú miatt, mert a „Novoje Wremja” kiküldött tudósítóját Belgrádban és vidékén tett körútián egy magasrangú hivatalnok kísérte, akit a kormány rendelt melléje és mindenféle lelkes fogadtatásban volt része, a királytól pedig előkelő rendjelet kap és most a szerb kormány kénytelen ugyanazt a hírlapíró-t hamisítással vádolni. Az orosz kiküldött tudósító tegnap hirtelen eltűnt Belgrádból minden bucsuzás nélkül.

Pasics, hogy Milovanovics helyzetét megnehezítse, azt híreszteli, hogy a császár biztosította őt, hogy sohasem fogja az annexiót elismerni.

Montenegró és a monarchia.

A czettinjei hivatalos lap fölvilágosításokat közöl a „Petit Parisien”-ben nemrég megjelent ama közleményéről, hogy a czettinjei német követ Nikita fejedelem elé egy állítólag Ausztria-Magyarország által lanszirozott tervet terjesztett egy Ausztria-Magyarország által Montenegró felett gyakorlandó protektorátusról. A lap közli, hogy a követ saját nevében akadémicze beszélgetett a fejedelemmel arról, hogy Montenegrónak előnyösebb volna, ha Ausztria-Magyarországgal olyan megegyezést hozna létre, mely alkalmas volna arra, hogy Montenegrót politikailag és gazdaságilag emelje.

Montenegróban ma nagy a lehangoltság amiatt, hogy Milovanovics nem jött Czettinjebe Rómából hazafelé utaztában, mint ahogy ígérte. Ebben Pasics és az összeesküvők intrikáját látják, akik Montenegróval szemben még mindig ellenségesen viselkednek, mert a két állam barátságában veszedelmet látnak a szerb dinasztia számára. Már az a gondolat is idegessé teszi a montenegrói udvart, hogy talán ismét uralomra kerülhet Pasics.

A szultán és az ifju-törökök.

Izmail Mahir pasa tábornok meggyilkolása szultánt mélyen megdöbbentette. Abdul Hamid egyébként is növekedő lelki depresszió hatása alatt áll. A parlament megnyitása körül bizonyos nézeteltérések merültek fel közte és az ifju-török bizottság között. Az ifju-török bizottság ugyanis azt követeli, hogy a szultán jelenjék meg a megnyitáson és az összegyűlt országgyűlés előtt még egyszer tegyen esküt az alkotmányra. A szultán ellenben azt akarja, hogy a trónbeszédet valamelyik herceg, vagy a nagyvezír olvassa fel. Ha a szultán megmarad álláspontja mellett, úgy súlyos komplikációk állhatnak elő, amelyek esetleg trónváltozást vonhatnak maguk után. A parlament megnyitását újból elhalasztották, mert az épület még nem felel meg a követelményeknek.

Hilmi pasa belügyminiszter a Turquie egyik szerkesztőjével folytatott interjú során kijelentette, hogy a parlament megnyitását december 14-én szeretné végrehajtani, amit lehetségesnek is tart. A 220 megválasztandó képviselő közül eddig 150 mohamedán, 33 keresztény és 2 izraelita van megválasztva.

Orosz—olasz entente.

Bécsi beavatott körökben azt hiszik, hogy Oroszország és Olaszország azért kötötték meg az ententét, hogy Ausztria-Magyarország további előnyomulását a Balkánon megakadályozzák. Azt hiszik, hogy védelmi ententeről van szó.

Szerb hadiszer-szállítás.

Szerbia számára az Aly-gőzös angol lobogó alatt 93.000 tonna ágyút, 125.000 tonna löveget, 50 tonna löport és 66 tonna robantó-anyagot szállít Szaloniki felé. Egy szerb ezredes már Szalonikiból érkezett, hogy átvegye az érkező szállítmányokat.

Péter király üdvözlő távirata.

Belgrádból táviratozza a „Kölnische Zeitung” tudósítója, hogy a „Novosti” értesülése szerint Ferencz József király azonnal válaszolt Péter király üdvözlő

táviratára. Szerb államférfiak közül csak az egyetlen Gruics tábornok fejezte ki szerencsekívánatait a jubileum alkalmából az osztrák-magyar követségen gróf Forgách osztrák-magyar követnek.

Ujabb csapaterősítések.

Ujabb bécsi jelentések a készenlét további fokozását helyezik kilátásba. A hadügyi kormány az eddigi megerősítéseken túl Dalmáciába tíz zászlóalj, néhány lovaseskadron és több utászszázadot fog küldeni. Ehhez járul még a hegyi ágyútegek szaporítása a negyedik, ötödik és hatodik hegyi tüzérezredéknél. A csapatállomány növelése feltétlenül szükségessé teszi nagyobb csapategységek alakítását. A Szerajevóban állomásozó első hadosztály ma Boszniában és a szandzsák határától az Unáig nem kevesebb, mint hat hegyidandárt foglal magában, ennél tehát szüksége mutatkozik annak, hogy két hadosztály alakítsák. Ennek megfelelőleg Banjalukában új hadosztályparancsnokságot fog létesíteni a hadügyi kormány. A montenegrói határon eddig hat hegyidandár volt elhelyezve, ezek közül kettő Dalmáciában oszlott el. Most e hegyidandárok száma nyolcra szaporítatik s e szaporítás következtében a zárai katonai parancsnokság alá fog tartozni a Herczegovinában helyőrségen levő hegyidandár s ugy ez, mint a zárai katonai parancsnokság az alakítandó új hadosztály kereteiben fog helyet foglalni.

Ezeknek az intézkedéseknek a fő oka abban rejlik, hogy ilyen hegyes vidéken sokkal célszerűbb a kisebb organizációk alakítása. A helyzet komolyságához mérten e csapatok létszáma is magasabb lesz a szokottnál. Az okkupált tartományokban helyőrségen lévő csapatok békelétszámának ezen emelése s az annak következtében szükségessé vált visszatartása a tartalékosoknak és a póttartalékosoknak csak a hadsereg terjed ki, azonban a magyar honvédség egyes csapattestjeinél is hasonló intézkedés válik szükségessé, mert a határmenti lakosság, így Pancsova, Orsova és Zimony lakosságának oltalma kívánja ezt. Majdnem biztos, hogy ugyanolyan csapaterősítések fognak elrendeltetni Dalmácia déli részében és Cattaróban négy hegyi dandárnál, mint aminek eddig a 15. hadtest keretében történtek. Az osztrák Landwehr megfelelő csapatainál és a Gravosában helyőrségen levő 37. gyalogezredben éppen ugy benn tartják a harmadéves legénységet, miként a 15. hadtest felemelt létszámú zászlóaljnál s ennek a legénységnek ez az idő ugyancsak egy fegyvergyakorlat gyanánt fog számíttatni. Egyáltalán a délkeleten elhelyezett csapatok létszámának illetően növelése a felemelt készenlét állapotát jelenti s ez a katonai intézkedéseknek kétségtelenül minimuma Szerbia és Montenegró magatartására való tekintettel. Annyi bizonyos, hogy az osztrák-magyar monarchia ez intézkedések végrehajtása után teljes készenlétben áll s olyan haderővel rendelkezik a délkeleti határon, amelyre minden körülmények között bizvást lehet számítani.

Legujabb.

A szerb sajtóiroda félhivatalos kommunikét adott ki, mely szerint a Novoje Wremja hírével szemben Milovanovics szerb külügyminiszter a lap tudósító előtt kijelentette, hogy az esetben, ha az annexió befejezett tényné válik, Szerbia a névze létkérdés lesz, hogy megkapja a kért területiális kártalanítást. A miniszter itt különösen megjegyezte, hogy az ily kártalanítás követelése és elnyerése semmi tekintetben sem érintik Szerbiának Boszniára és Herczegovinára vonatkozó nemzeti jogait, amelyek az annexió elismerésére való tekintet nélkül továbbra is fennmaradnak Szerbia szeméi előtt, mert nemzeti jogok, melyek a pozitív nemzetközi egyezmény vagy szerződés által nem semmisítettnek meg. Ami azokat a közléseket illeti, amelyeket a levelező állítólag más politikai személyiségektől kapott, Milovanovics miniszter azt hiszi, hogy nem ismerve ezeket a személyeket, további felvilágosítással nem tartozik. A miniszter kijelentéseiből a levelező ugyanis eléggé megtanulhatja, hogy mily mértékben hihet az ily közléseknek.

A svéd király Bécsben.

Bécs, december 5.

Ma délelőtt tíz órakor érkezett Bécsbe Gusztáv svéd király és Viktória királyné. Az udvari vonat a svéd királyi párral és az udvartartással a nyugati pályaudvarra érkezett. A királyi vendégek fogadására a külügyminiszter és a bécsi svéd követ St.-Pöltenig utaztak. A bécsi pályaudvaron megjelentek: Ferencz József király svéd tábornoki egyenruhában, Ferencz Ferdinánd, Ferencz Szalvátor, Frigyes, Jenő és Rajner főherczegek, Mária Annunziata főherczegnő, a svéd főkonzul és felesége, Funk báró katonai attasé és Wackmeister gróf százados, a svéd kolónia számos női és férfitagja, a hadtestparancsnok, a térparancsnok, a helytartó, a rendőr főnök, a 22. gyalogezred diszszázada zászlóval és zenével, a király mellé diszszolgálatra kirendelt Rudermann lovassági tábornok, Schatzl ezredes, Kaltenborn alezredes, a királyné szolgálattévő kamarása, Thun-Hohenstein gróf ezredes, vadászmester.

Amint a vonat megérkezett, a zenekar a svéd himnuszt játszotta. Királyunk és a svéd király barátságosan megrázták egymás kezét és kétszer megcsókolták egymást. Ő felsége azután a királynénak kezét csókolt, aki viszont neki csókolt kezét. Ezután a királyi pár a főherczegeket és főherczegnőket üdvözölte. A főherczegek a királynénak kezét csókolták, azután pedig a királyné és Mária Annunziata főherczegnő csókolták meg egymást. Miután a diszszázad előtt elléptek, valamint a többi megjelent személyiségek csoportja előtt, a főkonzul felesége a királynénak vörös szegfücsököt nyújtott át. A perron kijáratánál a királyi párt a svéd kolónia hurrá-kiáltással üdvözölte, amelyet azok szívesen köszöntek meg. Ő felsége és a királyi pár udvari kocsin a Hofburgba hajtottak. A külső Burgkapunál föllállított két tribünön a polgármester és a községtanács képvisellete várakozott, akik a királyi párt élénk hoch-kiáltásokkal üdvözölték. A pályaudvartól a Hofburgig vezető uton helyet foglaló tömeg élénken üdvözölte a vendégeket. A Hofburgban a királyi pár, a főherczegnők, a főudvarmester és a főszertartásmester üdvözölték. A Pietra Dura nevű szobában tisztelgésre megjelentek a legfőbb udvari tiszttek, Aehrenthal külügyminiszter, a magyar udvarnagy, az udvari szolgálat, a hadügyi miniszter, a miniszterelnök és a miniszterek, gróf Zichy Aladár ő felsége személye körüli miniszter. A királyi pár a nagy vendégtermeket lakja a Hofburgban. A svéd királyi pár délelőtt látogatást tett az uralkodócsalád tagjainál. Délben családi dîner volt ő felségénél, amelyen a királyi pár, a főherczegek és főherczegnők vettek részt. Együttal marsall-asztal volt a kíséret számára.

A svéd királyi pár tiszteletére adott reggelin ő felsége a következő felköszöntőt mondotta:

Élénk megelégedésemre szolgál, hogy örömet fejezhetem ki a felett, hogy felséged ma engem meglátogatni szíves volt és nekem oly örömdetes alkalmat szolgáltatott arra, hogy ő felségét, a királynét is üdvözölhetem itt. Kérem egyben felségteket, hogy fogadják mélyen érzett hálám kifejezését azon barátságos szerencsekívánatokért, amelyeket oly kedvesek voltak hatvan éves uralkodási jubileumom alkalmából kifejezni. Ezen óhajtól vezéreltetve, hogy a szívélyes barátság köteleit változatlanul föntartsuk, melyek engem felséged istenben nyugvó édes atyjával egybefűztek, felségedet őszintén barátságos érzelmem jeléül azon ezred tulajdonosává neveztem ki, amely évek hosszú során át büszkén viselhette néhai II. Oszkár király nevét. Midőn felséged körünkben való időzését különösen jó előjelnek tekintem a már eddig országunk között fennállott kitünő viszony szempontjából, szívből üdvözölöm felségteket és poharamat felséged egészségére, valamint ő felsége a királyné egészségére és az egész királyi családjára emelem.

A svéd király így válaszolt:

Engedje meg császári és apostoli királyi felségem, hogy a magam és a királyné nevében

mélyen érzett hálánkat fejezzem ki azon szíves fogadtatásért, amelyben felséged bennünket részesített, valamint különösen azon jóságos szavakért, amelyeket felséged az imént hozzánk intézni kegyes volt. Azon hűséges barátság tudatában, melyet felséged istenben nyugvó atyám iránt mindenkor tanusított, igazán szívből jövő szükségét érezve, siettem ide, hogy felségednek bensőséges hálám és mélységes tiszteletemet bizonyítsam be és egyben arra kérem felségedet, hogy atyámmal szemben mindenkor tanusított barátságát terjeszse ki rám is. Felsőged ebben az évben hűséges alattvalóitól környezve, a hatvan éves uralkodásnak ritka ünnepét ülte meg. Szerencsésnek érzem magam, hogy alkalmam volt éppen ez időben felségedhez közeledni és csatlakozni azon forró óhajtsókhoz, melyek felségedre az isten áldását kérik. Felsőged oly kegyes volt, hogy dícsőséges ezredei egyikének tulajdonosává nevezett ki. Kérem felségedet, legyen meggyőződve, hogy e magas kitüntetés hálásan és kellően tudom megbecsülni és abban értékes bizonyítást látom felséged barátságos indulatának, melyért felségednek szívem mélyéből hálát mondok. Midőn magamat azon biztos reménynek és meggyőződésnek adom át, hogy a jó viszony, mely országaink között fennáll, ezentul is szilárdulni és fejlődni fog, emelem és üritem poharamat császári és apostoli királyi felséged egészségére, valamint a császári és királyi házra és az egész osztrák-magyar monarchiára.

Gróf Andrassy Gyula belügyminiszter ma este résztvett a magyar kormány képviselőiben a svéd királyi pár tiszteletére rendezett udvari díszében; ezen az ebéden jelen volt gróf Zichy Aladár ő felsége személye körüli miniszter is. Gróf Andrassy Gyula holnap reggel ismét visszatér Budapestre.

Királyunk a svéd királyt a 10. számú gyalogezred tulajdonosává nevezte ki. A svéd királynénak az Erzsébet-rend nagykeresztjét adományozta. A svéd király ő felségét a Szeráfin-rend lánczával tüntette ki. Délután a svéd király a bécsi diplomáciai testület tagjait fogadta.

KÜLFÖLD.

Izvolzki a dumában. Pétervárról táviratozák, hogy Izvolzki külügyminiszter a duma szerdai ülésén fel fog szólni, de nem a külügyi helyzetről fog nyilatkozni, hanem az új orosz kölcsön tárgyalásairól.

Újabb botrány a Reichsrathban. A cseh radikálisok a mai napot sem hagyták elmúlni botrány nélkül. Dühük ezúttal egészen Weisskirchner elnök ellen fordult és már korán megjelentek a Házban, hogy ellene tüntessenek. Az elnököt, mihelyest belép a terembe, zajos abeugzó-kiáltásokkal fogadják. A cseh radikálisok lármacsináló zenekara tegnap óta három új taggal erősödött, akik ezúttal nemcsak gyermektrombitákat, de sziréneket is hoztak magukkal, melyekkel, amikor az elnök az emelvényre fellépett, pokoli lármát csapnak. Az elnök távcsövet vett elő s úgy nézte a zajongókat, közben pedig feljegyezte nevüket. A füttyülés a beérkezett irományok tartalmának felolvasása alatt is szakadatlanul tart. A cseh radikálisok csak akkor hagyják abba a füttyülést, amikor Modracek képviselő a budgetprovizoriumra vonatkozó sürgőségi indítvány folytatólagos tárgyalása folyamán szólásra emelkedett. Modracek élesen bírálja a kormány eljárását, amely a Ház feloszlásának kilitásba helyezésével és a statáriumnak Prágában való kihirdetésével kezdődött és a prágai eseményekért a cseh nemzeti szociális párton kívül a német sovénistákat, a prágai hatóságokat és az előbbi igazságtalan kormányzati metódust teszi felelőssé. Utána Stölzl szólalt fel, akit Kramarz-al, Kost-Lewickivel és Diamand-dal együtt nyugodtan meghallgattak.

A német birodalmi gyűlés. A mai ülés napirendje volt a költségvetés első olvasása és a fizetési törvényjavaslat. Sydow államtitkár: Az 1907. számú adási év 13,800,000 korona deficiéttel záródott. Ebbe az összegbe nincs beleértve az átutalási adókban elmaradt összeg, amely szintén több, mint hétémillió

márkára rug. Az átutalási adókból származó bevételek csökkenése azt jelenti, hogy az 1907. év folyamán a konjunktúra lényegesen leszállott és hogy ennek következtében a költségvetésben előirányzott bevételek nem mind folytak be. A deficit annál nagyobb, mert egyes tárczák bevételei szaporodtak. Speck (centrum): Azt vártuk, hogy a költségvetésben az egyes tárczáknál lényeges törlések lesznek, de úgy látjuk, hogy a kiadásokat, úgy, mint eddig, igen gazdagon irányozták elő. A katonaság természetbeni szükséglete hatmillióval kisebb összegbe van beállítva a költségvetésbe, itt azonban meg kell várnunk az elszámolást. Bassermann (nemzeti liberális): A birodalmi egyesületi törvény végrehajtásában történtek már tévedések. Ami a postát illeti, azt kívánjuk, hogy azt az utat, amelyet Amerikával szemben már megtett, államszomszédainkkal szemben is tegye meg. (Helyeslés.) A katonai költségvetésnél talán nagyon kívánatos volt, hogy birodalmi szubvencziót adjunk magányáraknak, amelyek léghajókat építenek. Seidemann képviselő: A takarékoság legjobb módja a jó külpolitika volna. Politikánk úgy a messze, mint a közel Keleten megfeneklett. A közvetítő szerep a monarchia és Törökország között nem a mienk, hanem örök ellenségünké, Franciaországé. Gróf Stolberg elnök utólag rendutasítja a szónokot, mert idézte Warnhagen von der Ense egyik mondását, amelyben IV. Frigyes Vilmos királyt bohócnak nevezte. Az ülés erre véget ért.

Katonai vita a belga kamarában. Hat napi vita után a belga kamara ma befejezte a katonai vitát. Az ülés elején Bernaer volt miniszter azt fejtette, hogy egyelőre nem szükséges a háboru eshetőségét számbavenni, miután a béke eszméje napról-napra erősödik. Az általános védkötelezettség által több katoná válna, mint amennyire szükség van. Ezért ellenzi Janson-Neujea rezolúcióját, amely az általános védkötelezettség elvét proklamálja és ajánlja a napirendretérést. A hadügyminiszter még egyszer rámutatott arra, hogy a belga hadsereg nem áll sem a megkövetelt hadi, sem a békéletés szintjén. Az egyetlen eszköz a törvényes szolgálati állomány elérésére a szolgálati idő leszállítása. Miután még több képviselő megokolta álláspontját, Bernaer napirendjét hetvennyolcz szavazattal hetven ellenében elfogadták. Snoy báró javaslatát, hogy arkét hivassék egybe a helyzet tanulmányozására, bizottsági tárgyalásra utasították.

A perzsa helyzet. Tebriszben tegnap meetingre hívták össze a lakosságot, amelyet ma tartottak meg. Résztvett mintegy 2000 örmény és muzulmán, valamint Saftar és Buger kán. A muzulmán szónokok rámutattak a gruzini és örmény szervezetek által nyújtott segílyre és a sah detronizálásához való ragaszkodásuknak adtak kifejezést. Az örmény szónokok kiemelték a reakziósokon nyert közös győzelmeket és hangoztatták, hogy a két nemzet egyesüljön a közös ellenség leküzdésére.

Muley Halid válasza. Muley Hafid választott a francia-spanyol jegyzőkre és a választ már elküldte Fezből. Az új szultán magára nézve kötelezőnek ismeri el válaszában a szabott feltételeket, csak azt kéri, hogy a tangeri diplomáciai kar a pénzkérdés körül jelölje meg szabatosan a hatalmak feltételeit, nehogy ebből később félreértések támadhassanak.

TÁVIRATOK.

Az indiszkrét tengernagy felmentése.

Páris, december 5. Germinet tengernagyot felmentették a földközi hajóraj tengernagyi parancsnokságától.

Közgazdasági táviratok.

	Newyork.	decz 5.	decz. 4.
Buza	Jocobuza	114 ¹ / ₄	114 ³ / ₄
	decemberre	114 ³ / ₄	115
	májusra	116	116 ¹ / ₄
Tengeri	decemberre	70 ¹ / ₂	70 ¹ / ₂
	májusra	70 ³ / ₈	70 ¹ / ₂
	Csikagó.		
Buza	decemberre	105 ³ / ₈	105 ¹ / ₂
	májusra	110 ³ / ₈	110 ³ / ₈
Tengeri	decemberre	61 ¹ / ₄	61 ¹ / ₄

A nők választói joga.

Írta: Herczegh Mihály.

Hazai alkotmányunkban ezer év óta gyakorlatik azon jogtétel: favores ampliandi, odiosa restringenda.

A magyar nemzet mindig vallotta és alkalmazta a jogkiterjesztés elvét. A jogokat mindinkább kiterjeszteni; a korlátokat pedig mindinkább kevesbíteni — az igazság, méltányosság, haladás és felvilágosodás igényeihez képest.

Ezt a jogtételt alkalmazta a magyar törvényhozás a nőkkel szemben az elmúlt időkben is. Sohasem volt szűkkeblű; mindig kiváló és közmondásszerű lovagiassággal viseltetett irántuk. S az európai kultúrával folyton lépést tartva, eddigelé is tiszteltreméltó állást vívott ki részére törvényeiben, melyek az idő, a helyzet és a viszonyok méltányos követelményeihez képest úgy a közjogi, mint a magánjogi téren mindig megadták a nőknek, sőt gyarapították, tetézték is azon jogokat és kedvezményeket, melyek az ő részükre az európai államok által csak újabb időben biztosítottak.

Legyen az ősi példa ezúttal is követésre méltó. Külföldi példát itt ne utánozzunk. Inkább a magunk feje után induljunk. Hazai jogforrásaink alapján dolgozzunk. Az új intézmények felállításánál ne azt kérdezzük mindig, hogy jónak czél szerűnek tartja-e azokat a külföld; avagy hogy mit szólnak ahhoz az osztrák vagy németországi kodiifikátorok. Nem szabad felednünk, hogy éppen a közjogi törvényhozás az, ahol ősrégi alkotmányos életünknel fogva egész Európára nézve vezető szerepet gyakorolhatunk. Ahol nem mi, hanem a külföldi tudósok jöhetnek hozzáunk tanórákat venni. Ahol elmondhatjuk önértésesen, minden önhiúség nélkül, hogy nem szükséges nekünk minduntalan mintáért a külföldre szorulnunk. Vannak nekünk a multban intézményeink, melyek a kor követelményeihez idomítva, teljesen kielégítenek bennünket.

Igy vagyunk a politikai jogok intézményével is, melyet fokozatosan a nőkre is ki lehet, de ki is kell terjeszteni. Az élet nem tűri a hirtelen való ugrásokat. A közjogi, a politikai érvénysülés terén meg kell tartani az átmenetet, a fokozatos fejlődés elvét. Ez az, mely az állami életet míg egyfelől minden erőszakos zökkenéstől megmenti; addig másfelől a jogok természet szerű kiterjesztésének utjára tereli azt. A merev konzervativizmusból nem lehet azonnal átcsapni a szélső radikálizmusha.

Ez az átmeneti állapot, ez a fokozatos fejlődés már 1848. előtt megkezdődött. Mert a magyar nők már 1848. előtt is birtak politikai jogokkal. A nő, ha fiúsított (praefectis), vagy ha mint özvegy a férj halála után ennek jószágában bennmaradt; a jobbágyok fölött ítélkező uriszéknek elnökvé lett; sőt ezen bíróság tagjait is ő nevezte ki. Követválasztási, tisztújítási joggal birtak. A nemesi fölkelésben (insurreccio) is részt vettek. Az országgyűlésen és a köztörvényhatósági gyűléseken az általuk kirendelt és utasítással ellátott képviselő által ülési és szavazati joggal birtak (1662: 53; 1741: 63. t.-cz. 7. §.).

Azért mondja báró Eötvös József: „Történeti multját illetőleg tény az, hogy a magyar nőnem a haza dolgai mindig különösebben érdekelték. Miért? Mert nekik az alkotmány számos férőjogokat adott s ezekhez ugyanoly értékű kötelezéseket is csatolt. Ők némely esetekben a fiak jogaiba léptek, fiági birtokokat örökölhettek; — mint ilyenek a törvényhozásba és a honvédelembe is befolyhattak és családifőként dolgaikat érvényesen intézhették. Innen van a magyar nőben az a még ma is észrevehető bizonyos finom árnyalata, zománcza a férfias bátorságnak és önálló jellemnek. Innen van az ő kiváló honszeretete!”

Ez a történeti mult szolgálhat irányadónak a jövőre nézve a nőknek politikai jogokkal való felruházásánál is. Ha ellenkezőleg cselekednénk, a reakció terére lépünk.

Hogy azonban félre ne értessem, mindjárt kijelentem, hogy én a nőket a közel jövőben nem általában akarnám felruházni politikai jogokkal, hanem egyelőre még csak kivételesen. Egyelőre még szavazati jogot csak azok-

nak a nőknek adnék, kik földbirtokosok, vagy önálló ipar, vagy kereskedelmi üzlettel bírnak, vagy akik valamely hivatali állást töltenek be, tehát akik megfelelő szellemi kvalifikációval bírnak és mint önálló kenyérkeresők, mint a státusba beosztott tisztviselők működnek. Ezeknek jogi állásuk teljesen hasonló az ugyanazon szolgálati ágban alkalmazott férfiakéval. Méltányos és igazságos tehát, hogy ezeknek az állam éppúgy megadja a közjogokat, mint a férfiaknak. Ezeknél fogva én szerintem már most felruházandók lennének választási joggal: a tanárnők, tanítónők, ovodások, a posta, távirada és vasuti osztályban alkalmazott nőtisztviselők, gyógyszerésznők, orvosnők, könyvelők pénztárosok, ámbár magánhivatalokban vagy társulatoknál alkalmaztatnak és általában mindazok, kik bizonyos elméleti szakképességükről írásbeli bizonyítványt tudnak felmutatni.

Ezek a nők önállóan keresik meg kenyerüket. Az élet harczeit éppúgy megvívják, mint a férfiak. Erkölsileg is magasabban állanak a férfiaknál. Méltányos tehát, hogy jogaik se legyenek kisebbek a férfiakénál. Avagy hogyan lehet azt összeegyeztetni az igazsággal, hogy az iskolaszolga választó, de az igazgató nem az. Ha a nők elég esze van ahhoz, hogy a tudományos téren is megszerezze a férfiakéhoz hasonló kvalifikációt: úgy föl kell tenni róla, hogy elég értelemmel és rátermettséggel bír a politikai jogok gyakorlásához is. Fényesen bizonyítja ezt Mária Terézia, magyar királyné, Erzsébet angol királyné és Katalin orosz császárné, akik nemcsak hogy kifogás nélkül teljesítették uralkodói hivatásukat, de sőt ennek sikereit bámulatba is ejtenek bennünket.

A történelemből tudjuk, hogy VIII. Károly francia király helyett az anyja, Szent Lajos francia király helyett a nővére uralkodott; V. Károly német császár pedig hercegnőket nevezett ki Németalföld helytartóinak.

Hát a nemzetközi jogban nem olvasunk-e a nőkövekről, kik a rájuk bízott diplomáciai küldetésben mindig a legjobb sikerrel jártak el. Mint XIV. Lajos alatt Kerronal kisasszony az angol udvarnál, Louise Mária Gonzaga IV. Waldemár lengyel királynál, Koenigsmark Mária Anna XII. Károly svéd királynál és Louise Auguszte Andre Thimotée, kit XV. Lajos küldött az orosz udvarhoz követi minőségben.

Méltán mondja Híppel német író a 18-ik század végén (1792.), hogy a nő a világ világossága, aki Istenfélelmével és igazságszeretetével az államba új életet tudna önteni.

Nálunk 1848. előtt a nemesek özvegyei is szavaztak az országgyűlési követelek választásánál. Sőt nem egyszer ők döntöttek el a kiüzdelmet. Így Pulszky Ferenczet 1840-ben a sárosmegyei özvegyek juttatták diadalra gróf Deseffy Auréllal szemben. Kossuth Lajos is, mint egy főrendi özvegynek képviselője jutott be először az országgyűlésbe.

A most fennálló választási törvény tárgyalásakor 1874-ben, Kállay Ödön, Majoros István és Stanesku Imre képviselők szorgalmazták a nők választójogának dekretálását. 1905-ben pedig Hentaller Lajos jelentette ki, hogy ő a választói jog kiterjesztésénél indítványt fog tenni a nők választási joga érdekében. Mire Kossuth Ferenc azt a megjegyzést tette, hogy a nők ezen politikai jogai nem ismeretlenek alkotmányunkban, mint ezt a rengeteg országgyűlés korában a távollévők követeinél és a banderális özvegyek követküldésénél látjuk.

A jelenlegi országos képviselők közül a nők választási jogai mellett vannak Barabás Béla, ki már 1906-ban az erzsébetvárosi választók előtt a nők választójoga hívének vallotta magát, aztán Justh Gyula, Benedek János, Szemere Miklós, Pap Tibor.

Láttuk az eddigiekből, hogy a nők választási joga nem valami szokatlan tünemény a mi hazánkban. Szerepeltek ők ilyen minőségben már 1848. előtt a rendiség korszakában is. Ez biztos átmenet gyanánt szolgálhat a jövőre nézve. Erre már több mint két évtized óta megvan törve a jég, egyengetve az ut. Községi törvényünk megengedi, hogy a községi választásoknál a nők is résztvegyenek. Községi virilista is lehet a legtöbb adót fizető nagykoru hajadon, özvegy, vagy törvényesen elvált nő. S ebbeli jogát meghatalmazottja által gyakorolhatja

(1886: XXII. t.-cz.) Nálunk a nők az egyházjogban is szerepet játszanak, amennyiben az evang. egyház zsinati törvényei (42. §.) megengedik, hogy az önálló nők az egyházközsegekben szavazati joggal bírijanak.

Az állampolgárságról szóló 1879: 50 t.-cz., a nemzetiségi egyenjogúságról intézkedő 1868: 44. t.-cz. és a Magyarország és Erdély egyesítésével foglalkozó 1868: 43. t.-czikkek pedig férfira és nőre nemi különbség nélkül egyiránt kiterjesztik az ott szabályozott politikai jogokat.

A SZEZÓN.

A békés polgári fantáziákat az immár alig elkerülhető háborúnál is jobban foglalkoztatta a prágai hóhér, a hóhér, amint épp a császár-jubileum estéjén kizárkájába csomagolta fekete álarczát, a skarlát köpenyt, fehér keztyűt és több rendbell, szerencsét hozó köteleit. Belefért ebbe a kizárkájába mindaz a borzalmas rekvizitum, amely a hóhérről még az inkvizícióknak és a zsarnokok gyilkoló tébolyának idejéből ránkmaradt, felkapták ezt a táskát duzadt, piros képű, durva pribékek és mindahányan, szépen, csendesesen szivarozgató nagy komoly urak, beleültek egy külön vasuti szakaszba és elindultak a halál városába. Ott is kiálltak a nagy piacra skarlát köpenyüket lobogtatva a szélben... többet sor se került rájuk.

A városra ráfeküdt a halál bizonyossága. Az a bizonyossá vált tudat, hogyha akkor este valahol verekezésbe keverednek, vagy a katonák ellen, ha akaratlanul is, valahogy előre szorulnak, holnap már a bitón bokázhatják nemzeti dalukat. A halálnak ez a bizonyossága oduikba verte a megrémült embereket, meghalította még a lélekzétvételüket is, egyszerre elmosott minden lelkesedést és jó messzire, kellő biztonságban minden akasztástól, megmaradt a szépen kikerülhető, ártatlanná tett borzalomnak. Nem is halt meg senki, meg se sebesült senki a bitó közvetlen árnyékában.

Egy nappal előbb nagy kivilágítást rendeztek Bécsben. Az ilyet meg kell nézni. És ömlött ki a nép az utcákra, vidáman, gondtalanul, abban a szép, lelkes, ünnepi hangulatban, amikor minden szebb, vigasztalóbb, emberibb. Amikor a hullámzó tömegbe a nagy fény, az emberek sokaságos mosolygó arca, a lelkesedés, terek, utcák, házak ünneplő ruhája, katonazenekarok meglegedést, büszkeséget, hazafiságot bombáznak bele, amikor mindenki kiabál elragadtatásában, igen sokat nevet, még többet iszik, mulat, dalol és tülekszik... ott áll az élet forrása mellett, ereiben érzi a lüktetését s mire elmúlt a nagy este, négy halott és kétszáznál több sebesült borítja a csatateret!

Mégis, a császári jubileum minden ünnepe között talán az férfözött legközelebb az uralkodó szívéhez, amikor piruló főhercegecskék és fenséges babszem-princzesszek korhű rongyocskákban a császár fiatalkorát varázsolták 1908 zimankós decemberébe. Szépek voltak a prológusok, az isten éltesse azt az udvari poétát, aki valamelyik főhercegnő nevében ezeket a lakájosan kiberetvált s édeskésen magasztaló versikéket elkövette. Bizonyára a főhercegecszony is szörnyen elérzékenyült, amíg a végnélküli kopogó sorokat a négy és öt éves haloványsággal betanulta. Gyönyörűen is pörögtek az öreg lojalitással, földig görbült gerincekkel s a történelem teljes meghamisításával, tehát gondos ismeretével megczenzurált és felülczenzurált udvarképes sorok, de nem hiszem és nem hiszem, hogy a nagyapának ne az jutott volna először az eszébe: szegény gyere-

rek, mennyit szenvedett, amíg betanulta! Aztán fűzérké, tánczok, csöppnyi hódolatmenetek, apró fogatok, kecskék, rózsák és kardcsörtetések következtek. A gyerekkor.

Mindez pedig betanulva, kipróbálva, pudesrosan, czopfosan, öregén, udvarképesen, négyöt éves apróságok kényszerült, mesterkelt kedveskedéséből. A gyerekkor.

Az uralkodó „könyekig meghatottan“ szemlélte mindezeket. S bizonyára eszébe jutott, hogy mért nem lopódzott vissza inkább olyankor a gyerekszobába, amikor a gyerekek maguk közt játszanak, püfölik egymást, vagy elrontják az egymás játékait. Mért nem lopódzott olyankor oda, amikor nincs ott a császár bácsi. Hiszen nem olyan parókás, kismajmos, gutgesinnt lehetett az ő fiatalsága, ahogy azt a gyerekek most itten neki eljátszották.

Hosszu életének számtalan megróbáltatása és fájdalomja között ez a gyerekkor másképpen, szabadabbban, csillogóbban varázslott vissza a szívébe. Ha már embernek minden szabad akarás, szabad munka és diadal híján úgy lehetett ember, hogy a nagy szenvedéseket küzdötte ki magának, gyerekek mégis csak vígnak, szabadnak, gondtalanak álmodta magát. És most újra megnyílt előtte a szézám.

Előugráltak ezek a kis szolgafőhercegek és szolgafőhercegnők verejtékes fegyelmetszűzükkel, csinált jókedvükkel, a játékszobából csak lojalitást, térdhajtást, udvari etikettet hozva magukkal — s ime, egyszerre összedült az álomkép. Csak olyan volt az udvari gyerekelet akkor is. Amikor Zsófia főhercegnő mosolyától voltak ridegek a Hof gyerekszobái. Sőt talán akkor még ridegebbek...

És nagyapó „könyekig meghatottan“ tapsolt az apróságoknak. Az élet eddig legalább a gyerekkorát kimélte meg. Ma ennek emléketől is megfosztották a kegyéért vetélykedő nagykoru főhercegecszonyok.

Mikulás előtt mindig álmatlan volt az éjszakám. Már régen nem hittem benne, de tőle még mindig olyat vártam, amit soha meg nem adhatott volna. S ehelyett hozott játékokat, amelyeknek szerkezetét rögtön elrontottam, krampuszt, akire ijesztőbb pófiakat tudtam vágni és könyveket, amelyeknek rendszerint együgyű határain jóval túl fűtött már a fantáziám. Így aztán levert és elszomorított ez a püspöksüveges szent is, mint ahogy csalódottá tett minden szentem, akitől valaha valamit vártam.

Igaz, hogy én a Mikulástól sem kértem semmit. Levelet hozzá nem irtam, senki se nem mondtam, mi kellene tőle. Ha már szent és ha már ad valamit, találja ki magától, mivel szeresheti meg a legnagyobb örömet. Ha nem találja ki, fűtyülök rá; fűtyültem is rá, de azért mégis csak csalódtam benne.

Az ágyammal szemben nagy kétszárnyas ablak állott, s amikor álmatlan tetetve már egyedül maradtam a szobámban, ennek az ablaknak vak tükrön rajzolódott elibém mindaz a sok álom, amely csöpp eszemet fölzaklathatta. Különös mesealakok, szörnyek és tündérek üzték ezen a tükrön mese-játékukat s minél sötétebbé vált a lap, annál fényesebb volt a szemem, amelylyel elnéztem. Ha a fal felé fordultam, ott is az ablak meredt reám, amely mögött puha hóba takart fák, csillogó kertek és mezők aludták karácsony előtti álmukat.

A sötét, befüggönyözött ablakon át pedig ez az élet egészen más élet volt. Csupa hideg gyémánt a jégzilánk, pötyögő czinkék rajostul szálltak be reggelre megint üres czinkefogóimba, a patak jege alatt kicsi halaim lapultak, a fák hóból almavirág és cseresznyevirág szirmát

szórták s jegesszakálu, kicsi krampuszok korszolyáztak a kut alatt. Aztán elborult a kép, ujra láttam sirni az apámat, nagy voltam és örökké egyedül álltam az ágyam előtt, s ahogy az ablak egyre jobban és jobban derengeni kezdett, ahogy már belerámázódott a falba, ahogy már láttam a függöny csipkeit is, annál szomorubb, lihegőbb testű és szerencsétlenebb voltam. Mire egészen világos lett, már csak a Mikulás segíthetett volna rajtam. De a Mikulás nem hozott semmit, amivel kiegészíthette volna álmatlan éjszakámat. Ma már nem várom. Ma már minden éjjel ágyamra mered az ablak. Lehet, ha elsurran alatta a püspöksüveges szent, ma már álmat hoz; csendes, pihenő, igazi álmat javulni nem akaró, rossz gyerekének.

Miklós Jenő.

Mozgó képek.

Mikulás.

PISTA: Mára este én kiteszem az ablakba a czipőmet.

JANKÓ (szomorúan): Minek? Az ablakból ellopják.

PISTA (sóhaj): Az jó volna... Ugyis lyukas. Azután egy pár napig nem lehetne iskolába menni... Csak egy pár van...

JANKÓ: Nekem is... de akkor rám kötöznék a bátyámét... nálunk az a rongyos dada mindent kitalál... Minek a czipő az ablakban...?

PISTA: Mikulás van... Mára, ha kiteszik a kis fiuk a czipőt, a nagyok betesznek mindenféle dolgot és mondják, hogy a Mikulás hozta. A kis fiuknak be kell ezt szopni, mert a nagyok erősebbek és ha én mondom: ujjé, én láttam, hogy a papa volt, akkor... (sóhaj)

JANKÓ (sóhaj): A nagyok mindig ilyenek... (dacosan) Énnekem nem kell Mikulás... Minek? Betesznek a czipőbe egy új magyar nyelvtant és két irkát, meg egy tollat, meg egy czeruzát. Nagyszerű... mert én ugyanis kapok, mert muszáj nekik venni... Én kértem egy lóversenyjátékot, meg egy füles labdát... Akkor nekem hozna a Mikulás... a magyar nyelvtannal a papámnak hoz...

PISTA: És ezért kell jónak lenni négy hétig, mert mindig mondják: ha nem leszel jó, virgácsot hoz a Mikulás... Szép kis svindlerok... Háromszor jól hátra vághattam volna a Böskét... az persze fog kapni mindent...

JANKÓ: Bánom is én... Én ugyanis elmegyek. Mink összebeszélünk a Halászszalet és a Lefkovits-al, hogy mink rablóbandát alakítunk... A Lefkovits lesz a vezér...

PISTA: Nem is mertek...

JANKÓ: De merünk, mert a Lefkovits háromból fog megbukni és a Barnabás tanár ur már megmondta, hogy a Lefkovitsot év végén se huzza ki a szekundából hat ökor se... És én is meg fogok bukni, mert nevettem, amikor a Barnabás tanár ur leesett a katedréről és úgy beleharapott a nyelvembe, hogy három napig dadogott.

PISTA: Én is megyek...

JANKÓ: Nem... te árulkodós vagy.

PISTA: Bizony isten nem... én nem is vagyok árulkodós.

JANKÓ: Hát ha nem vagy árulkodós, akkor mondok neked valamit... De mondd: így görbüljek meg...

PISTA: Így görbüljek meg...

JANKÓ (sugva): Hát én irtam egy levelet a

papámnak... a Mikulás miatt... (olvas) Tisztelt Groág ur én egy idegen vagyok és mindig látom az ön fiacskáját aki egy illedelmes derék fiucska és okosnak is látszik bizonyosan jól tanul is de Ön tisztelt Groág ur ön csak a proviziókra vadászik és ha nincs a gabonatörsdén akkor klabriászt játszik egyszóval ön egy szigorú férfi aki csak beszél beszél de nem úgy tesz ahogy a kis fiuk szeretnék és a felesége is vagy zsuokra jár vagy a kávéházban ül ezalatt otthon a dadával és az ön kis fiacskájával jellemtelenségek történnek tudniillik a dada jellemtelen ezért hát szégyelje magát tisztelt Groág ur és értse meg a kis fiukat jobban mert én tudom hogy ő egy lóversenyjátékot akar és egy füles labdát amit ha nem vesz meg neki hát a fene egye meg ezt a rongyos életet tudja Groág ur.

PISTA (ijedten): És mi lesz?

JANKÓ: Ezt beleteszem a papa czipőjébe... Vagy kapok egy lóversenyjátékot és egy füleslabdát, vagy elmegyek a Lefkovits-al... Ezt a levelet még megpróbálom, ha nem, hát sirjanak, úgy kell nekik.

PISTA (kérve): Hagyd leírni...

JANKÓ: Hát ird... (diktál) Tisztelt Rózsavölgyi ur...

(A levelet este megtalálják náluk s a többi képzelheti az olvasó.)

Ray.

BUDAPEST.

*

Romantika.

I.

Könn az utcán.

Ez a puha, petyhüdt, energiátlan város!... kételkedők, minden legrosszabban hitetlen támasok!... Hogy átváltozott a fizognómiánk egyszerre. Egyetlen nap, egyetlen perc alatt. Hogy tele kaligrafálták arcunk a rémület torzító vonásai, hogy elszűrkitette színünk a megdöbbenés sápadt kísértete. Csak egy nap, egy perc, elkülönöző a többitől és eliramlott gyávan az öntelt optimizmus; a magahitt kulturprecieusok alatt megroppant a szilárdnak vélt talaj. Megbolygatott czirkulusainkkal megbolygatódunk magunk is s a félelemtől remegő kezünkkel, öntudatlan esetlenséggel magunk döntjük halomra teoriáinkat, melyeket kávéházi parcellákon jómagunk építettünk fel. Csak egy nap, egyetlen perc és megtanultunk hinni a lehetetlen lehetőségében...

És nem szégyeltünk sirni a fényes, tavaszi hazudó nap alatt.

Láttuk elvonulni a katonákat... és nem szégyeltünk sirni. Sirni, zokogni, jajgatni nyílt utcán, leplezetlenül, ezer néző előtt, ragyogó tavaszt hazudó nap alatt. A néma falanx szomorú, nagy sora, mint egy kimúlásra ítélt komor pára, egyhangu tám-tám léptekkel és ösztönszerű előérzet igájával vonult el mellettünk. Mi álltunk mereven, némán, tehetetlenül. Álltunk. Remegett a térdünk, a kezünk, az ajkunk; egymást kereste az ezer kar. Éreztük, mind érezhettük, hogy idegszálnak egymásba horgolódnak, hogy a mi közös, nagy szomorúságunk, mint a meleg vér kering keresztül rajtunk, hogy egyszívűekké olvadunk és hogy neuraszthénias önkívületben, mintha defillirozva, a lelkünkön kopogna végig az a néhány száz szögekkel kiveret bakancs. Egyhanguan, kísértetiesen, makacs, kegyetlen meg nem alkuvással. A lelkünkön!

Egy ezerszemű összevillanás, egy panaszos, néma pillanat és mindnyájan észrevettük, felfedeztük, hogy van szívünk. Szívünk, amelyet már-már kétségbe vontunk, szívünk, amelyet affektáltan eltagadtunk, szívünk, amelyet a magunkra oktrojált realizmus kényszerzubbonya alatt s a divathóbort különböző toletjeiben már szégyeltünk a nevén említeni. Az ábrázatokra kiült a meglepetés: milyen istenesen romantikusak vagyunk és milyen istentelenül szentimentálisak. És milyen egyek: hermelingalléros urak és csizmás parasztok, bokorugrós menyecskek és parfümös pesti courtaisane-ok. És minden, amitől eddig fölényes undorral, tulhevített és tulpuhitott lényünk ideges gesztusával fordulunk el még a szinpadon is, ma szép volt, a legszebb volt, ma agyzsibbasztóan borzalmas volt. Ránk tüzött a nagy égi reflektor és mi kitértük a karunk; a bensőnkől különös lágy, könnyekbe olvasztott szavak bugyborékolnak fel és féktelen, stilszerűtlen lejtésekkel eljártunk egy nagyon szomorú tragédia-jelenetet, amelyen belül, nagyon belül, mélyen, talán jókat kaczagott a tegnapi én-ünk, talán undorodott és pissegett is. Talán meg is buktatott. És mégsem szégyeltünk sirni... Sirni a fényes tavaszt hazudó nap alatt. A sűrű könyoleplen is keresztül láttuk a barna, kérges kezek egymásba szorítását, ezt az őszinte, néma bucsus párbeszédet, a tehetetlen elkeseredésnek dühös lemondását, a megrázó egymásszeretésnek ezt a hangtalan, bus rapszodiáját. S a fülünkhöz szorítottuk a két remegő kezünk. Mellettünk az utolsó sorok húztak el. Nagyesontu, barna legények komor daczczal leszegték a fejüket, melyekbe talán először illant a gondolat, egy oda-tévedt sejtés: az életről. A szép életről! A tavaszról! A mások életéről, akikért oly jó lenne élni és olyan szomorú, ha mégis meg kell halni. És nem szégyeltünk sirni...

Aztán csend. A falanx fogyott, fakult. A levegő el-elharapta a muzsika ütemfoszlányait felette az elhaló hangokat, egyetlen homályos alaktalan foltba préselte mind, mind, aki az enyém, a tiéd, az övé: a hermelinésé, a csizmásé, a bokorugrósé és parfümösé. Ezer tekintet dédelgetve, simogatva támolygott a foszló pont után, melyből még egyszer kiölelte, kicsókolta, még egyszer a lelkére szivta azt, akinek minden atómja az övé és mégis, mégis a másé — Isten veled! A viszontlátásra! Vagy itt vagy máshol!... Isten veletek!

Aztán lassan széjjeloszlottunk, mint ahogyan szerte oszlanak a remények, az illúziók, a szent hívések, ahogyan szerteoszlik, az élet... A szép élet, amely talán mégis több üzleti harcznál. Több, sokkal több. Mintha a tőzsde profár zsvajába egyszerre belezugott volna a lélekarhang ünnepi diszsonanciája. Levettük a kapunkat.

És nem szégyeltünk sirni a fényes, mosolygó, tavaszt hazudó nap alatt.

II.

Számok data.

Hogy beszélnek, hogy sirnak, hogy panasz kodnak ezek a számok!... Ezek a rideg, leketlen statisztikai adat-figurák forrón lehelik a arczomba a mi nagy, nyomorult nyomorúságunkat. Számok... Milyen megdöbbenő világossággal és nyugalommal analizálják az öröl dráma mesevegyületét, melyben ledől, vagy ledöntött gazdagok, efemer jóllakottak s apró szürke tisztavirág éltük még egy napig — no, még egy napig! — élni akarók szövik, építik nyögve, pírulva, napról-napra a szomorú dráma akcióit, a régi és mindig új tartalmat. Az éle

MOLL-féle SOSBORSZESZ

legjobb fájdalomcsillapító bedörzsölés csusz, kőszvény és egyéb meghűlési bajoknál. A raktárakban ólommal zárt (plombit) üvegekben 2 koronáért kapható. MOLL-készítmény kéréndő.

Fő-szétküldés: MOLL A. gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállító által

BÉCS, I., TUCHLAUBER 9. SZÁM.

Vidéki megrendelések naponta postautánvét mellett teljesíthetnek. — A raktárakban tessék határozottan Moll A. aláírásával és védjegyével ellátott készítményeket kérni.

MOLL-féle SEIDLITZ-por

felülmúlhatatlan házisszer mindama gyomorhajoknál, melyekből a rossz emésztés és székrekedés szokott keletkezni. A gyógyszer-tárakban MOLL készítménye kéréndő eredeti dobozokban 2 kor

Fő-szétküldés: MOLL A. gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállító által

BÉCS, I., TUCHLAUBER 9. SZÁM.

Vidéki megrendelések naponta postautánvét mellett teljesíthetnek. — A raktárakban tessék határozottan Moll A. aláírásával és védjegyével ellátott készítményeket kérni.

téglahordó rabszolgáinak szomorú, örök komédiája ez. Ha még itt megállunk, a lehangelő, buszszámsoroknál, az iromba üzleti foliásokba besorakoztatott hóvégi tételek rideg nyomor-jelentéseivel... S ha még vissza tudunk fordulni a rácsból, ahová utolsó ékszerekkel és utolsó rongyaikkal együtt, a kopott remények utolsó bizsuit s a vérét vesztett életöszön utolsó czafrangit is elhosszítják az élet örök hajótöröttjei... Jó. De azon túl... Tul számokon, tul statisztikán, tul a zálogházak komor rácszatán, tul mindenben, ahol már nem maradt mit odaadni, nincs mit értékelteni és nincs mibe kapaszkodni, se bizsu, se rongy, se szalmaszál... Ott, ahol már csak temetni viszik az amugy is agóniás életöszönt, temetni mindent, ami magához ölelt e földön, ha szeretettel, ha gyűlölettel, temetni minden szépet, lelkesítőt, csendes örömeit, halk bánatokat, becsületet, erkölcsöt, emberiséget... Hová vonulnak innen a számok? A titkolt, eldrapériázott temetésről, hová odalag a rideg, a józan, a mindig objektív statisztika? A számokba foglalt lelkiismeret, hol van? Itt mért nem beszélnek, mért nem panaszkodnak, sirnak? Mért nem öröngenek?...

Az a 2,382.491 korona forgalom, amit a pesti zálogházak egy hónapra kimutattak: pozitívum. Azt mondja kerekén, határozottan és ridegen: ennyivel segitettem, ennyivel tudtam segíteni azokon, akik rám voltak szorulva. De mennyinek nem segitettem, akik pedig még égetőben voltak rászorulva? Erről hallgat, mint egy arany-szfinksz. S ez a hallgatás többet beszél, szívhez szólóbban sir, meggyőzőbben panaszkodik... Segitettem! Igaz! Segitettem: mára! De ki segít holnap? És végre is: ki segít azoknak, akik ebből a számtársaságból kiünnrekedtek? Vagy ki könyörül meg azokon, akik a 125.445 korona értéket már visszaváltani sem tudták? Akiknek a zálogház csak illuzórius intézmény, egy intranzingens szövetezet, mely a pénzre felbecsülhető és értékre váltható anyagon kívül semmi mást nem respektál. A könnyvet, a fájdalomt, az élnivágyás deris rajongását s a megélt akarás vad dühét nem lehet elvégre serpenyőkben felmérni és nem lehet maró reagensekkel próbára tenni. Azt a fetis-imádatot, melyet a viszonyok elszakítanak az objektumtól, senki sem fizetheti meg azzal a néhány darab ezüst-konczczal, melyeket az anyag pusztáértékéért elébünk vetnek. A szegény mindenét odaadja, amije csak van, mindenét, amilhez az utoisó, a legutolsó pillanatig talán babonás rajongással kapaszkodott, éhezett, küzdött és bussult s amit kap érte: mindössze egy nappal, két nappal nyújtja tovább az életét. Egy, vagy két nap még — ezalatt a gyomrával együtt táplálhatja, tömheti halódó reményeit is, azután pedig... azután!... mi van tovább? A nagy, a komor, a kétséges: „Talán!” Elszánt, keménycsontu Rabelais legyen, aki neki merészel vágni. Régi mesékből eszembe jut az öreg zsidó, aki mind a két fiát s a feleségét is eltemette, azután haza koczogott és élt tovább az emlékeinek. Élete alkonyán azonban, vadul fellohbanó utolsó erejével ölelte magához az elnyűtt diván-skelettet, melyet el akartak tőle venni.

— Vele akarok meghalni! — zokogta gőrcsösen.

A végrehajtó (ezek már a mesében is voltak) a vállára ütött az öregnek és nevetett.

— Majd kiheveri ezt is!
És nem heverte ki.

Ebben az öreg butordarabban élt az emléke mindazoknak, akiket szeretett, a fiainak, az asszonyának... egész életének.

Aki elveszi az emlékeinket, az életünket veszi el.

És mindez, mintha romantika lenne. Kitagadott, lebecsült, kikaczagott romantika. Lehet. Én, mint a vak gitáros járok és pengetem a hold sugarát. Pengetem, pengetem... Pedig,

milyen őszintén beszélnek ezek a számok, milyen meghatóan sirnak és milyen megszivlelendően panaszkodnak... és milyen hiába.

Relle Pál.

Óvakodjunk utáztatoktól.
COGNAC
vásárlásnál határozottan
Gróf Keglevich István utd.
hírneves gyártmányait kérjük.
Bel- és külföldön kizárólag díszklevéllel kintutotva.

UJDONSÁGOK.

Valahol van...

A szél nyargal a tengeren,
Versenyt rohan vele a hab,
Szívemhez szól a végtelen,
S egy régi álom szárnyra kap.

Száll, száll ő is. Hova, hova?
Csak vonja a kék messzeség.
Valahol van egy kis szoba,
Ott összeér a föld s az ég.

Mezei Ernő.

Lakóhelyváltoztatás esetén arra kérjük tisztelt előfizetőinket, hogy új címüket idejekorán közöljék velünk. Minden erre vonatkozó bejelentéshez szüksége van a kiadóhivatalnak egy czimszalagra, esetleg a régi lakóhely megjelölésére.

NAPIREND. Naptár. Vasárnap, december 6. — Róm. kat.: D. 2. Mikl. hv. — Prot.: D. 2. Miklós. — Görög-ország: nov. 23. 225 Amfil. — Zsidó: Kiszlev 12. — A nap két reggel 7 óra 34 perczkor, nyugszik délután 4 óra 7 perczkor. — A hold két délután 3 óra 29 perczkor, nyugszik éjjel 6 óra 2 perczkor.

A miniszterek nem fogadnak.
A Képzőművészeti Társulat téli nemzetközi kiállítása nyitva 3-9-ig. Belépő-díj 1 kor. — Modern festők kiállítása a Könyves Kálmán-nál Nagymező-utczai 37-39. Nyitva egész nap. Belépő díj nincs. — Az Uránia Kigyó-téri szalonja rendezés miatt zárva van. — A Nemzeti Szalon téli kiállítása nyitva 9-6-ig. Belépő díj 1 korona. — Az Iparművészeti Múzeum kiállítása és a karácsonyi vásár nyitva 9-6-ig. Belépő díj 1 korona. — Karácsonyi kiállítás az Új művészeti szalonban (Kecskeméti-utca 3.) nyitva 9-1-ig. Belépő díj nincs. — Rembrandt-kiállítás a Szépművészeti Múzeumban nyitva 9-6-ig. Belépő díj nincs. — A Nemzeti Múzeum összes terei nyitva 9-2 óráig. — A Szépművészeti Múzeum nyitva. — A Mezőgazdasági Múzeum nyitva. — A Néprajzi Múzeum zárva. — A Fővárosi Múzeum zárva. — A Történelmi Képesarnok nyitva. — A földtani intézet muzeuma nyitva. — A Közlekedési Múzeum zárva. — A Széchenyi-Múzeum zárva. — Az aquincumi múzeum nyitva egész nap. — A Technológiai Iparmúzeum nyitva 9-1-ig. — A Ráth György múzeum zárva. — Az Erzsébet-Múzeum nyitva. — A Nemzeti múzeum könyvtára zárva. — Az Akadémia könyvtára zárva. — Az Egyetemi könyvtár nyitva. — A fővárosi könyvtár nyitva. — A Kereskedelmi Múzeum könyvtára nyitva 9-12-ig, a téli hónapok alatt novembertől február végéig kedden és pénteken 6-8-ig. — A pedagógiai könyvtár nyitva. — A többi múzeumok és nyilvános könyvtárak zárva. — A múzeumok, képtárak, kiállítások és nyilvános könyvtárak rendszerint délelőtt 9 órától vannak nyitva.

— Az „Egyetértés Vasárnap”-ja. Lapunk e heti melléklete a kül- és belföld minden nevezetesebb eseményét fölöleli. Az egész világot izgató Steinheil-ügy több nagyon érdekes fényképfelvételek szerepel. Egyik képünkön a meggyilkolt festő, a gyilkossággal vádolt asszony és leánya látható, egy másikon Wolff Sándor szerepel, az a férfi, akire Steinheilné ráfogta, hogy férje gyilkosa. Egy kép az időközben elfogott asszony szalonját ábrázolja, közvetlen azután, hogy a vizsgálóbíró házkutatást rendezett benne. Egy kép azt a pillanatot örökíti meg, amelyben a titkosrendőrök Steinheilné háza elé

érkeznek, hogy a vizsgálóbíró elé vezessék az elfogott asszony leányát. Nagyon érdekes Steinheilné kezéről készült felvétel is. Egy képünkön a svéd király tiszteletére Rambouilletben rendezett vadászatok eredménye látható, két fénykép Ágost Vilmos herceg, a német császár negyedik fiának és ifjú nejeének bevonulását ábrázolja Potsdamba. A szicíliai vizáradásokról egy pompás kép készült. I. Ferencz József hatvanéves osztrák császári jubileuma alkalmából kiadtuk az uralkodó kilencz arczképét, amelyek gyermekkorától a mai napig ábrázolják. Ugyancsak császárijubileumi képek a bécsi kivilági-társról készült felvételek és a császáremlékermek reprodukciói is. Végezetül van két sikerült képünk a prágai diákzavargásokról és a most bárósított dr. Korányi Frigyes professzor arczképe. A szövegrészben Urai Dezsőnek egy novelláján kívül több külföldi író munkájának jól sikerült fordítását találja az olvasó.

— **A trónörökös Pusztaszeren.** Ferencz Ferdinánd trónörökös — így hozza ezt hírül Szegedről a táviró — december 12-én Pusztaszerre érkezik, ahol három napig Pallavicini Sándor örgróf vadászkastélyában fog lakni. A trónörökösrel együtt az osztrák arisztokrácia több tagja vesz részt a vadászaton. A trónörökös ablakai a millenniumi Árpád-szoborra néznek. A trónörökösöt Pallavicini örgróf a kisteleki állomáson fogadja, honnan gépkocsin mennek a pusztaszeri vadászkastélyba. Ott Pallavicininé Széchenyi grófnő fogadja a vendéget.

— **Uj királyi tanácsos.** A király Cselkó István nyugalmazott gazdasági akadémiai rendes tanárnak, a gazdasági szakoktatás terén szerzett érdemei elismerésül a királyi tanácsosi címet díjmentesen adományozta.

— **A pápa jobban van.** Rómából az az örövendetes távirati jelentés érkezik, hogy a pápa állapota egyre javul. Tegnap délelőtt már fel is kelt és misét olvasott. Délután két órakor azonban újra lefeküdt és ma nem hagyta el az ágyat, mert még gyenge.

— **Kitüntetések.** A király Mihályics János m. kir. posta- és távirófelügyelőt. cs. és kir. sz. k. századost, a Szerajevóban állomásozó boszniai és hercegovinai tábori posta- és távirócsapat érdemes parancsnokát, kitünő szolgálatainak elismerésül, a Ferencz József-rend lovagkeresztjével tüntette ki. — A hivatalos lap mai száma közli, hogy a király Gyulás György pénzügyi titkónak nyugdíjazása alkalmából, fardhatatlan hű szolgálata elismerésül, a Ferencz József-rend lovagkeresztjét adományozta.

— **Trajtler — öngyilkos.** Közöltük, hogy Trajtler Dezsőt, a 38. gyalogezred főhadnagyát a montenegrói határon meggyilkolták. Félhivatalosan ezzel a hírrel szemben a tragikus esetről a következőket közlik:

Hivatalosan meg van állapítva, hogy Trajtler Dezső, a 38. gyalogezred főhadnagya öngyilkosságot követett el. Trajtler Nyiregyházán lakó anyja és családja az alispán révén, akihez a hivatalos értesítés jutott el a főhadnagy haláláról, részletesen értesültek az öngyilkosságról. Nem igaz tehát és teljesen légből kapott, hogy Trajtler egy összeütközés alkalmával gyilkosság áldozata lett. Eppen ugy nem igaz, hogy Trajtler holttestét Nyiregyházára szállították és ott konstatálták volna, hogy nem öngyilkosságot követett el, hanem ellenség keze által pusztult volna el. Ugy Trajtler főhadnagy családja, mint annak öcsese, ki a honvédelmi minisztériumban hivatalnok, az öngyilkosság részleteiről és annak okairól is teljes és hiteles tájékoztatást nyertek. Trajtler haláláról hivatalos értesítés érkezett a 38. gyalogezred parancsnokához, Leichtschaft ezredeshez, aki ezt a jelentést illetékes felsőbb helyre is eljuttatta. Minden ezzel szemben a főhadnagy haláláról közölt híresztelés a valóságnak nem felel meg.

Valódi
porosz szalonkőszőnet

és kocszot zsákokban, valamint egész fuvarokban a leggyorsabban és legolcsóbban szállít

Rédei és Társa
Központi iroda: V., Béla-utca 4.
Telefon 36-83.

— **Az uralkodó köszönete.** Az osztrák császári jubileum ünnepei lezajlottak és most az osztrák hivatalos lapban az uralkodó köszönetét mond értük. A köszönet kézirat, amely báró Bienerth miniszterelnökhez van intézve, mint Bécsből jelentik, így szól:

Kedves báró Bienerth! Az égi kegy megengedte nekem, hogy népeimmel egyetemben hatvan év után ama nap visszatértem megünnepelhessem, amelyen őseimnek trónjára léptem. A szeretet és hűség számtalan bizonyítékaihoz hosszú éveken át még a szívből jövő ragaszkodás tömeges megnyilvánulásai járulnak, amelyekben engem e ritka alkalommal részesítettek. Ebből ismét világos bizonyítékát nyertem, milyen erők azok a kötelek, amelyeket a közös szerenese és közös szenvedés font a fejedelem és népe köré. A pillanat magasztosságát emeli az a tudat, hogy milyen élénk versengéssel állították föl az emberszeretet műveit, amelyek messze kiható, áldásdus működésükkel a késő nemzedékek előtt is tanúsítani fogják az alapítónak nemes gondolkodását. A legtisztább örömet az szerezte nekem, hogy óhajaimnak megfelelően, oly nagy mértékben gondoskodtak a segítségére szoruló emberi teremtsékről, a szegény gyermekekről. Ha a nemesszívű adományok folytán a gond és a nyomor enyhül, ha az anyák könyeit főlészárítják, úgy mindezekhez ez emlékeztetés év nagyszerű természet látom. Az a tudat, hogy mily rendületlenül megőrzi a dinasztikus gondolat egyesítő hatását az összes különbségeken és ellentéteken, azt a bizonyosságot kölcsönzi nekem, hogy ezek az oly bensőséges és pompás hódolatok nem tűnnek le magával a nappal együtt, hanem tovább élnek az emlékezetben, mint a tiszta harmónia bizonyítékai házam és népeim között. Mélyen megilletődve személyem iránt táplált és újlag kifejezésre juttatott ősi hű odaadásuktól, mindazoknak, akik ez ünnepen szóval vagy tettel résztvettek, szívemből uralkodói köszönetemet fejezem ki és fölhatalmazom önt, hogy ezt nyilvánossá tegye. Bécs, 1908. december 4. Ferencz József s. k., Bienerth s. k.

Bécsből jelentik, hogy a német birodalmi kolóniát képviselő Niederwald-egyesület tegnap este banket keretében ünnepelte ő felsége uralkodói jubileumát. Csirszky nagykövet Vilmos német császárra ültette poharát. Friedl bizottsági tag ő felségére mondott pohárköszöntőt. Ő felségéhez és Vilmos császárhoz hódoló táviratokat intéztek.

— **Munkaadók lakomája.** Az Építőiparosok Országos Szövetségének kezdeményezésére a budapesti munkaadók ma este a Vigadó nagytermében vacsorát rendeztek azoknak a képviselőknek a tiszteletére, akik a képviselőház ülésén a költségvetés tárgyalása alatt az iparosság érdekei mellett sikra szállottak. A lakomán, amelyen körülbelül háromszázan vettek részt, pezsgőbontás után elsőnek Kausser Gyula szólalt fel. Ismertette az iparosság mai helyzetét és rámutatván a szociálizmus kinövésére. Koch Károly felszólalása után gróf Batthyány Tivadar mondott hosszabb beszédet. Köszönetet mond a szíves vendéglátásért. Mint munkások szervezetének elnöke jött ide, ahol hangoztatni kívánja, hogy az ideális helyzet az, amikor egyrészt a munkások, másrészt a munkaadók szervezkednek hazafias alapon. A munkaadók akkor követnek okos politikát, ha tisztességes életfeltételeket biztosítanak munkásaiknak, akiknek munkaerőjét és munkaképességét ezzel csak fokozzák. Foglalkozik ezután az ipartörvény-tervezettel, amelyre nézve több kritikai megjegyzést tesz. Farkas Elek főtitkár beszéde után Polónyi Géza a szociáldemokratapárt hazafiatalan működését teszi szó tárgyává. A mai estét eljegyzési ünnepnek tekintik, amelyen egyesülnek a törvényhozók és munkaadók, kik meggyőződése szerint a hazafias munkásság érdekét is képviselik. Poharát a szövetség működésére emeli. Utána Holló Lajos szólalt fel. Szerinte a nemzet ellen való vétek a társadalmi osztályokat gyűlöletbe kergetni. Nagy Emil élénk tetszéssel kísért beszédében mutat rá a szociálizmus tulkapásaira. Ezután még számosan mondtak felköszöntőket.

— **Felolvasás.** E hó 29-én, szerdán este dr. Unterberg Jenő tart előadást a Nőtisztviselők Országos Egyesületében a táplálkozásról. Az előadás pontosan félkilenc órakor kezdődik. A tagok által bevezetett vendégeket szívesen látunk az egyesületben. (VI, Andrassy-ut 83.)

— **Paulay Erzsike menyasszony.** Paulay Erzsikét, a Nemzeti Színház kiváló ifjú művésznőjét, eljegyezte Czárán Zoltán földbirtokos, az ismert nevű champion-urlovas, aki az idén vonult vissza a versenypályától, ahol annyi dicsőségen volt része. Paulay Erzsike, aki a Nemzeti Színház néhai igazgatójának: Paulay Edének és a színház ismert művésznőjének, Paulayné Adorján Bertának a leánya, színpadra lépése óta elkényeztetett kedvence a közönségnek s eljegyzése nemcsak a művészvilágban, de a nagyközönség körében is szerető érdeklődésre talált.

— **A Steinheil-ügy.** A „Libre Parole“ egyik munkatársa felkereste Faure Félix özvegyét, hogy tőle egyet-mást megtudjon Steinheilné ismeretes ügyében. Faurené azonban nem fogadta személyesen a hírlapírót, hanem maga helyett vejét, Goyau-t, a párisi Sorbonne tanárát küldötte hozzá. A tanár a következőket mondotta:

— Steinheilné igenis bent volt a néhai elnök szobájában, amikor az elnököt szélhűtés érte. Faurené ezt azonnal megtudta. Faurené már hónapok óta nem beszélt Steinheilnéval, akinek az elnökhöz való viszonyáról maga is tudott. Fájt neki, hogy az az asszony olyan befolyást gyakorolt az elnökre és amikor Steinheilné Havreban, a „Villa Faure“ közelében bérelt lakást, akkor Faurené arra kérte férjét, hogy szakítsa meg Steinheilnéval való összeköttetését, vagy legalább is ne fogadjon el Steinheilné meghívásait. Mindez azonban hiábavaló törekvés maradt. Az elnök halála után Faurené ajánlatot tett Steinheilnéknak, hogy a szomorú valóságot titkolják el a nyilvánosság elől.

— **Vonatösszeütközés ködben.** A páris-brüsszeli expresszvonatot Waterlooánál a köd következtében baleset érte: összeütközött egy tehervonattal. A szerencsétlenség hibás váltóállítás miatt az állomáson történt; sem a tehervonat, sem az expressz mozdonyvezetője nem láthattak a sűrű köd miatt, úgy, hogy a veszélyt csak akkor vették észre, amikor már segíteni nem lehetett és az összeütközés borzalmas erővel végbement. Csofátalos véletlen folytán halálos áldozata nincs ugyan a katasztrófának, ámde a súlyosan sebesültek száma hatvan négy és még sokkal több a könnyen sérültek. A sebesülteket a waterlooi kórházban ápolják.

— **Megrémített angol halászhajók.** Még eddig föl nem derített, teljességgel titokzatos dolgot jelent a táviró Londonon át Blythból. Az esemény sokban hasonlít a hulli esethez s könnyen oly végzetessé válhatott volna, mint az. Több bárkán halászhajók mentek nyílt tengerre és Blythtól északnyugatnak, körülbelül három mértföldnyire a kikötőtől halásztak, amikor feltűnt a látáhatáron egy hadihajó. A halászhajók azt hitték, hogy torpedóromboló volt. Egyszerre a hadihajóról gránát röpiült feléjük és bárkák fölött elröpülve, tőlük 30–40 méter távolságban a tengerbe esapott. A hadihajó aztán teljes gőzzel megindult és néhány perc alatt eltűnt. A halászhajók rémületükből magukhoz térve, visszasiettek a kikötőbe és a révkapitányságnak bejelentették az esetet. A vizsgálat még nem derítette ki, vajon angol, vagy külföldi hadihajó volt-e?

— **A Belváros egyik érdekessége,** mely különösen a sétáló hölgyközönség figyelmét vonja magára, a Bécsi- és Deák Ferencz-utca sarkán levő bluz- és pongyola-áruháza kirakata. A konfekció-ipar legsikerültebb remekei nemcsak gyönyörködteik a hozzáértő, izléstudó hölgyközönséget, hanem szinte csalogató, idegizgató hatást gyakorolnak rájuk, úgy, hogy továbbmenni képtelenek és gyakran negyedórákig szemlélik a kirakatokat. A vidéki hölgyközönség részére a czég érdemes tulajdonosa, Radó Aladár, képes dívatlapot szerkesztett a karácsonyi áruk felzésével, amelyet kívántra bárkinek ingyen küldi a czég.

— **A Társadalomtudományok Szabad Iskolájának** (Károly-körut 14., II. em.) jövő heti tanrendje a következő: December 10. csütörtök: este 7–8. Hahn Dezső: A nemi élet egészségtana. 8–9. Kunfi Zsigmond: A vallások élete. — December 11., péntek: este 7–8. Harkányi Ede: A magyar társadalom. 8–9. Szende Pál: Magyarország története 1850–1867.

— **Jubiláló kegyesrendi főnök.** Erdemekben gazdag s általános tiszteletnek, szeretetnek és nagyra-becsülésnek örvendő férfit ünnepel Tatatóvárossal együtt, az egész tanügyi világ. Pintér Elek, a tatai kegyesrendi társház főnöke és gimnázium igazgatója az ünnepeket, aki érdemekkel meggazdagodva jutott a mai jubileumig, szerzetbe lépésének félszázados évfordulójáig.

— **Gyilkos betörő.** Komáromban történt az alábbi megrázó eset. Tegnap este fél hat óra tájban eddig ismeretlen egyén betört dr. Tóth József ügyvédjelölt lakására, átkulcsosul felnyitotta a szekrényeket, de mielőtt még valamit rabolt volna, hazaért dr. Tóth, akire a betörő revolvert fogott. Dr. Tóth segítségért kiáltott s mire lármájára a házbelielk összefutottak, a betörő kiugrott az utcára. A Nádor-utcán sokan sétáltak, akik azonban az üldöző házbelielk kiáltásaira sem merték a menekülőt elfogni, mert az fegyverét lövésre készen tartotta. Szembejött vele a 15. tüzérezred Holzmann nevű számvevő tiszthelyettese, aki kardot akart rántani, de a betörő abban a pillanatban rálőtt. A löveg a tiszthelyettes gyomrába furódott, belcél összeroncsolta és eszméletlen állapotban szállították a helyőrségi kórházba, hol még az éj folyamán megoperálták. A betörőnek sikerült elmenekülnie. A rendőrség és csendőrség nyomozza, eddig azonban eredménytelenül. A szerencsétlenül járt tiszthelyettes iránt városszerte nagy a részvét.

— **Elfogott pénzhamisító.** A rendőrség letartóztatta Sekmarion György napszámot, aki Ujpesten egy gesztenyesütőnél hamis ötkoronást akart felváltani. Megmotozása alkalmával még sok hamis pénzt találtak nála. Azt mondta, hogy nem ő hamisította az ötkoronásokat, hanem a Himgária-úti Bablives-csárdában adta neki egy Novák János nevű fiatalember, akiről csak annyit tud, hogy pinczér egy Andrassy-uti kávéházban.

— **Mikor a vonatvezető örült.** Ropant izgalmas dolog történt, így jelenti ezt egy Lembergől érkezett távirat, Lemberg és Sztrij között. Egy tehervonat lokomotívja, amelyet Banca lokomotívvezető vezetett, örült sebességgel rohant végig a vonalon. Csak nagynehezen lehetett a vágatató vasszörnyeteket elfogni s akkor kiderült, hogy a lokomotívvezető hirtelen megörült és örültségében a legnagyobb sebességgel megindította a lokomotívot. Banca előbb a 12. számú örháznál Glinna és Szerzee állomások között hirtelen megállította a lokomotívot s a fűtőfedő tőrőla. Azután gyorsvonalat sebességgel, a felzésekre ügyet sem vetve, robogott tovább Lembergig, majd onnan visszafelé. A glinnai vasúti tisztviselő távirati intézkedésére egy lokomotívot küldtek ki, amelynek sikerült a száguldó lokomotívot elfogni. Bancaot megkötözték és Lembergbe szállították. Minthogy az orvosok megállapították, hogy örült, tébolydába fogják elhelyezni.

— **A délvidéki haramiákat elfogták.** A kiszetói csendőrség, mely napok óta nyomozza a Délvidéken elkövetett gyilkosságok elkövetőit, ma Kiszetó község egyik zugkoresmájában két gyanús idegent tartóztatott le, akik sehogy sem akarták személyazonosságukat igazolni. Annyit vallottak, hogy maczedón származású pékek és munkát keresnek, azonban sem munkakönyv, sem más okmány nem volt náluk és a gyilkosok személyleírása rájuk illik. Egyelőre fogva tartják őket. Nagymennyiségű ezüstpénzt találtak náluk. Holnap szembesítik azokkal, akik látták a gyilkosokat.

— **Házasságok.** Philadelphia Mór selmezbányai m. kir. adótárnok és Wolff Emília e hó 10-én tartják egybekelésüket Rózsahegyen.

Nagy Ilonkával e hó 6-án, a Dohány-utcai izraelita templomban tartja esküvőjét Antal Lajos László.

Kertész Miksa e hó 6-án vezeti oltárhoz özvegy Drechsler Zsigmondné, született Barnai Reginát a Dohány-utcai izr. templomban.

— **Nászajándékok.** jegygyűriük legelőnyösebben Polgár Kálmán műőrás ékszertelepén, Budapest, VII., Erzsébet-körut 29., I. em. szerzethetők be. Nagy képes album-árgyvek bérmentve küldetik.

Harisnya-Ház

Kardos és Steiner
Andrassy-ut 50. sz. (Octogon)

Harisnyák, keztük, valódi dr. Jäger trikók, alsó ruhák, berliner kötött áruk és mindennemű test-edző (sport sweter), valamint színházi czikkek stb.
Vidéki rendelések 20 koronán felül bérmentve küldenek.

— Sztrájkolnak a cukrász-segédék. A cukrász-segédék Gerbaud, Lukács, Freund és Stüeck mestereknél beszüntették a munkát és ma reggel egyik műhelyben sem jelentek meg a munkára. A sztrájk az az oka, hogy a segédék kosztja ehetetlen volt. A cukrász-segédék szakszervezete a cukrászok ipartestületének ebben a kérdésben nemrég memorandumot adott be, amelyben felsorolja a segédék követeléseit. Az ipartestület a minap tartott ülésén foglalkozott ezzel a memorandummal és arra az elhatározásra jutott, hogy nem tárgyalja, mert a benne foglalt követeléseket nem teljesítheti. Gerbaud indítványára azonban főlészította az ipartestület a segédéket, hogy teljesíthetőbb kérdésekkel forduljanak az ipartestülethez, akkor tárgyalásba bocsátkoznak velük. A cukrászok szakszervezete erre a főlhívásra azzal felelt, hogy sztrájkba lépett. A cukrászmesterek ma délután ebben az ügyben tanácskoztak a segédék megbízottaival, a tanácskozások azonban eredményre nem vezettek. Mikor a segédék a mesterek merev álláspontjáról értesültek, szintén értekezletre jöttek össze az est folyamán, és értekezletükön kimondották, hogy a sztrájkot főtartják. A bojkottált műhelyekben tehát egyelőre szünetelni fog a munka.

— Ha örömet akarunk szerezni kedveltjeinknek, lepjük meg őket karácsonyra egy doboz szalon-cukorkával. A nagysurányi cukorgyár készítményeit a legmelegebben ajánlhatjuk e célra, mert ezen előkelő hazai gyárból kikérült cukorkák és teasütemények finomságukkal és nagy választékuknál fogva, a legkényesebb igényeket is kielégíthetik és mindenféle vonatkozásban szívesen fogadott ajándéktárgyul szolgálnak. Egyebekben utaljuk t. olvasóinkat a gyár mai hirdetésményére.

— A bizonyítványhamisítások. A hamis bizonyítványok dolgában kompromittált igazgatók és tanárok ügyében ma rendkívüli tanácsulást tartott a főváros tanácsa. Bunyitay Sándor falgalmazó ugyanis megjelent a polgármester nevében Sándor László rendőrkapitánynál s kérte, jöjjen el a város-házára és referáljon az eddigi vizsgálat eredményéről. Sándor László a tanácsülésen előterjesztést tett, amelynek alapján a tanács Földes Géza és Hortobágyi Antal igazgatók, Száva József és Balog Márk tanárok ellen elrendelte a fegyelmi vizsgálatot. Földes Géza igazgatót és Balog Márk tanárt az állásától felfüggesztették. A vizsgálat során kompromittált többi tanár ellen a vizsgálat fejleményének megfelelően fog a tanács eljárni.

A mai napon a következő nyilatkozat közzétételére kérték fel:

Igen tisztelt szerkesztő ur! Beesés lapjának mai, december 5-iki száma ezen czim alatt: „A bizonyítványgyártók ügye” személyemre és a vezetésem alatt álló Wesselényi-utcai polgári fiúiskolára vonatkozólag téves adatokat közölt, melyeknek az alább következőkben való szíves helyreigazítását kérem. Téves legelőször az, hogy én szakfelügyelő volnék, mert én nem vagyok székesfővárosi szakfelügyelő. Téves továbbá, hogy „az előkészítők a vezetésem alatt álló iskolában vizsgáztattak” volna, mert ezt az iskolát — ők maguk tudják legjobban, hogy miért — gondosan elkerülték. Téves végre, hogy a vizsgálat a Wesselényi-utcai községi polgári iskolára is kiterjesztett volna, mert a vizsgálatot vezető kapitány engem alulírottat a 72.228/fk. II. 1908. sz. idézés szerint „tanuképpen leendő kihallgatásra” idézett meg s én a magammal hozott anyakönyv és jegyzőkönyvek alapján a hozzám intézett kérdésekre felvilágosítást adtam, amit a vizsgálatot vezető távozásomkor urbánus módon megköszönt. Ezeknek a helyreigazításoknak a közlését úgy egyéni, mint testületem és iskolámnak féltékenyen őrzött reputációja érdekében még egyszer kérem. Teljes tisztelettel Lád Károly igazgató.

— A Markó-utcai főgimnázium jubileuma. A Markó-utcai áll. főgimnázium ötvenéves fennállásának alkalmából e hó 7-én és 8-án jubiláris ünnepséget rendez, melynek egy része a pesti Vigadóban, másik része a Royal-szálló elsőemeleti nagytermében fog lefolyni. Az ünnepség sorrendje december 7-én ismerkedéssel és közös vacsorával kezdődik a Royalban. December 8-án az iskola kápolnájában dr. Holma István hittanár és Novák Lajos kanonok misét mondanak, mely után délelőtti tizenegy órákor a Vigadó nagytermében diszgyűlés lesz.

— Gázmérgezés. Wolfinger Lipót hetvenegy éves magánzó Arany János-utca 5. számú lakásán a eselések nyitva felejtették a gázesapot. A kiömlött gáztól Wolfinger Lipót rosszul lett. Eszméletlen állapotban találták meg a hálószobában. Nagynehezen eszméletre keltették. Az aggastyán állapotára súlyos.

Az Egyetértés Karácsonya

A karácsonyi ünnepek közeledtével bejelentjük olvasóinknak, hogy ebben az esztendőben karácsonyi ajándéku olyan meglepetésben lesz részük, amelyet nem készíthet olvasóinak egyetlen fővárosi lap sem. Az „Egyetértés” olvasói karácsonyi ajándéku az

Az Egyetértés Vasárnapjának

gyönyörűen kiállított, dus tartalmu ünnepi számát kapják.

Nem tudunk kellemesebb ajándéku, mint egy díszesen kiállított, sok képpel tarkított munkát, amely tartalmára érdekesebb és tanulságosabb lesz mindenféle más mellékletnél.

Az Egyetértés Vasárnapjának

minden száma változatos és minden alkalommal feloleli a bel- és külföld aktuálításait. Olvasóink és a nagyközönség körében hihetetlen gyorsan népszerű lett és ma már nehezen várt vasárnapi vendége minden háznak és ötleles, eleven kiegészítője lapunknak.

Az Egyetértés Vasárnapjának

karácsonyi száma egyenesen szenzációs lesz. Külföldi összeköttetéseink révén megszereztük és megszerezzük addig, ami fényképreprodukciókban megszerezhető és gondoskodtunk arról, hogy budapesti fényképszeink is kellő anyaggal álljanak rendelkezésünkre. A bel- és külföldi aktuálításokon kívül adunk pompás utleírásokat, gyönyörű képekkel, adunk mulattatót, tanulságosat, vegyest.

Az Egyetértés Vasárnapjának

karácsonyi száma olyan lesz, hogy olvasóink beköthetik és könyvtárukba helyezhetik mint mindenkor értékes munkát. Ugy tartalma, mint ragyogó kiállítása elsőrendű munkává fogja avatni, amelyben minden művelt embernek öröme fog telni.

A mellékletnek, miután karácsony nem esik vasárnapra

Az Egyetértés Karácsonya

czímet adtuk. Főlhívjuk erre már most az olvasóközönség figyelmét és reméljük, hogy ezzel az ajándékuval őszinte örömet szerzünk minden hívóinknek.

— Nagy vonzóerőt gyakorolnak az előkelő közönségre az Argentor Művek (Rust és Hetzel) czég Váci-utca 5. szám alatti raktárának pompás kirakatai. A legsikerültebb minták remek sokfélesége tárul itt élénk, melyek ugy művészi izlés, mint a kivitel tökéletessége tekintetében utólérhetetlenek. Pompás ajándék- és használati tárgyakon kívül a legkülönbözőbb argenter-evőeszközök, kávé- és teakészletek, befőttes-tálak, gyümölcstartók és csészék, villamoslámpák és toilette-készletek sokaságát bámulhatjuk meg, melyek mindannyia értékes és örvendetes ajándéku képez. Minden nap meghozza a maga újdonságait, élénk bizonyosságul annak, hogy az Argentor Művek a modellek és formák mily hatalmas apparátusával dolgoznak és termékeiket legelső-rangu művészek mintái alkotják meg.

— Halálozások. Radó Béla, a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank tisztviselője harmincnyéves korában, hosszú szenvedés után elhunyt.

Dr. Grósz Sándor cs. és kir. törzsvoros életének negyvennegyedik évében meghalt Szabadkán.

— Fővárosi Orfeum. Vasárnap, mint rendesen, két nagy előadást rendez az igazgatóság. A délutáni mérsékelt árú előadáson — mely, mint rendesen, négy órákor kezdődik — a fényes és imponáló nagyságu deczemberi új műsor legjobb számai vesznek részt. Megemlítjük e helyütt, hogy a köztudatba már rég átment az a tény, hogy Waldmann Imre igazgató oly nagy súlyt fektet a műsor színvonalára és minden kétértelműségtől mentes családi jellegre, hogy gyermekeket az esti előadásra is nyugodtan el lehet a Fővárosi Orfeumba vinni.

— A téli fürdőkura a Szt.-Lukács-fürdőben élénk és látogatott. A november havában kiadott vendégnévsorból felemlítjük a következő neveket: Fuchs Róbert, bányatanácsos, Hannover, Bast Wilhelm és neje, építész, Bukarest; Machan Jaques, igazgató, Lemberg; Rosenblüh Karl és neje, Galatz; Schmidt Johann, mérnök, Laibach; Rosenberg Sámuel és neje, kereskedő, Pancó; Lorand Adolf, Trieszt; Leinsteker Maxné, Bukarest; Widder Adolfiné, Wien; Rosenblüh József, vállalkozó, Galatz; lovag Schmidt Felix, főhercegi uradalmi intéző, Márialiget; Copony Traugott, országgyűlési képviselő, Brassó; Bürger Lipót, földbirtokos, Krakkó; Faragó Gyula és neje, gyárigazgató, Borsod-Nádas; Lovász János, Debreczen; Betegh Péter és neje, kereskedő, Miskolcz; Szilágyi János, építész, Szeged; Hartstein Lipót, magánzó, Debreczen; dr. Nagy Sándor és neje, orvos, Orsova; Fromm Frigyes, Szászrégen. Felsorolható volna még számos bel- és külföldi vendég, akik a téli kura használata végett felkeresték ezen kénes hévízü budai gyógyfürdőt.

— Lőkovic debreczeni ékszerésztől hozasson árjegyzéket.

x Kávé- és teabevásárlásnál osztrák czéget ne részesítsen előnyben. Fratelli Deisinger fiumel czég állandóan nagy raktárt tart Budapestben a királyi bérpalotában.

x Ij. Weisz Jakab és fia czég Bpapest, IV. Váci-utca 30. sz. (Haris-bazár) leltár után mesés olcsón ad minden raktáron levő czikkot.

x A Royal-Orfeum új műsora. Elsőrangú nevetető bohózat kerül most színre az új műsor keretében az „Egy perc késés” és „A primadonna”, melyek oly állandó derültséget tartanak a nézőtérben, aminő csakis szellemes francia bohózatoknál képzhető el. Elsőrangú az attrakciós műsor is és pedig: Coco az emberi pávián mulatságos jelenetében a „Maxim”-ban keltett szenzációt, ugyszintén Little Paff, angol excentrikus komikus Seymour Duo, Les Tongres, Les Figinis Révész Ilonka, kabaret-művésznő, Ujváry Károly magyar komikus stb. A télkertben reggel 5 óráig kabaret.

x Különös figyelmébe ajánljuk olvasóinknak Schlesinger Henrik fővárosi czéget, ahol ékszerék, arany, ezüst-tárgyak és svájci zsebhórák a legelőnyösebb áron szerezhetők be. Ugyanitt óriási briliáns-raktár. E czég alapított 1889. évben s általánoson elismert szolid kiszolgálásban részesíti a vevőközönséget.

x Fodor-féle vívóterem a Koronaherczeg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vívóterme. Különös gond fordítatik a gyermektorna- és vívásra.

x Mire használható a Diana-sósborszesz, mint házliszter? Masszirozás által a megfázástól eredő fájdalom enyhítésére és csillapítására. A Diana-sósborszeszszel masszirozzák a derekat, a lábakat, a fejet, a homlokot, arcot, nyakat, ujjakat, hátat, kezét és a testnek többi részét. Kövér nők és urak soványítás szempontjából is csak Diana-sósborszeszt használnak masszirozás által. Egy eredeti üveg Diana-sósborszesz ára 40 fillér. Mindenütt kapható.

x Szolgálatot véllünk teljesíteni, ha felhívjuk t. olvasóink figyelmét Guttermuth János (Baross-tér 23.) mai hirdetésére. E fogspezialista szápadlás nélküli fogsorokat, a természetes fogaktól meg nem különböztethető módon, 10 évi szavatosság mellett készit.

x Téli- és Jaeger-áruk legjobb ajándék karácsonyra Rösler-nél, Budapest, Harminczad-utca és József-tér sarkán.

6 visit Fénykép 1 f 50
HUNNIA FÉNYKÉPESZ.
BUDAPEST, KÁROLY-KÖRUT 6.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

Mary-Ann.

(Operette 3 felvonásban. Szövegét egy angol vígjáték nyomán írta: Hajó Sándor, zenéjét Gábor Andor verseire szerette Kacsóh Pongrácz. Színre került ma este a Király-Színházban.)

A modern angol vígjátékok szinte áhítozzák a zenét. Sok szentimentalizmus, néha poezis, sok holdfény, duruzsoló szamová, rőten világító kandalló, halkán lépkedő és beszélő jó emberek: ki ne érezné, hogy ezek mellé föltétlenül kell egy kis muzsika, egy pár „Schmachtfetzen“, amely az álmosan langyos angol levegőből átbóvískoltatja az embert abba a zsihadtságba, amely félig ébrenlét, félig álom. Annyira áhítozzák a zenét, hogy a legtöbben van is egy-egy dalocska vagy érzélgős románcz. Zangwill „Mary-Ann“-járól már a Nemzeti Színházban való előadása alkalmával, amikor a szereplők nagy buzgósággal fűrődtek a holdfényben és édeskésen morikálták szerepeiket, elmondották, hogy alkalmas operettszöveg, változtatni sem kell rajta, csak a vígjátékon áthuzódó dal mellé kell komponálni még egy pár zeneszámot.

Hajó Sándor nagyjából megtartotta Zangwill meséjét, csak biztos kézzel úgy csoportosította, hogy alkalmas, megzenésíthető helyzetek formálódjanak ki. Azonfölül a négy fölvonásból hármat csinált és más színben játszatta az egyes fölvonásokat, mint az eredetiben. Arról, hogy ezáltal a darab nem lett mulatságosabb és vesztett eredeti poeziséből, Hajó nem tehet. Az operettszínház nem alkalmas intim hatások kiváltására és a szerző kénytelen lármásabb eszközökkel dolgozni.

Kacsóh Pongrácz zenéje beleilleszkedik az angol vígjáték stílusába. Melódikus, néhol érzélgős, néhol kedvesen derűs zene. Fő előnye, hogy nagyrészt közönségnek való egyszerű muzsika, amely az első hallásra belopja magát a publikum fülébe. Kissé kír a partitúrából egy triviálisabb kvintett (a löverseny kvintett) és talán nem illeszkednek a szelölőbb keretbe azok a szerző színművei, amelyekkel a zeneszerző az opera terére kalandozott.

Máskülönb Kacsóh Pongrácz zenéje népszerűsége igényt tartó zene, amely a mai estén a legteljesebb mértékben megnyerte a közönség tetszését.

Az előadás a jobbak közé tartozott. A Király-Színház gárdája élén Petráss Sári vezetett, aki énekben és játékban kiváló nyújtott. Jellemző vonásokkal, sok hájjal és szeretetreméltósággal alakította a kis paraszteselédet. Az alakítás érdekelte a közönséget és az énekszámokat a hangulatokra kellően diszponált publikum hallgatta végig. Partnere Király Ernő volt, aki némely vidéki modorosságától eltekintve, szimpátiikus jelenségnek mutatkozott. Eredeti kómikum nyilvánult meg Marosi Adél játékában, aki jóízűen és sok pompás megfigyeléssel játszotta meg a kis penzió tulajdonosnőjét. Minden mozdulata természetes, minden szava kifűzően pointírozott volt és távozásakor a színpadról élénk taps jutalmazta a kitűnő alakítást. Tetszetek még Papir Sándor, Palásthy Sándor, Kosári Emma, Örley Flóra és Loránt Ilma.

A közönség sokat tapsolt a premiéren és a fölvonások végén sokszor látni kívánta Kacsóh Pongráczot, a zeneszerzőt.

A darab ebben a jó rendezésben és előadásban hihetőleg még sokszor fogja színházba vonzani a közönséget.

(U. D.)

(*) K. Durigo Ilona dalestélye. Nemes művészetét teljes mértékben ragyogtatta ma este Durigo Ilona a Royal-teremben. Bemutatnunk nem kell őt, hisz művészetét jól ismeri zenekedvelő közönségünk. Azonban szólnunk kell arról a nagy haladásról, melyet azóta tett, mióta utóljára hallottuk. Abszolút zenei egyénisége ma már kialakult, művészete leszűrt és egy nagyfokú intelligenciával impregnált harmónia. Érdekes alhangja, lelkének hű tükré. Melankólikus, majdnem misztikus lelkivilága, úgy tűnik, mintha csak ezzel az orgánummal volna kifejezhető. Pezsgő életkedvnek, pajzán könnyelműségnek semmi nyoma, miért is ott, ahol a dal röpke, pergő, nem tud oly tökéleteset nyújtani, mint ha fájdalom interpretál. Műsorán Vaccai, Brahms, Wolf, Tarnay, Kern, Szendy, Kálmán, Tschaiowsky, Kjerulff és Bachmaninoff dalai voltak. Több dalt megismételt és néhányat műsorát is megtoldotta. Rengeteg virággal és meleg, őszinte elismeréssel jutalmazta a nagyszámú közönség, zongorakísérőjével, a mindig pompásan alkalmazkodni tudó Dienzi Oszkárrel együtt.

(*) Tyrolt jubileuma. A bécsi színészvilág egyik kitűnősége, dr. Tyrolt, a nálunk is jól ismert színművész, e hó 15-én fogja színészkedésének negyven éves jubileumát megülni. Ez alkalommal a Deutsches Volkstheater-ben „Lolo atyja“ kerül színre, melyben a jubilánsnak kitűnő szerepe van.

(*) A Színművészeti Akadémia előadása. A ma esti vizsgálódásnál csak a törekvést lehet dicsérni, a játékot semmi esetre sem. A szereplők kapkodtak az előadott darabok levegője után és egyik-másiknak sikerült is rövidke időre beleesni a megkívánt hangulatba, de csakhamar újra reméletes kalandozásokat vittek véghez a hihetlenség s a művészetlenség határában. Ez pedig Kádas Mariska, Lévai Elemér és talán Kereszty Sándor kivételével az összes szereplőkre többé-kevésbé ráillik.

(*) Bemutató a Folies Bergère-ben. A ruh du Fauburg Montmartre-on szombat este nagyobb volt a kavargás a szokottnál is. Premier van a Folies Bergère-ben! Százával kanyarodnak a híres mulató fehér facade-ja elé az autók, batárok és sapin-ek, bennük elegáns színházjáró nép, nem is szólva azokról a proletárokról, akik gyalog igyekeznek a lenge rokolyás muzsa körülrajongott templomába... Párisban, ha gyalog jár, proletár az ember. No de sebai, a gyémántos demimonde és a szürkeruhás nép egyaránt mulatott ez este. A Folies Bergère revue-premiéje esemény és ez az esemény áhítozott: „ó, ó!“ kiáltásokkal, harsogó kacajjal és zúgó tapsförgéssel van összekötve. Csupa aktualitás a színpadon, fényes művészek, csábítóan szép színésznők és a legújabb „trükkök“! Ohó, a Folies Bergère premiéjére a habitűk jóelőre lefoglalják a páholyaikat és zsöllyéiket és Mindette kisasszony, a tüllnyakkendős, kacziás munkásleány is kivasal aznap egy árva strapontint — ha másutt nem, a második karzaton — barátjából, a kitűnő ösziogász urból és elviteti magát a szenzációs bemutatóra... Az pedig már az ármányos párisi kulissza-rókák titka, hogy a bemutató mindig beüt és mint vérbeli sláger „megy“ még akkor is, amikor a boulevardokon az ugynevezett első tavaszi fuvalom lengedez végig. Az idén különösen élénk lesz a hatás, mert sok szó esik a revueben a francia-angol barátkozásról. A befejező kép egy történelmi nevezetességű jelenetet ábrázol: Viktória királynő fogadja a múlt század negyvenes éveiben az üdvözlő francia küldöttséget. Hol vannak azok a negyvenes évek és hol a viruló angol királyleány? Mindegy. A francziák ismét szeretik az ángliusokat és a Folies Bergère óriási sikert aratott!

(*) Mary-Anne zenéje. Kacsóh Pongrácz „Mary-Anne“ című operettejéből a bemutató előadással egyidejűleg jelent meg a Bárd Ferencz és Testvére cég kiadásában egy füzet zongorára és énekhangra, mely egyszerűsággal a megfelelő dal-szövegeket is tartalmazza. Ára 3 korona. A többi füzetek, valamint a zongorakivonat most van sajtó alatt.

(*) A velencei magyar ház. Maróti Géza, a genáisi műgyetemi szobrásztanár ismét szaporította sikerült alkotásainak számát. A kormány megbízásából a velencei népkertnek állandó művészeti kiállítási telepén, az ő tervéi szerint épül a magyar műcsarnok. A tiszta magyar stílusban tartott tetszetős épület a magyar művészet állandó otthonának készül és már külsejével vonzani fogja a kiállítások látogatóit. A velencei magyar ház április 22-ére — a nemzetközi tárlat megnyitására — rendeltetésének okvetlenül átadható lesz.

(*) Magyar szegényügy. A szegényügy nálunk teljesen elhanyagolt irodalma nagyjelentőségű munkával gazdagodott. Dr. Forbáth Tivadar „Adatok a magyar szegényügy rendezéséhez“ című műve most jelent meg az „Országos Szegényügyi Egyesület“ kiadványa gyanánt. A munka szerény címét megczáfolva nemcsak adatokat szolgáltat és nemcsak a magyar szegényügyet tárgyalja, hanem foglalkozik a szegényügy kérdésével általában elméleti és gyakorlati szempontból. A mű magas tudományos szinten áll és áttekintést nyújt a külföld jelentősebb szegényügyi rendezéséről is. A mű legnagyobb részét természetesen a magyar szegényügy kérdése foglalja el. Nem azért, mintha ezt az e téren eddig történtek tennék szükségessé. Ellenkezőleg, a szerző alapos fejtegetéseivel megállapítja, hogy a szegényügynek kétségkívül igen fontos részét képező gyermekvédelmen kívül a szegényügy többi része jóformán teljesen el van hanyagolva. Szerző ismerteti a magyar szegényügyre vonatkozó kevés tételes rendelkezést, a betegápolást, a gyermekvédelmet, a magánjótékonyági intézmények szövetségét és a magánjótékonyoknak a közsegélyezéshez való viszonyát, majd Hamburg és Budapest szegényügyeinek párhuzamos ismertetése után általános pénzügyi statisztikai adatok következnek. Függelékül közzé van téve Elberfeld város szegényügyi szabályrendelete, amelyet a szerző figyelembe ajánl. Az egész munka valóságos hézagpótló és bizonyára kiinduló pontja lesz egy olyan mozgalomnak, amely a szegényügy teljes rendezésére fog vezetni.

(*) Kritika és felekezet. Marosvásárhelyt ma foglalta el Szilágyi Dezső színgazgató ottani téli állomását s már is baja esett a közönség egy részével. A lapszerkesztőségeknek küldött szabadjegyek körül az igazgató nem járt el nagyon tapintatosan, amennyiben kijelentette, hogy nem minden felekezethez tartozó hírlapíróknak ad tisztelet-jegyet. Erre az összes lapok szerkesztői visszaküldték a tiszteletjegyet. Ugyanezt cselekedte a városi főkapitány is és egy rendőrtisztviselő is. Az igazgató eljárása érthető feltűnést keltett.

(*) Színházaink hírel. Az Operaházban holnap, vasárnap Puccini „Bohémélet“ című operáját adják. Musette—M. Zoyer I., Rodolphe—Arányi, Marcel—Takáts, Schaubard—Dálnoki V., Colinne—Kornai, Alcindor—Szendrői, Benoit—Hegedűs, Parnigol—Koteis, Örmester—Gerendai, fináncz—Gönczi. A dalmü után a „Magyar táncgyűveleg“ kerül színre Pallai, Brada és az egész tánczkar közreműködésével. Hétfőn nincs előadás. Kedden Svárdström Valborg svéd művésznő folytatja vendégjátékát, amikor is „Lakmé“ czimszerepében lép fel újra. Szerdán „A hugonották“ van műsor. Csütörtökön hatodszor adják „A hegyek alján“ című dalmüvet. Pénteken Svárdström Valborg fellépésével „Romeo és Julia“ kerül színre. Szombaton Goldmark „Téli regé“-jét, vasárnap Lerson „A csavargó“ című dalmüvet adják ez idényben először.

A Nemzeti Színházban a jövő hét műsorát a következőkben állapították meg: Hétfőn „Monna Vanna“, kedden délután „Egy szegény ifjú története“, este „Hófehérke“, szerdán „Ahol unatkoznak“, csütörtökön „Urhatnám polgár“, pénteken „Nóra“, szombaton „Cyrano de Bergerac“, vasárnap délután „Agglegények“, este „Urhatnám polgár“, hétfőn „A boszorkány“.

A Víg-színház jövő hete már a harmadik, amelynek műsorában a „Visszatérés Jeruzsálemből“, Donnay Maurice színműve dominál. A hatóságok utólag ismét ismét jutott, amennyiben a holnapi vasárnapon kívül hétfőn, szerdán, pénteken és a következő vasárnapon játszzák. A „Visszatérés“-en kívül kedden délután a „Tatárjárás“-t, este a „Menyőcsapás“-t játszzák. Csütörtökön a „Tanító“-t ismétlik, szombatra pedig a „Virraszt a szerelem“, Flers és Caillavet népszerű vígjátéka van kitűzve, amely holnap, vasárnap, délutáni előadásban is színre kerül.

Reggelizés előtt fél pohár

Schmidthauer-féle

Használata valódi áldás gyomorbetegségek és székeszűrésben szenvedőknek

Igmándi keserűvíz

az elrontott gyomrot
2-3 óra alatt tel.
jelen rendbe hozza
Kis üveg 40 fillér.
Nagy üveg 60 fillér.

A Király-színház e hetének minden estéjén természetesen Kacsóh Pongrácz operettje, a „Mary-Ann” kerül színpadra a bemutató előadás szereposztásában. Holnap, vasárnap délután Rubens finom zenéjű operettjét, „A hollandi lány”-t játszzák, míg a jövő hét vasárnapján „A dollárkirálynő” előadását ismétlik meg. Kedden délután ugyancsak lesz előadás. Színpadra kerül a „János vitéz” és pedig olcsó helyárakkal. A két vasárnap délutáni előadásra rendez estí árakon lehet jegyet váltani.

A Magyar Színház igazgatósága e héten szándékozott bemutatni Sophus Michaelis dán írónak kiváló drámáját, „A forradalmi nász”-t, eddigi műsorának darabjai azonban olyan vonzóerőt gyakorolnak a közönségre, hogy az újdonság bemutatóját a jövő hétre halasztotta. „A holnap” hétfőn, csütörtökön és vasárnap este kerül színpadra. Szerdán és szombaton „A szerencse fiá”-t adják, míg Salten kiváló három felvonásosának, „A fülöp partról”-nak kedd és péntek este jutott. A három délutáni előadás közül holnap, vasárnap és a jövő vasárnap délután „A sásfők” kerül színpadra olcsó helyárakkal, míg kedden délután három órákor „A császár katonái”-t adják ugyancsak olcsó helyárakkal. „A sásfők” előadásai mindenkor félhárom órákor kezdődnek.

Thália. E hó 8-án, kedden, ünnep lévén, nem tarthat előadást. Csütörtökön lesz a „Hamu” második előadása, utána a „Mária Magdolná”-t adják. Szombaton harmadszor kerül színpadra Schnitzer színműve, a „Hagyaték”.

Intim Színpad. A Sándor-téri délutáni színpad szombaton délután mutatta be dr. Forró Pál „Megunt satyra” című vígjátékát. A kis vígjáték nagy sikert aratott és a szereplőket percekig tapsolták. Deczember 8-án, kedden külön esti előadást tart a színház 8-11-ig.

(*) Hangversenyek. A Grünfeld-négyes harmadik hangversenye vasárnap, e hó 13-án lesz Löwe Ferdinánd, a „Wiener Concertverein” világírú karnagyának közreműködésével.

A cseh vonósnégyes első bérleti kamarahangversenyét szerdán, e hó 16-án tartja meg a Royal-teremben, mint Beethoven-estét.

Rosenthal Mór kamaraművész csütörtökön, e hó 17-én érkezik Budapestre.

A Nemzeti Színház nyolczvan tagura megerősített zenekara Kun László vezényletével vasárnapi szimfónikus estét rendez a zenepalota dísztermében. Az első ilyen hangverseny e hó 27-én, este félnyolcz órákor lesz.

Gerhardt Elena vasárnap, e hó 20-án bucsuzik a budapesti közönségtől. Jegyek a Cseh vonósnégyes, Rosenthal és Gerhardt hangversenyére Méry Bélánál válthatók.

A Wiener Concertverein két zenekari hangversenye e hó 11-én és 12-én lesz a Vigadóban Löwe Nándor és Strauss Richárd vezényletével.

Székely Arnold zongoraművész e hó 9-én, szerdán hangversenyt rendez a Royalban. Jegyek mind a két estére a Harmóniában kaphatók.

Koenen Tilly, a nagyíró énekművész, szombaton, e hó 19-én a Royalban dalestét ad.

Ada Adrienne dalestéje csütörtökön, e hó 10-én lesz a Royalban.

FŐVÁROS.

(*) (A tüzvédő eszközök. A főváros tanácsa Almády Géza tanácsnok javaslatára már régebben elhatározta, hogy a tüzvédő eszközöket a modern technikának megfelelően kiegészíti. Ezen eszközök egyikét, a Braun-féle 25 méter magas elektromotoros szerkezettel forgatható tolótrétra ma délbem mutatta be Szczerbovszky Szaniszló tüzoltóparancsnok a fővárosi tanács tagjainak. Legközelebb bemutatja a tüzoltóparancsnok a három hengerű elektro-automobil gőszivattyút és egy tíz személy befogadására alkalmas elektro-automobil szerkocsit.

(*) (Orvosi kinevezések. A főpolgármester a főváros Duna balparti közkörházainak fertőző osztályához engedélyezett két napidíjas segédorvosi állás egyikére dr. Megele Ödönt, másikára dr. Schimert Gusztáv orvost alkalmazta.

(*) (Leány-inasiskola. A kultuszminiszter a kereskedelmi miniszterrel egyetértve ma tudatta a fővárossal, hogy amíg a fővárosi ipari és gyárműhelyekben dolgozó munkás- és tanulóleányok számára iparosiskolát szerveznek, az iskolaköteles leányoknak a háztartási ismétlő iskolába kell járniok. Fölhívja a miniszter a fővárost, hogy azok ellen a munkaadók ellen, akik inasszerződés nélkül alkalmaztak leányinast, indítsák meg a szabályszerű eljárást. A miniszter arra kéri még a fővárost, hogy a leányinasok számára megfelelő inasiskolát építsen.

Karácsonyi Selyemvásár

Radó Aladár
Budapest, Bécsi-u. 5.

Deák Ferencz-utcza sarok.

Bluz, pongyola, zsupon occasio-kirakatanak megtekintésére felkeri a mélyen tisztelt hölgyközönséget.

Ismét kapható a hölgyközönség által annyira kedvelt különös minőségű bélelt tiszta selyem - blouz

13.50

koronáért.

Meglepetést keltő előnyáram a kirakatokban láthatók!!

Ujonnán szerkesztett
Karácsonyi Divatlap
ingyen.

(*) (Az ideiglenes hivatalnokok fizetése. A fővárosi közgyűlése tudvalevőleg elhatározta, hogy az ideiglenes hivatalnokoknak f. évi november 1-étől kezdve a lakbért negyedévi részletekben, a fizetést 1909. január 1-étől kezdve havonta előre fizeti ki. A helyigminiszter ezt a határozatot jóváhagyta. A tanács most, hogy a számvevőség óriási számfejtő munkáját megkönnyítse, úgy intézkedett, hogy az ideiglenes tisztviselők a szóban forgó novemberi lakbért, továbbá a deczemberi és januári hónapokra eső fizetést egyszerre deczember 15-én kapiák meg.

(*) (A községi kenyérgyár. A községi kenyérgyár építésére felügyelő bizottság ma délelőtt tartotta meg az árlejtést a kenyérgyárban szükséges erőgép és villamos berendezés szállítására. A bizottság az ajánlatok dolgában ma nem határozott, hanem deczember 16-án déli 12 órákor fogja a határozatát tudatni az érdekeltekkel.

TÖRVÉNYSZÉK.

§ A kolozsvári váltóhamisítás. A kir. tábla tegnap kezdte meg tárgyalni Krausz Emilnek, a kolozsvári Krausz Dávid és fia egyenruházati cég főnökének azt a nagyszabású váltóhamisítási pörét, amelyet a Remenyik L. és fia vaskereskedő cég terhére elkövetett. A tárgyaláson Halász Lajos főügyész helyettes szólt fel és bejelentette, hogy a királyi ügyész által bejelentett felebezést fentartja. Kívánja a vádlott büntetésének szigorítását, mert nem talált a vádlott cselekményében enyhítő körülményeket. Ujabb súlyosító körülményeket lát azonban fenforogni s azok között nem az egyetlen az, hogy vádlott Krausz Párisban és Monte Carlóban mintegy 78.000 koronát költött abból a pénzből, amit a hamisított Remenyik-váltókból összeharcsolt. Dr. Gál Jenő védő felszólalása után Horváth Béla elnök kihirdette a tábla ítéletét, amely a vádlottra kirott két évi fegyházbüntetést három évre felemeli. Indoklásában a kir. tábla kimondotta, hogy a törvényszék felemlítette enyhítő körülményeket nem látja fenforogni és ezért a büntetési tételt felemeli. A védő-ügyvéd ez ellen az ítélet ellen semmisségi panaszszal élt a kir. Kuriához.

§ A visszautasított kézfogás. Éveken át valóságos réme volt Rákocsabának Nagy (Muzsik) István husz éves gyári munkás. Nem volt korcsmai verekedés, amelynek nem ő lett volna a főhőse. Ez évi október hó 4-én este Witárius András és Fizekker Mihály nevű barátjaival Mezei Sándor korcsmájában borozott. Innen aztán korcsmáról korcsmára indultak, énekelve az utcán. Wittmayer András, aki Kovács Sámuelné udvarában dolgozott, a behallatszó énekszóra kíváncsiságból kiment az utcára. Nagy (Muzsik) István és társai csakhamar a kapu elé értek, Witárius és Fizekker kezét fogták Wittmayer Andrással. Mikor azonban Nagy (Muzsik) István nyujtotta oda kezét Wittmayernek, ez a kézfogást visszautasította.

— Fogj kezét az anyáddal! — mondotta Nagy (Muzsik) Istvánnak — mire ez arculütötte. Wittmayer, hogy az inzultust megtorolja, befutott az udvarba s egy trágyakaparóval jött ki.

— Most jöjjön ide, aki megütött! — kiáltotta a három távozó legény felé. — A felszólításra Nagy (Muzsik) István hirtelen visszafutott és zsebkésével úgy mellbeszurta Wittmayert, hogy ez néhány perc múlva meghalt, mert a késszurás szívének ütőerét vágta keresztül. A letartóztatott Nagy (Muzsik) István ma vonta felelősségre a pestvidéki törvényszék esküdtbirósága Rónay Kamill elnöklete alatt. A tárgyaláson a vádlott beismerte, hogy késsel megszurta Wittmayert, védelmére azonban felhozta, hogy ezt önvédelemből tette, mert ez a trágyakaparóval le akarta őt ütni. A tanúk terhelő vallomása után az esküdtek bűnösnek mondták ki a vádlottat a szándékos emberölés büntetésében és a közcsend elleni kihágásban. Ezen marasztaló verdíkt alapján a bíróság nyolcz évi fegyházra és husz korona pénzbüntetésre ítélte a vádlottat. Az ítéletben a vádlott megnyugodott, az ügyész ellenben semmisségi panaszszal élt.

§ A csődhitelezők panasza. Ifju Mandics Sándor-nak festékkereskedése volt „Ifju Mandics Sándor és Társa” czim alatt. A cég 1907. július 18-án csődbe került. A csődeljárás során a hitelezők feljelentették Mandicsot, hogy igen hiányosan vezette könyveit. Azzal is vádolták, hogy az utóbbi időben a hitelezők megkárosítása végett több árut a beszerzési áron alól részben eladott, részben pedig elrejtett. Ebben a manipulációban Reisz Gyula kereskedőség is segített Mandicsnak. A kir. ügyesség magáévá tette a hitelezők által felhozott vádat s ez alapon csálárd bukás, illetve lopás büntette miatt vádat emelt ifju Mandics Sándor, mint tettes, továbbá felesége, Reisz Gyula kereskedőség és Kövesi Lajos ellen a csálárd bukás büntetésében. Most tárgyalta ezt az ügyet a büntető-törvényszék dr. Füzeses bíró elnöklete alatt. A tárgyaláson a kihallgatott tanúk közül egy sem igazolta a vádbeli állításokat, mire az ügyész a vádat el ejtette mind a négy vádlottal szemben. A bíróság erre megszüntette a további eljárást.

Maláta tápsör különlegesség

Hercules-sör

Moseh B. képv. Budapest, Király-u. 99. Arj. Ingony.

SPORT.

() Bajnoki mérkőzések. Az északi szél által végigbarázdált kökemény pályában holnap ismét több bajnoki mérkőzés lesz, melyek közül legnagyobb érdeklődésre a BTC—Ujpesti T. E. találkozása számíthat. Az amerikai-uti pálya két kiváló csapatunknak találkozóhelye lesz. A mérkőzés eredménye a halnokság őszi fordulójának helyezéseire mindenesetre nagy befolyással lesz. A mérkőzés délután 2¼ órakor kezdődik, Hajós József (FTC) bírászkodása mellett. Délután a második csapatok mérkőznek. Bíró Zoltán B. (MSPC).

MTK—Törökvs SpE. A lágymányosi BEAC pályán találkozik vasárnapon Magyarország bajnoki csapata a TSE jóképességű csapatával. Tekintettel azon körülményre, hogy a TSE éppen a leg-erősebb csapatokkal szemben érte el legszebb eredményeit, szép és mindvégig küzdelmes játékra lehetünk elkészülve. A belépésre training-jegyek érvényesek.

Fővárosi Torna Club—Budapesti Atlétikai Klub. A legutolsó találkozás alkalmával eldöntetlen maradt az eredmény (0:0). Azóta mindkét csapat játéktudása nagyot javult és így a küzdelem igen heves lesz. A második csapatok délután, az első csapatok délután ¼ órákor játszanak. Training-jegyek érvényesek. Villamos a pályáig vezet.

() A Nemzeti Sport legújabb számában az aktuális sporteseményeken kívül a főérdeklődés ama hatalmas képsorozat felé irányul, amely a Nemzeti Sport nemrégiben lefolyt s országsszerte feltűnést keltő középiskolai uszóversenyének összes győztesei és helyezetteinek képeit tartalmazza. A legújabb események közül a MAC deczember 1-én lefolyt ünnepi lakomáján elhangzott nagyfontosságú beszédek is ismertetve vannak.

() A budaiak disztornája. A magyar testgyakorlati sportoknak egyik legtevékenyebb és nagyrészt egyetemű egyesülete, a Budapesti (budai) Tornaegyesület deczember hó 7-én este fél hét órákor tartja meg idei disztornáját. Az egyesület kebelében élénk munka folyik, erős a készülődés, hogy a nyilvánosság előtt becsülettel állja meg a helyét. A közös szabadgyakorlatokat — melyekben a svéd irány is kifejezésre jut — a közös szertornázás követi hat csapatban. A szertornázásban a 4. szám együttes tornázása négy lovon képviseli a tömegképző irányt. Az egyéni tudás érvényesítésére felvettett egy összetett verseny, korlát, nyújtó, súlydobás magasba, magasugrás. A disztorna részletes programja következő: 1. Felvonulás. 2. Közös szabadgyakorlatok. Vezető Bély Mihály művezető. 3. Szertornázás hat csapatban. 4. Együttes tornázás négy lovon. 5. Versenyek: korlát, nyújtó és súlydobás magasba. Magas ugrás deszkáról. 6. Tornász-akadémia magas nyújtón. 7. Mintacsapat tornázás ugróasztalon. 8. Versenydíjak kiosztása. 9. Ünnepi lakoma. Ugy tudjuk, hogy ez a disztorna, melyen az egyesületeknek, főleg pedig a MAC-nak számos tagja jelenik meg, a két rivális szövetség békéjének megpecsételése is lesz.

() Nemzetközi mérkőzés. Ferencvárosi T. C. — I. Vienna-mérkőzés fejezi be az év nemzetközi mérkőzéseit. Vasárnap délután egy negyed három órákor a Thökoly-uti millenáris pályán találkozik a két csapat, mely a Vienna részéről revanche jellegű. A két csapat utolsó találkozása Bécsben 0:0 eldöntetlen maradt. A Vienna egyike a legjobb osztrák csapatoknak. Sok jó eredményt ért el már a csapat, melynek különösen védelme volt mindig elsőrendű. Eipel, Retschury, Lautschefsky az osztrák válogatott csapatnak is mindenkor főerősségét képezték. A főérdeklődést a két csapat találkozásának éppen az képezi, hogy a kitiűő formában lévő FTC új összeállítású csatársora, mely olyan feltűnő goalképességet mutatott, hogyan állja meg helyét a kitiűő osztrák védelem ellen. A Vienna, a mérkőzés fontossá-

gára való tekintettel, teljesen komplett csapatával érkezett meg szombaton este 7 órákor a nyugati pályaudvaron. A helyátrak rendesek.

KÖZGAZDASÁG.

Az értéktözsderől. Sajátságos szélsőségek között ingadozik a tőzsde. Míg a múlt héten a legkalandosabb forrásból eredő háborus hírek pánikot idéztek elő, addig ma, mikor pedig egyes katonai intézkedések igen alkalmasak lehetnének izgalom előidézésére, igen helyesen, nyugodt magatartást tanusít. Különösen kedvező hatást gyakorolt az olasz külügyi vita és Tittoni beszéde. Az elmúlt hét alacsony árfolyamainak nyoma sincs a tőzsdén, minden papir már a megnyitáskor magasabb árfolyamon került az üzlet élénk forgalmába s különösen a vezető értékek árfolyama volt néhány koronával drágább. Mikor az üzlet további folyamán kifüggesztették a tőzsdén azt a félhivatalos jelentést, amely újból hangoztatja, hogy nincs mozgósítás, az értékek ára még jobban emelkedett, s az árfolyamok megtartották a szilárd irányzatot. Az egyes értékek árfolyamváltozásait ez a táblázat mutatja:

	Nov. 28-án	Decz. 5-én	különbözet + több
Osztr. hitel.	613.—	620.—	+ 7.—
Magyar hitel.	713.50	719.—	+ 5.50
Magyar koronájár.	90.25	91.35	+ 1.15
Osztr.-magy. államv.	658.—	670.—	+ 12.—
Pesti M. K. Bank	3305.—	3325.—	+ 20.—
Jelzálogbank	405.—	413.50	+ 8.50
Leszámitolóbank	460.50	469.50	+ 9.—
Hazai bank	272.—	273.50	+ 1.50
Belvárosi tkp.	592.—	592.—	—
Egy. bpesti f. tkp.	2120.—	2120.—	—
Magy. ált. tkp.	584.—	581.—	- 3.—
M. orsz. közp. tkp.	1545.—	1605.—	+ 60.—
Pesti Hazai tkp.	18400.—	18375.—	- 25.—
Rimamurányi	505.50	521.25	+ 16.25
Salgótarjáni kőszénb.	559.—	577.50	+ 18.50
Közuti vasut	580.—	579.—	- 1.—
Városi vasut	256.—	259.—	+ 3.—
Déli vasut	102.—	105.—	+ 3.—

Szalay Péter utóda. Nálunk szokásban van, hogy a nagy emberek temetésén már az utódjára tippelnek. Néhai jó Szalay Péter esetében azonban a közvélemény igen nehezen alakul ki, mert sokan vannak „hivatottak”, de kevesen a „választottak”. Kétségtelen dolog, hogy senki sem pótolhatatlan, de egyúttal nem utolsó momentum az, hogy Szalay Péter nehezen pótolható. Politikai körökben emlegették, hogy Hoitsy Pál, a függetlenségi párt alelnöke, nyerné el ezt a jól dotált, de nagy körültekintést és szakértelmet igénylő posta-távirada elnökgazgatói állást. Kevés a valószínűség, hogy a kormány ezt a helyet is kívülről töltsé be, hanem ha szakértelem alapján kell a választásnak eldőlnie, úgy a jelenlegi helyettes, Follert Károly bir sok jogos előnnyel, de legtöbb esélye van az állás elnyerésére Csöke Ferencz kereskedelmi miniszteri tanácsosnak, az elnöki osztály főnökének, ki ugy kiváló előzőkeny modora, teljes szakképzettsége és szolgálati ideje folytán is predestinálva van Szalay utódjává. Akárki lesz azonban, kívánatos, hogy ez a közgazdaságilag fontos pozíció sokáig betöltetlenül ne maradjon.

Fizetéképtelenségek. A bécsi hitelezői védegyelet a következő fizetéképtelenségeket közli: Rosner Henrik divatárkereskedő, Nagykároly; — Guttmann Gyula kereskedő, Gyöngyös; — Janner Nándor és Társa kereskedő-cég, Kolozsvár; — Wolff Jakab kereskedő, Óbecse; — Dimitrievics István, Ujvidék.

A „Moderne Kunst” üzletei — Magyarországon. Megemlékeztünk már arról, hogy a kereskedelemügyi minisztérium szerződést kötött a „Moderne Kunst” című német művészeti és szépirodalmi lappal, amely szerint a tavaszi utazási dény előtt egy külön füzetben fogja hazánkat ismertetni. A miniszter körlevélben a htaóságokat és a kereskedelmi és iparkamarákat is a vállalat támogatására hívta föl. A

kamarák már foglalkoztak a miniszter körlevelével egyezően kimondották, hogy — mivel a miniszterile jóváhagyott költségvetéseikben erre fedezet nincs — a „Moderne Kunst”-ot nem támogathatják. Egyéb ként is ez a vállalat 1200 koronát kért egy oldal ismertetésért. Mivel pedig minden kamarának nem egy, hanem sokkal több oldal lenne szüksége, olyan nagy pénzeket vonna ez egyéb szükségletektől, hogy azt valóban lehetetlen ség pártolni. A „Moderne Kunst” egyébként má megkezdte tevékenységét. Németnyelvű felhívások kal árasztotta el az országot, melyhez a miniszterium ajánló levelét fényképmásolatban közli. A szövege ugyanaz, mint a kamarákhoz intézett körleveleké (melyet közöltünk), a címe azonban „Nyil ajánló levél”. A dologban az a különös, hogy ez német lap ilyen hatalmas üzletnél sem ves zmagánai annyi fáradságot, hogy egy magyar körlevelet iras son ügyfelei részére. Hát akkor minek tart magána Budapestben „levelezőt”.

A Terézvárosi Takarékpénztár tökélemelése. Budapest Terézvárosi Takarékpénztár Részvénytársaság deczember 5-én rendkívüli közgyűlést tartott melyen az alaptőkét 600.000 koronáról 1.200.000 koronára emelték fel. Az alapszabályok némi módosítása után a közgyűlés beválasztotta az igazgató ságba: gróf Lónyay Gábort, gróf Zichy Istvánt Földiak Gyulát, Heidelberg Sándort, Hoffmann Armin és László Fülöpöt; a felügyelő-bizottságba: Koviczky Sándort, dr. Pallay Sándort és Pallós Ignécot. Az igazgatóság elnöke gróf Lónyay Gábor lett. A tökélemelés éppen úgy, mint különösen a új igazgatóságba választott férfiak egyéniségre biztos kilátást nyújt arra nézve, hogy az intézet fejlődni fog és megnyervén a nagyközönség bizalmát, a elébe kitűzött feladatnak meg fog felelni.

Magyar és német munkások kölcsönös biztositása. Rendkívüli nagyfontosságú kérdésben választott a közös külügyminiszter a magyar kereskedelmi kormány. Ugyanis még múlt évben a berlini nagykövetség útján kérdést intézett a kereskedelemügyi miniszter a német kereskedelmi kormányhoz, vajjon nem lehetne-e a betegség és baleset esetére való biztositásról szóló új magyar törvény alapján a német és magyar munkásokat illetőleg a betegség és baleset esetére való biztositás tekintetében teljes viszonzosságot létesíteni s a velük szemben követendő egyenlő eljárást viszonzossági egyezmény által szabályozni? Most a külügyminiszter közli, hogy a berlini nagykövetségtől nyert értesülés szerint a német császári kormány megfontolás tárgyává fogja ugyan tenni a fölvetett kérdést, de tekintettel más szomszédos államokkal (I. Ausztria, Franciaország stb.) kötendő hasonló egyezményekre vonatkozólag folyamatban lévő tárgyalásokra, valamint a kérdés nagy horderejére, most még véglegesen állást nem foglalhat. Kicsendül a válaszból a német császári imperializmus gögje és a német — vaskalaposág! Egyelőre vívmány az, hogy Ausztriával külön tárgyal, tehát külön államnak veszi Magyarországot. Ez is valami.

Gyáripárosok tanácskozása. A Magyar Gyáripárosok Országos Szövetségének igazgatósága tegnap dr. Chorin Ferencz elnökelete alatt a tagok élénk részvétele mellett vitatta meg a gyáripár körében felmerült legaktuálisabb kérdéseket. Az ülés első tárgyát az az emlékirat képezte, melyet a választói jog reformja alkalmából a Szövetség a képviselőházhoz és gróf Andrássy Gyula belügyminiszterhez terjeszt fel oly célból, hogy a passzív választói jog szabályozása alkalmából lehetővé tétessék az iparosoknak a parlamentbe való bejutása és az összeférhetlenségi törvény ily értelemben módosíttassék. Beható vita fejlődött ki egy konkrét eset alkalmából több törvényhatóságnak abbeli eljárása felett, hogy a vasuton érkező árukra vámot vet ki és még az iparvágányon érkező árukat is megterhelje e vámoikkal. Az igazgatóság különösen egyik törvényhatóságunknak legutóbb hozott ily általános határozatát annyira a törvénybe és az ipar érdekeibe ütközőnek tartja, hogy sürgősen felir ennek orvoslása végett a kormányhoz. Tudomásul vette az igazgatóság az ügyvezető-igazgatónak abbeli bejelentését, hogy a Szövetség immár a vidéknek tizenkét legfontosabb gőzpontján szervezte van és még csupán három fiók megalkotása van hátra. Az igazgatóság részletesen megbeszélte ama változtatásokat, amelyeket az

Ha fája feje ne létovázzék, hanem használjon azonnal Beretvás-pasztillát

mely 10 perc alatt a legmakacsabb migráint és fojjáját elmulasztja. Készíti Beretvás Tamás gyógyszerész Kispesten.

Ara 1 korona 20 fillér.

Kapható minden gyógyszerészlárbán és drogériában Orvosok által ajánlva. — Három doboznál ingyen postai szállítás.

egyes adók készülő javaslatain a képviselőház pénzügyi bizottsága tett eddigéig. Ugy ezen kérdésnek megbeszélésére, mint az ipartörvénytervezet további tárgyalására nagyválasztmányát és végrehajtó-bizottságát rendkívüli ülésre hívja össze, hogy a felmerült kivánalmak és aggályok tekintetében a magyar gyáriparosság idejekorán állást foglalhasson.

A kereskedelemügyi minisztériumból. A legutóbbi néhány kinevezés alkalmából némi változás történt a személyzet ügybeosztásában. Így dr. Inkei Viktor miniszteri titkár az államutak (II/A) osztályából a külkereskedelmi (IV.) szakosztályba helyeztetett át, dr. Géber Zsigmond Antal fogalmazó pedig az iparfejlesztési osztályból az utosztályba nyert beosztást. Érdekes jelenség, hogy dr. Diószegi József miniszteri osztálytanácsost Kossuth Ferenc miniszter az állami munkásbiztosítási hivataltól szolgálattételre a minisztériumba rendelte be, hol a munkásbiztosítási ügyeken felül az új ipartörvénytervezet módosításával bízott meg. Viszont Pechár Gusztáv iparfelügyelő, aki eddig a minisztérium iparfejlesztési osztályában mint közszállítási ügyekben kiváló előadó működött, valamint Gallai Marcell, az ipari felügyelőséghez beosztott segédfelügyelő az országos munkásbiztosító pénztárhoz hivatott meg külön munkára, a veszélyességi táblázatok összeállítására végett. Kiküldetésük hosszabb időre szól és Sztérynyi államtitkár megleghangú leiratban méltatta az ideiglenesen távozó tisztviselők sokoldalú hasznos tevékenységét.

A vasutasok új egyenruhája. Híre jár, hogy a vasúti hivatalnokok január 1-től kezdve új egyenruhát kapnak. Az uniformis az osztrák vasutasok egyenruhájának a másolata. Fekete császárkabát aranypaspomáttal kivarrrva, szürke nadrág fekete lamspaszszal. A különböző rangok jelzése a vállon és az arany vállrózsán fog kifejezésre jutni. Különböző funkciókat végző hivatalnokok, mérnökök, fogalmazók más megkülönböztetést kapnak. A régi egyenruha tovább is érvényben marad és a szolgáltatásban használni fogják. Az új egyenruhát, melyhez ugyancsak az osztrák mintára kard (Degen) is járul, csak diszruhának engedélyezték.

Gróf Dessewffy Aurél ünneplése. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület igazgató-választmánya ma délelőtt Bujanovics Sándor elnöklésével ülést tartott. Az ülés megnyitása után örgróf Pallavicini Ede vezetésével küldöttség hívta meg az ülésre gróf Dessewffy Aurél volt elnököt, akit belépésekor viharos éljenzés fogadott. Azután Bujanovics Sándor beszédet intézett gróf Dessewffy Aurélhoz, tolmácsolta a gazdatársadalom ragaszkodását gróf Dessewffy Aurél személyéhez és hangoztatta, hogy gróf Dessewffy csak mint elnök búcsúzik, de továbbra is részt vesz a gazdatársadalom mozgalmában. Gróf Dessewffy Aurél a következő beszéddel válaszolt:

— Tisztelt uraim! Engedjék meg nekem, hogy igazán meghatva mondjak köszönetet ama kitüntetési elismerésért, melyben szívesen szólnék az egész gazdatársadalom irántam kifejezésre juttatott. Ha valakire megírták ez a megemlékezés, úgy bizonyára megírták rám nézve, mert ez a legnagyobb megnyugvásom arra nézve is, hogy a kitartással folytatott működés meghozza eredményét. Utóljára azt büszkén mondhatom, hogy fáradozánk, de különösen az Országos Magyar Gazdasági Egyesület által a gazdatársadalomra, mely egy bizonyos időben inkább úgy elposványosodva működött, felbraztetett. Ugy a közvélemény, mint a törvényhozás elismerte, hogy hazánk jövője és fejlődése a mezőgazdasági érdekek kellő istápolása által biztosítható s ha én ebben a nemes munkában egy szerény eszköz voltam, mondhatom, hogy az érdem orozslánrésze az O. M. G. E.-é és ama férfiaké, kik ez irányban szentelték életüket. Ama nagy elismerésért, melyet önök irántam tanúsítottak s amely most ismételtén kifejezésre jutott s legfelsőbb helyről jött kitüntetésem alkalmából, szívből jövő köszönetet mondok. Méltóztassanak meggyőződve lenni, életem és csekély tevékenységemet ezután is az eddig követett irányban fogom érvényesíteni. Fogadják meleg és hálás köszönetemet az emlékirat átnyújtásáért, mely igazán nagy lelki örömmel szolgál. Mondhatom, életem legkedvesebb napjai azok, melyeket a Közteleken eltöltöttem. Most még egyszer kérem önöket és a gazdatársadalmat, méltóztassanak engem továbbra is szíves barátságukban megtartani.

A nagy éljenzéssel fogadott beszéd után az igazgató-választmány elhatározta, hogy gróf Des-

sewffy Aurél érdemeit jegyzőkönyvben örökítik meg, s a legközelebbi közgyűlésen indítványozni fogják gróf Dessewffynek örökös tiszteletbeli elnöké váló megválasztását. Az igazgató-választmány azután áttért a napirend tárgyalására.

A napirend során Szilassy Zoltán előadó tett előterjesztést az adóreform-tervezetre vonatkozólag. A bizottság többek hozzászólása után elhatározta, hogy méltányolva a pénzügyi bizottság jóakarátát a gazdák kívánásaival szemben, a további, főleg jövedelmi adókra vonatkozó óhajokat, újból a bizottság tagjainak figyelmébe ajánlják. Ezután Jeszenszky Pál ügyvezető-titkár bemutatja a Műtrágya-Értékesítő Szövetkezet eddigi működéséről szóló jelentést, melyet a választmány helyeslőleg vesz tudomásul. A dohánybevéltási szakértők kinevezéséről szóló pénzügyminiszteri leiratot Szilassy Zoltán G. E. O. Sz. titkára mutatja be. Ugyancsak Szilassy Zoltán tett jelentést a vidéki gazdasági egyesületi titkárok nyugdíjügyében eddig lefolyt mozgalmakról. Az alsóbbrendű vasutakra vonatkozó törvényjavaslatról, amely után a választmány hozzájárul a birtokrendezési törvény végrehajtására vonatkozó igazságügyi és földművelésügyi miniszteri rendeletek előadói tervezetere tett felterjesztésekhez. Ezután több kisebb ügyet intéztek el.

Új szövetkezet. Munkások Konvertáló Takarékos és Hitelszövetkezete czimvel Budapesten új szövetkezet alakult. Igazgatója: Fodor Nándor, Somogyi János, Anker Péter. Taglétszáma alakuláskor volt: 48 tag 108 darab 50 koronás részjeggyel.

A Hadfelszerelési Gyár részvényeiről. E czim alatt közölt híreinkre vonatkozólag ma a Magyar Hadfelszerelési Gyár R.-T. az audiatúr et altera pars elvére való hivatkozással a következő közlését kéri: „A legutóbbi időben iparvállalatunkról hozott cikkek tévedésen alapulnak, amennyiben tudvalevőleg vállalatunk új kibocsátási részvényeit annak idején egy, a bécsi Allgemeine Kreditvereinsbank vezetése alatt álló pénzcsoport vette át, aminek következtében az iparvállalatunk által szükségelt újabb tőke már ez uton beszereztetett. Teljesen téves tehát az a nézet, miszerint ma vállalatunknak volna pénzre szüksége és azt állítólag a részvényekkel való házalás útján akarná beszerezni. Ezt már csak azért sem teheti, mivel vállalatunknak részvényei nincsenek és nem is lehetnek és így nincs kizárva, hogy talán részvényesünk egyike részvényeit valamelyik budapesti bankcégnél lombardirozni akarta, ami azonban nemcsak a Magyar Hadfelszerelési Gyár részvényeinél, hanem más értékpapiroknál is szokásos. Ezen utóbbi körülményre azonban a vállalat maga természetesen semmiféle befolyást sem gyakorolhat a maga részéről. Egyébként a Magyar Hadfelszerelési Gyár a maga elé tűzött nagy feladatoknak megfelelően tántoríthatatlanul halad a maga útján.” Amikor e sorokat közzéteszszük, csak azt jegyezzük meg, hogy mi sohasem vádoltuk a Hadfelszerelési Gyárát, hanem azokat, akik a Hadfelszerelési Gyár részvényeivel meg nem engedett módon üzérkedtek. Hogy nevezett gyár ezen üzérkedéstől teljesen távol áll, azt kétségbe nem vontuk.

Hírek a biztosító intézetek köréből. Az „Equitable” egyesült államokbeli életbiztosító társaság magyarországi vezérképviselőt igazgató-sággá alakította át. A Mannheimer Biztosító Társaság Magyarországon képviselőt létesít. Képviselő: Huber János Jakab.

Gyufamonopólium? A legutóbbi kiegyezés óta egyre gyakrabban kerül felszínre a gyufa-monopólium gondolata. Általában azt hiszik, hogy a foszfórtalalom kimondását szükségképpen követnie kell a gyufa-monopólium behozatalának is. E kérdéssel már ismételtén foglalkoztunk s volt alkalmunk rámutatni arra is, hogy a foszfórtalalom kimondásával az államra legalább is a berni konferencia óta eszközölt foszfóros berendezések megváltásának, helyesebben kártalanításának kötelezettsége hárul. Mivel ez az improduktív kiadás a mostani rossz pénzügyi viszonyok mellett igen nagy terhet jelentene, önként

kinálkozott az a feltevés, vajjon nem lenne-e célszerű az összes gyufagyárak megváltása és a gyufagyártásnak állami üzembe való vétele. Kétségtelen ugyanis az, hogy az államnak szüksége van a jövedelmek fokozására. Egyenes adóemelés után ezt nálunk bajosan lehet elérni. A mi viszonyaink mellett inkább csak a közvetett, a jövedéki adók szolgáltatnak biztos államháztartási alapot. Az állam szempontjából tehát a gyufamonopólium behozatala pénzügyi szempontból kívánatos. A rendelkezésre álló statisztikai adatok szerint ugyanis 1907-ben az egész bel-földi gyufafogyasztás 113.113 mm-t tett ki, ami 20,674.000 lakosra felosztva 8.84 gyufaszálfogyasztást tesz ki naponként és fejenként. Ha már most az állam fölláttaná a gyártási és a kereskedelmi monopóliumot, az a mai 2 filléres árak mellett (kb. számításba vehető évi 66.706 milliárd gyufafogyasztást véve alapul) kb. tíz millió korona tiszta hasznot hajtana az államnak. Hogyha azonban az állam, a külföldi példák nyomán egy doboz svédgyufa árát 5 fillérré emelné föl, akkor bizonyos, hogy a fogyasztásban legalább is 50%os csökkenést idézne elő. Ekkor tehát fejenként és naponként átlag csak négy gyufaszálat vehetünk számításba, úgy hogy az egész évi fogyasztás csak kb. 30.184 milliárdot tenne ki, ami azonban 5 filléres árak mellett mégis kb. évi husz millió korona tiszta hasznot jelentene. Mind ezek a számítások mutatják, az államra nézve csakugyan csábító gondolat a gyufa-monopólium, mert a gyufa egyszerű megadóztatása már jóval nagyobb ellenáramlatot szülne.

Gazdatisztek nyugdíjügye. A Gyakorlati Gazdatisztek Országos Egyesülete rendezésével december 27-én délután 3 órakor tartják meg a magyar gazdatisztek gróf Batthyány Tivadar országgyűlési képviselő elnökelete alatt Pestvármegye székháza közgyűlési termében országos nagygyűlést. Az Egyesület a meghívókat már kibocsátotta, amelyekkel Magyarország összes gazdatisztei (oklevelesek, gyakorlati gazdatiszti vizsgát tettek, czimjogosultak és nem-oklevelesek egyaránt), valamint a földbirtokosok és bérlok felszólítottak a nagygyűlésen való megjelenésre. A nagygyűlésre utazók úgy a Máv., mint a Déli Vasút összes vonalain mérsékelt vasúti jegy váltására jogosító igazolványt kapnak, ha 50 fillér postabélyeg beküldésével december 20-ig az Egyesület (VII., Rákóczi-ut 86. sz.) ügyvezető-igazgatóságához fordulnak és ha a vasúti felszállás állomását megjelölik.

Az államtisztviselők hitelügye. A kormány az államtisztviselők fizetését és lakáspénzét, amennyire az állam pénzügyei megengedték, javította. Ez a javítás a mai viszonyoknak még mindig nem felel meg, de azért valamit mégis segített volna a tisztviselőkön, ha azok nagyrésze el nem lenne adósodva. A segítség ezért, míg az államtisztviselők hitelviszonyai nem rendeztetnek, csak látszólagos, mert az eladósodott tisztviselő mindaddig meg van fosztva a rangjához, társadalmi állásához illő megélhetés lehetőségétől, míg áldozata lesz a nagy kamattal dolgozó uszorasoknak. A kormány nem hunyva szemel e szinte tarthatatlan állapot előtt, szeretné a tisztviselőket kiragadni szárandó helyzetükből, de úgy látszik, hogy a legnehezebben megoldható feladatai közé tartozik tisztviselői hitelviszonyainak rendezése. Eddig mindössze annyit történt, hogy a vármegyei tisztviselők hitelügyeinek rendezését kezdték meg állami támogatás mellett. Ha a kormány ezt a támogatást a többi tisztviselőre is kiterjeszteni akarná, ez esetben a mikéntre való tekintettel nem kerülné el figyelmét az „Erste Oesterreichische Beamtenkreditanstalt”, amelynek kezünkbe akadt prospektusa élesen illusztrálja a különbséget az osztrák és magyar tisztviselők hitelviszonyai között, ami könnyen érthető akkor, ha tudjuk, hogy ezt a tisztviselő-egyletet az állam szubvenzióval támogatja. Vajjon nem lehetne-e valamelyik nálunk levő tisztviselő-egyletet a mi tisztviselőink hitelügyeit így módon rendeztetni?

A kereskedők a kötelező tesztületekről. Az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés ipariügyi bizottsága pénteken tárgyalta az ipartörvény tervezetének

Angol, francia és amerikai rendszerű KESZPENZÉRT fé árban: ruháskedvelők minden ember finoman és elegánsan az ország elsőrangú bűn ismert Zélinger Samu ariszabónal

A rendszerem abból áll, hogy angol és francia gyári raktárakban vásárolt 3-6 méteres legújabb divatu minta gyapjuszövetekből mérték szerint készítek: finom öltönyt ... 21 frtért nagyon finom prima öltönyt ... 26

Magyar-utca 3. sz. I. emelet. Kossuth Lajos-utca mellett. 21-26 frt

a kötelező testületekről szóló intézkedéseit. Az összes felszólalók egyhanguan úgy vélekedtek, hogy a kötelező testületek intézménye úgy, amint azt az új ipartörvény javaslata tervezi, a kereskedelem szempontjából teljesen elfogadhatatlan, mivel a kereskedelmet csak szabad tevékenységében korlátozni, jelentékeny új anyagi teherrel sújtani, anélkül, hogy a kereskedelem boldogulását bármilyen irányban elősegítené, vagy egyéb fontos közérdeknek használna. A vita anyagát az OMKE feldolgoztatta.

Gazdasági akadémiát végeztek érvényesülése.
Általános a panasza, hogy a gazdasági akadémiákban oklevelet nyert egyének nem tudnak mindig a kvalifikációjukhoz és tehetségükhöz mért álláshoz jutni. A nagyobb földbirtokok, ahol a képzett gazdaságtervezők foglalkozást nyerhetnek, egymásután daraboltnak fel, ami azt vonja maga után, hogy ezen a pályán folytonos tultermelés mutatkozik, annál is inkább, mert a nagy- és középbirtokokosok legtöbbszörre nem a gazdasági akadémiát látogatottakból kerülnek ki. Ezért most azzal a megoldással, illetőleg még csak tervvel foglalkoznak, hogy a minősítési törvényt oly irányban kellene sürgősen módosítani, hogy a gazdasági akadémia ne csak a gazdasági pályára képesítsen, hanem egyéb, törvény által megállapítandó pályán is lehetővé tegye az érvényesülést.

A Generali forgalma. Az Assicurazioni Generali életbiztosítási osztályánál 1908. évi november hóban 1610 ajánlat 13.098,932 korona 97 fillér biztosítási összeg erejéig nyújtott be és 1344 kötvény 11.023,617 korona 80 fillér biztosítási összegre állított ki. Folyó évi január 1-je óta 18032 ajánlat 141.654,527 korona 93 fillér biztosítási összeg erejéig nyújtott be és 15377 kötvény 120.912,354 korona 16 fillér biztosítási összegre állított ki. Az 1908. január elseje óta bejelentett károk összege 8.717,306 korona 47 fillérre rug. Az életbiztosítási osztály kimutatott állománya 1907. december hó 31-én 125445 kötvény után 917.014,396 korona 99 fillér tőkét és 1.796,397 korona 62 fillér járadékot tett ki, a mire készpénzben 264.156,557 korona 24 fillér van tartalékba helyezve. Az 1907. évben az életbiztosítási osztály által kifizetett károk 15.345,532 korona 04 fillért tettek ki s az összes ágazatoknál a társulat alapítása óta (1831.) az évenkénti kimutatások szerint fizetett károk 899.042,935 korona 20 fillért tesznek ki. A biztosítás minden pótdíj nélkül érvényben marad a teljes összeg erejéig, ha a biztosított népfelkeltési kötelezettségét fogva hivatott be. A betörésslopás elleni biztosítási osztályánál ugyanezen hónapban 75 káreset jelentett be 44.284 korona 53 fillér összeggel, f. évi január 1-je óta 1127 káreset 341,120 korona 28 fillér összeggel került bejelentésre.

Nyilt-tér

■ rovatban közzétették nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Dr. KALLAY ZOLTAN

jogi szeminárium

Budapest, IV., Magyar-utoza 3. sz.

Kiváló sikerrel s alaposan készít elő az alapvizsgáktól az ügyvédi vizsgáig bármely jogi vizsgára. Nem tévesztendő össze hasonló intézetekkel!

Természetes forró-meleg kenes forrástó

Thermál szálloda felszintjén, iszapborogatások, kő- és kád-fürdők a napnyugókor fűlésénél. Gondos pensio. A földi fürdővadásra vonatkozó felvilágosítás végett forduljon a budai

Szent-Lúkásfürdő igazgatóságához.

Serravallo

China-bora vassal.

Erősítőszert gyengeségben szenvedőknek, vérezegényeknek és üdülőknek. Étvágytörlesztő, ideget erősítő, vért javító-szer.

Külföldi kft. — Több mint 5000 orvosi ajánlat. SERRAVALLO J. Trieste-Barcola.

Kapható a gyógyszerárakban. Fél literes üveg 2 K 60 fill. Egy literes üveg 4 K 80 fill.

Dr. HARMAT GYULA
füdbajosok rendelő-intéze
Inhalatorium Budapest, Rákóczi-ut 82. sz.
Tüdő, mellbajok, tüdővész, tuberkulózis, vérköpés, tüdőcsuhszúrás, kitűnő eredménnyel gyógyíthatók, inhalációkkal és szóróanyagokkal.
Rendel 11-13 és 2-4-ig.

TÖZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTÖZSDE

Gabonátözsde.

Budapest, december 5.

A készáru-piacon szilárd volt ma az irányzat. Mérsékelt kínálattal szemben a malmok kissé tartózkodók voltak, de azért mérsékelt drágábbra tartott áráktól éppenséggel nem idegenkedtek. Jól lehet az árubirtokokosok nem voltak rártartósak, mégis csak közepes forgalom fejlődött ki, melynek folyamán mintegy 20,000 mm. buza kelt el a tegnapiaknál 10—20 fillérrel drágább áron. — A legdrágább eladási ár 26.80 korona volt 80 kilós tiszavidéki buzáért, a legolcsóbb pedig 25.— korona 76 kilós felső-magyarországi, keverékes buzáért. Egyéb gabonaművek változatlanul maradtak. Forgalmomba került 1800 mm. rozs 20.90—21.10 koronás áron és 200 mm. zab 17.50—17.80 koronás áron. A határidő-piacon a mai üzlet az éjszakai fagyra való tekintettel szilárdan és a tegnapi zárlatnál némileg magasabb jegyzésekkel indult meg a forgalom folyamán nyugodt, de barátságos maradt az irányzat, mi mellett mérsékelt még tovább javultak az árfolyamok, anélkül azonban, hogy élénkebb üzlet fejlődött volna ki. A tegnapi zárlathoz viszonyítva, végeredményképpen az áprilisi buza tizenegy fillérrel, az októberi buza tizenhat fillérrel, az áprilisi rozs tiz fillérrel, az októberi rozs tizenhat fillérrel, az áprilisi zab tiz fillérrel emelkedett, a májusi tengeri változatlan maradt.

A készáru jegyzése a mai tőzsdén a következő volt:

Buza	kilós	Ára 100 kg.	kilós	Ára 100 kg.
Tiszavidéki uj	75	—	79	25.80—26.45
"	76	25.35—25.75	80	26.00—26.45
"	77	25.55—26.00	81	26.10—26.40
"	78	25.15—26.10	82	—
Fehérmegyei uj	75	—	79	25.70—26.00
"	76	25.15—25.45	80	25.75—26.10
"	77	25.85—27.70	81	—
"	78	25.55—25.75	82	—
Pestvidéki uj	74	—	78	25.55—25.85
"	75	—	79	25.70—26.10
"	76	25.25—25.55	80	25.85—26.20
"	77	25.45—25.75	81	—
Bánsági uj	74	—	78	25.60—26.00
"	75	—	79	25.75—25.15
"	76	25.80—25.60	80	25.90—26.35
"	77	25.10—25.85	81	26.05—26.35
Bácskai uj	74	—	78	25.65—26.10
"	75	—	79	25.80—26.35
"	76	25.35—25.75	80	25.91—26.45
"	77	25.55—26.00	81	—
Rozs I.-rendű uj	—	—	—	21.20—21.40
" középminőségű uj	—	—	—	22.90—21.10
Arpa takarmány I.-rendű	—	—	—	16.45—16.65
" II.-rendű	—	—	—	16.05—16.35
Köles I.-rendű	—	—	—	13.75—14.—
" II.-rendű	—	—	—	17.45—17.75
Zab I.-rendű	—	—	—	17.05—17.40
Tengeri belföldi uj	—	—	—	14.05—14.25
Repce: Káposztarepce	—	—	—	—

A készáru piacra elikt:

Buza, Tiszavidéki: 300 mm. 80 kg. 26.80 korona, 600 mm. 80 kg. 26.65 korona, 100 mm. 79.5 kg. 26.60 korona, 450 mm. 79 kg. 26.80 korona, 400 mm. 79 kg. 26.45 korona felső, 200 mm. 78.5 kg. 26.40 korona felső, 100 mm. 78 kg. 26.40 korona, 150 mm. 75.5 kg. 25.30 korona üszkös.

Fehérmegyei: 300 mm. 77 kg. 26.75 korona.

Hartai: 1000 mm. 79 kg. 26.60 korona.

Felsőmagyarországi: 100 mm. 76 kg. 25.60 korona keverék, sárga.

Pestvidéki: 100 mm. 79 kg. 26.— korona, 200 mm. 79 kg. 26.40 korona, 300 mm. 78 kg. 26.30 korona, 300 mm. 79 kg. 26.30 korona, 800 mm. 77 kg. 26.15 korona, 2800 mm. 77 kg. 26.— korona, 900 mm. 75.6 kg. 25.80 korona, 200 mm. 75.2 kg. 25.80 korona.

Bánsági: 4200 mm. 79 kg. 26.80 korona, 100 mm. 79 kg. 26.50 korona, 2200 mm. 78.5 kg. 400 mm. 80 kg. 26.70 korona, 2010 mm. 77 kg. 26.20 korona.

Rozs: 500 mm. 21.10 korona, 100 mm. 21.10 korona, 500 mm. 21.— korona, 600 mm. 21.— korona, 100 mm. 20.90 korona kpl. par.

A határidő-piacra kottetett:

Délelőtt:

Előfordult kötések (50 kg.-kint):
Buza 1909 áprilisra 12.93, 12.92, 12.96, 12.92, 13.01,
Buza 1909 októberre 11.28, 11.20, 11.30, 11.23, 11.31,
Rozs 1909 áprilisra 10.83, 11.86, 10.82, 10.88,
Rozs 1909 októberre 9.73, 9.83,
Zab 1909 áprilisra 8.84, 8.85, 8.82, 8.89,
Tengeri 1909 májusra 7.59, 7.61, 7.59.

1 óra 30 percig zárulnak:

1909. áprilisi buza	12.98—12.99
1909. októberi buza	11.30—11.31
1909. áprilisi rozs	10.86—10.88
1909. októberi rozs	9.79—9.80
1909. áprilisi zab	8.86—8.87
1909. májusi tengeri	7.58—7.59

Budapesti gabonaforgalom.

1908. december 3-tól december 4-ig.

Erkezett: Elszállított:

Buza	28653	—
Rozs	1619	304
Arpa	2232	—
Zab	2352	95
Tengeri	2244	—
Liszt	—	12010
Korpa	—	3364

Értéktözsde.

Az értéktözsde-ről lapunk közgazdasági rovatában számolunk be részletesen.

Előzőzsde.

Előzőzsde szilárd.
Köttetett: Osztrák hitelrészvény 617.50—620.50, Magyar hitelrészvény 716.50—719.75, Osztrák-magyar államvasut 666.76—669.50, Rimamurányi vasmű 516.50—521.—, Magyar leszámítoló bank 464.—, 467.50, Jelzálogbank 411.—, 412.95, Közuti vaspálya 577.—, 580.—, Városi villamos vasut 248.—, 262.—, Magyar koronajáradék 91.30—91.45, Hazai bank 273.—, Salgótarjáni kőszénbánya r. t. 572.—, 574.—, Magyar villamosági r. t. 290.—, 5%-os orosz kölcsön 97.15.

Déli tőzsde.

Déli tőzsde emelkedő.
Köttetett: Osztrák hitelrészvény 619.50—621.—, Magyar hitelrészvény 719.—, 720.25, Déli vasut 105.50, Osztrák-magyar államvasut 670.—, 671.—, Rimamurányi vasmű 520.—, 522.—, Magyar leszámítolóbank 468.—, 470.—, Jelzálogbank 412.—, 414.—, Közuti vaspálya 579.—, 580.—, Városi villamos vasut 259.—, 260.—, Magyar koronajáradék 91.35—91.45, Hazai bank 274.—, 275.50, Hazai sorsjegy 99.—, Kereskedelmi bank 3335.—, Egyesült 6.—, városi takarékpénztár 2120.—, 2125.—, Pesti Viktória-malom 630.—, Drasche-féle téglagyár 422.—, 425.—, Salgótarjáni kőszénbánya r. t. 576.—, 578.50, Magyar hadfelszerelési gyár r. t. 208.—, 214.—, Erzsébet kir. szanatórium sorsjegy 7.40.

A prémiumizletben díjbiztosításokért fizettek: Osztrák hitelrészvényekért holnapra 4.—, 5.—, K, 8 napra 8.—, 10.—, K, 1908. december végére 26.—, 28.—, K.

Utózőzsde.

Utózőzsde szilárd.
Köttetett: Osztrák hitelrészvény 619.50—620.25, Magyar hitelrészvény 719.—, Leszámitoló bank 468.50, Jelzálogbank 414.50—415.—, Rimamurányi 522.—, Déli vasut 106.50.

Csenevész gyermekek

gyorsan egészségesekké válnak, ha a SCOTT-féle Emulsiót szedik. A javulás már az első adag használata után észlelhető.

A Scott-féle Emulsió

oly édes, mint a tejszín és a beteg szívesen veszi be és megemészteti még akkor is, ha a tejet visszautasítja. Köztudomású, hogy az orvosok az egész világon legmelegebben ajánlják a SCOTT-féle Emulsiót. Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 fillér. Kapható minden apótekarban.

As Emulsió vásárlásánál a SCOTT-féle módszer ved-jegyet — a halast-jegyet — kérjük ügyel-jemre venn.

BÉCSI GABONATÖZSDE

Bécs, december 5. A mai hetitözsde üzleti forgalmát lényegesen gátolta az a körülmény, hogy a budapesti terménypiaczon az irányzat valamivel szilárdabb volt s így a konzum nem mutatott hajlandóságot a vásárlásra. Gabonaneműekben csak minimális kötések jöttek létre s magyar áru egyáltalán nem talált keresletre, az érdeklődés inkább cseh, morvaországi és alsó-ausztriai buza felé irányult, rozsból is főleg bajorországi származású áru volt kintálva, de a konzum nem érdeklődött iránta. Amennyire a csekély forgalomból megítélhető volt, buza a múlt heti záróárfolyamokhoz képest 15 fillérrel olcsóbb lett és eladásra került: Alsóausztriai 77 kg.-os, 10.50 koronán bécsi raktárházból, 76 kg.-os 12.43 koronán Tulnból, morvaországi 77-78 kg. 12.60 koronán Znaimból január első felére, tótfelvidéki 77-78 kg. 12.55-12.56 koronán Poszonyból és és 77 kg. 12.47 koronán Szeredről és Galantáról. Rozs e héten 15 fillérrel hanyatlott és kötetett csehországi 10.37 koronán Bécsből, 10.42 koronán Herzogburgból, 10.10 koronán Iglauból, alsóausztriai 10.50 koronán Bécsből és 10.40 koronán marceggi Bösingből. Árpában a konzum aránylag nagyobb bevásárlásokat tett s e czikk irányzata erre kellemesebb lett. Különösen közepes minőségűek ára tartott. Takarmányárak közül tengeri 5 fillért vesztett. A forgalom lisztben a lanyhult irányzat miatt majdnem egészen megakadt és nagy árengedményekre lett volna szükség, hogy fellendüljön az üzlet. Az átvételek korábbi kötésekre kielégítőbbek, nyilván azért, mert a malmok nem voltak hajlandók prolongációra. Takarmányliszt ártartó, ellenben korpa, némileg gyengült.

Jegyzetelt buza: új tiszavidéki 13.60-14. — korona, marosi és bánáti 13.35-13.65 kor., mosoni 12.80-13.60, korona, tótfelvidéki 12.70-13.25 korona, déli vasuti 12.90-13.35 korona, marchfeldi 12.50-12.90 korona.

Rozs: tótfelvidéki 10.70-10.95 korona, csepeli 10.65-10.80 korona, pestmegyei 10.80-10.95 korona, déli vasuti 10.65-10.90 korona, különféle magyar 10.65-10.90 kor., osztrák 10.50-10.75 korona.

Arpa: morvaországi 9.20-10.35 kor., marchfeldi 8.50-9.10 korona, bécsvidéki 9. — 9.30 korona, tótfelvidéki 8. — 8.90 korona, csepeli 7.80-8.40 korona, középdunai állomások 8.20-8.80 korona, déli vasuti 8.40-9.40 korona, északmagyarországi 7.60-9.10 korona, tiszavidéki 7.60-8.50 korona.

Magyar tengeri: régi 9.15-9.40, új 7.60-7.90 korona, cinquantin 10.25-10.40, új 9.15-9.65 korona.

Magyar zab: minőség szerint 8.85-9.40 kor., közepes — — — kor., elsőrendű — — — kor., válogatott 9.40-9.80 korona, csehországi 8.90-9.05 korona.

BÉCSI ÉRTÉKTÖZSDE

Bécs, december 5. Tittoni kijelentései és a bojkott csillapodása új támaszt adtak a békés reményeknek és úgy a tözsde ma is szilárd volt, annyi- val is inkább, mert a belpolitikai helyzet is javult. Az orosz-olasz entente hire nem tett benyomást. Az összes értékek árfolyamai jelentékenyen javultak. Az alpesi bányá- és államvasuti részvényeken kívül a hausseban osztrák és magyar hitelrészvények, rimamurányi és török sorsjegyek is osztoztak. Az áremelkedés a déli tözsdén is folytatódott. Különösen alpesi bányá- és államvasuti részvények voltak élénkebbek. Később a forgalom nyugodtabb lett, de a hangulat barátságos jellegét megtartotta.

11 órákor: zárulnak

Osztrák hitel. 620.—. Magyar hitel. 720.—. Länderbank 419.—, Allamvasut 669.—. Elbavölgyi vasut —, Déli vasut 105.50.—. Alpesi bányatársulat 629.—. Rimamurányi 520.50 Májusi járadék —, Magyar koronajár. 91.30.

Orosz érték —, Török sorsjegy 173.50, Német márka 117.32.

1 órákor jegyeztek:

Osztrák hitel 620.50, Magyar hitel 720.—, Länderbank 419.50, Unio-bank 521.—, Allamvasut 670.50, Anglo-bank —, Bankverein —, Déli vasut 105.25, Gőzhajó 925.—, Alpesi bányarészvény 631.50, Májusi járadék 94.60, Magyar koronajáradék 90.30, Török sorsjegy 174.50, Német márka 117.32, Elbavölgyi vasut —, Rimamurányi 520.50, Orosz járadék —, Keleti vasutak —, Skoda —, Magyar jelz. —, Kárpáti petroleum —.

Bécs, december 5. (Osztrák értékek zárulata) 4.2 százalékos papír-járadék 94.70, 4 százalékos osztrák arany járadék 114.75, 1860-as sorsjegy 150.50, Osztrák hitelsorsjegy 464.—, Angol osztrák bankrészvény 246.50, Bécsi Bankverein 500.50, Osztrák-magyar bank 17.26 Déli vasut 105.— Dunagőzhajózási társ. 918.— Dohány rész. 347.— Cs. k. arany (vert) 11.33 Német bankv. 117.13 Osztr. Lloyd 403.— 4.2 száz. ezüst. jár 94.65-97.70, Osztr. koronajáradék 94.90, 1864-es sorsjegy 254.50, Osztrák hitelintézeti részvény 620.85, Union-Bank 521.50, Osztrák Länderbank 419.50, Osztrák-magyar államvasut 670.—, Elbavölgyi vasut 440.—, Alpesi részvény 631.25, 20 frankos 19.13, Londoni váltóár 239.75, Lipótkohó 420.—, Töröksorsjegy 174.25, Szilárd.

Bécs, december 5. (Magyar értékek zárulata.) 4 százalékos arany-járadék 109.75, Tiszai és szeg. kölc. sorsjegy 135.—, Magyar hitelbank részvény 720.—, Magyar leszámítoló és váltó részvény 467.—, Rimamurányi 520.—, Magyar czukoripar —, Adria hajózási részvénytársaság 378.—, Magyar koronajáradék 91.45, 4 százalékos magyar földieherm, kötv. 92.50, Magyar nyer.-k. sorsjegy —, Kassa-Oderbergi vasut részvény 355.—, Magyar jelzalogbank 416.—, Magyar keresk. bank 33.20.

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTÖZSDE

Berlin, december 5. (Tözsdei tudósítás.) A külföldi piacok jó magatartására és a politikai helyzet barátságosabb alakulására tekintettel az itteni tözsde megnyitáskor szilárd irányzatot mutatott, amit a magasabb bécsi elötözsdei árfolyamok is támogatnak. Általában azonban az üzlet már csak a heti záratra való tekintettel is szerény határok közt mozgott. Az érdeklődés központjában bányáértékek állottak, amelyek fődözetekre elvétve 1%-kal drágábban nyíltak meg. Csak Német-Luxemburgi hajlotak a gyöngülés felé. A többi piacokon is mindenütt javulás volt konstátálható. Bankokban az üzlet csendes volt. Járadékok ismét szilárdságukkal tüntek ki. Osztrák értékek közül hitel- és államvasuti részvények részesültek előnyben. Az üzlet további folyamán az árfolyamok többnyire újabb impulzus hiányában lényegtelenül hanyatlottak. Villamossági részvények kezdetben elért emelkedésüket ismét elvesztették. A zárlat nyugodt volt. A készpénzpiaci ipari értékek szilárdak, de csendesek voltak. Napipénz 2%, magánleszámítolási kamatláb 2 1/2%.

Zárlatok jegyeztetik: 4.2 százalékos papírjádék —, 4 százalékos osztrák aranyjádék 98.—, osztrák hitelrészvény 195.40, Déli vasut 19.—, orosz bankjegyek 214.45, 4 százalékos új orosz kölcsön —, Disconto Commandit 178.90, Dinamit-truszt —, Harpeni 192.90, Unifikált török járadék 92.75, 4.2 százalékos ezüst-járadék 94.80, 4 százalékos magyar aranyjádék 92.40, Magyar koronajádék 91.75, Osztrák-magyar államvasut 143.90, Bécsi váltóár 85.30, Olasz járadék —, Alt. villamossági Edison 227.75, Gelsenkircheni 187.00, Laurakohó 194.—. Nyugodt.

Frankfurt, (Zárlat) december 5. 4.2 százalékos papírjádék —, 4 százalékos osztrák aranyjádék 98.20, 4 százalékos magyar aranyjádék 92.50, Osztrák hitelintézeti részvény 192.30, Osztrák-magyar államvasut 143.60, Északnyugati vasut —, Bustiehradi vasut —, Londoni váltóár 204.75, Bécsi Bankverein 127.40, Villamos részvény —, 3 százalékos magy. aranykölcsön —, 4.2 százalékos ezüstjádék 97.30, Osztrák koronajádék 93.80, Magyar koronajádék 91.60, Osztrák-magyar bank 124.75, Déli vasut részvény 18.90, Elbavölgyi vasut —, Bécsi váltóár 852.86, Párisi váltóár 815.16, Union bankrészvény —, Alpesi bányarészvény —, Szilárd.

Hamburg, (Zárlat) december 5. 4.2 százalékos ezüstjádék 96.65, 1860. sorsjegy 153.50, Déli vasut 18.90, 4 százalékos aranyjádék 97.50, Osztrák hitelrészvény 195.25, Osztrák-magyar államvasut 143.75, Olasz járadék —, 4 százalékos Magyar aranyjádék 92.20, Szilárd.

London, december 5. Angol consol 83 1/16.

Páris, decz. 5. (Zárlat.) 3 százalékos Francia járadék 97.02, Osztr. aranyjádék —, Magyar aranyjádék 94.—, 5 százalékos Bolgár kötelezvény 1896. évről 494.—, 3 százalékos Olasz járadék 103.95, Déli vasut elsőbbségi kötv. 287.—, 5 százalékos marokkói járadék 523.—, 4 százalékos 1890. Román kölcsön 95.75, 4 százalékos Kons. amort. román járadék 89.50, 4 százalékos Amort. román járadék 1905. 90.50, 5 százalékos Orosz járadék 1906. 99.—, 5 száz. Orosz kincstári utalvány 1904. 512.—, 4 száz. Szerb járadék 1907. —, 4 százalékos spanyol járadék 96.15, 4 százalékos unifikált török jár. 92.90, Török sorsjegy 171.75, Török dohányrészvény 375.—, Osztrák földhitelintézet —, Osztr. Länderbank —, Magyar jelzalogbank —, Banque de Paris 1575, Banque Ottomane 705.—, Osztr. magyar államvasut 721, Déli vasut —, Meridional vasut 676, Keleti vasutak —, Waggon Lits —, Hartmann gépgyár 552.—, Rio Tinto 18.76, Sucrerie d'Egypte —, Tula 268.—, Thomson Houston —, Uríkányi köszén 150, Chartered 22.—, De Beers 320.50, East Rand 107.50, Jagersfontein 107.— Transvaal Consols —, Transvaal Land Company 58.50, Váltó Amsterdamra (rövid) 208.—, Váltó német piacokra (rövid) 122.62, Váltó Bécsre (rövid) 104.62, Váltó Belgiumra (rövid) 7/16, Olasz aranyváltó (rövid) 1/4, Váltó Svájcra (rövid) 1/8, Csek Londonra 251.10, Magánkamatláb 2 1/8, Tartott.

ÜZLETI TUDÓSÍTÁSOK

Sertéskonsumvásár

Budapest, decz. 5. (Hiv. tud.) Előző napról maradt 544 darab sertés, — darab süldő, — darab malacz. Pótfelhajtás 27 drb sertés, — drb süldő — malacz. Mai napi felhajtás 372 darab sertés, 6 darab süldő, — darab malacz, összesen 943 darab sertés, 6 darab süldő, — darab malacz. Eladatott 943 darab sertés, 6 darab süldő, — darab malacz. Eladatlanul visszamaradt 146 drb sertés, 6 darab süldő, — drb malacz. Mai árak: Zsirsertés üreg elsőrendű 350 kg.-on felül életsulyban 96-99 fillér, életsulylevonással — fillér. II. rendű 280 kg.-tól 503 kgr.-ig, 90-96 fillér, életsulylevonással — fillér, fiatal nehéz, 300 kg.-on felül — fillérig, életsulylevonással —116 fillérig; fiatal közép 220 kg.-tól 300 kg.-ig — fillér, életsulylevonással 110-118 fillérig, könnyű 220 kg.-ig — fillér, életsulylevonással 110-116 fillér. Hussertés, nehéz 300 kilogrammon felül — fil.-ig, könnyű 140-300 kgr.-ig. — fillérig, életsulylevonással — fillér. Belföldi süldő — fillérig, horvát süldő — fillérig. Malacz — fillérig. Arak minden levonás nélkül kilogrammonként, étősulyban értendő. A vásár irányzata lanyha. Az árak változatlanok.

Felelős szerkesztő:

PURJESZ LAJOS.

Kiadótulajdonos:

A Magyar Ujságkiadó Részvénytársaság.

Igazgató: ERDŐS ARMAND.

SZÉN, koks, briket, antracit

Összes gazdasági, ipari és házi célokra

Telefon: Detail 26-27. 75-26, Engros 164.

Radnay Károly

BUDAPEST, Váci-körut 78. szám.

Sürgönyozim: ANTRACIT BUDAPEST

Szerkesztői üzenetek.

R. S., Palota. A lecsutakolt bor azonos a szemzedettel. A szőlőszemeket préselés előtt leszedik a csutakról. Az ilyen módon nyert bor sokkal kellemesebb, simább, mint a közönségesen kezelt. De nem olyan tartós, mert cseravban szegényebb.

Varróú. Nem is olyan neveléses az az állítás, hogy a varrógép tulajdonképpen magyar találmány. Madersberger bécsi szabómester ugyanis a XIX. század elején feltalálta a mostani amerikai varrógép"-et, melyet először 1824-ben kezdtek használni, de tökéletlen volta miatt sutba dobták. Amennyiben Madersberger Pozsony közelében született, némileg a magunkénak tekinthetjük.

B. Lajos, Budapest. A kőniggrázi csata 1866. július 3-án zajlott le. Az osztrák sereg vezére Benedek volt.

X. Y. Z. Sven Heddin 1906. augusztus 14-én indult Lahoreból utolsó tibeti útjából. Kisérőjét huszonöt hadak képezte és százharminc állat tartozott a karavánjához. Expedíciójának legfontosabb eredménye, Bongba-tartomány felfedezése, melynek létezéséről Kinában se tudtak.

Erdeklődők. Tessék adatszerű bizonyosságot szerezni az ügy felől s akkor megtenni a hivatalos feljelentést.

Viola. A kéreztet postán küldi be hozzánk dolgozatait. Közéletből mi sem tudunk róla. Jelzett regényét nem ismerjük. Kedves írójától már legközelebb hozunk hosszabb tárcacikket.

T. T. előfizető. Czégek elvből nem ajánlhatunk.

Triaszt. Ilyen drámát egyáltalán nem ismerünk, ez azonban nem zárja azt ki, hogy legyen. Igen sok olyan drámát adtak már elő, melyre tíz-husz év múlva jóformán már senki sem emlékezik.

Népkönyvtár. E rovatunk helyszíre nem engedheti meg, hogy nagy helyet igénylő kérésére itt válaszoljunk. Egyébként részletes felvilágosítást kaphat a Nótisztviselők Országos Egyesületében (VI. Andrássy-ut 83.).

Lelkész, Alsóvárad. Azt egy héttel előre soh'sem lehet tudni, mert nincs megállapított fogadási napja. A hét elején megudhatja a lapunkban közzétett napirendből.

L. J., Budapest. Versei sorra kerülnek. Csak egy kis türelmet kérünk.

Femina. Az egyesület VI. Andrássy-ut 83. sz. alatt van. Ez egyesület után tudhatja meg a német egyesületnek is a címét.

„Papaver.” Az engedélyezési szám segítségével tessék a béli gyűjtemény kiadóhivatalába fordulni és ha onnan az iratokat már elküldték, akkor csak felvilágosítást és sürgős elintéztést gyermekei illetőségi helyének hatóságánál nyerhet.

Erdeklődő. Ha az illető hatósághoz telefonon intézi a kérdést, pontosabb felvilágosítást kaphat.

Clariss. Verse gyenge és naiv, mosolyt érdemel, de nem nyomdáfestéket.

Szék. Az illető könyveket antiquáriusnál megkaphatja, sőt, ha egyszerre veszi mind, bizonyos százalékot még ebből is engednek.

K. Z., Kassa. Versét közöljük.

Mutamur. Elbeszélése oly gyenge, hogy óva intjük, nehogy az írói pálya gondolatával továbbra is foglalkozzék.

Pályázó. Nem hiszszük, hogy valamelyiket megkaphassa, mert az illető ösztöndíjakat már mind igénybe vették.

N. P., János háza. — K. J. tanárjelölt. Verseiket közöljük.

Placet. Önnek már egyszer megintük, hogy novellája nem kerül sorra.

Ortográfia. Mindenesetre hiba, de nem főbenjáró bűn. Maguk a professzorok is sokszor esnek ebbe a hibába.

Zene. A nevezett művész már tartott ebben az idényben hangversenyt fővárosunkban.

Sorsolások.

Következőt, előfizetőink sorsjegyei nem nyertek: M. K., Mezőhegyes. — B. R., Felsődabas. — H. A. re. lelkes, Egyházas-heraszti. — T. L. ref. lelkes, Malompatak. — B. K., Litér. — P. L., Bácsbokod. Egy lira kb. egy korona. — W. M. igazgató, Meckeszbolcs. — N. S., Olcsavapató. — Homokkerti. — K. S., Temesvár. — B. K., Debreczen. — Kovácspataki. — K. A., Dunapentele. — Kts. — Nyertem?

A következőt, előfizetőink sorsjegyei nyertek: T. K., Gárdonyi. A Bazilika 672 sorszámú 005 számú 13 koronát nyert. A többi nem sorsolták. — F. J., IV. olvasókori tag, H.-M.-Vásárhely. 0723-72 nyert négy koronát, ugyanennyit nyert 4205-45 és 6612-32 számok. A többi nem nyert. — Kiszgáza. 500 koronát nyert. — Falusi. Ötven koronával kisorsolták. — D. E. 4-4 koronát nyert. — K. L., Kolozsvár. Az első számot húzták 20 koronával. A többi nem nyert.

Előfizetőink sorsjegyei ügyében díjmentes felvilágosítást ad és a sorsjegyeket beváltja, szerkesztőségünk felkérése folytán, a Hazai Bank Nádor-utcai fiókja, Budapest, V., Nádor-utca.

EGYETERTÉS

politikai napilap.

Kiadóhivatali igazgató: PAJOR MÁTYÁS

IDŐJÁRÁS.

A meteorológiai központi intézet távirati jelentése 1908. december 5-én reggel 7 órakor.

Az elmúlt nap időjárásának átnézete:

Hazánkban tegnapi szörványosan fordultak elő kisebb lecsapódások. Az idő különben részben derültre változott, a hőmérséklet súlyedt és helyenkint — leginkább északon — erős éjjeli fagy keletkezett; a maximum Fiumében 13 fok C. és a minimum Tátrafüreden, Rajeczfürdön, meg Rozsnyón 15 fok C. volt.

Prognózis a következő 24 órára:

Tulnyomóan száraz idő várható erős éjjeli fagygal.

Table with columns: Allomás, Lángyomlás mm., A hőmérséklet Celsius szerint, Szélirány és erője, Közbélés, Csapadék mm., Hőmér. -skót. It lists weather data for various locations like A-Szalina, Ungvár, Kősmárk, etc.

Table with columns: Buza, 100 kilogramm ára, Egyéb gabonaneműk, Burgonya, Különböző termények. It contains market prices for various agricultural products.

Table with columns: Allamadésságközlönségek, Záloglevelek, Biztosító társaságok, Gőzmalom, Különböző vállalatok. It lists financial and industrial information.

Table with columns: Bankok részvényei, Takarékpénztárak, Sorsjegyek, Pénzmekek és váltók. It lists bank shares, savings banks, and exchange rates.

Vertical text on the right edge of the page, including 'Vasárnap', 'Főváros', and other fragments.

SZÍNHÁZAK

Vasárnapon, 1908 december 6-án

Nemzeti Színház

Délután fél 3 órakor
Elnemult harangok.

Szimándi Mihályfi
Todorcsu Gál
Zalatnay Szacsavay
Pap Mózes Gabányi
Benedék Hóváti
Petra Rózsahegy
Flóra Paulai E.
Todorcsuné Rákosi Sz.
Sára Rákosi Sz.
Kisó Narsz

Vígyszínház

Délután 3 órakor

Virraszt a szerelem.

Vigaszt 4 felvonásban írta Fiers és Chiffart. Fordította Adorján A. De Juvigny márkis Haraszthy II. Jacques M. Harmat
Cariacé Hegedűs
Lucienne Gázi M.
Dernier Sophie Gothó
Vernel Gothó
Morin abbé Vendrey
De Juvigny André Tanay
St. Hermine baroné Rónaszéki
Christiane lányai Csáky J.
Solange Bányai I.
François Baró

Este fél 8 órakor

A rágalom.

Dráma 3 felvonásban, írta Echnoray, fordította Huszár Vilmos
Appare, Panlay E.
Angus Hegyesi M.
Lona Fáy Sz.
Ricardó Mihályfi
Karmen Molnar R.
Dombrauli Haidu
Don Leandre Horváth
Donna Andrea Vízváry M.

Este fél 8 órakor

Visszatérés Jeruzsálemből.

Színmű 4 felvonásban, írta Maurice Donnay, fordította Adorján A. Michel Gothó
André M. Harmat
Henriette Judith Góhno
Suzanne P. Gázi M.
Haendelsohn Lázár Fenyvesi
Emil Vendrey
Dr. Lurdan Tihanyi
Vovenberg Tanay
Georges Tapolczay

Országos Magyar Képzőművészeti Társulat.

Téli Nemzetközi Kiállítása

a városligeti Műcsarnokban 1908. november 13-tól 1909. január 17-ig. — Nyitva délelőtt 9-től délután 3 óráig. Csütörtökön este 7-11-ig zeneestély. 3-5 zárva. — Bufet. — Belépődíj 1 kor. Vasár- és ünnepnapon délután 1-3-ig 40 fillér.

FŐVÁROSI ORFEUM
WALDMANN IMRE Igazgató. VI., Nagymező-u. 17.
Ma vasárnap két nagy előadás
kezdetük d. u. 4 és esti 8 órakor.
Este: az imponzáns decemberi műsor.
Jegyelővétel 10-1 és 3-8 óráig a nappali pénztárnál
PÉNZTÁRI TELEFON: 93-36.
A télikerben reggeli 5 óráig VÖRÖS ELEK szingárszene-kara hangversenyez.

ROYAL ORFEUM
ERZSÉBET KORUT 3. TELEFON 10-22
Vasárnap 2 előadás
Délután fél 4-ór kérső-
kelt helyárakkal és este 8 órakor
rendes helyárakkal
Mindkét előadás a teljes műsor.
Délután ingyen helyezhető el minden jeggyel 1 gyermek
„Egy perc késés” „A primadona”
kacagató bohózatok.
Uj attrakciós COCO műsor.
A télikerben ROYAL CABARET. — Nyitva reggeli 5 óráig.

STEINHARDT MŰLÁTÓ
Telefon 54-23 Rákóczi-ut 53. Telefon 54-23.
Ma és mindennap: Kezdeté 8 órakor.
Utdonság! Zsiga nem akar! Utdonság!
Bohózat, Irák Glinger és Taussig, Fordította Steinhardt G.
Ezt követi
A nőtlen férj
Bohózat, Irák Glinger és Taussig, Fordította: Széke, Steinhardt György, Női és Páry teljes n. ut. műcsarnokakkal, va amint Vancso's termékek Les. Angelotti's turbiton táncosok és Boston and Philadelphia-centri-usok isegpte.
A romek telikertben zene és tánc fogalme, ciszrendű attrakciók, Beáptidj ninc. — Jegyek: 9-12-ig és 3-6-ig Rákóczi-ut 53. és Özv. Kottl Józsefné dohányküzlelégességi áradájában Andrássy-ut 29. — Vasárnap délután fél 4 óráig kezdettel mérse-
kelt helyárú előadás Szinre kerül: A Nőtlen Férj.
Steinhardt fellépte műcsarnokában

Rejtélyes titok
vott eddig hogyan kell igazán jó és olcsó rumot és liköröket házilag készíteni, de nem az többé, ha kipróbáljuk a híres Watterich essenciákat, melyek a legjobb készítményekkel vetekednek. Watterich likör és rum essenciák adagos üvegekben minden kívánt ízben kaphatók
ada konként 60 fill.-ért,
ugy hogy másfél liter igen jó zamatu rum 288 fillér vagy 3 liter igen finom házi likör legfeljebb 3 koronába kerül. Watterich teakeverék 1 doboz 1 kor. és elegendő 200-250 csésze igen finom zamatu tea elkészítéséhez a háztartásban, utazáson és vadászaton nélkülözhetetlen. Csak Watterich névvel ellátott üvegek vagy csomagok a valódiak és kapható csak kizárólag
WATTERICH A.
drogériában.
Budapest, VII., Dohány-u. 5.
Utasítást küldök ingyen.

„VALUTA” arszeny
egy darab bőrből készülő ára 1 korona kizárólag
„Székely” bőrdoboznál VII. 9 Rákóczi-ut 4
Arlegvzék ingyen

„Zur Schossenfabrik”
Bécs, Neulerchenfelderstrasse 2. szám.
PÁRIS 10 korona
PÁRIS 10 korona
Dusan berakott lejjebb szabású, izléssel d szített divatalj, graziózanan fekszik és emeli az alakot. Kelméje a legújabb mintázatu schottisch u. m. tegetthof zölddel, barna feketével, zöld barnával stb. letűzve selyemimitált portníval. Ezen legújabb divatu szöveteleken kívül kő-zitűnk kizárólag részűnkre készült schottisch kamgarból leg-tartósabb minőségű aljakat fekete-szürsége kiskoczkás vagy másféle divatdessinekből épügy csak 10 koroná. Irásbeli rend-letek pontosan eszközöltenek. Minden alj kipróbált eisőrangú szabóműve. Előirandó: schluss és esipőbőség, aijhossza elől és kátul, továbbá a fagon neve, színe és ára megjelölése.

Állandóan több ezer alj raktáron 3 koronától 60 koronáig minden nagyságban, minden szíjben.
Vetelkenyszer nélkü. Szabad megtekintés.
Legújabb párisi és bécsi útdonságokat tartalmazó albumunkat kívánatra ingyen küldjük.
Zur Schossenfabrik

200 csésze tea 1 korona.
ha a „Divinus” téa-pasztillákat használja, miáltal családja és vendégeinek nemcsak jót nyujt, hanem még pénzt is takarít.
„Divinus” téa-pasztillák.
Egy doboz tartalmaz 50 drb pasztillát, melyekből egy drb elegendő 2-4 csésze legzamatatosabb orosz téa könnyű és olcsó elkészítéséhez. Háztartásban, utazáson, vadászaton stb. nélkülözhetetlen. Egy doboz ára 1 kor.
„Divinus” likör- és rum-essenciák csinos zsebűvegekben, minden kívánt ízben. — Egy zsebűveg ára 1 korona.
„Divinus” növény-keverék.
Egy doboz elegendő 5 liter legjobb gyomor-erősítő-likör (à la Chartreuse) könnyű és olcsó elkészítéséhez. Kitűnő háziszser! — Egy doboz ára 1 korona 50 fillér.
Csak: „Divinus” védjegy és aláírással valódiak. Kapható a legtöbb. gyógyszerár, drogeria, fűszer- és csemege-üzletben, vagy küldi a Waltersdorfer Pál droguista főraktár: Budapest, VII. ker., Rákóczi-ut 8a. szám.

Tévedés
kikerülése végett vásároljon óvszer-különlegességet a GUMMI KIRÁLY-nál
HATSCHEK N.
Csakis: Budapest, Károly-körút 6.
ARJEGYZÉK TITOKTARTASSAL INGYEN

SZABADALMAKAT
védjegyeket és mintacímeket megszerző Szabadalmakat Értékesítő Vállalat
FASZTOR (bej. cég.)
BUDAPEST, VII., ERZSÉBET-KÖRUT 17.
Felvilágosítás díjtalan. Telefon 54-22.

HOPFER FERENCZ
testgyógyászati (orthopédia) műszerész
Budapest, VII., Jávor-utca 3.
Teljes biztonssággal készítem a legkülönlegesebb „Heg-sing”-féle gyógygépeket, fűzőket és művégtagokat.

ÓRIASI GRAMOFONT
adok 16 forint készpénzért vagy szállítok utánvételre melynek ára részletfizetésre 75 forint Magyarországon legnagyobb fonograf áruhaza — Budapesti nagyvárosok a világhíri párisi „Pátat” és londoni „KOLUMBIA” hangerekből. Arjogyzékek gramofonokról fonografokról, lemezek és hangerekről legyen.
FRISS GYULA utoda Havas Simon
Budapest, IV., Ferencciek-tere 3 (az udvarban jobbra.)

Női ruha divat kelme eladás
Oriasi készletűnkben 120 cz. széles észl angol kelmét méterenként 42 krtól kezdve a legfinomabb minőségű 2-3-4 frtíg árusítunk.
Rosenberg és Quitt
női divat, szőnyeg és vászon árúk nagy áruhaza
Budapest, VI. Király-utca 32.
Telefon 528.
Alapítatott 1895.

Vertical table with numbers and some text on the far left edge of the page.

SZÍNHÁZAK
Vasárnapon, 1908. december 6-án
Királyszínház Magyar Színház

Délután 3 óraker
Hollandi lány.
Nagy operett 2 felvonásban. Szövegíró: Paul Rubens és Augustin Hergen. Zeneíró: Paul Rubens. Fordította: Brody Miksa.

Délután 3 óraker.
A Sasfiók
(L'Alphon) Dráma 5 felvonásban. Írta: Rosmond Edmund, fordította: Abrányi Emil.

Este fél 8 óraker
Mary Ann.
Operette 3 felvonásban. Írta: Hajoš Sándor, zenéjét szerezte: Kacsóh Pongrácz.

Este fél nyolc óraker
A szerencse fia
Komédia 4 felvonásban. Írta: Dregey Gábor.

Urániaszínház

Délután 4 óraker
Bűn és bűnhődés

Este fél 8 óraker
Hogyan mulatunk

BUDAPESTI CABARET
BONBONNIERE
VII. Teréz-körút 28. Telefon 52-88.

BÖRZE ANKÉT.
Közgazdasági szalira.

FOLIES CAPRICE
gazgatók: LEITNER és KÉLETI Főrendező: ROTT SÁNDOR
Budapest, Révai-utca 18. sz.

«CORPUS DELICTI»
Böhözat, írta: Arnold Lecoq.
Fordította: Salyer. Rendező: Rott Sándor.

«Scheiden thut weh.»
Böhözat, írta: ROSSE. Rendező: Rott Sándor.

KOVÁCS GYULA
zongoratermei
BUDAPEST,
(Gresham-palota)
V., Ferencz József-tér 5-6.
TELEFON 110-66

Szalloda
Az «ARANY BÁRÁNYHOZ»
BÉCS, Wieden, IV., Hauptstrasse 4.
Elsőrangú szálló. - A magyarok találkozó helye. - Szobák 2-60 koronától felfelé.

Hull a haja?
Használja a Petroleum-hajszesz-t.
GARA GÉZÁÉS TSA DROGÉRIA

Vasárnapon, 1908. december hó 20-án este fél 8 óraker a f. v. vigadóban

Schnabel-Behr
Teréz, kamaraénekesnő
egyetlen DALESTÉLYE.

Jegyek 4-10 koronáig Molitor Oszkár „EUTERPE” zeneműkereskedésében IV. Kossuth Lajos-u. 15. sz. (szemben a Semmelweis-utczával) kaphatók. Telefon 6-41.

SZÖRMEMODELLJEINKET

occasiós karácsonyi árban bocsájtjuk vevőink rendelkezésére. Jegesmedve-szőrmék nagy választékban. Katalógusainkat kívánatra díjtalan küldjük.

Dán Testvérek csász. és kir. udv. szűcsök. Budapest, IV. Dorottya-utca 11.

FOGAK
és fogsorokat szájpaddal nélkül, a természetes fogaktól meg nem különböztethető és rágásra kitűnő 10 évi szavatosság mellett készít

Guttermuth János
mű-fog specialista
BUDAPEST, VII. ker., Baross-tér 22. I. jobbra 3.

Kérem a névre és az ajtószámra figyelni, mert ketten vagyunk e házban. - Érkezéskor kérem a kapu alatti táblán levő 3-as számú gombot megnyomni, hogy az érkezők sorrendje betartassék.

Iskola hegedűk!
Kitűnően felszerelve jó hanggal 4 firtól feljebb minden árban. Tok-, vonó-, gyantával 6 forint-tól feljebb. REMÉNYI MIHÁLY
a Magy. Kir. Zene-Akadémia és Zsivárosi Iskolák szállítójánál
Budapest, Király-utca 58. sz.
Ezen lapra hivatkozva árjegyzék minden hangszerről külön-külön ingyen küldetk.

Gyönyörűen ragyogó
11. számú pótláda gyűjtemény 50-60 drb. csillogó karácsonyfadísz üvegféle 1 firt 25 kr.

a minden konkurenciát felülmúló Glória angyal-harangoska tükörfényes nikkelezéssel. 75 kr.

Összesen 1 láda kollekció 1 firt 80 kr.

Glória-harang, gyönyörű virágdíszel 1 firt.
12 számú pótláda gyűjtemény 2 firt 35 kr.
13 számú pótláda gyűjtemény 4 firt.

PLÖKL és HAAS
sportútleletnek karácsonyfadísz-idényosztálya
Budapest, VI., Andrassy-ut 13. szám.
30 drb karácsonyfa-gyertya 24 kr.

Uj karácsonyi képes
árjegyzéket
Angyalm és
börmentve
küld
Hajléz Tibor
Budapest,
Krisztóf-tér.

GRAMMOFON-TULAJDONOSOK???

Ha olcsó árán óhajtnák lemezszűk-ségletüket fozezni, úgy forduljanak
FRIED GYOZÓ ÉS TARSÁ
grammofon és hanglemez-
nagykereskedő-czéghez 10.
Bpest, VIII., Agteleki-u. 10.
(halakóci-utról két percz).
hol az összes létező gyártmány
lemezok eredeti gyári árban kap-
hatók. Hangszerek javítása saját
műhelyünkben szakszűrien és
olcsón. Alkatrészek és szerko-
zetok gyári áron.
GRAMMOFONOK
még eddig nem létezott olcsó
árakon egy évi jótállással adta-
nak el. Kereskedőknek legolcsóbb
bővásárlási forrás.
Fonográfok és hangreklonfoj-
ton érkeznek udonságok. Ár-
jegyzék és lemezjegyzék ingyen
és börmentve.
Árjegyzék felvételnek, Telefon 4-06.

Hol vásároljunk
karácsonyra?

Porcellán-
háznál

Bpest Baross-tér 4.
Aralmbámulatos olcsók
Legdusabb választék üveg, porcellán lámpa, zománcz edény
egész konyhaberendezéset, mennyasszonyi kolonye, nász-
ajándékok. Minden vidéki megrendelőmnek jogában áll az
árut kicsomagolni és nem totzés esetén saját költségemre
visszaküldeni.

- Étkezőkészlet 6 személyre, rokokó, 3.50
finom porcellán, csak
Étkezőkészlet 6 személyre, teljesen
modern fagon, festve és aranysegélyvel
beégetve 6.50
Étkezőkészlet teljesen 6 személyre,
rokoko-stilus, diszes festés, elsőrendű
minőség 7.95
Étkezőkészlet 6 személyre, rondkívül
diszes rokoko-stilus, pecsenyétál, ele-
gáns festéssel 10.-

- Legolcsóbb és legnagyobb választék csak kis
elsőrendű 12 személyes étkező-készletekben
diszesen festve, dusan aranyozott rokoko-fagon
kétszer égetve, finom minőségű porcellán árai
2 ovál levestétál 2 mártás alja
2 nagy pecsenyétál 2 nagykanál
2 kis pecsenyétál 2 kiskanál
2 nagy tészttátál 2 sórtartó
2 kis tészttátál 12 mély tányér
2 főzeléktál 38 lapos tányér
2 salátátál 12 kis tányér
2 mártástál

Azonkívül vannak készletek egészen 100 forintig
Étkező 12 személyre, rokoko-stilus,
kisebb összeállítás, 42 drb., diszes festéssel s beégetve 12.50
Tea vagy kávékészlet festve és beégetett
aranyozással, rokoko-stilus 3.25
Tea vagy kávékészlet, diszes és beégetett
dus aranyozással, rokoko-stilus szép
festéssel 4.-
6 személyes likörkészlet, festett és be-
égetett aranyozással -75
6 személyes boros-, sörös-, vagy vizes
készlet festett és beégetett aranyozással 1.75
1 teljes angol diszes, nagy, valódi majolika
mosdókészlet 4.50
Porcellán-tányérok, tiszta fehér, mély,
lapos -8 és -10
Vizes vagy boros pohár -5 és -06
1 asztali lámpa ernyővel, diszes 1.50
6 személyes finom üvegkészlet
vésott, elegáns mintával
6 vizes pohár 6 pezsgős pohár
6 boros pohár 1 vizes kanesó
6 likörös pohár 1 boros butella
6 sörös pohár 1 likör-üveg 6 firt 50 kr
1 zománczozott kávédaráló csak -85
Vidékre ingyen láda, csomagolás, vasúthoz szállítva.
Takács Ferencz
Budapest, VIII., Baross-tér 4.
Rákóczi-ut végén.

SZÍNHÁZAK

Vasárnapon, 1908. december 6-án.

III. Kir. Operaház
Bohémélet.
 Dalmil 4 képb. Zénójét szer-
 zette Puccini Giacomo. Szövegét
 írta Giacosa és Illika. Fordította
 Radó Antal.
 Podolphe Arányi
 Sohanard Dalnoki
 Marcel Takács
 Colline Kornai
 Musette Szeyer
 Mimi Szamosi
 Alcindor Szenről
 utána
Magyar táncgyűjteleg
 Kezdeté 7 órakor.
Várszínház
 Zárva

Apollo - Projektográf
 TELEFON 68-39.
Az indiánlány regénye.
 — Történet a háreből. —
 — **AZ ORDOG.** —
 (The Devil) Molnár Ferencz
 vígjátéka után Amerikában ké-
 szült felvétel.
Végzetes névjegyek.
 Erőszakos harmonikás.
 Meghocsajtás.
Czigány nóták
 Rigó Jánosról. (Zenélő-kép.)
 — Áruúljelnyomatok. —
Bűn és bűnhődés.
 KEZDETE: 5 órakor,
 vásár- és ünnepnap
 3 órakor.

Csütörtök, december 17-én — Royalterem —

Rosenthal

Mór udvari zongoraművész egyetlen hangversenye
 Jegyek: 10, 6, 4, 2 koronáért kizárólag Méry Bélánál
 Andrassy-ut 12.

Vasárnap, december 20-án — Royalterem —

Gerhardt

Elena második és bucsudalestélye.
 Jegyek: 10, 6, 4 és 2 kor. kizárólag Méry Bélánál
 Andrassy-ut 2.

Szerdán, december 16-án — Royalterem —

Cseh vonós

négyes Beethoven estélye (bérlet 2. szám.)
 Jegyek: 10, 6, 4 és 2 kor. kizárólag Méry Bélánál
 Andrassy-ut 12.

A PARADICSOM KABARET

ÜLLŐI-UT 46. szám. — Telefonszám: 115-84.
 Igazgató Widóczy Bossó József. Karmester Nádor Mihály
 Hévesz Ilonka, Kondor Ernő, Nogrady Gigi, Osbal István,
 Lugosi Jenő, Ellen Milford, Nagy Tilla, Dalnoky Imre
 Ballat Ede, Tarján Vilmos, Báltassky Lajos konferenciár
"RABLÓK A BANKBAN"
 Aktuális tréfa, előadja az egész személyzet.

ÁGYTOLL GÖZTISZTÍTÁS.

Szab. módszer szerint előkészített hygienikus „ágytolak”
MARABU-hoz TELEFON 71-25.
 A háztól való el- és visz-
 szállítás még aznap
 díjtalanul eszközöltek.

Surányi szalonczukorkák

legfinomabb minőségben
 1 kg. 4 K., 2 kg. 7 K., 4 kg. 12 K.;
 utánvétel mellett bérmenve.
 Finom friss teásütemény is kapható.
Surányi cukorkagyár
 Nagy-Surány Nyitra megye.

FELTŰNŐ KARÁCSONYI VÁSÁR!

Mindenselyem, gyapjuszövet sza-
 lag, csipke, női pipere és szövött-
 áru cikkek legjobb minőségben
FÉLÁRBAN ÁRUSIT
Ifj. WEISZ JAKAB ÉS FIA
 czég
 IV. Váci-utca 30. sz. (Harisbázár.)
 RUHA ÉS BLOUS MÁRADÉ-
 KOK POTOMÁRÉRT.

A legszebb karácsonyi ajándék

egy hangszert, melyet
 legjobban és legcélszeb-
 ban csakis WAGNER a
 „Hangszerkirály” nál,
 Budapest, József-körút
 16. szám a. vásárolhat.
 Onoktató iskola minden
 hangszerhez mellékeve
 a tanítást.
 No küldjük pénzünket
 külföldre. — Kicserelés
 megengedve.
 Telefon 67-85. szám.

SZABADALOM,

védjegy- és mintajelöltek kieszaköz-
 lése az összes kultúr-államokban.
ADLER MIKSA okt. gépészmérnök
 hites szab. ügyvivő
 BUDAPEST, VI., Andrassy-ut 61.

ÉLETBEVÁGÓ

Ha órája pontosan járó!

NIKKELÓRA 5 KORONA.

Egyfedelű oxidált lapos gavalier-óra	7.-K
Egyfedelű oxidált fekete női óra	7.50
Egyfedelű ezüst női óra	9.-
Duplafedelű ezüst női óra	11.-
Duplafedelű ezüst férfióra	12.-
14 kar. arany egyfedelű női óra	24.-
14 kar. arany duplafedelű női óra	30.-
Pontes járásu ébresztőóra	3.-

Omega, Glasshütte, Schaffhausen, Pateck különlegességi
 órák Állandóan raktáron, irásbeli jótállás mellett.

RITTER TESTVÉREK

órás-műhely
 Budapest, Marokkói-utca 4., Andrassy-utal szemben.
 Telefon 18-11. Alapították 1889. Telefon 18-11.
 Vidéki megbízásokra különös gondot fordítunk.
 Arjegyék ingyen és bérmentve.

Perzsa-szőnyegek
 nagy választékban rendkívül jutá-
 nyos áron kaphatók.
 Vászónaruk. Kelengyék.
Wittmann Frigyes és Fiai
 V., Váci-körút 6.

Szőnyegek és függönyök

Szalon-, ebédlő- és futószőnyegek, ágylők. Posztó-
 és szövötfüggönyök, ágy- és asztalterítők, utazó-
 plaidok és teveszőr-takarók. Tüll-storok és csipke-
 függönyök, valamint cloth-, cashmir- és selyem-
 paplanok, összecusukható szekrényágyak, gyer-
 mekszékek, kárpitos-kellékek nagy raktára
 Rendkívül olcsó árak.
Neumann Adolf A.
 Budapest, VII., Erzsébet-körút 16. szám.

Eredet francia gumiarányu
GUMMI
 para, selyemgummi és halhólyagok
 méretei kor. 1, 2, 3, 4, 5, 10 koronáig.
 Egy korona beküldése után irakó és ber-
 mentve küldök 3 db. legfinomabb minta-
 gyűjteményt díszítő mellett
NEUMAYER LIPOT Budapest,
 gummifüru-különlegességek
 VI., Váci-körút 3. sz., Auerfényház.

HETI MŰSOR.

December	Nemzeti Színház	M. kir. Operaház	Vigszínház	Király Színház	Magyar Színház	Óránia	Várszínház
7 Hétfő	Monna Vanna	—	Visszatérés Jeruzsálemből	Mary Ann	A holnap	Hogyan mulatunk	Az aranyember
8 Kedd d. u. este	Egy szegény ifjú története Hőféhérke	Lakmó	Írtárjárás Menyőcsapás	János vitéz Mary Ann	A császár katonái A tulsó partról	Hogyan mulatunk	—
9 Szerda	Ahol unatkoznak	Hugonották	Visszatérés Jeruzsálemből	Mary Ann	A szerencse fia	Hogyan mulatunk	—
10 Csütörtök	Urhatnám polgár	A hegyek alján	Tanítónő	Mary Ann	A holnap	Hogyan mulatunk	A vasgyáros
11 Péntek	Nóra	Romeo és Julia	Visszatérés Jeruzsálemből	Mary Ann	A tulsó partról	Hogyan mulatunk	—
12 Szombat	Cyrano de Bergerac	Téli rego	Visszatérés Jeruzsálemből	Mary Ann	A szerencse fia	Mozgofénykép-előadás Vizsgaelőadás	—
3 Vasárnap d. u. este	Agglegények	A csavargó	Az ordog	A dollarkirálynő	A sashók	—	—

MOST JELENT MEG!
A szeszes italokról és a nemi betegségekről.

Irta Dr. PÁNDY KÁLMÁN.

Ára 1 K 20 f.

Kapható LAMPEL R. könyvkereskedése
(Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál
Budapest, VI. ker., Andrássy-ut 21. szám
és minden könyvkereskedésben.

BUTOR DUS VÁLASZTÉKBAN...
RÉSZLETFIZETÉSRE
RENDELHETŐ OLCSÓÁRON
KAPHATÓ
EHENTREU TESTVÉREKNEK
BUDAPEST, VI. KER., EÖTVÖS-UTCA 17. (ANDRÁSSY-UTCA SZÁMÁRA)
NYELV: ANGOL, NEMZET: MAGYAR, TELEFON: 8222

Most jelent meg az 1909. évre szóló
Magyar Közigazgatási Kalendárium!

Hivatalok, intézetek, közigazgatási hatóságok és tisztviselők részére nélkülözhetetlen az

XVIII. **ATHENAEUM** XVIII. évfolyam. **MAGYAR** Közel 400 oldalon.

KÖZIGAZGATÁSI KALENDÁRIUMA

AZ 1909. ÉVRE.

Ára tartós kötésben **2 korona.**

Kivonat a tartalomból Naptárrész. Közhasználati rész. Budapesti kalauz. Tüzetes tájékoztató a fővárosban. Posta- és távirat-ársabály. A legújabb hivatalos adatok alapján **teljesen átdolgozott, megújított és a nyomtatás napjáiig kiigazított Tiszti címtár.** Ö felsége címe, kabinetirodája, udvari hivatalok, zászlósarak, testőrség, egyházak, főrendiház, képviselőház (teljes név- és lakásjegyzékkel). Az összes minisztériumok teljes címtára. Igazságügyi hivatalok. Ügyvédi kamarák, a magyarországi, alsóausztriai és bécsi ügyvédek név- és lakásjegyzéke. Tanintézetek. Különböző szaktanácsok, bizottságok, múzeumok, képtárak. Vármegek a közigazgatási járásokkal. Szab. kir. városok, rend. tanácsú városok és nagyközségek teljes tisztikara. Budapesti orvosok, fogorvosok, gyógyszerészek teljes név- és lakásjegyzéke. Tudományos, irodalmi és közművelődési egyesületek. Közlekedési intézetek, stb. stb.

Kapható a kiadó ATHENAEUM részvénytársulat könyvkiadóhivatalában (VII. ker., Rákóczi-ut 54. sz.) és minden könyvkereskedésben.

43.601/1908. szám. III.

Hirdetmény.

Mint hogy f. évi november hó 14-én kelt 42.881/908. számú hirdetményünkkel Budapest ny. p. u. és Budapest-Lipótváros állomásokra néve életbe léptetett fekbérfelemelés daczára jelzett állomásokon a megérkező és szabadon tároló teherárúknak elfuvarozása még mindig nem tart lépést az ily árukkal rakott kocsik befutásával, úgy hogy ezen pályaudvarok szabad rakhelyén az árutárolás veszélye fenyeget, értesítjük az érdekelteket, hogy a vasuti üzletszabályzat 69. §. (7.) bekezdése és a kereskedelemügyi m. kir. Miniszter ur ónagyméltósága f. évi július hó 28-án kelt 61.864/III. magas rendeletével kapott felhatalmazás alapján folyó évi november hó 25-től kezdve visszavonásig a Budapest ny. p. u.-ra és Budapest-Lipótvárosra megérkező azon teherárúkra, melyeket a vasut a díjszabás I. rész B. szakasz A-VI. fejezet a 1-3 pontjai szerint jogsíva van nyitott kocsikban szállítani, a díjszabás szerű 4 napi fekbérmentes időt 2 napra leszállítjuk, melyben az értesítés napja már befigyaltatik, vagyis az értesítés napja az első fekbérmentes napnak tekintendő. Ezen kettő napi fekbérmentes idő letelte után jelzett küldeményeknél folyó évi 42.881. sz. hirdetményünkkel felemelt fekbérilleték fog felszámítani. Budapest, 1908. évi november hó 24-én.

Bis dat, qui cito dat!

Kétszer ad, ki gyorsan ad! Éme hires latin eredetű közmondásnak legékeesebb bizonyítékát találjuk épen a legkülönfélébb betegségek gyors és gyökeres gyógyításában. Ha a beteg, a legyengült, kimerült szenvedő kellő időben részesül bajának megfelelő orvosi segélyben, akkor százszorta több reménye lehet gyógyulásra, mintha hosszú éveken kell kálváriát járnia, miközben elveszti reményét és bizalmát mindenben és elkeseredetten a sorsra és időre bizza magát. Az ily betegek nem gyógyulnak meg soha. Elettük kin, szenvedés és teher.

Akinek idegrendszere kimerült, ki testileg és szellemileg gyengének érzi magát. Kit felkelésnél már törődöttség, éjjel álmatlanság gyötör, kinek gyakori fej-, hát- és láb fájtásai vannak, ki szívdobogásban, étvágytalanságban, gyomor- és bélrenyheségben szenved, a kit csuzos, köszvényes, ischias stb. bántalmak gyötörnek, akinek ideges, göresös rohamai vannak és bénulást, hűdést szenvedett, ne hanyagolja el bajait, hanem kérje azonnal alábbi címűtől a „MODERN VILLAMOS GYÓGYMÓD”-ról szóló könyvet a sok száz és száz elismerő nyilatkozattal együtt zárt borítékban, díjtalanul és portómentesen.

„ELEKTRO-VITALIZER” orvosi rendelő-intézet Budapest, Károly-körút 2., félem. 10.

Szelvény eny ingyen könyvre

Az „Elektro-Vitalizer” orvosi rendelő-intézetnek

Budapest, IV., Károly-körút 2., félem. 10. szám
Kérem részemre díjtalanul, portómentesen, zárt borítékban elküldeni a

„MODERN VILLAMOS GYÓGYMÓD”-ról szóló művet férfiak (A nem kívánt nőket töröndö.)

Név

Czím:

Elismerő-levél.

Bakó Lázár, áll. tanító, Ujszékely, Udvarhelym. 1908. nov. 1. Mélyen tisztelt Doktor Ur! Egészségi állapotomat illetőleg örömmel értesíthetem, hogy nagyon is kielégítő, étvágyam jó, álom nyugodt és nem ingerlődöm oly könnyen, tehát nem vagyok ideges. Ezt pedig köszönhelem a készüléknek. Ném állapota is épen ilyen, gyakori főfájásai kimaradtak, lábai nem dagadnak és így ő is sokat köszönhet a készüléknek. Szívesen megengedem igen tisztelt orvos ur, hogy ezen levelemet közzétehesse, mert bizony sok nyavalyának vet véget, aki magának a készüléket megszerzi.

Neu Samu és Fia

szállítóeszköz és gépgyár, kir. országos fegyintézet

V á c z.

Gyárt: mindenmü fa- és vastalicskát, kő- és kézi kocsit, szerszámokat, emelőgépeket kettős áttétellel, tűzfalu részszalokat, kerti és locomobilfecskendőket, stb. stb.

Állandó nagy raktár. Kérjen ajánlat t.

Még csak néhány napig!
Huzás már 1908. évi december 30-án.

Magyar királyi

jótekonyczélú államsorsjáték.

Főnyeremény 150,000 korona készpénzben.

Az összes nyeremények összege 365,000 korona.

Egy sorsjegy ára 4 korona.

Sorsjegyek kaphatók a magyar kir. lottójövedéki igazgatóságnál Budapesten (Vámpalota) valamenyi posta-, adó-, vám- és sóhivatalnál, az összes vasuti állomásokon s a legtöbb dohánytözsdeben és váltóüzletben.

Magy. kir. Lottójövedéki igazgatóság.

A „GLOBUS” máintézet és kiadóvalalat részvénytársaság
Budapesten, VI., Aradi-utoza 8. sz.

kb. 2 millió darab
Képes-Levelezőlap
készletét mélyen leszállított árák mellett eladja

Raktáron vannak karácsonyi, újévi, husvét, valamint genre kártyák a legváltozatosabb művészi kivitelben. Ár: 1000 darabonként 7 korona, utánvét vagy az ár előzetes beküldése ellen. 1000 darabnál kisebb mennyiség nem szállíttatik.

Ezen szabácmányozott
ágy
részisaszal, jó acélszövedvény-
betéttel ... 16 - írt
Érős vaskereteságy-
betét ... 5.75 írt
Laposra összehaj-
ható táborlány ... 8 - írt
Részlégőnyrudak ... 4.50 írt
Vas és rézbutorokat
legolcsóbban szállít:
PROHASZKA JÁNOS
gyáros
Gróf Zichy Janó-u. 46.

GUMMI
és balhólyag 2, 3, 5, 6, 8 és 12 kor. tucatonként.
Valódi NEVERBIP 6 korona. SUNLIGHT elsőfajta-
fehér 8 korona. Valódi DIANA (részjegyvel) 8 kor. tucaton.
MENSINGA PESSAR 4 korona. ATHAKOS PORBÉ-
FUVO 10 korona. IRRIGATOR, HAVIKÓTÓ
sérvkötők a legolcsóbb áron
WEINSTINGLER DIANA
kötésorgyár
Budapest, VII., Szöveg-utca II. szám,
árjegyzék ingyen. Képviselek keresztáinak.

Kecskeméti Bortermelők Első Pincészövetekezete Kecskemét

2 év alatt több mint 1000 elismerő levelet kaptunk

Uj borok	Év folyam	100 liter	1 liter	7 dc.
		korona	fillér	fillér
Nemes Kadarka	1908	26		
Ezerjő	1908	30		
Rizling	1908	34		
Tramini	1908	44		
Ó-borok				
Ezerjő	1906	44		
Rizling	1906	46		
Zamatos	1906	50		
Opertó	1906	80		
Pecsenye borok				
Rizling	1901	70	100	80
Sziváni	1901	90	130	100
Muskotály	1901	100	140	110
Tramini	1901	100	140	110
Furmint	1900	120	160	120
Rajnai Rizling	1900	140	200	140
Szeszes-italok				
Törköly	1908	150		
Törköly	1904	200		
Cognac	1902	600		
Barack	1902	600		
Boreczet				
Vörös		80		
Fehér		40		
Hordó árak:				
Liter	50-60	100-120	150-170	250-270
Korona	12.-	18.-	23.-	30.-

Szállítási feltételek:

A borok szállítása készpénzfizetés vagy utánvét mellett történik. Hordót fedezet mellett kölcsön adunk, melyek 30 nap alatt bérmentve visszaküldendők. A hordókban szállítható legkisebb mennyiség hektoliter árban számítva 50 liter.

Egy 5 kilogrammos postacsomag: 3 darab 1 literes vagy 4 darab 7 decziliteres palaczk, rendelő kívánságára egy postacsomagban különféle fajtákat is csomagolunk. A szállítás alatt előforduló károkért felelősséget nem vállalunk, azért igen kérjük tisztelt vevőinket, hogy a borok átvétele előtt a vasúton hivatalos mázsalást követeljenek.

KECSKEMÉT,
HÉJJAS MIHÁLY igazgató.

A borok tisztán kezelt jó minőségéért, valódiságáért és a pontos kiszolgálásért mindenkor felelősséget vállalunk. **Tessék próbakép egy csomagot rendelni.**

A KITAGADOTT

— REGÉNY. —

Írta: RICHARD DALLAS.

13

A felügyelő még további kérdéseket is felkért tenni, de úgy látszik, meggondolta a dolgot és Van Bultot elbocsátották.

Szinte megkönnyebbülten lélegzettem fel; ártam Van Bult arcán, hogy nem volt hailandóbb, személyére vonatkozó dologra felelni, pedig a felügyelő okvetlen rossz néven vette volna.

Most az éjeli rendőr került kihallgatásra. Elmondta mindazt, amit én már a felügyelő hivatalában hallottam tőle. Egyik kérdésre azt felelte, hogy határozottan tudja, hogy nem volt több még, mint egynegyed kettő, amikor Withe azon az éjszakán a köpenyben és sapkában hazuról eltávozott. E ruhákat gyakran látta rajta és határozottan ismeri. Körülbelül egy fél órával később látta, amint egy ember benéz Withe ablakán és valamivel később, tehát körülbelül két óra előtt, ugyanezt az embert látta kijönni a házból és a hatodik Avenue felé elsietni.

Világos felöltő volt rajta és barna puha nevez-kalap. Meri állítani, hogy felismeri az illetőt, ha újból látja.

A tanu reám azt a benyomást tette, hogy becsületes, lelkiismeretes, de nem nagyon élénk észjárású ember. Vallomásának azonban meg volt a hatása az esküdtekre és az összes jelenlevőkre.

Minden szavára nagyon élénken figyeltek. Az esküdtek, valamint a rendőrség tisztában volt vele, hogy ez a vallomás a gonosztevőre vonatkozik.

Kérésemre a felügyelő megkérdezte a tanutól, vajon az az ember, akit kijönni látott Withe házából, magával vitte, vagy egyáltalán

látta nála a köpenyét. A rendőr határozottan állította, hogy nem vitt semmit.

Természetesen az volt a szándékom, hogy az esküdtek figyelmét felhívom a köpeny rejtélyes eltűnésére. De nagyon szegyeltem magam, amikor azt tapasztaltam, hogy ez egyáltalán nem sikerült nekem; mert a közömbös hangulat után ítélve, amelylyel ezt fogadták, kivéhettem, hogy a többség jelentéktelennek tartja, holott én azt reméltem, hogy a figyelemzetés után gondolkozni fognak nagy fontosságá felett.

Mikor a rendőrt elbocsátották, feszülten figyeltem, ki lesz a legközelebbi tanu és vajon fogok-e hallani valamit a köpeny felől, vagy pedig annak eltűnése örökre felderítetlen marad.

Visszaemlékeztem Miles detektív ígéretére: „meg fogjuk találni, ha el nem tették kéz alól” és meg voltam győződve róla, hogy megtartja a szavát. Ez a várakozásom azonnal beigazolást is nyert.

— Bunce asszony! hangzott el most és az egyik lefiátozott nő, akit már előbb láttam, előre lépett. Középkorú nő volt, egyszerű, de tiszta öltözetben.

— Hol lakik? — kérdezték tőle. Megadta a címet — a tizenkilencedik utcában, nyugotra, a hatodik Avenuetől és egészen közel Withe lakásához.

— Egy penzionátus a tulajdonom — jelentette ki.

Dalton parancsára az egyik hivatalnok egy nagy csomagot bontott ki és — a köpeny került ki belőle.

Miles mosolygott és én bólintottam.

A tanut kérdezték, vajon tud-e valamit e ruhadarab felől.

Az asszony rögtön megismerte és kijelentette, hogy az előszobában egy széken találta aznap reggel, mikor Withe meghalt. Nem tudja, hogyan került oda, de előző este tizenegy órakor, mikor felment a szobájába, még nem volt ott. A lakók közül egynek sincsen ilyen köpenye. Különben a házban rajta kívül csak még egy hölgy lakik — és ekkor a mellette ülő másik nőre pillantott — és a cselédleány.

A felügyelő nem intézett több kérdés hozzá, hanem Stanton kisasszonyt hívta fel.

Amint Bunce asszony eltávozott, karcsu bájos megjelenésű fiatal alak lépett gyorsan elős mikor hátravetette a fátyolát, hogy letegye az esküt, nagyon szép arca lett láthatóvá. Fiata volt, huszonegy-huszonkét éves, sötét haja és világos kék szeme elárulta ir eredetét.

Soha azelőtt nem láttam, de már hallottam róla, mert ő volt Withe barátnője és még halála előtt való este is beszéltünk róla. Ezért nagyobb érdekléssel néztem őt, mint tettem volna más alommal.

De észrevettem, hogy Davis, Littell és Van Bult szintén élesen szemügyre veszik; az utóbb pedig még a monokliját is a szemére tette és kritikus szemmel szemlélgette. Ugy tudom azonban, hogy egyik sem ismerte őt személyesen.

Igazán tréfás látvány volt, amint a felügyelő mereven kiegyenesedett és önkéntelenül kifeszítette magát, amint kérdezni kezdett; a hangja lágyabb lett, a modora pedig kedveskedő.

— Ön Stanton kisasszony, azt hiszem, Bell Stanton ugye-bár? — kérdezte bátorító mosolylyal.

— Igen, felügyelő ur.

— Nem fogjuk tovább tartóztatni Stanton kisasszony, mint amennyire igazán kényyszerítv vagyunk és azért nincs oka nyugtalankodni — folytatta ugyanazon a kedveskedő hangon, amint a fiatal hölgy barátságos mosolylyal viszonzott.

Kezdtém hoszus lenni. Daltonnak semm szüksége üres beszédekkel és udvarias szólamokkal élni, amikor hivatalos vizsgálatot tart és amelynél élet-halálról van szó.

Attól tartok, hogy az arcom vagy egy mozdulatom elárulta érzelmeimet, mert ismét hivatalos hangon beszélt, de azért teljesen még sem zárkózott el némi udvariassági tény elől.

— Ugye-bár Stanton kisasszony, ön Bunce asszonynál lakik?

A válasz igenlő volt.

— És tud valamit a kabát felől, amelyet házban találtak?

(Folyt köv.)

NŐI RUHÁZATI OSZTÁLY.

Mélyen leszállított árak!

Szőrme-kabátok	30 K-tól	1 lüszter berakott alj	10-15 K
Szőrme-boák	5 >	1 taftt berakott alj	25-30 >
Toll-boák	10 >	1 selyem taftt alsó szines és fekete	15 >
Flanel-pongyolák	5 >	1 gyermek-gallér	6 >
Női costümök	20 >	1 cloth alsó-szoknya	3 >
Női felöltők	12 >	1 mosó pongyola	5 >

Nagyban és kicsinyben, olcsóbban, mint bárhol az országban.

Fehérnemű osztály: Női ingek, hálókötösök, siffon- és baliszt alsók, pamuttrükközök, ágyhuzatok, rumburgi vásznak, crettónok, delenek selymek, lüszterek olcsóbban, mint bárhol Budapesten. Naponta óriási maradékvásár mindenféle árukból!

HERCZEG ÉS HORVAT Budapest, VII., Rákóczi-ut 52. szám **Szabott árak!** Arjegyzék ingyen. Telefon 64-80.

ÉVŐESZKÖZÖK

EZÜSTBŐL ÉS ALPACCA EZÜSTBŐL,
DISZTÁRGYAK, ALKALMI AJÁNDÉKOK
A LEGELÖNYÖSEBBEN

POLGÁR KÁLMÁN EKSZERTELEPÉN

BUDAPEST, VIII. Erzsébet-körút 29.sz.

VIDÉKI MEGRENDELÉSEKRE KIVÁLÓ GONDOT FORDÍTOK.
ARJEGYZÉK 2000°RAJZZAL BÉRMENTVE KÜLDETIK.

Acetylen világítás

50% gázmegtakarítás érhető el.
Ha Kelemen Alfréd és Társa acetylenvilágítás berendezési vállalatnál Budapest, VIII., Köztemető-ut 12.

„Carbid a vízben”

rendszerű világítási telepet rendel meg! E fényes világításnál egy 32 gyertyafényű láng óránként maximum 2¹/₂ fillérbe kerül. — Jutányos árak és kedvező fizetési feltételek! Arjegyzékkel és költségtérítéssel díjmentesen szolgálunk.

Titkos betegségek

gyógyítására legjobban ajánlható 28 évon át szerzett kórházi tapasztalatai alapján

Dr. KAJDACS

V. sz. és kir. csodorvos és kórházi főorvos.
Bírság sikeres, rövid idő alatt gyógyít húgycsőfolyást, hólyaggyulladás, bajakórt (gyulladás), hórbagokat, elgyengült férfiakat, lázcsökkentést is, tüdőgyulladást és annak utóhatait, ideg- és hátsó gerincbaj, valamint minden női bajokat.
RENDEL: 9-4-ig és este 7-9-ig.
Budapest, VIII., József-körút 2.
Levelekre válaszol, gyógyszeréről gondoskodik.
Levél útján is biztos gyógyítást.

KÜLÖNFÉLÉK.

Az óra.

Szegény halott földben pihen
Két napja már.
S fali órája csak ketyeg.
Csak egyre jár.

Fonyadt kezével húzta fel
Egy hét előtt,
Még ő adott rugóinak
Éltet s erőt.

Mint hogyha föld alul a holt
Szólna meg,
Mint hogyha szívverése von,
Amint ketyeg.

Oly rejtelmes, midőn veri:
Tik-tak, tik-tak!
A holt szívéből törnek tán
Szellemszavak.

Az órát félve kerüli
A környezet.
A szellemhang szívükön át
Fájón rezeg.

A megholt lelke mintha most
Még járna itt.
Nézik félőn a butorok
Nyúlt árnyait.

A szellemóra egyre csak
Ketyeg, ketyeg.
De mind halkabban, mint a szív,
Ha nagybeteg.

S megáll egy párás őszi nap
Bús hajnalán.
Végképp a megholt lelke most
Szállt el talán.

Feleki Sándor.

(Az öt alkonya.) Évszázadokon át a női öltözék leglényegesebb kelléke volt az öv. A legújabb divat azonban könyörtelenül elsöpri és leoldja a karcu női derékről. De hát az egyszerű vonalakra és formára irányuló divatizálás, mely a természet egybehajlásának megtörését kerülni akarja, mit is csinálna ezzel az öltözék-alkatrészszel, mely a ruhát és a termetet két külön részre osztja? A drágakövekkel ékes, szép övek tehát, amelyekre oly büszke volt némelyik hölgy, lekerül a derékről és hosszú pihenésre a fiókba vándorol, hogy az előkelő empire- és direktoire-öltözet hatását ne rontsa. Csak hogy alig lihet, hogy az öv uralma örökre meg lenne törve; bizonyosra vehetjük, hogy ez a lényeges öltözékdarab más alakban ugyan, de főtámad még, mert okvetlenül szükség van rá. Az öltözet alsó és felső részét középtűt, a derékon ugyanis erős, ovalakú betétet fűzik össze, amely azonban nem kívül, hanem a szoknya derékrészének belsejébe lesz rejtve és két végét össze lehet kapcsolni. Az öv tehát csak így, láthatatlanul teljesíti majd szolgálatát, míg helyét a szem gyönyörködte-ése czéjából szegélyezések, szalag- és csipke-díszek foglalják el, amelyek számos, eredeti alkalmazásban a derék vonalait csak sejtetni fogják. Az övet ezután már csak a sport-öltözékeknek viselik a nők. Ez alkalmazásában egy kis díszre is tesz szert, amennyiben lakk-bőrből, selyemből vagy antilop-bőrből készül és szindus email-csattokkal látják el. Korán volna tehát az övet végkép elsimítani, mert nagyon valószínű, hogy mielőtt az új, szigorú divatizálás uralmát vesztü, legott elfoglalja, még pedig sokkal díszesebb formában, régi helyét a karcu női derékon... Ennek az előjövendő aranykornak máris mutatkoznak a jelei. Előkelő hölgyek ugyanis a ruhára erősítve, értékes táskát viselnek, amelyeket valaha a renaissance-kor Gretchenjei övre csatoltak viseltek. Ha tehát ezen a réven az öv újra divatba jön, bizonyára drága díszítésekkel ékes táskák fölkapcsolására fog szolgálni.

(Mesterséges zafir.) A párisi tudományos akadémia legutóbbi ülésén Lacroix professzor érdekes tudományos eredményről számolt be. Bejelentése szerint egy fiatal kemikusként hosszas kísérletezés után sikerült alumíniumból mesterséges zafir-követ készíteni, amely a megtevesztőség hasonlít az eredeti drágakövhöz. Mesterséges rubint már régebben sikerült előállítani, a zafir mesterséges elkészítése azonban igen nehéz volt, míg most a fiatal vegyész, akinek munkálkodását Lacroix ismertette, magnézium felhasználásával több mesterséges zafir-követ csinált. E mesterséges zafir fölöttébb olcsó s csupán mikroszkópius vizsgálódás alapján lehet mesterséges voltát felismerni.

(Angol türelmesség.) Ha egy anya törvénytelen származású gyermekét mindjárt születése után megöli kétségbeesésében, szegényében, sokszor beszámíthatlan állapotában, ezt minden országban másképpen ítélik meg, mint közönséges gyilkosságot. Angliában azonban az ilyen anyát eddig mindig halálra ítélték a törvény értelmében, bár ily ítéletet régen nem hajtottak végre. Most az angol kormányt megszállta a humanizmus s a felsőházban oly törvényt terjesztett be, hogy ily esetekben ne halálra szóljon az ítélet, hanem „csak” életfogytiglani fegyházra. A lordok azonban a püspökökkel egyértelműleg elvetették.

(Huszonöt bot egy sajtóhibáért.) Ötven éve történt, hogy Lisznyay Kálmán egy fővárosi lapba verset írt, mely a török háborúról szólt s a versszak ismétlő sora ez volt: „Harczot a töröknek, harcztot a tatárnak!” E vers szedője, egy Ince nevű rég porladó nyomdász, elérte a szerző gondolatát s a revizort is meg akarván ijeszteni, így szedte ki a refraint: „Harczot az oroszoknak, harcztot Ausztriának!” Lehunzta a kolumnát és bevitte Petenezsár revizornak. A tréfának azonban szomorú vége lett. A revizor nem vette észre a hibát, Ince meg elfelejtette visszaigazítani a sort. A lapot szokás szerint kinyomatás előtt fölküldték a sajtóügyi rendőrséghez s a cenzor kissé ptyókás állapotban lévén, szintén nem nézte meg a refraint: a vers az ominózus soral jelent meg. Észrevette azonban másnap Récsi Emil szerkesztő s halálsápadtan rohant a rendőrséghez, önként jelentve föl a szörnyű dolgot, hogy fejről ezzel elhárita a nagyobb csapást. Pedig nem sokat ért vele. Le kellett mondania a szerkesztőségről. A halálra rémült Ince-re pedig hamarosan ráverték huszonöt botot s aztán irgalmatlanul besorozták tíz évre katonának.

1908

1908

KARÁCSONYI BEVÁSÁRLÁSOKRA LEGMELEGEBBEN AJÁNLDHATÓ CZÉGEK:

Gmehling Hermann

bőrbutorgyár

BUDAPEST

VII., Damjanich-u. 6.

Bőrszékek. Fotelek. Angol klubgarnitúrák.

PIRK JÓSZEF örökös

DOTZAUER KÁROLY puskaműves BUDAPEST,

Raktára: VII., Bécsi-utca 2. sz. Gyára: VII., Rózsa-utca 7. sz.

Dusan ellátott raktár legújabb szerkezetű

kettős vadászfegyverekből

golyós és serétes ismétlőfegyverekből, forgópisztolyok, töltények vadászszerekből, melyeknek jóságáért kezeskedik. Alapított 1808-ban.

Vásároljunk ékszer, arany, ezüst és valódi svájci

zsebórákat olcsó karácsonyi árak mellett

SCHLESINGER HENRIK

órák és ékszerésznél

Budapest, VI., Váci-körút 17. Szent István-templommal (Bazilika) szemben.

Alapított 1889. Óriási briliáns árak raktára Képes árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve. Óráknál 2 évi jótállás.

Dona Döme és Tsa

papir-kereskedése a poprádi gyár raktára

Budapest, IV., Régi posta-u 6.

Fájánlja a péterfalvi gyárban készült

Oceán-tengerentuli-levélapirt

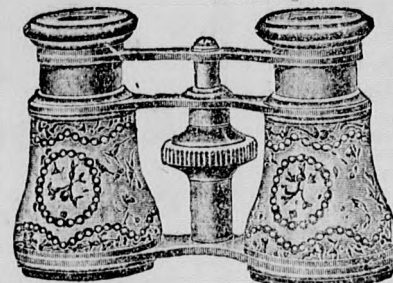
dobozonként 50 levél és 50 borítékkal,

Kisalakú ... 2.- kor. Középalakú ... 2.40 " Nagyalakú ... 2.80 "

Vidéki rendeléseket pontosan teljesít.

Calderoni és Társa

Budapest, Váci-utca 1 sz. Kishid-utca 8. sz. Színházi látóövek alumíniumból legkülönbözőbb kiállításban külön üvegekkel.

Női látóövek fonytanyuval Zeiss-, Busch- és Wetzlar-é prizmás látóövek. Tábori, vadász- és versenylátóövek a tirage rajtuk Szalon-lorinetek, Orrcsipetők és szemüvegek arany, ezüst tónusú kovácsolt, stereoskop-szerkezetek. Laterna magkák, kísérleti szereknek.

Aranyoldalsó mérők. Terem- és ablakhőmérők és szék kivitelben. Fényképezési készülékek Kodak stb. és választékban. Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

Harisnya-Ház

KARDOS és STEINER

Andrássy-ut 50. sz. (Octogon.)

Harisnyák, keztük, valódi dr. Jäger trikók, alsóruhák, berliner kötött árak és mindennemű testedző (sport sweater), valamint színházi czikkek stb.

Vidéki rendelések 20 koronán felül bérmentve küldetnek.

A legcélszerűbb Karácsonyi ajándék

Zenekedvelőknek

zeneművek

minden fajtában

diszkótésben

legolcsóbban kaphatók

Molitor Oszkár

Zeneműkereskedés «Fu'erre» Budapest IV., Kossuth Lajos-u. 15/U. Katalógus ingyen.

Elsőrendű «THE ROYAL» GRAMMOFONOKAT

a legújabb modellekben mélyen leszállított nagybani eredeti gyári árban 30%-os áreszállítással szállítunk és minden árfelémelés nélkül havi 8-10 korona RÉSZLETFIZETÉSRE vidékre is bárhová.

GRAMMOFONOK 3 kétoldalas lemezzel 35 K-tól feljebb.

Jáng Jakab és Fia

grammofon-nagykereskedők Budapest, József-körút 41. sz. Fiókok: Baross-ter 4. és Margit-körút 3. szám. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Szenzációs ujdonság!

A lipcei világvásáron (Leipziger Messe) óriási szenzációt keltett

Tölcsér nélküli beszélőgép.

Magyarországi egyedárusítása, továbbá a létező összes gyártmány grammfon - lemezek gyári raktára úgy a kereskedők, mint a nagyvevők közönség részére

legolcsóbb bevásárlási forrás

FRIED GYÖZŐ és Társa grammofon nagykereskedő cég Budapest, VII., Aggteleki-utca 10 sz. (Rákóczi-utról két perc.) Telefon 4-06.

Maison Horváth és Halász Párisi-utca 2. sz. ítelemelet.

Az idej eredeti francia és angol ruha, kosztum és bluzmodellek a beszerzési áron alul, jóval leszállítva.

Hangverseny-

hegedük

A mat. Stradiarius, Guarneri, Maggini és Stainer világhírű mesterek iskolái szerint készítve.

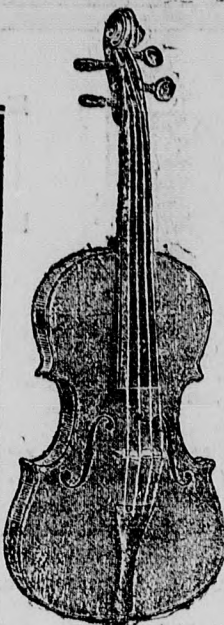
Legmesszebb menő jótállás!

Az árak teljesen felhurozva, de vonó nélkül értendők.

16. sz. Jávorfából, gondosan metszve, ébenfamarokkalal és hurtartóval, jávorfa-nyakkal, jól kidolgozva, megfelelő hanggal, kitűnő minőség 16.—, 20.—, 30.— Kor. árban.
Havi részlet 2.— korona.

50. sz. Francia utánzatu lakkozással, rendkívül szép jávorfából, mesteri kidolgozásu nyakkal és csigával, finom minőségű felszereléssel 50.— kor.
Havi részlet 4.— korona.

Vonók ujezüst csavarral és gyöngyház tolokával 3.—, 3.50, 4.—, 6.— korona árban.

Olcsó árak!

A hegedű a hangszerek azon egyetlen faja, melynél az értéket nem a külső csinoság és szemnek való cilfrság, hanem a minőség, a nyersanyag megválasztása és mesteri kidolgozása adja meg.

70. sz. Válogatott jávorfából gondosabb kidolgozással, spirituszlakkal bevonva, kitűnő hanggal 70.— kor.
Havi részlet 5.— korona.

80. sz. Egész finom, mesteri kidolgozással kiválasztott jávorfából, művészies összeállítással, legf. olajlakkal bevonva, tetszés szerinti színben, nagyszerű hanggal

Osztály: I. II. III. IV/b. IV/a.
Korona 200.— 180.— 150.— 120.— 100.—
Havi részl. 15.— 12.— 10.— 8.— 6.—

Készpénzfizetésnél 10 % pénztári engedmény.

Hegedűtöket és felszerelési cikkekről kérjen árjegyzéket!

6004

Tessék itt levágni!
Aláírva: VACZI UTCA 22. SZ. címünkre beküldeni.

Iván és Vári

cégnél

Budapest, IV., Váci-utca 22. szám alatt

megrendelem kor. árban a tulajdolt körülírt hangv. hegedűt és vonót, fizetendő koronás havi részletekben Iván és Vári cégnél Budapesten. Összesen három havi részlet elmulasztása az egész hátralékot esedékessé teszi. Teljes kifizetésig a tulajdonjog fenntartását elismerem.

A szállítás alkalmával kérem koronát utánvenni.

Név és foglalkozás:

Lakhely:

Kolot:

1908 november 1-én megjelenő NAGY HANGSZER-ÁRJEJYZÉKÜNKET kívánatra ingyen küldjük!

Szőlőbirtokosok,

kinek eladó Sauvignon vagy Semillon, esetleg más francia fajszőlőkből szűrt borai vannak, felkérhetnek cégünknek ajánlatot tenni. Bármily mennyiséget megvásárolunk.

Butor Ehrentren és Fuchs

képes árjegyzék ingyen. Budapest, VI., Teréz-körút 8. Telefon 68-69.

Titkos betegségek.

Sajnos, — de való igaz, hogy a mai korban feltűnően sok az olyan ember, a kinek vére és testnedve meg vannak fertőzve és a ki fiatalkori könnyelműség és rossz szokások által idegrendszerét és szellemi erejét tönkretette. Ezen szörnyű állapoton csak úgy lehet gyökeresen segíteni, ha az illetők olyan lelkiismeretes speciálista orvoshoz fordulnak, a ki jó tanácsokat tud adni a neml életre vonatkozólag és az esetleg már meglevő bajukon is tud segíteni; akkor majd megszűnik a titkos betegségek létezése is.

Ilyen magaslatos hivatásu Dr. Paldóczy v. kórházi orvos speciálista országos híri Intézete (Budapest, VII., Rákóczi) (Kerepesi)-ut 10., a hol a legnagyobb titoktartás mellett a mindennapi foglalkozás megzavarása nélkül alaposan és gyorsan meggyógyítják már sok év óta még a legelhanyagoltabb esetekben is a bujakóros sebeket, húgycső-hílyag-, ideg- és hátgerincbajokat, az énfertőzés és szifilitotubajait, magömlést, elgyengült férfierőt, (impotenciát) kezdődő elmezavart, aranyerőt, sérvket, vérbajokat, bőrbetegségeket és a női nemi szervek minden betegségeit. Kék részére külön váróterem és külön kijárat van. Ha valaki bármilyen oknál fogva személyesen nem jöhetne el, akkor szívesen adnak leveleire kimerítő választ (a levélbe csak válaszbélyeget kell mellékelni). A gyógykezelés befejezése után a leveleket elégetik, vagy kívánatra mindenki visszakapja azokat. Az intézet a szükséges speciálisták gyógyszeréről is gondoskodik. Rendelés naponta d. e. 10 órától d. u. 6 óráig (vasárnap déli 12-ig).

Csim: Dr. Paldóczy v. kórházi orvos, speciálista Budapest, VII., Rákóczi (Kerepesi)-ut 10.

THE ROYAL beszélőgépeket

a legújabb modellokat szigorúan az eredeti gyári árakon 30% árleszállítással szállítunk havi 8-10 K. részletfizetésre is, vidékre is bérhová.

Láng Jakab és fia grammofoon-gyárosok. Budapest, József-körút 41. Fiókteleink: VIII., Baross-tér 4. és Budán, II., Margit-körút 6. sz. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

PENZ

kölcsön sorsjegyekre, értékpapírokra és vidéki takpr. részvényekre.

Erssépet sorsjegyre 6.80 K
József 7.50 "
Magyar v. t. 12.— "
Eszékli 18.— "
Ósár v. t. 30.— "
Ósár v. t. 40.— "
Harai 90.— "
Conv. Jelszolg. 108.— "
stb. stb.

A kölcsön 2 koronánál kezdődő apró részletekben törleszthető. Ha sorsjegyet már zálogban vannak, ugy a lehetőleg beküldés ellenében a kölcsönt a fenti összegre felemelljük. Azonnali elintézés és legolcsóbb kamattal.

JELZALOG kölcsönök minden nemet a legelőfordulabb alapon és legelőnyösebb feltételek mellett érvényesítünk előleg nélkül.
BEIFELD BANKHÁZ Bpest, Károly-körút 1. Alapítól 1874-ben. 20343

INGYEN. SÉRVKÖTŐ,

műlábak, mőkezek, műfűzők, támpópek, egyenestartók, haskötőkről

és az összes betegségeik cikkekről szóló nagy képes árjegyzéket birtuk ingyen és bérmentve zárt birtukban küldjük.

Universális sérvkötők

pántbanok, kis gummi nyomlap-pal legenyőbb sérv is elisárható.

Sérvkötők

sztyaldalu 4-14, kétoldalú 6-22 gummból 6-12 korona.

Gummiharisnyák, haskötők

mérték szerinti készítenek.

Magyar Orvosi Moszterpár

Bpest, VII., Rákóczi-ut 32. (a Rókus-kórházzal szemben). Pontos címre és a vöröskeresztre irányítunk.

Grammofonok
Cimbalmok
Citerák
Fuvolák és
egyéb hangszerek
részletfizetésre

kaphatók

Aufrecht és Goldschmied

hangszeráruházában

Budapest, VII., Rákóczi-ut 26. szám.

Árjegyzék ingyen!

GRAND PRIX PARISI VILÁGKIÁLLITÁS 1900.

KWIZDA-FLUID

Kigyó-védjegy.

(TURISTA-FLUID)

Régóta kitűnőnek elismert illatos bedörzsölés az izmok és inak erősítésére. Erősítés és erőmegújítás céljából használják az összes turisták, kitérők és lovaglók turák után.

Ára I egész kor. 2.—, fél üveg kor. 1.20.

KWIZDA-flu FLUID

VALÓDI A GYÓGYTÁRKBAN KAPHATÓ,

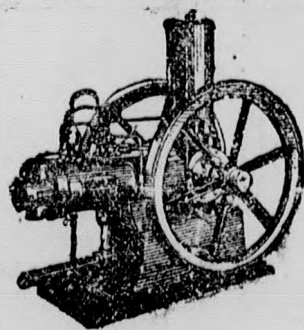
Képes árjegyzék ingyen és bérmentve küldetük.

Főraktár: TOROK JOZSEF gyógyszerésznél. BUDAPEST, Király-utca 12. sz. és Andrássy-ut 26.

CLIMAX és ECLIPSE

nyersolajmotorok és lokomobilok

Legjobb és legolcsóbb hajtóerő mezőgazdasági és ipari célokra.

Nincs robbanási veszély, se pénzügyi ellenőrzés. Elsőrangú referenciák.

Bachrich és Társa

BUDAPEST, HAMBURG, BECS

MOTORGYAR

Magyarországi raktár és iroda:

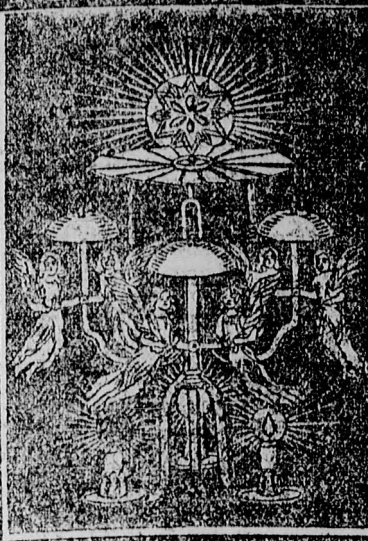
Budapest, Szabadság-tér 17., Tőzsde-palota.

PARISI NAGY ÁRUHÁZ

Budapest, VII., Rákóczi-ut 38.

Karácsonyfára való dísz
angyal-harang

ára **1** korona.

Minden karácsonyi csúcson könnyen megrendelhető. Gyertyatartókkal, 3 Archaranggal, bronzozott és a gyertya és lámpaival, mely a megrendelt díszek által kiegészítő hűség füzérekkel, melyekben forog és közben általában valóságos égi angyal hangokat cseng. Teljes magassága 30 cm. Szélessége 10 cm. Árja 1 korona és 1 fillér. Széles beküldése mellett.

Karácsonyi képes nagy árjegyzék az összes létező árucikkekéről kívánata ingyen és bérmentve.

Legjobb...
PAP PAP PAP

Ügyeseknél van egy kivétel is a málnával 10 fillér.

Bodonygyelvények méret szerint 6 főtől feljebb.

GIGNER JÁNOS

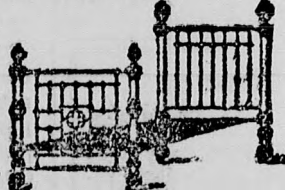
Ágynemű-rész- és vasbútor-gyáros szőnyegek, függönyök, parkett, terítő stb. nagy választékban.
BUDAPEST, Erzsébet-körút 20.

Felkutatás: Károlyi János utca 66. sz.

Gyár: Kertész-utca 7. és 9.

Árjegyzéket bárkinek ingyen és bérmentve küldök.

Mag nem kellet árulni klasszikus vagy a pászti vásárokon.

darabja 1 db
40 kr.-tól felfelé

Most jelent meg! ● Most jelent meg!

ALMANACH

XXII. évfolyam. Az 1909. évről.

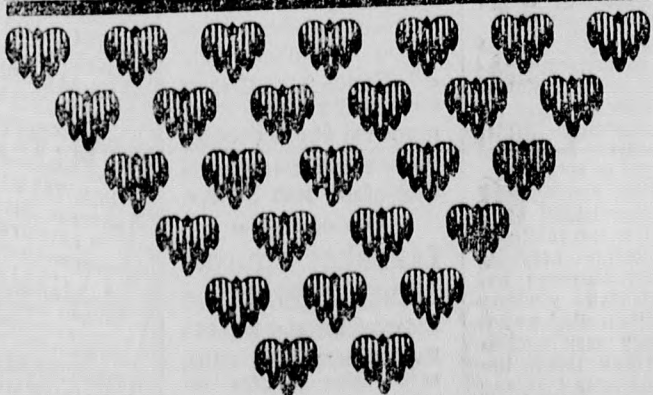
Szerkesztő:
Mikszáth Kálmán

TARTALMA:

- Előszó: Mikszáth Kálmántól
- Székely: 100 Pista
- Lovik Károly: La Cole
- Hovasi József: Grandvítázás
- Ambrus Zoltán: Egy kis tévedés
- Farkas Pál: A német mérnök
- Szossza Dezső: A baronca
- Gárdonyi Géza: Egy ember
- Krudy Gyula: Hunsviv
- Zöldi Márton: Az utcsill keresztes
- Vierzy Gyula: Uppmann mellett
- Pekár Gyula: A szerecsenek öszeszékvése
- Rákosi Viktor: Réz Péter különös története
- Lőrinczy György: A verdtáblánál
- Herezeg Ferenc: Lozenko
- Bárony István: Mese a boszorkányról
- Mikszáth Kálmán: Tóvicskes lőtárgyban
- Utószó: Bródy Sándortól

Ára díszkötésben 2 korona.

Kapható minden könyvkereskedésben, valamint a kiadónál SINGER és WOLFGANG Budapest, VI., Andrássy-ut 10

MESES AJÁNDÉKOT AD A BAZÁR

A DIVATLAPOK KIRÁLYA KÉRJEN EGY MUTATVÁNYT A KIADÓBÓL

BUDAPEST, DOHÁNY-ÚT 16

30 forint.
Varrógépek

egy új valódi család Singer varrógép szárazkormányos és 1000 fűzővel rendelkezik.
SINGER A.
műgépészeti Budapest, főútlelet Akácfa-utca 55. Minden nemű varrógépek javítását legújításosabb árban elvállaljuk. Árjegyzék ingyen.

Ajtók, Ablakok, vasredőnyök, használtak és újak, bármely méretben és alakban, igen olcsón kaphatók

Wiener A. utódánál
BUDAPEST, ÜLLŐI-ÚT 12A
TELEFON 62-80.

Modern urasági butorok

alkalmi vételre és eladásra háló-, ebédlő-, szalon-, nappali- és irodai teljes berendezések. Dús raktár szőnyegek, függönyök, terítők, csillárok, vas- és réz-butorokban.

GROSZ SANDOR és társa
Budapest, Liszt Ferenc-tér 8. sz. ezeltől Gyár-utca
Telefon 14-09.

Soványaság

Az egyedüli eredménytől kísért háziasszony a dr. William Hartley tanár amerikai erőltető-pora. Soványaság tartós, szép telt testformákat nyernek. — Hölgyek remek keblek. Hat hét alatt 20 kiló gyarapodásért ítélték. Vérszegénység, gyengeség, idegesség ellen és gyomorbetegségeknek kiváló megelőző tászer. Kínálat: Chicago, Berlin, London, Hamburgban. Köszönő levelek minden országból. — Dobozonként 1 forint 10 kr. Használati utasítással. Főraktár: Balázs Mór E. Budapest, VII. István-utca 11. II. emelet 1.

LUSER L.-féle turista-tapasz

Hirtelen és gyorsan ható szerszám szemölcsök és a talp, valamint a sarok bőrkeményedései, továbbá mindenféle bőrelváltozás ellen. A hatásért járulást vállalunk.
Központi szék raktár: **SCHWENK L.** győgyész, Weidling-Bécs.
Csak akkor valódi, ha minden használati utasítás és minden tapasz a mellékelt védjeggyel és aláírással el van látva, azért is erre ügyelni kell. Egy doboz ára 1 kor 20 fill., vidékre 1 kor 25 fill. előzetes beküldés mellett bérmentve.

Magyarországi főraktár: **Török József** gyógyszer, Budapest, Király-utca 12. és Andrássy-ut 26.

Katzky Lajos

építőművelő-mester
Zepher szob, ajtócsukók és elsőrendű tűzhelyek mintá raktára

TELEFON **Budapest, VI. ker., 23-78.**
Liszt Ferenc-tér 14.

Teljes közlőműberendezések valamint egyes alkatrészek, Gyűrűkeneséi valamint Sella-rendszerben.

IPAR- és MEZEI VASUTAK
m. p. sínek, kocsi, váltók, fordítók, kocsivaskatrések stb.

Motorok és lokomobilok
Benzin, gáz- és gőzüzemre. Garancia mellett felzerelve.

Malmi és téglagyári cikkek valamint szerszámok, szerszámok, vas- és gép-szakmabeli cikkek használt és új állapotban kiválóan előnyösen beszerezhetőek

Schlesinger Alajos-nál

Budapest, V., Váci-körút 30. szám.

E hirdetés rovatban minden szövegegyeszeri belkötés közönséges... E hirdetés rovatban minden szövegegyeszeri belkötés közönséges...

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetés rovatban minden szövegegyeszeri belkötés közönséges... E hirdetés rovatban minden szövegegyeszeri belkötés közönséges...

Pénzszekrények használtak és újak, rendkívül olcsó áron kapható... Pénzszekrények használtak és újak, rendkívül olcsó áron kapható...

Pénzszekrények és amerikai irodabútorok használtak és újak... Pénzszekrények és amerikai irodabútorok használtak és újak...

Jogi, politikai szigorlatokra, alap- és államvizsgákra... Jogi, politikai szigorlatokra, alap- és államvizsgákra...

Magánnyomozó törv. bejegyzett cég elvállal bizalmi, házassági... Magánnyomozó törv. bejegyzett cég elvállal bizalmi, házassági...

Szabók részére mindenemil zsinór, gomab és szabó-kellék... Szabók részére mindenemil zsinór, gomab és szabó-kellék...

Réthy név látható a valódi pe-metefü cukorka minden egyes darabkáján... Réthy név látható a valódi pe-metefü cukorka minden egyes darabkáján...

Aladartól. Kártyája igen megfizetelt, Siettem felszólítását teljesíteni... Aladartól. Kártyája igen megfizetelt, Siettem felszólítását teljesíteni...

Rizikegomba 5 kilós postahordó 6 kor. Meleghy Aladár, Kassa... Rizikegomba 5 kilós postahordó 6 kor. Meleghy Aladár, Kassa...

Gimnáziumi, reál, kereskedelmi, polgári, egyéves önkéntességi, bármely... Gimnáziumi, reál, kereskedelmi, polgári, egyéves önkéntességi, bármely...

15. év A »Háztartás«, amagyardozásügyeknélkül... 15. év A »Háztartás«, amagyardozásügyeknélkül...

KARÁCSONYI AJÁNDÉK Ha Ön családját, gyermekeit... KARÁCSONYI AJÁNDÉK Ha Ön családját, gyermekeit...

Magyar harci kanári-tenyésztő Debrecenben. Egy családfo gondolkodik... Magyar harci kanári-tenyésztő Debrecenben. Egy családfo gondolkodik...

Fidelitas magánnyomozó Intézet VI. Nagymező-utca 45. Elvállal... Fidelitas magánnyomozó Intézet VI. Nagymező-utca 45. Elvállal...

Mükedvelőknek kitünő egyfelvonásos bohózatok... Mükedvelőknek kitünő egyfelvonásos bohózatok...

Zalogcédulát Ingokróli la, brillantot, aranyat... Zalogcédulát Ingokróli la, brillantot, aranyat...

Meghülésből származó hurutos bajoknál... Meghülésből származó hurutos bajoknál...

Erzsébet királyi-assyony emlékére kiadásunkban megjelent... Erzsébet királyi-assyony emlékére kiadásunkban megjelent...

ELEKTRO-MOTOROK minden nagyságban, Aladár nagy raktár... ELEKTRO-MOTOROK minden nagyságban, Aladár nagy raktár...

Mézédes csemege téliszőlőt fagymentes... Mézédes csemege téliszőlőt fagymentes...

Ha meglepő és praktikus karácsonyi ajándéka... Ha meglepő és praktikus karácsonyi ajándéka...

Zalogcédulákat veszek. Elzalogosított, brillansokat... Zalogcédulákat veszek. Elzalogosított, brillansokat...

Villamos világítás saját dynamóval, lakóháznak... Villamos világítás saját dynamóval, lakóháznak...

Erzsébet királyné élet-történetét születésétől... Erzsébet királyné élet-történetét születésétől...

Benzinmotorok 25 lóról 100 lóról... Benczinmotorok 25 lóról 100 lóról...

Ananász kajszinbaracklekvárnak kilóját... Ananász kajszinbaracklekvárnak kilóját...

Pótvizsgákra, Polgári, gimnáziumi, kereskedelmi... Pótvizsgákra, Polgári, gimnáziumi, kereskedelmi...

Singer Jakob ékszerkereskedő BUDAPEST... Singer Jakob ékszerkereskedő BUDAPEST...

VARRÓGÉPEK családi és ipari célokra... VARRÓGÉPEK családi és ipari célokra...

dra 20 korona. Nem kevésbbé értékes és ajándéknak... dra 20 korona. Nem kevésbbé értékes és ajándéknak...

KALAI motortelepén Budapest, VII. Nagymező-utca 43... KALAI motortelepén Budapest, VII. Nagymező-utca 43...

12 drb. Makart-fénykép, matt vagy fényes... 12 drb. Makart-fénykép, matt vagy fényes...

Magán építőiparos-iskola előkészít építő, kőműves... Magán építőiparos-iskola előkészít építő, kőműves...

Pénzkölcsönt 4 1/2, 4 3/4, 5 és 6% alapon... Pénzkölcsönt 4 1/2, 4 3/4, 5 és 6% alapon...

Habán Alajos műgépésznél Budapest, Izabella-tér 3... Habán Alajos műgépésznél Budapest, Izabella-tér 3...

Petőfi Album is, mely remek angol vászon... Petőfi Album is, mely remek angol vászon...

Dr. Erős Vilmos jogi szeminariuma. Budapest, Hosszóléni-utca 18 szám... Dr. Erős Vilmos jogi szeminariuma. Budapest, Hosszóléni-utca 18 szám...

Azonnali pénz-előleggel beraktározunk butort, kocsikat... Azonnali pénz-előleggel beraktározunk butort, kocsikat...

Annak óvni kell a feleségét! Minden család részére legfontosabb... Annak óvni kell a feleségét! Minden család részére legfontosabb...

BUTOROK káló, ebéd-, szalonberendezések... BUTOROK káló, ebéd-, szalonberendezések...

Stenográfia Rákóczi-ut 60. Magyar-német gyorsírás... Stenográfia Rákóczi-ut 60. Magyar-német gyorsírás...

Erzsébet Királyné Album Budapest, Erzsébet-körút 50... Erzsébet Királyné Album Budapest, Erzsébet-körút 50...

INGYEN DRÁGABB, MINY MÁLUNK RENDELT FÉNYKÉP... INGYEN DRÁGABB, MINY MÁLUNK RENDELT FÉNYKÉP...

Gimnáziumi, polgári iskolai magánvizsgákra... Gimnáziumi, polgári iskolai magánvizsgákra...

Parlament! gyorsírók által vezetett magyar, német... Parlament! gyorsírók által vezetett magyar, német...

Wechsler Károlyné VII. Király-utca 23. sz. 1. emelet... Wechsler Károlyné VII. Király-utca 23. sz. 1. emelet...

Erzsébet Királyné Album kiadóhivatalában Budapest... Erzsébet Királyné Album kiadóhivatalában Budapest...

KÖZIGAZGATÁS.

Az új szakvizsga és a jegyzők.

Budapest, december 5.

A községi jegyzők körében jól érthető meglepetést és visszatetszést keltett az a tervezet, melyet a Vármegyei Tisztviselők Országos Egyesülete nyújtott be a belügyminiszterhez az 1883-ik évi I. törvénycikkben említett közigazgatási szakvizsgát életbeléptetése tárgyában s amelyet a Vármegye című szaklap közlése alapján az Egyetértés december 2-iki számában megjelent cikkük az állami és megyei közigazgatás érdekeinek szempontjából igen alapos bírálat tárgyává tett.

És ha e bírálat szerint a tervezet ezekből a szempontokból is kifogásolható, mennyivel inkább aggályosnak kell azt a községi közigazgatás szempontjából tartani, amelyet a tervezet egyszerűen nem létezőnek tekint és annyira mellőz, hogy amint a fenti cikk rámutat, a tervezet készítőinek még a jegyzői irodákban elcsúsztatott gyakorlat szükségessége sem jutott eszükbe.

De hacsak ez lenne a hiba benne, ezen még könnyen segíthetne a miniszter, előbb vagy utóbb; amint a tapasztalatok kívánják.

Azonban, fájdalom, a tervezetnek az egész irányzata és fölépítése olyan, hogy ha valóságá válik, ha törvény, vagy csak minisztertanácsi határozat is lesz belőle, évtizedekre visszavetetheti eljövetele annak a fejlődési stádiumnak, amely a közigazgatási tisztviselői karnak az egész vonalon való egységesítésével a magyar közigazgatást egyedül lenne képes európai színvonalra emelni.

Ismételten elmondtuk, de elmondták előttünk és utánunk százak és ezrek, hogy a hazai közigazgatásnak legnagyobb baja a tisztviselői kar szervezeti megoszolása a minősítés és az alkalmazás különböző foka szerint. Olyan állapot ez, amire sem a hazai többi közigazgatási ágazatokban, sem a külföldi közigazgatásban nincsen példa. Több minisztériumban, ha szétne-

zünk, mindenütt egész tekintélyes létszámát fogjuk találni a vidékről berendelt és kinevezett tisztviselőknek. A pénzügyminisztériumban a legritkább a kebelbeli karriér, ott a legtehetségesebb és legképzettebb munkaerők az ország különböző részeiből vannak összeválogatva. A földművelésügyi minisztériumban is meghonosodott Darányi alatt az az üdvös szokás, ha amely szakmában valaki kivált az ő vidéki állomásán, bármily szerény munkakörben vonta is magára a miniszter figyelmét, az az ember bekerül a központba és részt vesz a saját szakmájához tartozó dolgok irányításában és intézésében.

A kereskedelmi minisztériumban is évről-évre szaporodik a berendelt tehetségek száma; hiszen maga Kossuth Ferencnek nagynevű munkatársa és államtitkárja is ilyen berendelt férfiú volt, aki igen szerény kis vidéki alkalmazásban adta legelőször fényes tehetségének tanujelét. A posta- és táviró-főosztályban, amely magában is majd olyan nagy, mint egy külön minisztérium, szintén nem a kebelbeli urfiakból lesznek tanácsosok, hanem vidéken fölfedezett tehetséges emberekből.

A belügyminisztériumban azonban ugyan hány berendelt szolgabíróval, vagy éppen községi jegyzővel találkozunk? Ott ilyesmi ugyancsak ritkán fordul elő, de nem mintha a miniszter nem tudná, mi a jó és helyes, vagy nem akarná csinálni, hanem azért, mert a szervezeti és szolgálati viszonyok sajátsterülsége mellett ilyen ujtást nem is igen lehetne meghonosítani. Mert bárha a jogvégzett szolgabíró minősítése miben sem különbözik is a belügyi segédfogalmazótól (sőt néha a doktori cím birtoka a szolgabíró javára is billenti a mérleget), melyik miniszter vállalná magára a felelősséget egy szolgabírói pálya kettétöréseért a berendelés által, arra az esetre, ha a miniszter hamarabb megbukik, semmint a szolgabíró véglegesen kinevezhetné? A miniszter utódja felmondhatja neki a szolgálatot, s akkor otthon aligha választják meg újból az otthagytott állására a minisztériumból kiesepent volt szolgabíró. Így aztán az élettelen vérkeringés a megyei és állami közigazgatási szolgálat tisztviselői közt sohasem

fejlődhet ki. Hacsak azokat az elszórt eseteket el nem fogadjuk, mint látszatot, mikor az öreg Tisza idejében politikai szolgálatok jutalmául némely megyei főtisztviselő magasabb állami hivatalt kapott. De hát az eféle egészen más lapra tartozik és nem czáfolja meg azt a tényt, hogy az állami és megyei közigazgatás tisztviselői státusza közt benső kapcsolatot létesíteni ez idő szerint nem lehet és pedig az állami és az autonómiai szervezet különbözősége miatt.

Ezt könnyű megérteni, ha belenyugodni nemláz is.

De miképpen értsük meg a szükségességét azon állapot további fenntartásának, melyet a községi és a megyei közigazgatási szolgálat me-rev, elkülönítésében a közügy, végtelen kárára az új tervezet kontemplál?

Mi azt hittük, hogy a jegyzői szakképzés fokozatos fejlesztésével, aminek maguk a jegyzők a leglelkesebb előharcosai, mindinkább közeledünk egy oly megoldás felé, amely a megyei és a községi közigazgatási szolgálat közötti választófalat idővel ledöntheti és a két tisztikar között bizonyos kapcsolat létesülésére rést tör.

Igy azt hittük, hogyha a jegyzői tanfolyamok látogatásához az érettségi vizsgát feltételül tűzik ki, a tanfolyamokat a jogakadémiákon, mint két éves kurzusokat szervezik, akkor pár év alatt önmagától előáll egy olyan jegyzői nemzedék, amelynek a szolgálat közben kiváló egyes tagjait oda lehet bocsátani a felállítandó közigazgatási vizsgáló-bizottság elé, s ha a szakvizsgálatot kiállják, akkor megnyílik előttük a tér a megyei közigazgatás egész vonalán.

Ilyen közigazgatási szakvizsgálatokra van nálunk a mi különös helyzetünkben szükség, ilyen vizsgáló-bizottságra, melynek lelkiismeretes és szigorú bírálata a községi és a megyei autonómia választottjait egy egységes testületté lenne képes összeírrasztani. Nincs ebben semmi ábrándozás, semmi délibábkergetés, mert aki érettségi vizsgát állott ki és jogtudományo-

Tettenérés.

Írta: Jean Reibracht.

— Nem! Nem maradok itt! Félek!
— Hisz a férjed elutazott!
— Ah, az ember sohasem tudhatja! Ki van tisztában ezzel a bolonddal!
— Ugyan!

És Nancel mester nyugodtan odalépett Claives asszonyhoz, hogy letenni segítsen neki a kalapját. Vajjon ki gyanítaná, hogy közigazgatói irodája mellett egy kis szalon van, amelyben kedvese látogatását szokta fogadni. És vajjon Suzanne a pásztoróra után, más jogkereső fél módjára, nem haladhatna-e keresztül az irodán, hogy a lépcsőn át kijusson az utcára?

Az asszony kényelembe helyezte magát. Nancel megjegyezte:

— Az én óvatosságom mellett nem lehet baj!

Azután egyedül visszatért dolgozószobájába s az ajtón át kiszólt az irodába:

— Morand ur, senkinek sem vagyok itthon.

— Boesánat, uram! — szólt egy férfihang.

Egy látogató emelkedett fel a székről és a közigazgató felé közeledett.

— Nancel mester? — kérdezte.

— Az vagyok, uram.

— Szíves elnézését kérem, de néhány pillanatig...

— Ah, kérem, — vágott szavába Nancel, — igazán egy percznyi időm sincs...

Azután az irodavezetőhöz fordulva így szólt:

— Morand ur, legyen csak oly szíves... uram, majd az irodavezető elintézi...

— Boesánat, uram, de nagyon fontos mondanivalóm van. Majd nagyon rövidre szabom...

Az elegánsan öltözött idegen gazdag ügyfél benyomását keltette, aki valami nagy ügyet hoz. Nancel megállt, de elővette zsebóráját, hogy ezzel is jelezze, mennyire el van foglalva.

— Tessék belépni, uram!

És beboesátotta az idegent dolgozószobájába.

— Uram, — kezdte a látogató, — a feleségem hozományáról van szó. Mikor nőül vettem, bizonyos szerény összeget kaptam vele közelem, mely később saját szorgalmas munkám következtében egyre növekedett, úgy, hogy egy részén birtokot vásároltam, a másikat pedig belefektettem egy vállalatba. Előre boesátom, hogy a vállalatba fektetett összeg megközelíthetetlen, a birtokot eladni pedig nem akarom. Már most könnyen abba a helyzetbe juthatok, hogy nőmnek vissza kell fizetni a hozományt, mert amint a dolgok állnak, válnunk kell...

— És miért?

— Házasságtörés.

— Az ön részéről?

— Nem, a feleségem részéről.

Nancel önkénytelenül Suzannera gondolt, aki a szomszédaszobában várta. Igyekezett siettetni a beszélgetés befejezését.

— Hát ne váljon el...

— De becsületesen kívánja.

— Istenem, uram, — szólt türelmét veszítve Nancel, — mit tartozik mindez reám? Kérjen tanácsot az ügyvédjétől.

— Már megtörtént. Azt tanácsolta, hogy vegyek fel kölcsönt a birtokra. De mindez igen

körülményes dolog. Mert nézze kérem, a feleségem meg is halhat, mielőtt a válóper véget ér...

— Vannak örökösei?

— Van egy gyermekünk. Azt akarom, hogy minden azé legyen. A bűnös nőt misem illeti meg...

— Csakugyan, ez megoldás volna, — szólt kissé gúnyosan Nancel.

A látogató felemelkedett.

— Am jó, — szólt, — akkor hát meg fog halni.

— Tessék?

— Igen. Mert megölöm! Tettenérés. Bűnös szerelem.

— De hát ez gázság volna...

— Nincs választásom más. Inkább ő pusztuljon el, hogysen gyermekem megrövidüljön.

— De hisz én beszélhetnék. Felfedezhetném az ön számítását.

— Senki sem hinne önnek!

Az ismeretlen köszönt és távozni készült.

— Nem arra, uram!

A távozó bizonyára nem hallotta a figyelmeztetést, mert a szalon ajtaja felé tartott és Nancelnek meg kellett ismételnie óvását:

— Hova megy? Erre, uram!

Az ismeretlen visszafordult.

— Egész jó irányba megyek, — szólt. — Elfeleltem önnek mondani...

Nem fejezte be a mondatot, hanem névjegyét nyújtott át Nancel mesternek.

És míg Nancel meglepetve olvasta a névjegyben Claives ur nevét, a férfi már kinyitotta a kis szalon ajtaját.

Két lövés dördült el és Claives asszony holtan bukott le a pamlagról.

kat két évig sikeresen hallgatott a jogakadémiai jegyzői tanfolyamon, az eljutott a szellemi fejlődésnek olyan magas színvonalára, hogy a gyakorlati életben, szakmabeli szolgálat közben a valódi tudós további fokozataira is felemelkedhetik és nyugodt lélekkel odabocsátható a szakvizsgálatot teljesítő bizottság elé. Még az az aggodalom sem állhat meg, hogy a vizsgálat nem pótolhatja a rendes iskolázást.

Erre csak azt válaszoljuk: tegyék terjedelmessé és szigoruvá a vizsgálatot. És ha nem biznának benne, hogy ez lehetséges, vagy nem tudnák, miképpen kell csinálni, hogy hamis eredményekkel ne áltassuk magunkat, akkor forduljanak a londoni egyetem vizsgáló-bizottságához és kérjék el annak a vizsgáló szabályzatát. Ezen az egyetemen ugyanis vagy husz esztendőig, azaz alapításától fogva egészen 1904-ig nem tartottak előadásokat, csak folytonosan vizsgáltak, boldog-boldogtalant, aki jelentkezett. A konzervatív Angliában volt ez így! Aki nem tudott, az természetesen elbukott az első nap az írásbeli vizsgálaton, s azután nem is álltak vele szóba. Csak aki ezt kiállta, jelentkezhetett a szóbeli vizsgákra és ha ezeket kiállta: államszolgálatra jogosító oklevelet kapott, melyet az ősrégi chambridgei és axiorti egyetemekével egyenlő erejűvé tett a törvény. Négy év óta már a londoni egyetemen is tanítanak, de nem azért, mintha az eljárás csődöt mondott volna, hanem a vizsgáló-bizottság székhelye körül annyi kitünő magántanfolyam keletkezett, mely a jelentkezőket előkészítette, hogy ezek államosítása egészen kitünő fizetnek bizonyult a magas leczkepenzek révén, amit a jelöltek fizettek. De az így államosított egyetemi tanfolyamok látogatása ma sem kötelező és aki jelentkezik, azt levizsgáztatják, ha soha életében se látott iskolát és ha oklevelet nyer: megfelelő államszolgálatra alkalmaszák! És — Albion még sem megy tönkre!

Ha ez a dolog Amerikában lenne így, azt mondhatnók rá, hja, az uivilágban a szükség sok törvényt megbontott, ott kezdetben onnan yették a képzett embereket, ahonnan tudták, s a régi rendtelenséget még mindig nem lehetett kiküszöbölni, „de ez nem ok arra, hogy Európa népei utánozzák!” De hát nem Amerika adja ezt a példát (bár ott is így van), hanem a világ legkonzervatívabb népe és kormánya: az angol. Ettől már csak szabadna példát venni? És még sem veszünk. Mi még álmunkban sem merünk arra gondolni, hogy egy olyan vizsgáló-bizottságot szervezzünk, amelyiknek feladata legyen a kétévi jogi tanfolyamot végzett és 8—10 évig a községben szolgált gyakorlati közigazgatási kapacitást egyenjogúsítani azzal a 22—24 éves fiatal urral, aki valamely jogakadémia vivótermi és bálí hősei társaságában (bocsánat a kivételektől!) lemorzsolva a négy esztendőt és úgy ahogy levizsgálva, akár megyei alispánná is megválasztható.

Nálunk abban fő a feje mindenkinek, hogy az elkülönítés lehetőleg még tejesebbé váljék. Egészen világos, hogy ha a közigazgatási szakvizsgálatot olyan alapon szerveznék, mint a tervezet készítői indítványozták, az csak arra lenne jó, hogy a külön tisztviselői státusok egysege ismét megoszoljon és pedig a vizsgázottak és nem vizsgázottak csoportjára. Mert amily bizonyos, hogy a régiekkel ezt a vizsgát le nem tétetik, éppoly kétségtelen, hogy egy évtizednél korábbi időben a vizsgázottak már az előléptetésre előnyösebb helyzetben fogják magukat képzelni, mint nem vizsgázott kartársaik és ezen az alapon követelődni is fognak. Van erre nálunk szükség, mikor úgy is oly kevés köztünk az összetartás?

De ha már minden áron meg akariák csinálni ezt a szakvizsgáló-bizottságot, akkor tanuljanak a hadseregtől. Ahol külön vizsgálatot tesz az, aki a vezérkarba akar bejutni és mást az, aki törzstiszt akar lenni a csapatszolgálatban. Legyen a közigazgatásban is kétféle vizsgálat. Az egyik képesítsen a megyei szolgálatra, a másik a magasabb állami szolgálatra, de ez aztán, mint ahogy az Egyetértés december 2-iki cikkje indítványozta, ne egységes minősítést adjon, hanem a legszigorubb értelemben vett szakképesítést állapítson meg a különböző államszolgálati ágazatok szerint.

F. L.
községi jegyző.

Az adóbehajtás államosításáról.

Budapest, december 5.

Az országos jegyző-egylet memorandumában a számos életrevaló egyebek között szó van az adóbehajtás államosításáról is. Tényleg egyik legnagyobb átkunktól szabadítana meg bennünket az államosítás amellet, hogy megszűntetné az adóbehajtás körüli mizériákat.

Erkölesileg is, fizikailag is képtelen nyűg vállunkon ez az adóbehajtás. Örökös piros posztó a néppel való érintkezésünkben és örökös akadály egyéb adminisztrációs teendőink teljesítése közben, amik, szerényen szólva, ha azt mondom, hogy özönével vannak.

Az anyagi felelősség, mely Damokles kardként folyton fölöttünk lóg, a kir. pénzügyigazgatóság, vármegye, járási számvevő végülküli riasztgatása, sürgetése, de meg a jó magyar ellenszenv is, mikor adófizetésre fordul a sor, mind, mind indokoltá teszi a jegyző szigorúságát az adóbehajtás körül. Azt, hogy az adófizetési kötelezettség országos törvényekből, nem pedig a nótárius okvetetlenkedéséből kifolyó, csekély töredéke érti meg a községnek; mondjuk azok, kik valami köztisztviséget viselnek s így akarva, nem akarva kénytelenek belátni. A nagy többség azonban nem gondol tovább a faluházánál, előtte csak az a valóság, hogy kivégrehajtották a zsebéből a dínyve árát, a bor árát, a malaczkok árát. Most már azt nem is lehet várni, hogy az ilyen lakos szeretettel, bizalommal közeledjék a falu pennájához, nem lehet tőle elvárni, hogy kövesse utmutatását s ne gyanakvással, rosszindulattal fogadja tanácsát, oktatását. Így kerül zátonyra a jegyző hivatása éppen akkor, mikor felelősségteljes kötelességét a leglívebben teljesíti.

Fizikailag is óriási hátrányunk ez az adóbehajtási kötelezettség. Késő szeptembertől kezdve az év végéig lefoglalja majd minden időnk, alig hagyva valamieskét egyéb teendőink végzéséhez. Pedig legtöbb helyt csupán az utolsó negyedben az egész évi adóra egyszerre végrehajtanak. Hátha minden negyedévi adóra az esedékesség után mindjárt foglalnánk. Akkor február közepétől december végéig tartana az adóbehajtás. És a jegyzői munkakör többi százele ága! Hiszen valóságos kis összmisztérium az irodánk, mikor a munkásközvetítéstől a méhtenyésztésig, az iskolai ügyektől az anyakönyvi adminisztrációig minden a mi dolgunk. Még jó, ha vagy néhányféle közbirtokosság ügyeit nem kell intéznünk.

Volt szó arról is régebben, hogy községileg kellene körvégrehajtói állásokat szervezni. Három-négy község rendszeresítene egy végrehajtót, aki azután elvégezné a behajtási funkciókat. Hiszen jó. Az bizonyos, hogy megoldás lenne ez is. De ezzel csak esőből vödörbe esnénk. Az anyagi felelősség csak megmaradna a község, respektíve a jegyző nyakán. Az mutatja legjobban, hogy nem volt életre való az eszme, hiszen sehohsem valósították meg.

Sokkal gyökeresebb, kézenfekvőbb megoldás az államosítás.

Hajtsa be az adót állami alkalmazott a részére évnegyedenként készített s időről-időre korrigált községi kimutatások alapján. Mi szedjük, kezeljük, szállítjuk továbbra is az adót, bekebléztetjük, förlésre előterjesztjük a behajthatatlan tételeket, csak az exekválás nyűge ne sorbírta erkölcsi súnyunkat, ne rabolja az időnk.

Mennyi áldásos munkásságot fejthetnénk ki községgazdasági téren. Itt van a falusi nép házi ipari foglalkoztatása telenkint. Mily szép, mily hasznos dolog. És hiába noszogatnak vele bennünket. Nincs módunk a vele való foglalkozásra. Hacsak buzgalom, fáradozás, jóindulat kelletne hozzá! De éppen az kell, ami nekünk nincsen: idő.

Még jövedelme is van az adóbehajtásnak. A négyfilléres és hatfilléres végrehajtási díj két-koronánként. Valami szörnyű nagy megterhelésével tehát nem járna az államháztartásnak a változás. Ugyiszólván, csupán egy kis szervezeti módosításból kikerülne, hiszen a beszédadó díjakban fedezetre találna az állami körvégrehajtók fizetése. És mi se igen vesztenénk vele. Ugy is elfuvarbérztük, elnapidijaztuk a végrehajtási díjak legnagyobb részét. A kis főleg hiánya már nem csinálna keleti kérdést a községi budgetekben.

Az állam nyerne vele, mert az eddigi késedelmes, ha szolt s így sokszor felületes községi végrehajtás helyett saját közgegeivel azonnali, minden tekintetben szakszerű behajtást fogantatosíthat.

Mi is nyernénk vele.

Az adózó publikum is nyerne, hiszen a szabályszerű s helyes időben eszközölt behajtás hozzászoktatná a rendes évnegyedenkénti adófizetéshez. Jobb lenne rá nézve is apródonkint letörlesztgetni az adótartozást, mint egy summában kiizzadni, ha már úgy is meg kell fizetni.

Reméljük is, hogy nem lesz a jegyzők memorandumuma pusztába kiáltott szó. Hiszen csak mi tudjuk legjobban, a legközvetlenebb forrásból, hogyan kell segíteni a községi adminisztráció sanyaruságain. De aztán, ha ez így van, hallgasson ránk felsőbbségünk és ha már mindenben el nem is fogadja álláspontunkat, legalább vegye hasznát annak a sok-sok esztendő kinos tapasztalatnak, amit készséggel, könnyű formában felkínálunk.

Molnár Béla.

Az egyén szellemi világa.

Budapest, december 5.

Az ugyan korántsem tartozik minden egyes halandóra, hogy tulajdon, avagy egy más egyén szellemi világát bizonyos speciális módon vizsgálja s ennek nyomán tanulmányozza. Az azonban mindenkire nézve felette nagyfontosságú, hogy úgy saját, mint pedig legalább a vele érintkező egyének lelkületét többé-kevésbé ismerje. Ez annál is inkább szükséges, mert abból megbecsülhetetlen haszon háramlik egyrészt magára az egyénre, t. i. arra, aki a szóban forgó körben tevékenykedik, mert ez biztosítja más egyénekhez való észszerű és helyes alkalmazkodását, a világon való észszerű és helyes alkalmazkodását, a világon való boldogulását; másrészt a társadalom különböző tényezőire; főleg pedig létérdekeinek egészséges és helyes fejlődésére.

Ezek után csak az a kérdés merül felszínre, hogy mik lehetnek azok az utak, melyek az egyén szellemi világának megismeréséhez legkönnyebben s leggyorsabban vezetnek? Nyilvánvaló, hogy az ember társas lény s így ezen ősi, veleszületett ösztönénél fogva egyénekkel érintkezik, foglalkozik, miközben elég bő alkama nyílik arra, hogy azok legkülönbözőbb cselekedeteikkel, beszédeikkel stb. többé-kevésbé megismerkedjék. Mindezekon kívül az egyén alkotásai, művei egy összességükben, mint pedig elszigetelten, nem egyebek, mint a lelki jelenségek különböző rendű és fokú nyilvánulásainak visszatükröződött elemei.

Az egyén szellemi világa számtalan és különböző természetű jelenségnek a birtokosa. E jelenségek mind-egyike bizonyos időben s bizonyos körülmények hatásától üzetve, felszínre törekszik, hogy az egyén cselekedetei, alkotásai, művei stb. által testet ölthessen s ennek révén érzékelhetővé váljék. Amde léptenyomon tapasztaljuk, hogy az egyén cselekedetei, művei, beszéde stb. nem egyöntetűek, hanem különbözők; mi kétségtelenül a szellemi jelenségek egymástól elütő voltára enged következtetni.

Ennél szembezőkőbb az eltérés ekkor, hogy két, vagy esetleg több egyén cselekedeteinek, szó-kasainak, beszédeinek stb. összehasonlításáról van szó. Minden kétséget kizárólag tudvalevő, hogy minde

egyes egyén lelkülete egy-egy különálló, másétől teljesen elszigetelt, elütő világot alkot. Eme világ, mint már fentebb érintettük, számtalan és különböző természetű jelenséggel bír. Azonban a szellemvilágban rejlő jelenségek mineműségről, természetéről csak egy szerzhetünk fogalmakat, hogyha eleve ismerjük azokat a tényezőket, melyek a lelki jelenségek természetére, mineműségére s ténykedésére számottevő befolyással bírnak.

Ez alkalommal s e helyütt kérdezhetjük: vajon létezik-e legalább egy olyan egyén, akinek lelki nyilvánulásaiban a teljes összhang s a teljes tökéletesség uralkodnak. Bizonytalán nem. S ezen állítás annál is inkább jogosult, mert számtalanszor tapasztaljuk, hogy az egyén képességei sem teljesen egyformák, hanem különbözők.

Bizonyos az is, hogy minden egyes egyén lelki nyilvánulásaiban találhatunk oly vonásokat, melyek bizonyos foku hibásággal társulnak. Lényeges különbség csak az, hogy egynémely egyénnél a nyilvánulás hibás volta felette erősen domborodik ki, mintegy kicsücsösödik a folyó nyilvánulások szabályosságából; miáltal szembeszökőbb, érzékeltetebb is; míg ellenben egy más egyénnél a hiba oly apró-cseprő, hogy fel sem tűnik, avagy csak igen szorgos kutatás után mutatható ki. Egy más egyénnél e hiba teljesen alap nélküli; azaz tovairamló, ennek révén nem engedi, hogy szemügyre vegyünk. Vannak egyének, akik bármily lelki hibájukat oly ügyesen elpalástolják, hogy a szemlélő előtt nem is tűnik hibának. Ilyenek különösen az abnormis szédelgők, hazudozók, stb.

A lelki hibák, betegségek épp oly számosak, sőt még számosabbak, mint a testié. Azzal is keveset és kevesen törődnek, hogy nemcsak a testi, de a szellemi betegségek, hibák között is vannak olyanok, melyek ragályos, veszedelmes s kevésbé veszedelmes jelleggel bírnak. S valamint a tudóveszes egyén csak terhe és egyuttal méltelyezője a társadalomnak, azonkép olyanok minősíthetjük pl. az abnormis szédelgő, hazudozó, kapzsi, stb. egyes ténykedését is. Sőt mi több, az utóbbi még fokozottabb, veszedelmesebb rákfenéje lehet a társadalomnak, mint az előbbi.

Mindebből világossá válik, hogy nemcsak a testi betegségeket s azoktól való óvását kell ismernünk, hanem a lelkieket is.

Lássuk már most, hogy miben gyökerezik a szellemi hiba, betegség mivolta s mik lehetnek azok eredőjét előidéző okok.

Az első kérdés rövid tisztázódására csak azt feltehetjük, hogy a szellemi hiba, betegség velejében véve nem egyéb, mint a szellemi világ bizonyos nyilvánulásainak összhangtalan állapota. Ami pedig a szorosan vett szellemi hibák szülőokait illeti, megjegyezhetjük, hogy vannak: átöröklött s a későbbi életben szerzett hibák.

Nyilvánvaló, hogy az egyén egyes sajátosságai, tulajdonságai átöröklődnek az utódokra, vagyis mindenki bizonyos képességekre, hajlamokra dispoziciókat hoz magával a világra. E dispoziciók között találunk olyanokat, melyek helyességükben teljesen rendületlenek s olyanokat, melyek csak akkor válnak helytelenekké, hogyha feltételeinek megfelelő körülmények közé jutnak. Ha azonban a közbejáró körülmények nem felelnek meg a dispoziciók feltételeinek, akkor vagy visszamaradnak fejlődésükben, elatnyulnak, vagy esetleg teljesen kivesznek.

Ezuttal meg kell jegyeznünk, hogy a lelki hibák orozslánrsze a hibákra hajló veleszületett dispoziciókból ered.

Azonban az egyes lelki hibák a veleszületett terheltség nélkül is támadhatnak. Már az ember természetében rejlik, hogy sokkal inkább hajlik a hibákra, mint sem.

Ha tehát valamelyes egyén, különösen az akaratgyenge egyén, maga körül jobbra csak hibákat, helytelenségeket lát, megszokja azokat; minélfogva helyes hajlamai eltörpülnek s ilyenentén egész egyéniségét főleg a hibák fogják uralni. Hibákat találhatunk a lélek valamennyi nyilvánulásában. Így pld. az érzelem, az akarat, az emlékezés, az ösztön, a gondoskodás, stb. terén.

A szellemi hibák sorába iktathatjuk: a fokozott

érzékenységet, ingerlékenységet, az öndicséretre, a kérdésre való hajlamosságot, a hazudozást, a szélhámoságot, az elfogultságot, a szórakozottságot, a felületességet, az ügyefogyottságot, a különböző káprázatot, a nagyzási hőbortot, a különböző téves eszméket, a kötekedést, a zárkózottságot, a nembánomságot, az engedetlenséget, a makacsságot, a tulajdógos önszeretetet, hiúságot, az erkölcselenség különböző nemét stb.

Záradékol kérdezhetjük, hogy mik azok a tényezők, melyek a lelki hibák megszüntetésére s azok tovaterjedésének megállítására a leghivatottabbak s legalkalmasabbak? Mindenekfelett legtöbbet ér a kellő óvó intézkedés. Mert bizonyos, hogy sokkal könnyebb valamelyes közeledő bajt elhárítani, mint a meglevőt orvosolni. A felhozott tekintetekben első helyen áll az iskola. Észertint minden pedagógusnak valóságos lelki orvosnak kell lennie. Ismernie kell a lelki hibák eredőit, a megfelelő óvintézkedések módját és a hibák kellő orvoslását.

Azonban a pedagógusnak ez idő szerint nem áll módjában, hogy a gyermek valamennyi hibáját felfedezze s orvosolja. Addig, amíg egy-egy pedagógusra 60—80, sőt ennél is több tanuló bízna, a hibák helyes orvoslásáról szó sem lehet. Ezen művel csak az egyénhez szabott neveléssel vihető keresztül.

A lelki hibák terjedését nagyban csökkentené még a nyomor enyhítése is. Amennyiben tudvalevő, hogy a nyomor hatalmas terjesztője a lelki hibáknak. A fenti tekintetekben nagy szolgálatot teljesítené a lelki betegségekről, azok orvoslásáról szóló előadások tartása is.

A szorosan vett erkölcsi hibákról más alkalommal szólnunk.

Szobolovszky István.

Az erdélyi színészet története.

— A magyar színészet bölcsője, állandósítása. —

(Hiteles kútfők nyomán.)

I.

Az 1792-ik év volt az, melyben az erdélyi magyar színház megnyitása közösen érzett szükségé vált. Mit eddig csak nemzeti féltékenység ápolta, most a közérzület odafeilődése tette a kor elismert igényévé. Magyarországon és Erdélyben az irodalom már megtette volt az első lépéseket. Bessenyei, Dugonics, Kazinczy s mások, részint eredeti, részint fordított színművekkel a drámát mind melegebben kezdték a közönség figyelmébe ajánlani. Erdélyben is, főleg a nemzeti művelődés iránt mindig hevülő arisztokracziát, 1790. körül, már a drámairodalom terén látjuk. Gróf Teleky Ádám, 1793-ban, Corneille „Cid”-jét, — báró Bornemisza János 1777-ben, az „Igaz hitét megvető szabados lélek” című szomorujátékát, — báró Bálinti János, 1784-ben, a „Kodrus”-t már lefordították s kiadták volt. — Már Aranka György, kir. táblai ülnök és Seelmann, fehérvári tanácsos is több darab lefordításával készítettek elő a kedélyeket. (Lásd az akkor már nyomtatásban levő szindarabokról: Sándor István „Magyar könyvesház”-át. Győr, 1803.)

Növelte a lelkesedést a sajtó idevonatkozó működése, mely mindegyre hozta a röpíratokat egy „Magyar nyelvvelő társaság” leendő felállítására, mit Magyarhonban Révai Miklós, Erdélyben Aranka György szorgalmazott.

Magyarországon, 1790-ben, az országgyűlés összeült s kimondta a nagy ígét, hogy: „nyelvünk fenntartásának és fejlesztésének leghathatósabb eszköze a színészet lenne!” S e szövegre Pesten, ugyanazon évben, meg is alakult egy színésztársaság és október 25-én tartotta első előadását; de játékaiknak valódi sorát csak 1792. május 5-től lehet datálni.

Ily körülmények között köszöntötte Erdélyt az 1792-ik év. A történet úgy akarta, hogy „1792” százados ünnepe legyen az erdélyi színészet keletkezésének, mely 1692-ben vette tulajdonképpen kezdetét. Sőt tovább ment e történetesség. 1692-ben, I. Leopold alatt, I. Bánffy György volt Erdély főkörmányzója; most 1792-ben II. Bánffy Györgyöt találta a főkörmányzói széken, II. Leopold alatt. A nevek és évszámok szerencsés összetalálkozásában az eszmék és jellemek összetalálkozását is megadta a végzet.

Az a meleg pártfogás, melylyel az erdélyi színészet 1692-ben a kormány részéről találkozott, most, 1792-ben még fokozottabb volt. Mit a mult század meg akart alapítani, azt ez a század tökéletesen meg is alapította.

1792-ben Fejér János, István, Sándor és Rosalia testvérek Tordáról kérvényt nyújtottak be a főkörmányszékhez, melyben egy színésztársaság alakíthatása iránt folyamodtak, mit a főkörmányszék nekik örömmel engedélyezett. (Lásd „Játékszini koszoru” Könyves Mátétól. 1836.) Engedélyükkel azonnal társaság alakításához fogtak, mit különösen Enyed tanárai segítettek elő, ijáiknak e nemes pályát ajánlván, honnan három jeles ifjat kaptak: Koncz Józsefet, Sáska Jánost és színészetünk egykori csillagát: Jancsó Pált. Kolozsvár is kiállította a magáét, hol az annyi színigazgatói talentummal felruházott Kócsi János csatlakozott a nemzeti misszióhoz. Mind honfi és művész; mert ekkor hazafiság volt e pályára lépni.

Az így alakult társulat megnyerte a nemzet nagyjainak pártolását, miben gróf Bánffy György és neje ment elől jó példával.

Egy század mult azóta és mily messze estünk ama kor szellemétől!

Gróf Bánffy György nemcsak a közügyekben, hanem hatalmas olygarchiai háztartásánál fogva, a közszellemnek és gondolkodásnak is főkörmányzója lévén — aki, egyéb fejedelmi fény mellett, néhány rendbeli hatos fogatot tartott s százakra menő szegényeknek ízetett naponként — amlat a színészet pártolásában előment, azonnal kedvelté vált a kis, de lelkesedésre nézve nagy hazában. Mihelyt a gróf s az idegen ajkuból hozzánk edesült neje: gróf Palm Joséfa, erszényét megnyitotta, az erdélyi hölgyvilágnál azonnal divattá vált a színészet s pártolói közé számította a nők közül: gróf Gyulay Ferenczné, iktári gróf Bethlen Katalint, gróf Haller Karolinát, gróf Kemény Sámuelné, gróf Mikes Jánosné, gróf Mikes Zsuzsánnát, gróf Teleky Ferencznét, Krausz Máriát, kir. tanácsos Gál Jánosné, Dózsa Mádiát, stb. (Játékszini koszoru.)

Hogy a férfiak mit tettek, azt alább bőven lesz módunk kikutatni.

Ily pártfogás mellett történt az első szini előadás 1792. november 11-én Kolozsvárt „Titkos ellenkezés” című darabbal.

Egressy Ákos.

IRODALOM.

A modern pedagógia utjain.

— Dr. Weszely Ödön könyve. Franklin-Társulat kiadása. Ára 8 korona. —

A pedagógiai tudományos irodalom Weszely Ödön tollából ismét értékes művel gazdagodott. Dr. Weszely Ödön neve egy idő óta mint vezérlő pedagógus ismeretes. Erről tanuskodik Neveléstana is, amely 1905-ben látott napvilágot és amely eddigelig szokatlan elismerésre és tetszésre is talált. De tanúságot tesz erről, még pedig talán fokozottabb mértékben, jelen kötete is. „A modern pedagógia utjain” különben egy testes, vastkos kötet. A munka ugyanis 15 fejezettel 442 oldalas. A fejezetek legnagyobb része olyan témák körül forog, melyek inkább a pedagógusokra bírnak értékkel, de vannak közöttük olyanok is, amelyek aktualitásuknál fogva a művelt közönséget is érdeklik. Az anyagból csak egy részt fogunk kiemelni, az iskolai dolgozatok pszichológiájának egyik alfejezetét: a helyesírás tanítását, amely nemcsak a tanítókat, hanem a nagyközönséget is érdekli és amely az iskolának ezt a mai napig is nyílt kelevényét új, eddigelé ismeretlen világításba helyezi. Ebből a kiszakított darabból is ki fog tűnni a könyvnek értéke. Czélszerűnek vélem az író előszavából kiragadni azokat a vezéreszméket, melyek munkáját karakterizálják. Okadatolt ez az eljárás már csak azért is, mert a könyvnek egész szellemi komplexuma az író értelmének retortáján ment keresztül, ennélfogva munkájának elsősorban ő a leghivatottabb interpretátora.

A könyv előszava szerint az író a modern pedagógusok utjain jár. Vizsgálja, vajjon helyesek-e,

helytelenek-e ezek az utak. Könyve tanulmányok gyűjteménye, de amely tanulmányokat egy egységes pedagógiai felfedezés kapcsol össze. A könyv elméleti és gyakorlati kérdések fejtegetése. A pedagógiát a kultúra tudományának tekintik, melynek célja a kultúra átszarmaztatása a következő nemzedékre. A kultúra lényege pedig a haladás tudatosságában rejlik. Ehhez módosul a nevelés fogalma és célja. A cél a kultúra elemzése adja. Az idevezető utakat pedig a differenciális pszichológia, a gyermektanulmány, az egyéniség ismerete és a szociológia nyújtja. Vizsgálja a jellemképzés problémáját és itt arra az eredményre jut, hogy a jellemfejlődés tudatos irányítása lehetséges. Foglalkozik a módszer kérdésével. Ebben fontosnak tartja a tanító és tanítvány közötti szellemi közösséget. A nyelv és irodalom tanításának jelentőségét abban találja, hogy az a tudatosságot fokozza, a haladást lehetővé teszi, a nemzeti munkában való részvételt megteremti és főtartja. Tudományos vizsgálat alá veszi a modern reformiskolákat. Végül szól a kulturális munka szervezéséről. Az egyes kérdések tárgyalásában felhasználja az ide vonatkozó irodalmat. De ezeket nemcsak ismerteti, hanem kritika tárgyává is teszi. A kérdések tudományos vizsgálatánál meg egyrészt a multa veti tekintetét, másrészt a jelent sem hanyagolja el stb. stb.

Ezek után rátérünk arra a témára, amelynek rövid taglalását fentebb jeleztük: a helyesírás tanítására.

A helyesírás tanításánál különféle módok szerepelnek. Ilyenek egyike például a másolás. A másik a hangoztatás után való tanítás. A helyesírás Dierterweg is így gyakorolhatta. Ez az utóbbi különben tollbamondás néven is szerepel. Van aztán olyan irányzat is, amelyik sem emezt, sem amazt a módot nem fogadja el, hanem a helyesírás az értelem munkájának akarja feltölteni olyaténképpen, hogy arra nézve a nyelv szabályait alkalmazza. Hogy a helyesírás tanításánál mind a három tényezőnek szerepe jut; az kétségtelen. De hogy milyen szerep, arra csak az újabb pszichológiai kutatások adják meg a feleletet. Az újabb pszichológiai kutatás ugyanis kiderítette, hogy az agyban a nyelvnek is, a látásnak is, a tapintásnak is, a szaglásnak is meg van a magok külön székhelye. A centrum területén aztán van egy szenzörikus beszédecentrum a beszédhangok képzetei számára. Van egy motorikus beszédecentrum a beszédmozgások számára. Van ezeken kívül egy szenzörikus írásjegyezentrum az íráshoz szükséges mozgások képzetei számára, amelyek egymással vezetők által függnek össze.

A könyv írója — többek között — érdekes és tanulságos kísérleti példákat is felhoz, amelyekből kiviláglik, hogy a helyesírás megtanulása voltaképpen az emlékezetbe való vésés dolga. Itt csak az a kérdés, hogy ki mely uton szerez könnyebben képzete-

ket és tarthatja meg azokat. A hallás típusához tartozók bizonyosan a hallás, a vizuális típushoz tartozók bizonyosan a látás, a motorikus típushoz tartozók bizonyosan a mozgások által sajátíthatják el legkönnyebben a helyesírás. De mivel a tanulók az iskolában nem mind egy típusúak, azért ottan a helyesírás tanításánál másoltatni is, diktálni is és vegyesen a másolást utánmondattással is kísérni kell.

A helyesírás gyakorlatokat a könyv írója e sorrendben állítja össze. Ezekből azután a szabályok levonandók induktíve. Weszely Ödön könyvének eme talán nem is egész pontosan kivonatolt része is mutatja, hogy az író még ezt az egyszerű és mindnyájunk által mindennapinak látszó témát is a tudománynak milyen magaslatáról képes megvilágítani. A mű terjedelmes szellemi komplexumához viszonyított eme kis tökérdarab is arról tanuskodik, hogy mily nagy és fáradságos tanulmányt végzett az író, mielőtt munkáját megírta.

sz. k.

* Uj Idők. Változatos és magas nivóju tartalommal jelent meg e héten is az Uj Idők, amelybe novellát Bársany István és Szomaházy István írt, elbeszélést Farkas Pál, cikket Lyka Károly és Gereblye, Horváthy is hozzászól e héten az aktuális eseményekhez az ő kedves modorában. Verset Pósa Lajosné és Farkas Imre írtak. Mühlbeck humoros fejlécei, képek a Mücsarnok téli tárlatáról és a király sajtókezüleki kitöltött bejelentő-lapjának hü reprodukciója egészítik ki a lap amugy is gazdag tartalmát. Az Uj Idők előfizetési ára negyedévre 4 korona. Kiadóhivatal: VI., Andrásy-ut 10.

* A „Vasárnapi Ujság” december 6-iki száma a Szépművészeti Muzem Rembrandt-kiállításáról, a most divatozni kezdő magyar találmányu koppanójátékról, Thököly sírjáról, gróf Benyovszky Móricz emléktáblájának leleplezéséről, a mostani vadászévről közöl képeket. Szépirodalmi olvasmányok: Mikszáth Kálmán regénye, A fekete város, Kupcsay Feliceán novellája, Carducci verse, Zoltán Vilmos fordításában, Lemaître francziából fordított regénye. Egyéb közlemények: Pörge Gergely rajza, színházi cikk, tárczacikk a hétről s a rendes heti rovatok: Irodalom és művészet, Sakkjáték stb. A „Vasárnapi Ujság” előfizetési ára negyedévre négy korona, a „Világkrónika”-val együtt négy korona 80 fillér. Megrendelhető a „Vasárnapi Ujság” kiadóhivatalában (Budapest, IV., Egyetem-u. 4. szám). Ugyanítt megrendelhető a „Képes-Néplap” a legolcsóbb újság a magyar nép számára, félévre két korona 40 fillér.

* Uj versek. A Pallas Irodalmi és Nyomdai Részvénytársaság könyvkiadóhivatala most új kiadásban adta ki Ady Endre Uj versek című szép kötetét. Az Uj versek Ady Endre első, diadalmas nagy lépése volt, amelyre figyelni kezdett mindenki, aki Magyarországon irodalommal él. A Pallas gyönyörűen állította ki az új kiadást, amelyet Nagy Sándor festőművész szentácziosan újszerű rajza ékesít. Az Uj versek ára 4 korona s kapható minden könyvkereskedésben. Nálunk, ahol könyvet, pláne verseskönyvet,

nehezen vesznek, ez a könyv meglepetést fog hozni mindenki, még a könyvelárusítók számára is. A könyv egy a kiadó Pallas társaságnál, (V., Honvédtétele 10.) mint minden jobb könyvkereskedésben megszerezhető.

* A Magyar Társadalomtudományi Szemle novemberi száma a következő tartalommal jelent meg: Első helyen Lechner László értekezik a társadalomtan lényegéről; Palágyi Menyhért Marx-tanulmányait folytatja; Alexy Lajos a magyar mezőgazdasági szociálizmust fejtegeti. Az ismeretése kroatában két kongresszusról, a londoni erkölesnevelési és a heidelbergi bölcsészeti kongresszusról találunk beszámolót. Ezenkívül a vasárnapi munkaszünetről szóló törvényjavaslattal és a Törvényes Munkávédelem Magyarországi Egyesületének néhány kiadványával és még több új könyvvel foglalkozik a füzet.

SAKK.

Rovatvezető: Gajdos János.

229. számú játszma.

Játszották Berlinben 1908. november 24-én. A match III. játszma.

Vezércsel.

Világos:	Sötét:
Marshall	Mieses
1. d2—d4	d7—d5
2. c2—c4	e7—e6
3. Hb1—c3	c7—c5
4. e4×d5	e6×d5
5. Hg1—f3	Hb8—c6
6. g2—g3

Ez a folytatás, melyet először Schlechter játszott a prágai versenyen, igen kedvelt lett; Marshall különös előszeretettel alkalmazza, mert szerinte ennél van világosnak legtöbb nyeresi esélye.

6.	Fc8—e6
7. Ff1—g2	Hg8—f6
8. 0—0

Az ötödik match játszma Marshall itt 8. Fc1—g5 játszott, mire következett 8. Ff8—e7 9. d4×c5, Fe7×c5 10. 0—0, Fc5—e7 11. Hf3—d4, Vd8—b6 12. Hd4×c6, b7×c6 13. e2—e4, d5—d4 14. Hc3—a4, Vb6—b5 15. e4—e5, Hf6—d5 16. Fg5×e7, Hd5×e7 17. Vd1×d4, Ba8—d8 és Marshall erre a hibás 18. Vd4—e4? lépése folytán tisztet veszítvén, 43 lépés után föladta a küzdelmet.

8.	Ff8—e7
9. Fc1—g5

Schlechter a prágai versenyen Dus-Chotimirski ellen 9. a2—a3 játszott. Marshall a tett lépést játszotta a düsseldorfi versenyen is.

9.	Hf6—e4
---------	--------

Helyesebb volna 9. ... 0—0!, mint Rubinstein játszotta Marshall ellen a lodzi hármas verseny egyik játszmájában.

10. Fg5×e4	Vd8×e7
11. Ba1—c1	Ba8—d8

Az első lépésre következnek 12. d4×c5, 12. d4×c5, 13. b2—b4

12. d4×c5	He4×c5
13. b2—b4

BRÁZAY SÓS-BORSZESZ A LEGJOBB!

Kapható mindenütt! Óvakodjunk utáztatoktól!

Marshall mindenáron támadásra törekszik.
 13. Hc5-e4
 Ha 13. ... Hc6x4, úgy 14. Vd1-d4 s utána
 15. Vd4x7. A tett lépésnél azonban sokkal jobb volt
 13. ... d5-d4.
 14. b4-b5 Hc6-a5
 Mieses nem találja el a helyes folytatást; sö-
 tétnek előbb a huszart kellett volna cserélni c3-on.
 15. Vd1-d4 Hc4xc3
 Sötét a gyalogvesztést nem kerülheti el s mi-
 tán még nincs elcsúszolva, állása is csakhamar
 zétrombolódik.
 16. Vd4xc3 Ha5-c4
 17. Vd4xg7 Ke8-d7
 Nem jobb 17. ... Ve7-f8 sem.
 18. Vg7-d4 Kd7-c7
 19. Vd4xa7 Bd8-a8
 20. Va7-d4
 A vezér igen eredeti módon intézi kirohanásait
 erről a helyről.
 20. Bh8-d8
 21. Hf3-e5 Ba8xa2
 22. Bf1-d1 Ba2xe2
 Sötét nagyon rosszul áll, fenyeget Fg2xd5 is. A
 tett lépés helyett, melylyel világos az anyagi egyen-
 sulyt akarja kiegyenlíteni, még a legjobb volt 22.
 ... Ba2-a4, hogy megghusítsa a következő kom-
 binációt.
 23. b5-b6f Kc7-c8
 24. He5xc4 d5xc4
 25. Bc1xc4f
 Marshall igen radikális módon idézi elő a dön-
 tést.
 25. Fe6xc4
 26. Vd4xc4f Kc8-b8
 27. Vc4xe2 feladja.

230. számú játszma.

Játszották a lodzi hármaversenyen 1908. októ-
ber havában.

Vezérgyalog-játék.

Világos:	Sötét:
Rubinstein.	Marshall.
1. d2-d4	d7-d5
2. Hg1-f3	c7-c6
3. c2-c4	e7-e6
4. e2-e3	Ff8-d6
5. Hb1-c3	f7-f5

Az ugynevezett Stonewall-állítás, melyet először
Ware alkalmazott az 1882. bécsi versenyen.
 6. Hf3-e5 Fd6xe5
 A cserét nem tartjuk jónak. 6. Hg8-f6
 van helyén, hogy a huszár e4-en állást foglalhasson.
 7. d4xe5 Hb8-d7
 8. f2-f4 Vd8-c7
 9. Ff1-e2 d5xc4
 Sötét nyilván gyalognyeresre játszik, ami azon-
 ban teljesen elhibázott terv, mert sötét állása a
 czentrumban most nagyon meggyöngül. Helyesebb
 volt 9. Hg8-h6 kapcsolatban az elsánczolásal.
 10. a2-a4!
 10. Fe2xc4 hibás volna. 10. Hd7xc5 11. f4xc5,
 Ve7-h4f stb. miatt.
 10. b7-b6
 11. 0-0 Fc8-b7
 A c4-gyalog nem tartható; 11. Fc8-a6-ra
 következnie 12. b2-b3.
 12. Fe2xc4 Ba8-d8
 13. Vd1-e2 Hg8-h6
 14. b2-b3 Hh6-f7
 15. e3-e4!
 Most kitéjük a 9. lépésben történt csere hibás
 volta. A tett lépés igen erős, mert világos ezzel lehe-
 tetlenné teszi a sötét által tervezett g7-g5-öt.
 15. g7-g6
 16. Fc1-e3 c6-c5
 A c3-huszár beengedése kellemetlenséget fog
 még okozni sötétnek.
 17. Ba1-d1 Bh8-g8
 18. Bf1-f2 Hd7-b8
 19. Bd1xd8f Hf7xd8
 20. e4xf5 g6xf5
 21. Ve2-h5f Hd8-f7
 22. Hc3-b5!
 Erélyesebb, mint azonnal 22. Vh5xh7.
 22. Ke8-f8
 23. Vh5xh7 Bg8-h8
 24. Vh7-g6 Bh8-h6
 25. Vg6-g3 a7-a6
 26. Hb5-d6 Hf7xd6
 27. e5xd6 Ve7xd6
 28. Vg3-g5 Bh6-h7
 Vagy 28. ... Vd6-d1f 29. Bf2-f1, Vd1-h5
 30. Vg5-d8f, Kf8-g7 31. Vd8-c7f stb. és nyer.
 29. Bf2-d2 Fb7-d5
 30. Vg5-f6f1 Bh7-f7
 31. Bd2xd5! Vd6xd5
 32. V16-h8f feladja.

Sakk-hírek.

A Marshall-Mieses match. Az amerikai
Marshall és a leipzig Mieses között létre-
jött match az egész sakkvilágot érdeklő esemény,

melynek lefolyását különösen Berlinben, a mérkő-
zés színhelyén kísérték nagy figyelemmel. A felté-
telek szerint tíz játszmából kellett kikerülni a győz-
tesnek. Legutóbbi jelentésünk szerint az ötödik
játszma után a küzdőfelek egyformán álltak, ameny-
nyiben egy remis-játszmán kívül mindketten 2-2
győzelmet arattak. S minthogy ezután is fölváltva
győzték le egymást, a match kimenetele az utolsó
pillanatig is bizonytalan volt. A hatodik játszmát
megnyerte Mieses, a hetediket Marshall; a nyol-
cadik játszma Mieses győzelmével végződött, míg
a kilencediket ismét Marshall nyerte meg. Kilencz
játszma után tehát a match még mindig egyformán
állott s így az utolsó, tizedik, játszma valóban nagy
fontosságu volt, mert ennek kellett meghozni a
döntést. Folyó hó másodikán játszották az utolsó
játszmát, melyben Mieses ismét a kedvencz játé-
kot, a bécsi huszárjátékot kezdte, tehát azt a meg-
nyitást, melyet az előző match-játszmákban Mieses
győzelemre vezetett. Marshall azonban a döntő
játszmát nagy körültekintéssel vezette s érdekes
bonyodalmak előidézésével matthálóba csalta el-
lenfelét, aki nem látván mentséget, végül is föl-
adta a küzdelmet. Marshall megnyerve a játsz-
mát, ezzel megnyerte a matchet is, melynek vég-
állása: Marshall 5, Mieses 4, remis 1. Érdekes
és a küzdőfelek éles játékára jellemző, hogy a tíz
játszma közül csupán egyetlen egy végződött remi-
ssal.

Kivonat a hivatalos lapból.

Kinevezések. A pénzügyminisztérium vezetésé-
vel megbízott miniszterelnök Guber Miksa temesvári
dohányáraktári segédtszert a kolozsvári dohány-
áraktárhoz ellenőrré, Bakoss István nyugdíjazott
közsegi jegyző, nyiregyházi dohánybevéltő hivatali
napidíjast a temesvári dohányáraktárhoz segéd-
tszert, a sóvári főbányahivatalnál Csucsányi József
mázaszküldet mászatszerté, Szántó Miksa kolozs-
vári segélydíjas pénzügyi számgyakornokot ideigle-
nes minőségű pénzügyi számtiszté a gyulai pénzü-
gyigazgatóság mellé rendelt számvevőséghez, Re-
peczky Andor kolozsvári díjtalan pénzügyi számg-
yakornokot ideiglenes minőségű segélydíjas pénzü-
gyi számgyakornokká, jelenlegi állomáshelyén való
meghagyása mellett, Ujfalussy Miklós budapesti la-
kost ideiglenes minőségű pénzügyi számtiszté az
állami nyomda igazgatósága mellé rendelt számve-
vőséghez, Popovici Ignác aradi lakost ideiglenes
minőségű díjtalan pénzügyi számgyakornokká az
aradi pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevő-
séghez; a budapesti ítélőtábla elnöke dr. Ragó Józ-
sef szolnoki, dr. Laubacher Alfonz és dr. ij. Kará-
csanyi Jenő budapesti lakos, ügyvédeliöketek a bu-
dapesti ítélőtábla területére díjas joggyakornokokká;
a győri ítélőtábla elnöke Horváth István díjtalan jog-
gyakornokot a győri ítélőtábla kerületébe díjas jog-
gyakornokká; a kecskeméti törvényszék elnöke a
német nyelvre törvényszéki hitestolmácsná dr.
Stejskál Ottó kecskeméti ügyvédet nevezte ki.
 Pályázatok. A vidéki állami mértékhatóságok hi-
vataloknál 82 mértékhatóságos és 53 hivataloszlóga,
a budapesti mértékhatóságos hivatalnál egy raktár-
noki állásra december hó 15-ig; Krusiczán (Temes
várm.) postai ügynoki állásra 3 hét; a kaposvári
törvényszéknél irnoki, a semeczbányai bányászati
és erdészeti főiskolán tanársegédi állásra 4 hét; a
fümpei törvényszéknél irnoki állásra 6 hét; a löcsei
pénzügyigazgatóság kerületében több pénzügyi vi-
gyázói állásra 8 hét alatt lehet beadni a pályáza-
tokat.

VIZÁLLAS.

m é t e r		m é t e r	
decz 5. decz 4.		decz 5. decz.	
Inn	Shörding	0,18	0,14
Dana	Passau	1,03	0,98
	Linz	1,37	1,85
	Bécs	1,50	1,84
	Pozsony	0,19	0,14
	Komárom	1,47	1,08
	Budapest	0,57	0,52
	Paks	0,84	0,88
	Mohács	0,33	0,41
	Gombos	0,--	0,09
	Uvidék	0,05	0,09
	Pancsova	0,12	0,15
	Orsova	0,74	0,71
	Morvajalu	0,32	0,37
	Zsolna	0,08	0,04
	Trencsén	0,01	0,01
	Szore	0,20	0,19
	Sz. Góthárd	0,16	0,16
	Sárvár	1,12	1,09
	Győr	0,94	0,94
	Varnad	1,04	1,10
	Zakány	0,68	0,70
	Bécs	0,05	0,03
	Fezük	0,08	0,08
	M. Szeged	0,16	0,16
	Szeged	0,95	1,--
	Mitrovicza	1,52	1,42
	Dócs	0,45	0,46
	Szatmár	0,04	0,04
	N. Majlány	0,50	0,--
	Munkács	0,15	0,10
	Latorcsa	0,--	0,--
	Homonna	0,--	0,--
	Ung	0,10	0,--
	M. Szeged	0,08	0,08
	Tekoháza	0,04	0,04
	V. Namény	1,15	1,11
	Tokaj	0,58	0,52
	Tiszafejed	0,78	0,86
	Szolnok	0,59	0,62
	Csanórad	1,56	1,62
	Szeged	1,--	1,01
	T. Becse	1,14	1,13
	Titel	0,10	0,13
	Hód	1,--	0,86
	Tapoly	0,80	0,84
	Bárta	0,02	0,05
	Ladoméz	1,17	1,17
	Zsolca	0,08	0,04
	H. Németh	0,--	0,06
	Margitta	0,28	0,16
	H. Hlhalu	0,25	0,16
	Csencsa	0,82	0,83
	N. Várud	0,23	0,24
	Bolnyos	0,24	0,24
	Tonke	0,31	0,33
	Gurahone	0,48	0,48
	Rorosföld	0,13	0,14
	Bákás	0,03	0,14
	Gyoma	0,31	0,36
	Gy. Pehérvár	0,--	0,--
	Branyicska	0,--	0,--
	Soborsin	1,01	1,04
	Arad	0,30	0,37
	Makó	0,24	0,22
	K. Kestély	0,51	0,48
	Kiszató	0,86	0,98
	Temesvár	0,82	0,89
	Becskepek	0,82	0,89

IDEGENEK UTMUTATÓJA
Legajánlhatóbb beszerzési források
Budapesten.

Élelmezési cikkek.

Wikus Tatra tejcsokoládé gyára Budapest, V., Deák Fe-
rencz-utca 17. Ugyanott finom csukorka-bonbongyár,
teasütemény készítése. Megrendeléseket a cég a leg-
pontosabban eszközli.

Fleischmann Lipót szalámi és füstölt-husárny gyára Buda-
pest, Király-utca 11. Telefon 27-08. Keleti Export.
Főállitás naponta 17.000 pár. Allandóan 24 munkás.

Biztosítás.

Assicurazioni Generali (Trieszti ált. biztosító-társaság)
Alakult 1831-ben. Részvénytőke és tartalék: 324
millió korona. Budapest, Dorottya-utca 10. sz., az in-
tézet saját házában. Életbiztosítás minden módozat
szerint, valamint fiuelltási és leánykiházasítási bizto-
sítások. — Tíz-, szállitvány-, betöréssel lopás elleni
és üvegbiztosítások. — Jégbiztosítás a Magyar jég- és
viszontbiztosító részvénytársaság (Budapest, Nádor-
utca 5. sz.) által. Részvénytőke és tartalék: 7 mil-
lió korona. Egyenkénti és csoportos balesetbiztosítások
(egyenkénti balesetbiztosítások díjvisszatérítéssel is)
az Első o. ált. baleset ellen biztosító társ. által (Bu-
dapest, Dorottya-utca 10. sz.) — Részvénytőke és
kézpénztartalék 19 millió korona.

Első Leánykiházasítási Egylet m. sz. Gyermekek- és élet-
biztosító intézet Budapest, VI., Teréz-körút 40-42.
Alapított: 1863. Legelőnyösebb díjtáblázatok gyer-
mek és mindennemű életbiztosításokra, havi befizeté-
sek mellett is. — Tartalékok: 10.000.000 korona. Ed-
dig kifizetett biztosított összeg hét millió korona.
Biztosítási állomány 46.000.000 korona.

Bankok és takarékpénztárak.

Budapesti takarékpénztár és Országos Zálogközlösön
Részvénytársaság. Befizetett részvénytőke: 10 millió
korona. Központ és Magy. kir. szab. osztályorszájak
főeljárúsi helye: VI., Andrassy-ut 5. Kézi zálogüzle-
tek: IV., Károly-körút 18; IV., Ferenciek-tere 4. Irányi-
utca sarkán. VII., Király-utca 57; VIII. ker., Jozsef-
körút 2., VIII., Üllői-ut 6. sz.

Hazai vas- és ézbutorgyár.

Brock J. Henrik, Budapest. Gyár: IX. Lillom-utca 8
Mintaraktár és iroda: Andrassy-ut 38. Ajánlja külö-
nösen legdivatosabb rézbutorait legmodernebb kivitel-
ben. Arak a legjutányosabbak. Vidéki megrendelésekre
különös szult fektetünk. Arjegyék ingyen és bérmentve.

Víz- és légszeszvezeték és
csatornázás.

Pizsurnyi L. utóda Janisch János és fia Budapest, VII.,
Jósika-utca 12. sz. csatornázási vállalat, épületbádagos
műhelye és horgany díszítvények gyára. Légszesz- és
vízvezeték, központi fűtések, szellőztető készülékek,
szivattyuberendezés, árnyékszékek, vízdék, minden-
nemű gőz-, magán- és nyilvános fürdő, hidegviz-
gyógyintézetek, melegvízkészítő-berendezések fűtő-
tűzhely összekötéssel vagy saját tűzhelyvel. Am-
bergi légszeszfejlesztő gépek, világítási, fűtési és mű-
szaki célokra. Saját légszesz-készülék minden ház-
ban. Telefon 20-83.

Villamossági berendezések.

Magyar Siemens Schuckert Művek villamossági részvény
társaság. Igazgatóság: Budapest, V., Lipót-körút 5
Telefonszám: 211. és 212. Táviratcim: Siemenschuck-
kert. Gyár: Pozsonyban. Készít: villamos világítás-
és erőátviteli központi telepeket és berendezéseket,
Villamos - vasutakat. Bánya - vasutakat. Egyenáramu-
forgóáramu és váltakozó áramu generátorokat és mo-
torokat, valamint az erősáram körébe vágó minden
egyéb cikket. Különlegességek: felvonók, ventilato-
rok, szivattyúk, hordozható villamos fűrógépek, villa-
mos berendezések mezőgazdasági és ipari célokra.

Ezüsttárgyak.

Ezüst. Ezüsttárgyak Bachruch A. cs. és kir. udvari és
kamarai ékszerész ezüsttárgyára. IV., ker. Királyi
Pál-utca 13. szám. 1906. évi december 1-én, gyári
épületében a kicsinyben való árusítás számára is pa-
zar helyiséget nyitott. (Bejárt földszint.) E fényes
helyiségben mindennemű ezü-ttárgy (asztaldísz, tá-
lak, fénvüzei cikkek, evőeszköz stb.) vásárolható
Rendkívül gazdag választék a legfinomabb kivitelben
szabott gyári áron, melyek minden tárgyon látha-
talan föl vannak tüntetve.

Selyemáruk.

Szenássy, Hoffmann és Társa selyemáruháza IV., Bécsi-
utca 4. Az összes tavasi újdonságok dus választék-
ban már megérkeztek. Mintákat vidékre bérmentve
küldünk. Miután helyben többféle szakmájú „Szenássy
cég van, tisztelettel kérjük, selyemáruházunknak szóló
b. rendelmenyeknél a pontos címünknek szives ki-
írását, Szenássy, Hoffmann és Társa selyemáruház,
kizárólag IV., Bécsi-utca 4.

Amato - Lámpa

a világ legökéletesebb lefelé égő gázlámpája, meglevő bármely gázlámpára azonnal felszerelhető.
 40° gázmeztakarítás! Háromszoros fényhatás!

A teljes világosság lefelé!

Magyarországi vezérképviselők: **MIKLÓS TESTVÉREK** BUDAPEST, VI. kerület, Liszt Ferencz-tér 3, sz.
 Sürgőnycsím: •Ezelsior. • TELEFON: 16-37. Ismerető prospektus ingyen és bérmentve.

A LEGJOBB
KÁLYHÁT és KANDALLÓT

CSÁSZ. ÉS KIR. SZÁLLÍTÓ
HEIM H. UDV. SZÁLLÍTÓ
 Budapest, Thonet-udvar.

Különlegességek, osaládi házak, iskolák, kaszárnyák, irodák stb. részére. — Százezernél több van belőle használatban.

Valódi csak ez az a valódi egyl.
MEIDINGER-OFEN
H. HEIM

Prospektust és költségvetést ingyen és bérmentve.

Eredetiben kaphatók csak fenti helyen v. Bécs, I., Schwarzenbergstrasse 8.

Saját gyártmányu **Vas-és rézbutorok**

Rézgygy — — — 45.— Ft
 Vasgygy matraccsal 8.50 •
 Gyermokágy — — 11.50 •
 Sodrónyágy-betét 3.50 •
 Vas- és rézbutorok gyári árban. 28048

WEISZ LIPOT
 Király-utca 99. szám
 TELEFON 67-01.

MAGYARON ELSŐ LEGNAGYONB ÉS LEGIDŐB HÍRENYŰ ÓRAÉLÉTE.
 Alapították 1842.

J. Brausweller János
 J. Brausweller & Co. és társaság
 10. sz. Király-utca Bécs

ÓRAK, ÉKSZEREK 10-ÉVI JÓTÁLLÁSSAL RÉSZLETFIZETÉSRE

Köbe árjegyzék bérmentve, savítások pontosan eszközöltetnek.

Benzin-, nyersolaj- és szivógáz-motorok

Motoros cséplőkészletek.
 A legjobb gépek. A legolcsóbb üzem. Kedvező fizetési feltételek.
 Tessék árjegyzéket kérni, ingyen küldjük.

Dobry Ant. motor- és gépgyárainak magyarországi egyedárúsiól:

Szabó Emil és Társa
 Budapest, Fővencz József-tér 6. szám.
 (Gresham-pilóta.)

A legelőnyösebb részletfizetésre **zongorát, pianinót, czim balmot, hegedűt**

készpénzben áron a legújabb rendszerű **bankhitel**

utján kizárólag csak **Reményi** vagy magyar hangszerlelepen.
 Prospektus és árjegyzék bérmentve.
 Budapest, Király-utca 58. szám.

DIESEL-motorral
 a tényleges löerő

óránként csak **1 fillérbe** kerül.

Felvilágosítással és díjmentes költségvetéssel készségesen szolgál a **Fegyver- és Gépgyár R.-t.**
 Budapest.

BIZTOS
 gyógyulást keresőknek
 kik bármily nemi betegségben szenvednek,

mint húgycső és hólyagbajok, húgyvezetékzavarok, vizelet zavarok, éjjeli magömlések, sokok és bujakoros bántalmak (syphilis, az óntörzés utóhatásként fellépő idegbajok, korai férfierő elyengülés, bármily bőrkülvisek stb. nőknél fehérhólyag, méh bajok, alapos, gyors és gyökeres gyógyításra szolgáló tudományos és lelkismeretes gyógy módjainak legja legjobb ajánljuk

DR. GARAI ANTAL
 v. or. és kir. osztály orvos országos hírl és a legérgebb, 32 éve lenálló rendelés intézetét.

Budapest, VI. ker., Andrassy-ut 24. sz.
 Rendelés naponta 10-4-ig és 7-8-ig este. Időlt húgycső és hólyag bajok vizsgálatára villamos húgycsőűkór segélyével.
 Vidékiek levelekre kímertő választ és szakkerü tanácsot nyernek, gyógyszerrel gondoskodva lesz. Titoktartás biztosítva.
 Nőknek külön váróterem.

Van-e már gyermeküknek Horgony-Kőépítőszekevénye? Ha igen, akkor ne mulassza el azonnal a legújabb kőépítőszekevény-árjegyzéket lent jegyzett cégtől bekérni, hogy annak alapján a következő kiegészítőszekevényül kényelmesen kiválaszthassa és aztán a legközelebbi játékszerkereskedésben beszerezhesse.

Ha azonban gyermekei egy Horgony-Kőépítőszekevényt még nem bírnak, vagy tévedésből egy „Horgony” védjegy nélküli szekevény, az az egy utánzat birtokában vannak, akkor Önrre néve a legújabb árjegyzék kétszeres fontos-sággal bír, mert a legpontosabb felvilágosítással szolgál minden egyes

Horgony-Kőépítőszekevényről

és lehetővé teszi Önnek, hogy gyermekei számára a megfelelő nagyságu szekevényt kényelmesen kiválaszthassa. Mindenesetre azonban saját érdekében tessék megtartani, hogy csak a Horgony jeggyel ellátott szekevény a több mint **egy negyedszázad óta** jönnek bizonyult Richter-fele eredeti gyártmány, minden egyéb kőépítőszekevények csak hamisítványok. — A gazdaságon illusztrált árjegyzékben a Horgony-Hídépítőszekevények, Horgony-Rakási játékok és a „Meteor” Golyó-Moza játékok, stb. leírását találjuk. Valódi csak a Horgonyyal!

Richter F. Ad. és Ta., kir. udv. és ham. szállítók
 Iroda és rakár: **BÉCS.** Gvár: XIII (Hietzing).
 I., Operngasse 16. Rudolstadt, Nürnberg, Olten (Svájcz), Rotterdam, Szt. Pétervár, New-York.

A ki zenekedvelő, az kérjen árjegyzéket a híres Imperator zenélőművekről, beszélőgépekről és Horgonyhanglemezekről is.

TISZTVISELŐI KÖLCSÖN!

Semmi néven nevezendő levonás, u. m. kezelési költség, tartalékalap stb. nincs. Fennálló tisztviselői kölcsönök magasabb összegre konvertáltak. Felvilágosítással akár személyesen, akár levélileg díjlanul szolgálunk. Sürgős kölcsöntügyek soronkivül elintéztetnek. Megszavazás után kamatmentes előleg folyósítatik.

A még idáig nem létező kedvező feltételek mellett **6-6 1/2% kamatra 5-30 évi törlesztésre** engedélyeztetik, vagy tőkétörlesztés nélkül csupán kamat és életbiztosítási díj fizetés mellett, állami, megyei, városi, vasuti tisztviselők, gőzhajózási tisztek, katonatisztek és nyugdíjasok részére.

MAGY. TISZTVISELŐK ORSZ. HITELVÁLLALATA
 Budapest, VII. kerület, Rákóczi-ut 9. sz
 TELEFON: 69-75. TELEFON: 69-75

Miért vesz minden szegény és gazdag

ogyaránt

DIANA sósborszeszt

Mert a fáradt test pörvölen megkíván egy **masszirozást.**

Mert bedörzsölés által rögtön elmúlnak a meghűléstől és megerőltetéstől keletkezett és visszamaradt fájdalmak.

Mert különös előnye, hogy már a

masszirozás alatt

mulnak el a leghevesebb fájdalmak.

Nagyon sokan cseppenként cukorra vagy vízbe

veszik

mint étvágygerjesztőt és fájdalomcsillapítót.

Munkásoknak is

kincset ér egy üveg valódi

DIANA sósborszesz

Urlovasok, zsokéék, sportférflak

részére nélkülözhetlen szer, a DIANA-sósborszesz. Bedörzsölés után a fáradt, vagy elernyedtt izmok és idegek visszanyerik természetes frisseségüket és rugékonyságukat.

Akik sokat utaznak

azon minden, az utazásnál elkerülhetlen kellemetlenségektől és bajtól meg lesznek óva, ha DIANA-sósborszeszt visznek magukkal. Mert a DIANA-sósborszesz ihatóvá és teljesen ártalmatlanná teszi a legrosszabb vizet is, hőségtől vagy az utazásnál más okból gyakran előforduló fejfájás és egyéb bajoknál kellemesen ható enyhítő és házi szer. Hajón utazókat megóvjaa a rettenetes tengeri betegségekből származó kellemetlen utóbajoktól.

Gyermekápolásnál

valósággal nélkülözhetlen. Meggátolja, mint óvszer, a test kipállását, a gyakori mandula és toroklobot; fogzásnál minimálisra redukálja a fájdalmakat.

Munkások

HK testi erejük után szerzik meg a mindennapi kenyeret, utolérhetlen, kiváló izomerősítő szert nyernek a DIANA-sósborszeszben. A fáradt testre üdítőleg hat, a gyakori hát és derékfájást meggátolja, néhány előzetes bedörzsölés által.

Hivatálnokok, díjnokok

szóval irodai munkát végző és sokat görnyedő egyének jobb, hálsabb szert nem találhatnak a DIANA-sósborszesznél, amely a sok ülésből származó, elmaradhatlan bajok ellen a leghatályosabb, biztosan ható szer.

Mint arcápolószer

a legkiválóbb a DIANA-sósborszesz, amely eltünteti a mitesszereket, az arcbort simává, tisztává varázsolja. Sikeresen alkalmazható izzadás ellen, valamint szájbüz megszüntetéséhez. Fürdővizben, mosdóvizben használva, a testnek bámulatos rugékonyságot, tündeséget kölcsönöz.

Egyedüli

készítő:

Erényi Béla gyógyszerész, Budapest, Károly-körút 5.

Minden üvegnek plombálva kell lenni

Használt „DIANA sósborszeszes“ üvegeket nem veszünk vissza.

Fejfájásban

szenvetők állítása szerint a DIANA-sósborszesz fiziológián hat és a legolcsóbb háziszer.

Estéknél miért használják oly előszeretettel a

DIANA sósborszeszt.

minden házbán?

AH egész nap dolgozik, jön-megy, kifáradt, testileg és szellemileg meg van erőltetve, annak okvetlen szüksége, hogy lefekvéskor jól bemasszirozza magát a

DIANA sósborszeszszel,

Mert erősíti és edzi a testet.

Mert erősíti és edzi a csontokat.

Mert erősíti és edzi az inakat.

Mert erősíti és edzi az ereket.

Mert a bedörzsölés által a véredények mozgásba jönnek, máiból felfrissül az egész szervezet.

Mert a has masszirozása által a széklet teljesen rendszeres jön.

Mert a hágyadtság a homlok bedörzsölése által végképpen elmúlnak.

Akik egész nap az asztal mellett ülnek, görnyednek, dolgoznak, olvasnak, irnak: rendszeren hátfájásuk van, emelnek megfizethetetlen egy jó bedörzsölés a valódi

DIANA sósborszeszszel,

mely a fájdalmat már a masszirozás alatt szünteti meg.

Miért van a legkomolyabb hivatása a

DIANA sósborszesznek a fodrásztermekben

Mert köztudomásu lett, hogy feltűnő kellemes illata végtül az urak nagyon kedvelik.

Mert fejmosásnál DIANA-sósborszesznél nincs jobb a világon.

Mert a fejbőrrre hűsítőleg, frissítőleg és erősítőleg hat.

Mert a korpaképződést megszünteti a hajhullással együtt.

Mert a haj színét eleveníti, fényesíti.

Mert a borotválkozás utáni rossz érzéseket azonnal megszünteti.

Mert pattanások képződése ki van zárva.

Mert megvágás esetén a vérmérgezés ki van zárva.

Köztudomásu, hogy a mindennapi életben a legveszedelmesebb bőrbajokat egyik ember a másiktól kapja tudtán kívül és pedig leginkább ott, ahol a legtöbb ember megfordul.

Nem csoda tehát, ha borotválkozás vagy hajvágás közben hozzá jutunk egy ilyen ragadós bőrbajhoz anélkül, hogy ennek bárki oka volna. Eppen ezért tanácsos a DIANA-sósborszesz befecskenkezés minden borotválkozás és hajvágás után.

! Legerősebb sósborszesz !

Az egész országban mindenütt kapható.

Postán legkevesebb 6 üveg szállítható utánvétel mellett.

Egy üveg DIANA-sósborszesz

40 fillér

Egy nagy üveg DIANA-sósborszesz

1 korona

Egy nagy üveg DIANA-sósborszesz

2 korona

AZ EGYETÉRTÉS VASÁRNAPJA

HETI MELLÉKLETE AZ „EGYETÉRTÉS”-NEK

Páris szenzációja. — A meggyilkolt Steinheil festő, felesége és leánya. A gyilkossággal gyanúsított Steinheilmé abban az időben, amelyben képünk ábrázolja, Faure Félix francia köztársasági elnök barátnője volt.

Páris szenzációja. — A vizsgálóbíró titkos rendőr és a leány bonne-ja utján megidézi Steinheilmé leányát, hogy szembesítse a fogva tartott anyával. A vizsgálóbírónak ez a trükkje, mint tudjuk, nem sikerült, mert a leány jelenléte nem bírta vallomásra az anyát.

Panama.

Irta: Urai Dezső.

I.

Newyork egyik legmagasabb felhőkarczólójában együtt ülnek a szépséges Maud és Workins, a szerződés nélküli riporter.

— Valami óriási gazságot kellene elkövetni, édes Maud, mert anélkül, belőlünk sohasem lesz férj és feleség, — mondja leglágyabb hangján Workins.

Maud szendén, szerelmesen néz a jóképű fiúra, aki szék hiányában lábainál szivja kurta pipáját és ráhagyja:

— Valami olyan becsstelenséget, ami sokat lövedelmez, mert végül így még sem mehetünk neki a házasesletnek: én egy körömráspolylyal, te egy kurta pipával...

— Bocsánat, a kézelőgombjaim...

— Három ezentet érnek, ha ugyan akad valaki, aki ócska kézelőgombokat vásárol.

— Mit csináljunk? Ugy mondják, hogy a boldogságnak a házasesletben a legjobb biztosítéka az anyagi jólét.

— Már pedig én boldog akarok lenni.

— All righ! Az lesz!

Maud elment a karpróbára. Workins elindult „szimat”-ra.

II.

Miszter Theodor, a „New-Herald” kiadó-szerkesztője szigorúan néz egy nyílt tekintetű, jól öltözött gentlemanra, aki pokoli nyugalommal vájkál zsebeiben.

— Nos, uram, várom az ígért szenzációt. Kíváncsi vagyok arra az óriási, kolosszális, világot fölforgató szenzációra.

Miszter Theodor német ember, aki elsősor-

ban ravaszsgot tanult az amerikaiaktól. Alaposságot hozott hazulról, színültig rakták vele táskáját a német „Schulmeister”-ek. Most is, hogy gunyosan lekicsinyli a szenzációs újdonságot, amelyről azt sem tudja, milyen, az amerikai kiadó dolgozik benne, aki mindig kész az alkura, mint tigris az ugrásra.

— Nos, miszter Workins, az időm drága. Ha ásatási engedélyt kapott, ne a zsebeiben gyakoroljon, hanem menjen az aranymezőkre.

Báró dr. Korányi Frigyes, a belgyógyászat tanára az orvosi egyetemen, aki az orvosi tudomány terén szerzett kiváló érdemeiért bárói rangot nyert.

Workins leányos arczával, vidám csillogásu szemével olyan impertinensül tudott mosolyogni, hogy az ideges emberben fölforrt a vér. Azonkívül volt benne akkora adag csirkefogó flegma, hogy elég lett volna három olyan gaminnek, mint amilyen ő volt. Nyugodtan tovább kotorászott tehát és mosolyogva nézte Theodor szerkesztő urat, aki idegesen dobolt az íróasztalon.

— Azonnal meg lesz, uram. Ujra sorra kell vennem a zsebeimet...

— Az istenért — idegeskedett a kis német — megörjít a flegmájával. Mondja meg, hogy mit akar, adja ide, ha hozott valamit, azután hagyjon magamra...

— Well, — szólt mosolyogva Workins és könyökig bevezetett a nadrágzsebeibe.

— Tulajdonképen mit keres, szerencsétlen!

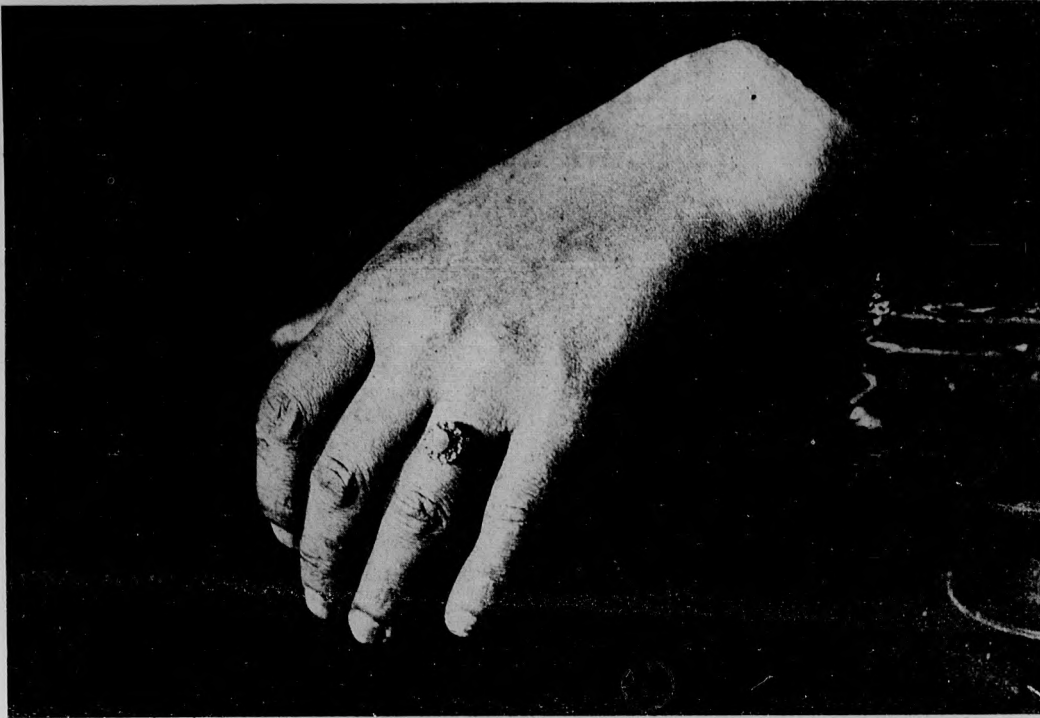
— Egy zárt borítékot.

— Bizonyos benne, hogy zsebrevágtá, mielőtt idejött?

— Zsebrevágtam-e? — csodálkozott Workins. — Lám, hisz önnek igaza van, miszter, persze, hogy nem vágtam zsebre. Ide rejtettem a kalapom bélésébe, nehogy elloplják tőlem utközben.

A pipacsvörös kis ember ugrálni akart, de leküzdötte idegességét, mert a kalapbélésből előkerült a számára pénzt jelentő levélboríték. Leragasztott, egyszerű fehér boríték volt, amint látszott, telve irásokkal. Mister Theodor külsőleg nyugodtan nyult feléje.

— Miszter Theodor, — szólt Workins, két kezébe rejtve a borítékot, — ebben a kouvemben akták vannak, amelyek a kormányt súlyosan kompromittálják. Óriási panamáról rántjuk majd le a leplet. Föl a köztársasági elnökig,

Steinheilné keze, amelyet a daktiloszkopikus fölvétel után fényképeztek le a fogházban.

páczban lesz mindenki. Olyan befütyülés lesz az egész vonalon, hogy maga szédülni fog.

— Adja ide az aktákat, fiatalember s ha csakugyan érnek valamit, majd közöljük őket.

— Édes miszter Theodor, maga nekem itt lejátszsa a halvérü idegent, pedig magát, öregem, belülről szitává döfködi a kíváncsiság. Jó, maga ripacsodhatik, ahogy akar, én nem bánom. Az aktákat magának adom, de fölhasználni csak holnap szabad őket, mert egyet még meg kell szereznem, hogy tökéletes legyen a láncz. Ma hajnalban kézhez kapom az írást, aztán nem bánom, holnap belőjjük a világ hasába a szenzációt.

— Ezeket addig is nálam hagyhatná, — aggodalmaskodott Theodor.

— Ha kívánja, itt maradhatnak.

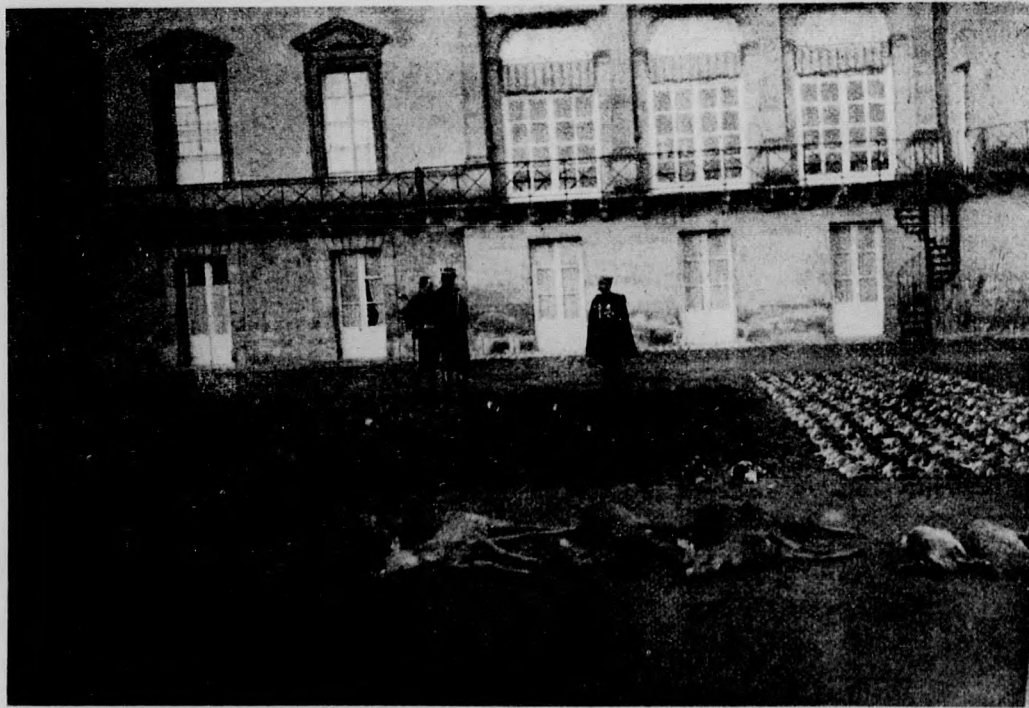
Lepecsételték a borítékot, ráírták mindketten a nevéket és miszter Theodor elzárta a csomagot a pénzszekrénybe.

— Nézze, külön rekeszbe tészem. Holnap együtt vesszük ki innen.

Workins elment, de másnap ugyanabban az időben újra megjelent a „New-Herald” szerkesztőségében.

— Miszter Theodor, vegyük ki az aktákat, elhoztam az utolsó lánczszemet.

A kis német rosszul palástolt izgatottsággal lépett a vasszekrényhez és kitérte a súlyos ajtókat. Kinyitja a rekeszt, betekint, fölkiált: a boríték eltűnt. Az üres vasrekeszben egy kis rakás fekete papirosamu feketélik.

A svéd királyi pár tiszteletére a francia köztársaság elnöke nagy vadászatokat rendezett Rambouilletben. A képünkön látható vadat a svéd király lőtte.

— Az aktám, — kiáltja Workins — hová lettek az aktám?

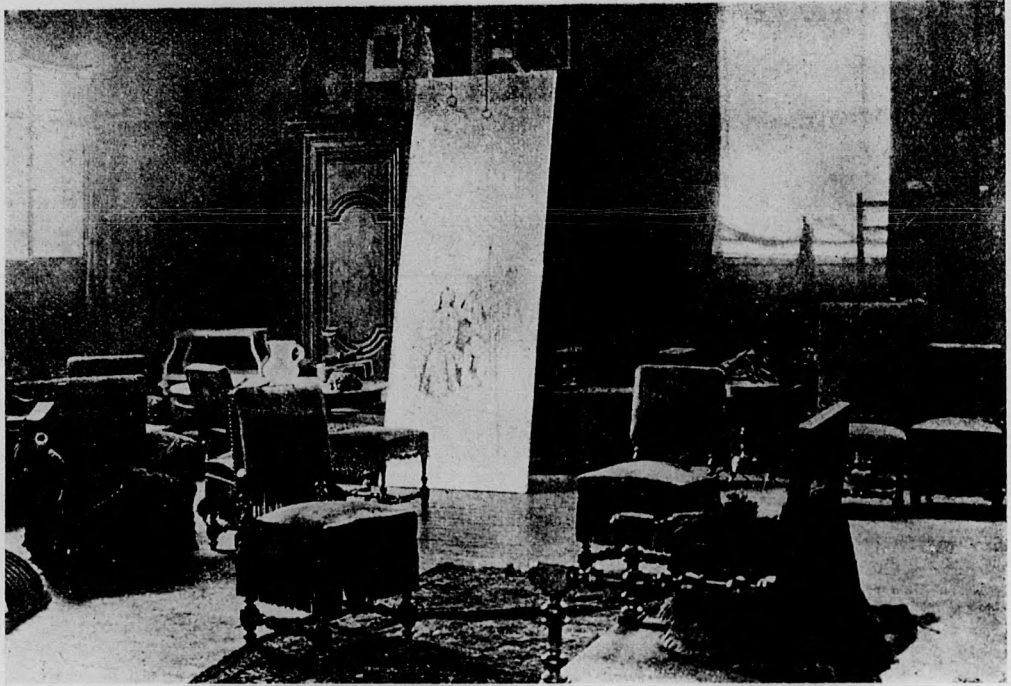
— Pusztuljak el, ha hozzájuk nyultam, — dadogja halotthalványan a kis német.

— Ki égette el az okmányokat? Mert, hogy elégtek, az bizonyos. Ime, a hamu s ime egy kis rézkapocs, amelylyel az egyes lapok össze voltak fűzve.

— Esküszöm önnek, hogy nem értem a dolgot. Tegnap ön előtt zártam le a szekrényt s azóta nem nyitottam ki. Nincs megfurva, külsőleg nyoma sincs az erőszaknak, összes papírosaim épek...

— Csak éppen az én aktám égtek el... Különös... különös... Majd a nyomára jutunk ennek, ha én nem, a rendőrség.

Óriási vizsgálat lett a dologból. Workins a rendőrségen csak okmányokról beszélt, de Theodor már azt is bevallotta, hogy a kormányt súlyosan kompromittáló irások voltak. Az amerikai lapok kaptak az alkalmon és „hol a panama?” kiáltással rohantak az újságháborúba. A riporterek megostromolták Workinst, hogy árulja el, melyik miniszter a panamista és hol van az eb elhantolva a földben. Néggyűlések követelték, hogy Workins leplezze le az üzérkedő minisztert. Az ötödik napon a különféle vezércikkék, már különféle, de határozott irányban kezdtek ezélni és majdnem minden lap más és más kaput kezdett döngetni. A bár-

Steinheilné szalonja, amelyben a vizsgálóbíró házkutatást tartott.

sonyszékek inogtak, a köztársasági elnök rémesen mérgeződött. Hetekig tartott, míg a botrány elült.

III.

Velence legerősebb szállójában együtt ülnek Workins és Maud. Férj és feleség s olyan gazdagok, hogy még a moszkító-csipéstől dagadt kezüket is pezsgővel borogatják.

— Te, Tom, — szól a fiatal asszony — te valami rémesen gazdolgat cselekedhetél, hogy ennyi pénzed van. Avass be a komisszába, ami annyi pénzt hajt.

Workins finoman mosolyog.

— Hát az aktám... Mikor kisült, hogy én tudok egy panamáról, titokban minden miniszter magához hivatott s én vederral vittem el tőlük a pénzt. Cserébe csak titoktartást és gyors távoztást kötöttek ki.

— Te, Tom, — hízeltet — nekem megmondhatod, ki volt a panamista... Édes kicsi Tom, nekem mondd meg.

— A panamista, édes szívem, én voltam. Abban a borítékban nem volt csak régi újságpapíros és egy foszfor-preparátum, amely a vasszekrényben megszáradva, idejében lángra lobbantotta az én „aktáimat.”

A bepezsgőzött asszonyka úgy kaczagott, hogy tele lett csilingeléssel az egész étterem.

— Te édes kis csirkefogó...

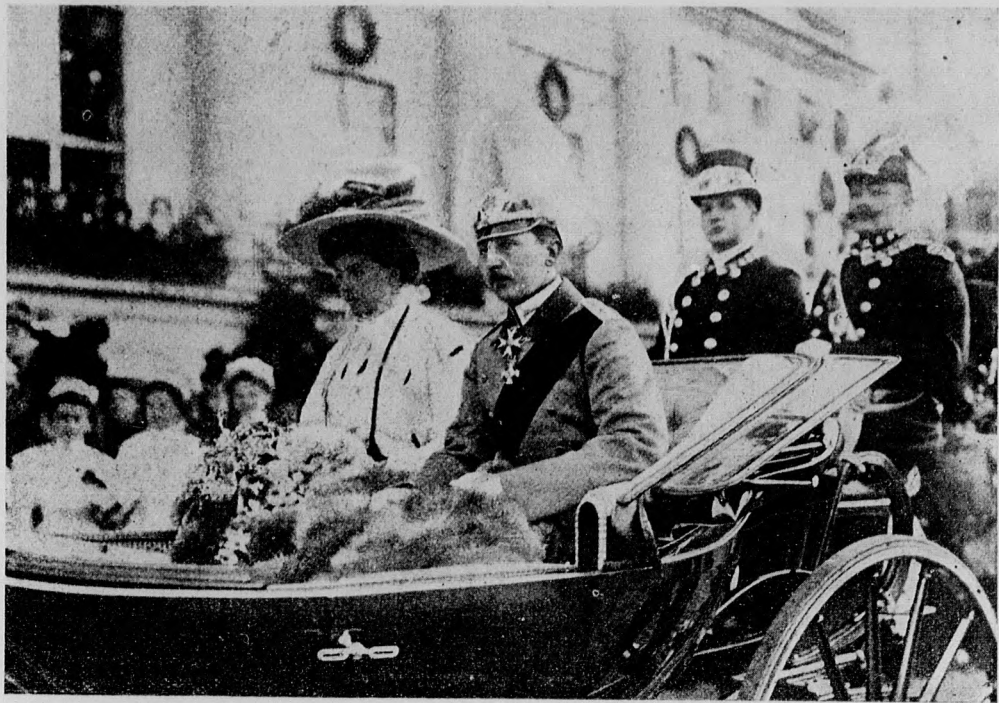
Tom a pajzánkodásra komoly maradt.
— Semmit sem tudtam, — mormogta —
és hogy megrebbentek. Hej! Mennyi sok szép
finom panama lehet ott valójában. Ha én csak
ugyan megtudnék egyet... Talicskaszámra le-
hetne keresni a pénzt.
És merengve nézett az Eldorádó felé...

A látás.

Irta: Michel Provins.

Magas domb oldalán, a Morvan rétektől és
erdőtől zöldelő völgyébe letekintve, magas,
tárgas épület áll. Barátságos családi lak, mely-
nek vastag falai és ó-francia gerendázata a
mult hagyományait és emlékeit őrzi. Husz év
óta vakon Valbrey, az író, itt él a feleségével,
távol Páristól, ahol hirtelen és váratlanul érte
a rettenetes csapás. Ide menekült ebbe a házba,
mely gyér örömeinek bölcsője volt. Itt folyt le
gyermekkor, ide lüzték házasságának emlékei
s két, immár nagy fiának születése, akik szün-
idejüket rendszerint itt töltötték. Valbrey sze-
meinek északájában is folytatta irodalmi műkö-
dését, tollba mondván munkáit szeretett hitve-
sének, akinek szeretetteljes gondja és vigasztalá-
sa elviselhetővé segítette neki tenni az életet.

Egy szeptemberi nap délutánján Valbrey a

Ágost Vilmos herceg, a német császár negyedik fia ifju nejjével bevonul Potsdamba.

Nagy vízáradás Sziciliában. — A rohanó vizár elborította a vasutat és szétrombolta Priolo vasútállomást.

terraszon ül, látszólag elmerülve a környék
szemléletébe; a balzsamos levegő s a nap su-
garai, melyek ráömlenek, csaknem a látás érzé-
sét keltik benne. Kissé távolabb fiai csevegnek.
Mögötte, egy kis szalonban Andrée, a felesége,
beszélget halkán Claude Gervinnel, a ház régi
barátjával.

Andrée (Gervinhez, aki kissé hangosan
beszél): Ne olyan haragosan, mert meg találja
hallani!

Gervin: Ön mindig fél...

Andrée: Igen, a vakoknak különös tehet-
ségük van észrevenni oly dolgokat, amelyek a
mi figyelmünket elkerülik... Igaz, rettegek tőle,
hogy egy véletlenül ejtett szó, amely fülébe
jut, rombadönti az egész illúziót, melyben boldogságát
illetőleg ringatja magát.

Gervin: De hisz ön mindig mintaszerű
felesége volt...

Andrée: Gondos betegápoló, figyelmes
és engedelmes élettárs, igen — de ami a hitves-
társi hűséget illeti, az egyedüli és legnagyobb
kötelességet, ön tudja legjobban, hogy azt nem
tartottam meg!

Gervin: Hisz annyi mentsége van!...

Andrée: Oh igen, ilyeneket bámulatos
tömegben talál az ember lelkiismeretének meg-
nyugtatóására! Én is találtam, természetesen!
Hogy életemet odakötöttem egy hibás ember
sorsához! Hogy a szívnek jogai vannak!... És

hogy az ellentállás erejének is határt szabnak
a kedvező alkalmak és körülmények... És
hogy az ön mély szerelme megérdemli az ön
viszonszerelmemet! Ön ezerszer ismételte előt-
tem és én át is éreztem szavainak igazságát,
amikor tekintete rajtam pihent és ölelése felkor-
bácsolta véretem... De mi lesz ezután... Mi
lesz ezután?...

Gervin: Ön megint aggályos napjait éli?

Andrée (mélabusan): Talán... Hja, bará-
tóm, öregsziünk!...

(Kívül. Albert, fivéréhez, Julienhez, aki ásit.)

Albert: Te husz frank árát unatkozol
óránként?

Julien: Ah, ha még ez volna az ára! De
borzasztó lesz két hónapon át ebben az eldugott
lyukban.

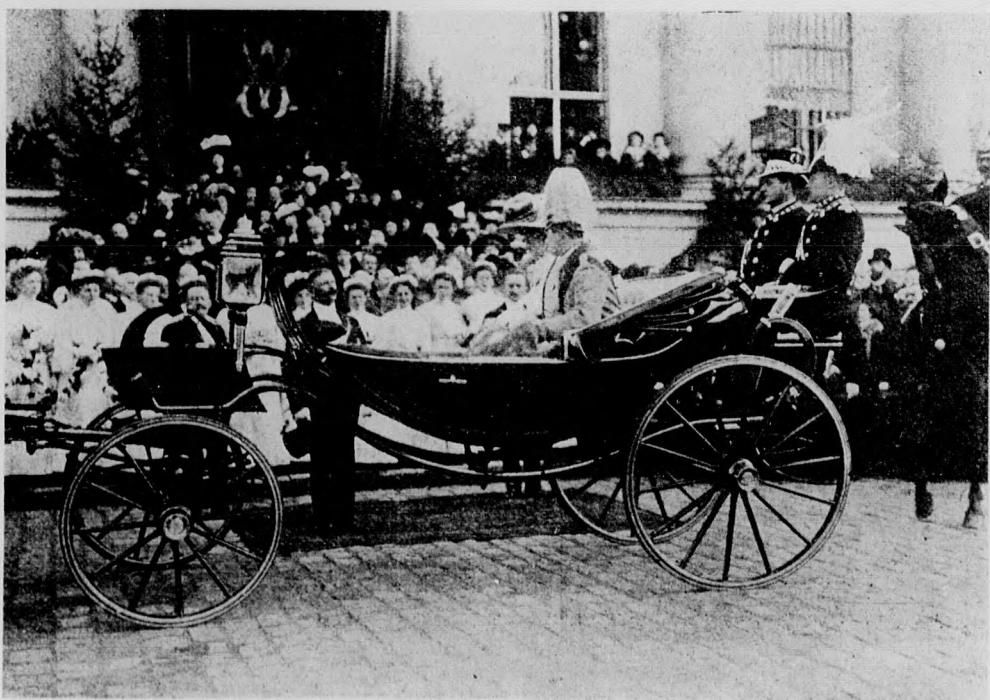
Albert: Mit akarsz! Mindez apa kedvéért
van...

Julien: Jól tudom? De nem neveltséges-e,
hogy ezekben a napokban tünnünk kell beteges
szeszélyeit és a mama hipokrizisét, aki nem
gondol másra, mint az ő Gervinjére... Ó leg-
alább jól mulat!

Albert: Milyen különös dolgokat mon-
dasz!

Julien: Nincs talán igazam?

Albert: De igen... Valóban vannak per-
ezek, mikor az embernek kedve volna megint
felülni a vonatra.

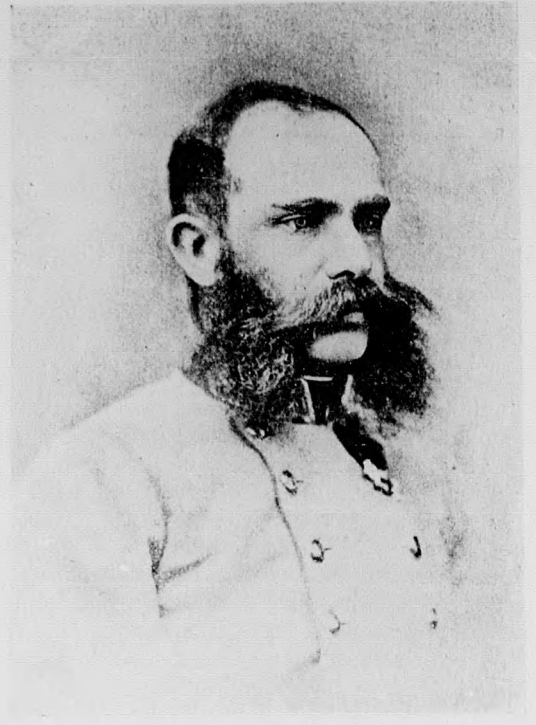
Ágost Vilmos herceg, a német császár negyedik fiának és ifju nejjének bevonulása Potsdamba. Vosberg polgár-
mester a város nevében üdvözli a fiatal párt.

1832.

1853.

1871.

1833.

1908.

1875.

1848.

1870.

1897.

I. FERENCZ JÓZSEF

hatvan éves osztrák császári jubileuma alkalmából közöljük az uralkodó sikerültebb fényképeit. Gyermekkorától a mai napig.

től
fé
Me
ne
El
ler
He
eg
ér
ne
ut
vo
ne
A
z
ho

Ah

ker
lek
Fog
elő
kéts
ban,
épp
isme
mei
dom
som
meg
Mon
ragy
tam
muni
kána
Nos

Julien: Talán levelet kaptál Riquette-től?

Albert: Igen... Trouvilleben unatkozik a férjével... szeretné, ha ott volnék nála... Mondhatom, én is!

Julien: Én semmi hirt sem kaptam Irénéről!... Tartok tőle, hogy férje kinozza... Elég ügyetlen volt nagyon is kimutatni kedvetlenségét a távollétem miatt. (Türelmetlenül): Hej, de szeretnék elpárologni innen!

(Nagy mozgás. Mindenki meg van lepve egy látogató érkezése miatt. Richardet doktor érkezett meg, aki testi-lelki barátja Valbreynek s aki sok évi külföldön való tartózkodás után visszatérően Franciaországba, első gondja volt Valbreyt fölkeresni Párisban. Miután ott nem találta, rögtön vonatra ült és ideutazott. A meglepetés fölkiáltásai közben, melyek érkezését fogadják, Richardet elsodálkodik azon, hogy Valbrey nem siet eléje.)

Andrée: Nem lát szegény!... Vak...

Richardet (megdöbbenve): Vak? ... Ah, szegény barátom! ...

(Meghatotan magához vonja barátját.)

nél fogtam Albertet és Julient, akik közül az egyik négy, másik öt éves volt s akik halkán azt mondták, hogy nem szabad zajt csapni, „mert a papa dolgozik“.

Valbrey: Egyszerre csak eldobtam a tollat s felkiáltottam... Mind a két szememben szuró fájdalmat éreztem...

Richardet: Azután nem láttál egyebet, mint sűrű ködöt?

Valbrey: Igen, amely gyorsan ráborult mindenre.

Richardet: Te azt hitted, hogy a lámpa kialudt.

Andrée: Igen, úgy volt! Világosságot kért!... Mi meg voltunk rémülve. Meggyújtottam a csillárt, odatettem a világosságot egész közel a szeméhez... Ah, minő rettenetes órák voltak azok!

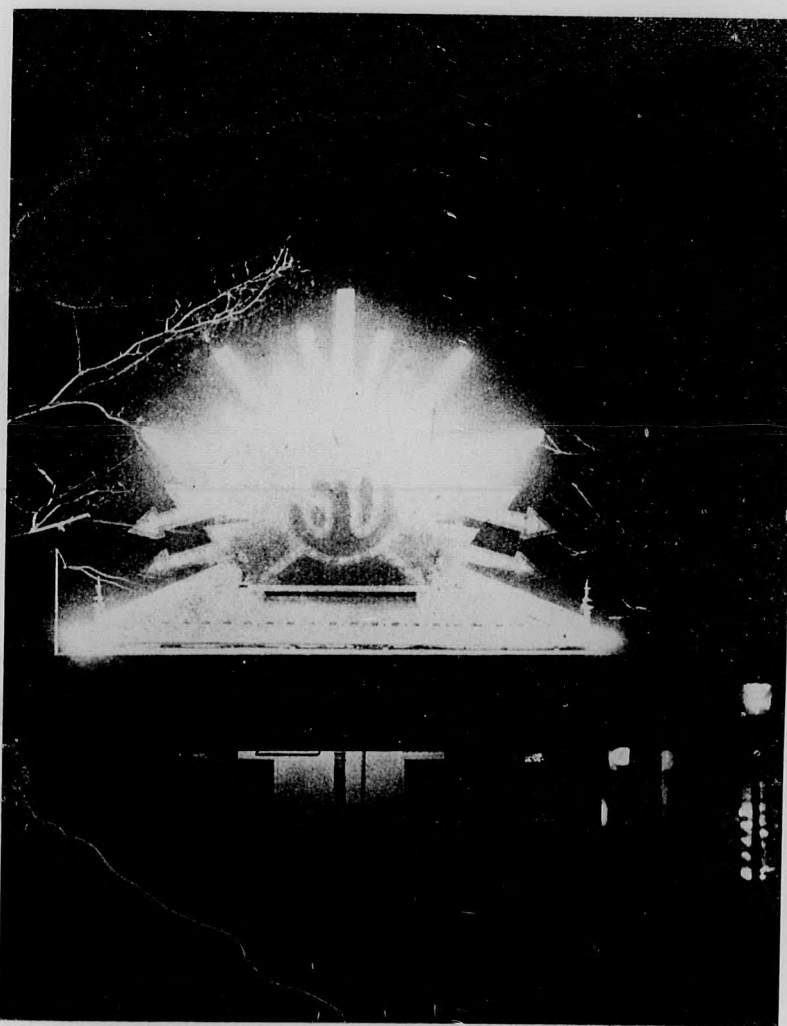
Valbrey (megragadja felesége kezét. Richardethez): Neked fogalmad sem lehet róla, hogy milyen jó és önfeláldozó volt... (Fiaihoz.) És a kicsinyek is! Ápoltak, vigasztaltak engem... (Hallja Gervint.) És majdnem elfeledtem a leg-hivebb barátot, aki nap-nap után eljött Párisból,

Valbrey: Miért kinoznál engem? Már-már beletörődtem sorsomba, lemondtam nagyratörő ábrándjaimról, tul vagyok életem delén... ami kevés még hátra van, azt majd lemorzsolom valahogy, boldogan, hogy ily drága lények környeznek, akik elviselhetővé tették a multat s azzá teszik a jelent... Ismétlem, mire volna jó engem meginozni?

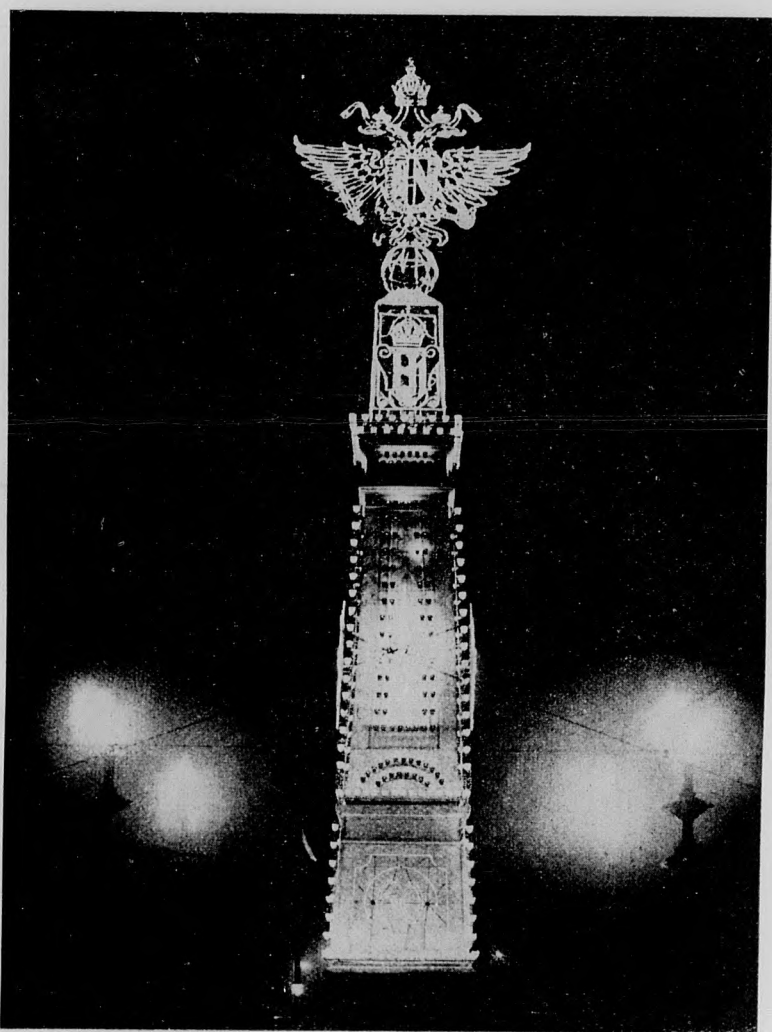
Richardet: Én nem foglak meginozni, ha nincs remény a gyógyulásra... s csak nagyon kevés, ha bizonyos lehetek a sikerről.

Valbrey: Miért ébresztenél bennem teljesülhetetlen reményeket? Te nem lehetsz bizonyos a sikerről... terved megvalósíthatatlan... Csak nem akarsz, hogy a csalódás után annál mélyebbre essem!

Richardet: Ne heveskedjél! Esküszöm neked, hogy csak akkor koczkáztatom meg a műtétet, ha a vizsgálat meggyőz annak kivihe-tőségéről. Különben sem tartunk még ott. Egyelőre csak azt kérem tőled, adj nekem néhány hétre szállást és ételmet. Ugyebár nem vonod meg vendégszeretetedet öreg barátodtól?

A császárbülsüm Bécsben. — A villamos megállók kivilágítása.

A császárbülsüm Bécsben. — Az óriási huszonnégy méteres világitó obeliszk az Aspern-téren. Az oszlop tetején lángokból alkotott kettefjú sas.

Valbrey (megöleli): Szívem és kezeim keresnek!... Oly boldog vagyok, hogy érzek... s oly boldogtalan, hogy nem láthatlak!... Foglaj helyet! Csevegjünk!

Richardet: De mondd csak, mindenek-előtt... mikép vesztetted el látásodat? A dolog kétszeresen érdekel, mert odalenn Ausztráliában, ahol meglehetősen vagyokra tettem szert, éppen a szemgyógyászat volt az, mely nevedet ismertté tette...

Valbrey: Nagy ég! A tudomány fejedelmei vizsgálgatták az én esetemet...

Richardet (vállat von): Oh, oh! A tudomány fejedelmei... Nekem kiterjedt praxissom volt olyan népek közt, ahol szabad volt megkoczkáztatnom néhány fontos kísérletet... Mondhatom neked, hogy tanultam egyet-mást... nagyon szép dolgokat... Nos, rajta, beszélj!

Valbrey: Egy este történt. Éppen iram... (szerényen.) Hisz tudod, hogy egy-két munkát közrebocsátottam...

Richardet: Mindig a régi! Egy-két munkának nevezi azt, ami híressé tette a nevét! Nos tehát, éppen írtál?

Andrée: Mi ott voltunk mellette. Én kéz-

aki eljárt a munkáim dolgában, értesített mindenről, ami érdekelt, szóval visszaadott az életnek!... Igazán, csaknem boldog voltam, ha ugyan volna boldogság szemünk világa nélkül... (Sóhajt.) A látás, az az öröm, az teszi széppé a tárgyakat, az ad szárnyakat a börtönből kiszabadult léleknek!

Richardet (meglepetve látja, hogy Valbrey diesérő szavai kellemetlenül érintik és feszélyezik övét; azután kézen fogja): Nos, én talán visszaadom neked a látást!

Valbrey (örömmel): Mit mondasz? (Csakhamar visszaesik előbbi csüggedésébe.) Kísérletet akarsz tenni?... Ah, a többi is eredménytelen volt!

Richardet: Milyen diagnózist állapított meg a többi?

Valbrey: Hétnél voltam. Mind a hét vélemény más. Andrée majd elmondja. Követtem tanácsait, alávettem magamat fájdalmas műtétéiknek s ime ott vagyok, ahol voltam. Hasztalan, csodát senki sem mivelhet.

Richardet: Ki beszél csodáról? Megengeded, hogy megvizsgáljam és tanulmányozzam bajodat? Aztán majd aszerint cselekszünk!

Valbrey: Nagy Isten! Ilyen kérdés! Maradj itt! Rendezkedjél be... Vagy ne is menj el többé! (Megragadja Richardet kezét.) És mégis... ha egy szép napon megláthatnám azokat, kiket szeretek!...

(Eltávozik. Andrée odalép az orvoshoz.)

Andrée: Ön valóban hisz a gyógyulás lehetőségében?

Richardet: Jobban, mint szavaim talán kifejezték.

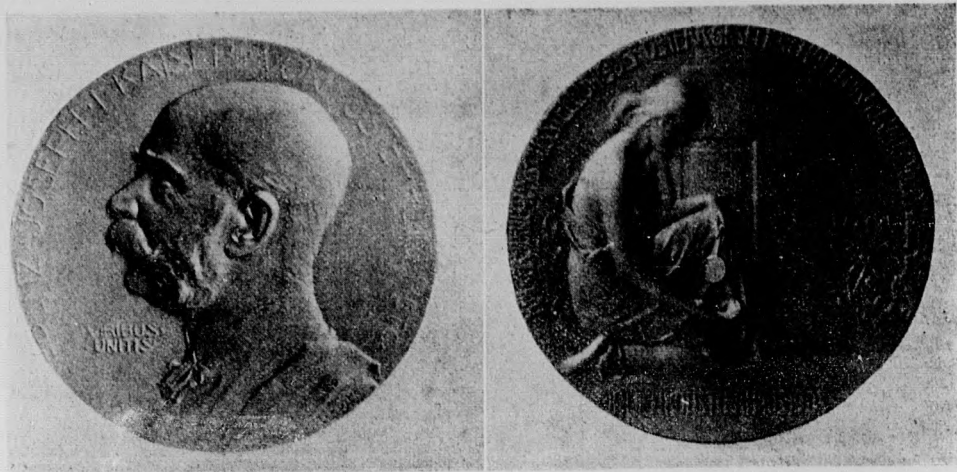
Andrée (megindulva): Ön visszaadja neki a teljes látóképességet?

Richardet: Hacsak nem csalódtam bizonyos körülményeket illetőleg, akkor feltétlenül! (Feltűnik neki a nő zavara.) Ön örülni fog ennek?

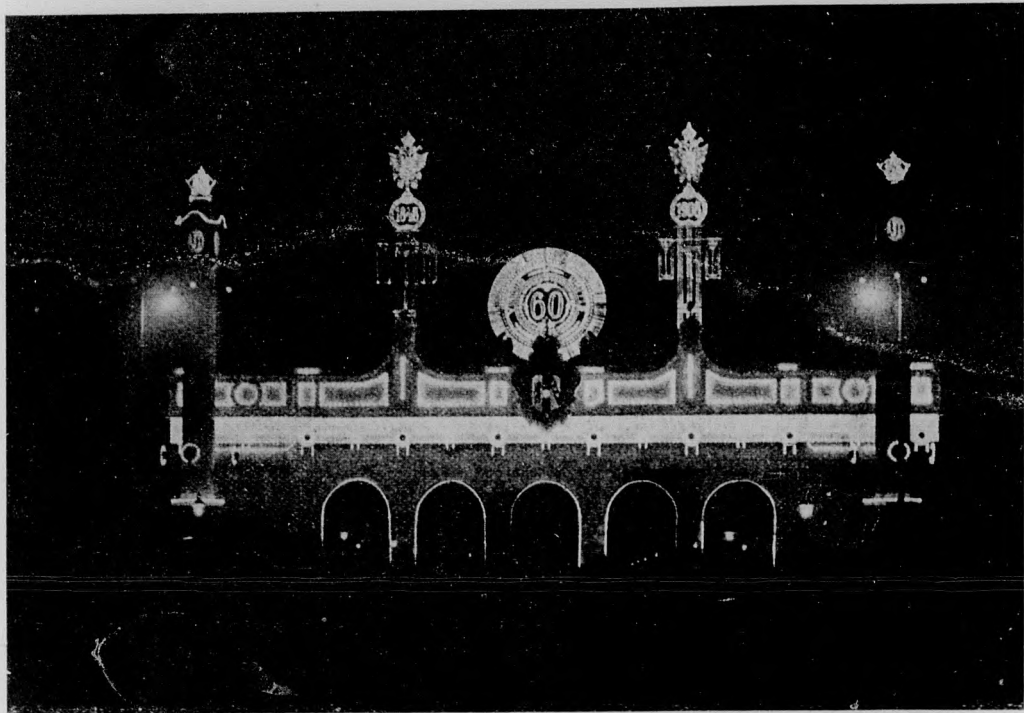
Andrée (észreveszi, hogy elárulta zavarát; magán uralkodva): Oh, igen... igen... ám az öröm is félelmet okoz...

Richardet (észreveszi, hogy Andrée tekintetét cserél Gervinnel): Valóban!

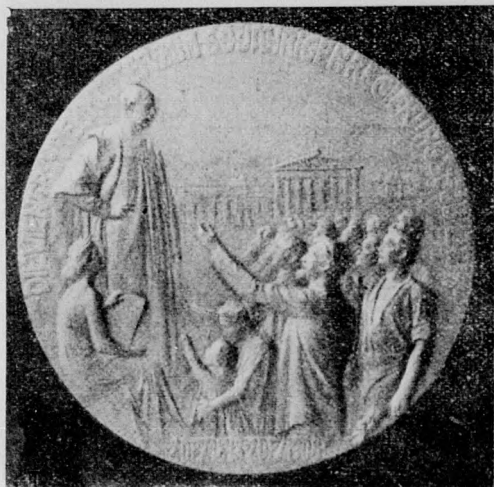
(Néhány hét múlva Richardet meggyőződve diagnózisának helyességéről, megoperálja Valbrey szemét. A műtét remekül sikerül. Valbreynek néhány napig őriznie kell az ágyát.)

Az éremtudományi társulat emlékérmé, amelyet a császárbübeum alkalmából rendezett éremkiállítás emlékére veretett. Az emlékérmét Hujer bécsi vész tervezte.

A császárbübeum Bécsben. — A Burg külső kapujának ragyogó kivilágítása.

Bécs város emlékérmé, amelyet a császárbübeum alkalmából veretett. Az emlékérmé egyik oldalán az általános választói jog szimbolizálása látható.

Richardet (a beteghez, miután ez elhagyta az ágyat): Nos, készen vagyunk!

Valbrey (sértődötten): Még mindig nem látok!

Richardet: Természetes! Az nem megy oly gyorsan. Hisz kötés van a szemedben! De hétfőn leveheted és akkor látni fogsz!

Valbrey (kétségeskedve): Nagy ég!

Richardet: Annyira bizonyos vagyok ebben, hogy holnap Párisba utazom, ahol rendezni való ügyeim vannak, mert idejövét annyira siettem, hogy arra nem maradt idő. A jövő héten visszajövök s te magad léssz az, aki kijösz elem a pályaudvarra! Addig csak pihenj és légy jókedvű!

(A következő hét. A pályaudvaron Richardet leszáll az érkező vonatról. Valbrey, aki teljesen visszanyerte látóképességét, eléje siet. A két férfi szó nélkül megöleli egymást.)

Richardet: Te egy áradozó levelet írtál nekem hétfőn. Én nem vagyok sem isten, sem megváltó, egyszerűen lelkiismeretes orvos

vagyok, aki felismertem a hajodat... Most jól látsz, ugyebár?

Valbrey: Csak úgy, mint azelőtt!

Richardet: És boldog vagy?

Valbrey (nem felel a kérdésre): Te csodát miveltél! (Egy várakozó kocsi mutató mutat.) Ülünk fel!

Richardet (csodálkozva): Hát nem megyünk hozzád?

Valbrey: Majd később... Előbb te gyünk egy sétát.

(Odaszól a kocsinak.)

Richardet (a kocsiban, mely kifordul az országútra): Vajon mi bajod van? Én vidám arcot vágtam s arcod borus!

Valbrey: Mert határtalanul boldogtalan vagyok!

Richardet: Amiért visszaadtam a szemed világát?

Valbrey: Bocsáss meg! Én szívem mélyéből hálát adok neked a csodáért... de... nem tudtam, hogy mit kérek tőled!

Richardet (sértődötten): Megbolondultál?

Valbrey: Talán! Te bámulatosan jó orvos vagy és igaz barát... az egyedüli barátom... majd megmagyarázom neked... s ha csakugyan bolond vagyok, majd meggyógyítasz, a hogyan a vakságból is kigyógyítottál!

Richardet: Lássuk hát, mi történt? Először is akkor, mikor levetted szemedről a kötést...

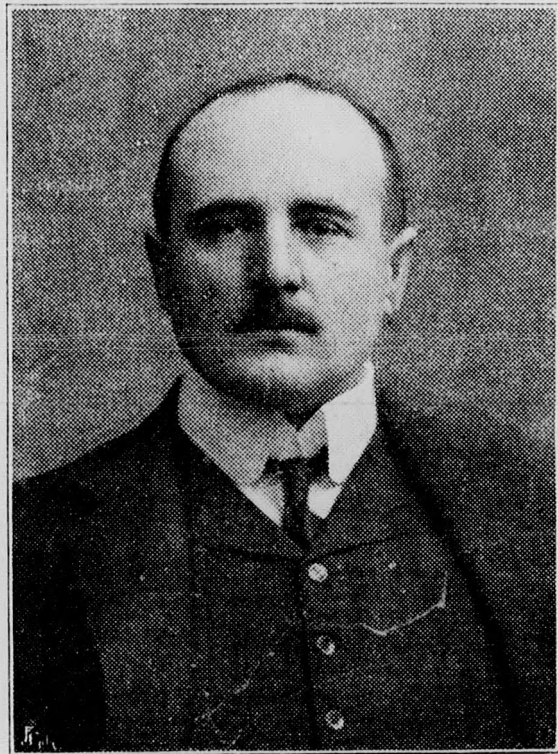
Valbrey: Abban a pillanatban láttam s örömmujongásban törtem ki. Ah! Ha ott lettél volna! Legalább leolvashattad volna arcomról a hálát... Most csak hálátlanságot olvashatsz belőle!

Richardet: Ugyan!... Beszélj!... Látál... azután?

Valbrey: A feleségem, fiaim, Gervin ott voltak körülöttem... Ezt nem tudod elképzelni!... Tudtam, hogy ők azok s mégis azt hittem, hogy mások... Ezek nem voltak azok az arcok, melyeknek mását husz év óta szívemben őriztem! Nem azok a ragyogó arcok...

Richardet: Természetes! Az idő valamennyin nyomot hagyott.

Valbrey: Igen. Először is Andrée, aki akkor oly szép volt, meghízott s a maga negyven éves érettségével olyan furesán hatott rám. Kis fiam felnőtt urakká lettek és Gervin is oly különös volt...

Battik Sándor, aki feleségével, Filepp Gizellával meghamisította a napokban elhunyt Gelléri Szabó János végrendeletét.

Richardet: De hisz el lehattél készülvé arra, hogy arcuk és külsejük megváltozott!

Valbrey: Az arcuk kifejezése lett idegen... arra nem ismertem rá. A hangjuk a régi, az, mely hozzá illett az akkor megörzött arcokhoz... Ám most, mikor újra megláttam őket, mily újszerű, bizarr és — hamis arcvonások ezek! S mintha a hangjuk is — hamis volna!

Richardet: Hamis? Te képzelődöl!

Valbrey: Oh, már nem képzelődöm. Már látok! (Fájdalmasan.) Igen, jól látok! S amit látok, az a gyengédséget és hűséget tettető házasságtörő nő, a fiúi szeretetet majmoló fiúk és az áruló barát... Hidd el, jobb volna vakon élni s nem látni ezeket!

Richardet: És ezt most mondd, mikor visszanyerted szemed világát?

Valbrey: Ah, esküszöm neked, hogy néha visszakiváncokozom a fekete éjbe s csak azt sajnálom, hogy a te tudományod, mely megtette azt a csodát, hogy visszaadta szemem világát, nem tud engem visszalökni a jótévő sötétségbe!

Richardet (vigasztalanul): Bocsáss meg! Az ember sohasem tudhatja, hogy az előtte jónak látszó cselekedetek jóra vezetnek-e, vagy rosszra! (Hosszu esend után.) És most mit fogsz tenni?

Valbrey: Hogyan?

Richardet: Nos igen... feleségeddel, fiaiddal és... azzal a másikkal?

Valbrey: Visszaköltözöm velük Párisba, ott folytatom hivatásomat s tovább játszom a komédiát, melyet mindenki játszik s mely egyedül teszi elviselhetővé az életet: vaknak lenni, vagy azzá lenni!

A fehér selyemruha.

Irta: Gaston Rageot.

Odette Melville hiába ismételtette magában, hogy szerelemből senki sem örül meg; egyre füleiben zsongtak azok a szavak, melyeket szalonja sarkában két vigyázatlan vendég kiejtett:

— Tudja már, hogy Bernard Jaubert-et a Szent Anna-intézetbe internálták?

— Ah! Azt hittem, hogy külföldi úton van . . .

— Már visszatért és ez volt a veszte!

A hír hatása alatt Odettenek egyelőre nem jutott eszébe más, mint az, hogy ez az ember egykor nőül akarta venni. Azután lassankint éledezni kezdett emlékezetében a múlt.

Bernard Jaubert szerelmes volt beléje akkor, mikor mindketten még alig voltak tizenyolc évesek. Vele nőtt fel és vele álmolta végig az első szerelem tündérlálmát. Mindkét család körében elhatározott dolog volt, hogy férj és feleség lesznek egykor s csupán az időt akarták bevárni, melyben elérik az egybekeléshez szükséges életkort.

Hogyan történhetett mégis, hogy mikor Melville, a bankár, feltűnt a látóhatáron, Odette egyszerre megfedkezett Bernardnak tett esküjéről? Mikor husz éves lett, elcsüggesztve szüleitől, rábeszélve barátnőitől, kezét nyújtotta annak a férfinak, aki kétszerte idősebb volt nála, de minden költséges hajlamát ki tudta elégíteni.

Szakitott Bernarddal és visszaküldte neki összes leveleit. A fiatal ember ekkor eltűnt s az első hír, melyet azóta hallott róla, az volt, mely most nyugtalanította s mely szerint volt barátját elhelyezték az örültek házába.

Ettől a gondolatától nem tudott szabadulni. Napokon át az álmatlanság gyötörte s minduntalan felriadt, mert a szegény bolond szavát vélte hallani. Férje aggódva és gyengéden kérdezte állapotát, de Odette zárkózott maradt.

Eszébe jutott, hogy a Szent Anna-intézet egyik orvosát ismeri. Egy délután bérkocsiba ült és kihajtatott az intézetbe.

Az orvost, aki eléje sietett, a kertben találta

— Bernard Jaubertről van szó, — mondta félénken az asszony. — Ifjúkori barátom . . .

— Valóban, asszonyom, egy hét óta nálunk van.

— A hogylétéről szeretnék tudni egyet-mást . . .

— Az orvos hábozni látszott.

— Családj aink nagyon jó viszonyban voltak egymással, — szólt az asszony. — És tudom, hogy most senkije nincs . . .

A prágai diáksztrájkok. — A csendőrség lövésre készen tartott fegyverrel megszállja a „Graben” bejáratát.

— Igen súlyos eset, — szólt megnyugodva az orvos. — Nem hiszem, hogy meggyógyulhat. Egyebekben békés, de folyton vár valakit s mikor látja, hogy hiába vár, csak akkor kezd dühöngeni . . .

— És az oka, doktor? Mi lehet az oka betegségének?

— Három évvel ezelőtt, nem tudom miért, Afrikába utazott, ahol súlyos betegségbe esett. Bizonyára az akkori rettenetes láznak következménye.

— Megláthatnám-e?

— Azt hiszem, igen, — szólt az orvos és parancsot adott, hogy Bernard Jaubertet vezessék hozzá.

Az örült kifogástalanul volt öltözve és udvariasan köszöntötte a hölgyet.

Az orvos kérdezte:

— Ismeri ezt a hölgyet?

— Nem ismerem.

Az örült hosszan nézte Odettet.

— Önnek szép szemei vannak, — szólt azután. — Lehet, hogy ön is rosszul bánt egykor valakivel. — Én is láttam egyszer egy nőt, fehér ruhában, a templomban . . . Tudom, hogy el fog jönni. Várom . . .

Az orvos Odetthez fordult.

— Ez a rögeszméje, — sugta.

De Odette már nem hallotta. Önfelédten, csaknem öntudatlanul kitérőgött az utcára és kocsijába ült. Megtudta, amiről eddig sejtelve sem volt, hogy Bernard titokban, a nézők közé elvegyülve, végignézte esküvőjét, azután halálra sebesülten világgá futott.

Néhány nap múlva egy fehér-selyembe öltözött fiatal asszony csengetett a Szent Anna-intézet kapuján.

Szemében ott ült az örület mosolya.

— Ő vár, — szólt a kapusnak. — Eljöttem.

Ma lesz az esküvőnk . . .

És többé sohasem hagyta el az intézetet.

Páris szenzációja. — Wolff Sándor, (X) akit Steinheilmé azzal vádolt, hogy férjét és mostohaanyját megölte. Wolffról időközben kiderült, hogy ártatlan.

A prágai diáksztrájkok. — A német diákok a rendőrkordon mögött a német kaszinó előtt csoportosulnak. A tulsó oldalon a cseh ifjuság foglal állást.

A REICHSTADTI HERCEG EMLÉKIRATAI.

REGÉNY.

23

A rabot folyton kinozták, úgy, hogy sorvadni kezdett. Egy napon József császár megjelent a fegyházban. Sorra vett minden fegyencet és megkérdezte bűneiket. Hirtelen egy fiatal asszony vetette magát lábaj elé és a császár látta, hogy nem közönséges gonosztevővel van dolga, fölszólitotta, hogy mondja el történetét. Az ügyet megvizsgálták, minden kiderült, mire a bűnösöket megbüntették és a szerencsétlen teremtést kibocsátották a fegyházból.

A szolgálkiszemélyekre minden házban úgy ügyeltek, mint a zárdában. Az örömlányok együtt szaporodtak az erkölcsbiztosokkal és a botrány napról-napra jobban nőtt. A sok skandalum végre meggyőzte a császárnét, hogy intézkedései nem helyesek és az erénybizottságok szükségtelenek. Azonban dacára mindennek, épségben maradt egy törvény, amely szerint a házasságtörést bizonyos körülmények közt máglyán való kivégzéssel lehetett büntetni. Maga Ferenc császár pedig szintén azok közé tartozott, akik szívesen álltak szóba egy szép asszonnyal.

A császár az erényről furcsán gondolkodott. Ő azt vallotta, hogy az összes ugynevezett erény elleni bűnök nem tartoznak a világi ítélőszék elé és a bíróságra legfőbb a kértérítés kérdése tartozik. Minden házasságot föl lehetett bontani, mert az volt a vezető elv, hogy a házasság könnyű járom legyen, hogy a férfiak és nők ne álljanak kényszer alatt, ha vérük és szenvedélyük hívására akarnak hallgatni.

Metternich megvetette a szenvedélyt és roppant hidegvérrel bogozta szerelmi viszonyait.

— Lám, —mondotta egyszer egy kereskedőnek, — hova jutnék én, ha oly szenvedélyes lennék, mint ön. A feleségem nem szép, de nagyesszű és én sohasem mulasztom el, hogy ki ne kérjem tanácsát. Amikor Drezdába költöztünk, megfogadtuk, hogy szorosán összetartunk, de egyébként egymást nem zavarjuk és mindenki megy a maga után. Ilyenformán a gyermekeim közül csak Mária az enyém. A szép Clementina és az okos Viktor Dumoustier gyermekei. (Dumoustier XIII. Lajos berlini követe volt.) Ezt tudja az egész világ, mert a viszony elég nyilvános volt. Egy másik leányomnak az apja Tatitscheff és a másiké megint más. Drezdában, ahol diplomáciai pályám kezdődött, szintén sok dolgom volt asszonyokkal, akik sokszor gyönyörködtek, sokszor untattak és sokszor kétségbeesésbe kergettek. Sok szép leány szeretett, de nem hiszem, hogy egygyel is komolyan foglalkoztam volna. Drezdában királynék, örgrófnék és nagyhercegnők kinoztak és egész regényt lehetne írni arról, amit én a nőktől szenved-

tem. Elkeseredésemben mindent próbáltam: kártyát, hazardjátékot, büvészkedést, hasbeszélést. Nem használt semmi sem. Sohasem voltam érzéki, de mindenki szeretetreméltónak tartott.

Metternich hideg alázatosságát a kiméltetlen Montebello herceg — miután Napoleon beszélgetését Talleyranddal figyelte — így jellemezte:

— Ez a kutyaalázatosság — mondta Napoleonnak — felbőszített. Szerettem volna megrugni és bizonyos vagyok benne, hogy egy arcizma sem rándult volna meg. Hahaha! Nevetnem kell, ha Carolina izlésére gondolok.

Ezzel a megjegyzéssel Montebelli herceg arra a viszonyra célzott, amely Napoleon nővére, Carolina és Metternich közt fennállott. Bonaparte tudott erről a viszonyról és egy darabig zugolódott, korholta nővérét, hogy ezt a „hülyét boldogítja”. Később nem törődött a dologgal, mert rájött, hogy Fouché sok mindent hasznosít, amit Metternich a pástorórákon elejt.

Metternich az asszonyok közt tanult diplomáciát. A magasrangú nők karjaiban megtanulta a képmutatást, a mértékletes és tökéletes komédiázást, amelynek segítségével később rászedte összes kartársait. Az asszonyoknál a dolgán sokat lendített szépsége, Metternich közép-termetű, arányos testű ember volt, igen szeretetreméltó modorral. Szabályos arca, világoskék szeme, mérsékelt hajlott orra, kissé ravasz szája volt és arcát dus puha haja keretelte be. Szépségét még az ő korában is megtartotta. Testi előnyeivel nagy szellemi kiválóságok is párosultak. Vidám volt és mulatós, ezen kívül jó elbeszélő. Ezekkel a talentumokkal a szalónokban érvényesült. A diplomáciai pályán simaság jellemezte és az a különös adomány, hogy embereit az első pillanatra alaposan kiismerte.

Első felesége elhalálozván, Metternich feleségül vette a szép Leykam Antóniát, aki nálánál harminchárom évvel volt fiatalabb. Ez a házasság alig tartott tovább egy esztendőnél. A fiatal asszony gyermekágyban halt meg, hiába ajánlotta férje a megmentéséért „a birodalom összes kincseit”.

Metternich ezután harmadszor is megnősült és elvette a harminckét évvel fiatalabb Zichy Melaniet. Erről a házasságról írja Gentz Rachelnek: Metternich házassága Zichy Melanievel örömet okoz nekem, mert a hercegnek örült szerencséje van, hogy elhunyt neje után ilyen asszonyra tudott akadni.

A hercegnő roppant gögös volt és borzasztóan adta a tökéletes arisztokrata asszonyt. Gentz Metternich jobb keze volt és nagy befolyással bírt az európai udvarok-

nál, csak úgy, mint Bécs társadalmi életében. A császár azonban nem szerette, mert egyszer kellemetlen helyzetbe sodorta. Gentz ugyanis kedvesével Schönbrunnból hazakocsizott és kocsijával fölborult. Éppen akkor hajtatott arra a császár is és tünni kellett az összesereglett nép gunyolódásait.

A júliusi forradalommal rossz idők szakadtak a szibaritákra. Gentz is megijedt, de csakhamar újabb összeköttetések megvizsgálták. Különösen Elsler Fanny, az akkori híres táncosnő érdekelte.

Ennek az ismeretségnek azonban csak egy évig örvendett, mert a halál elragadta.

Ilyen körben lepte meg a szerelem a reichstadti herceget.

Szívét egy gyönyörű asszony hódította meg és a fiatalok közt csakhamar benső viszony fejlődött ki. A herceg a fiatalság első szerelmével szerette kedvesét és mámorában elfeledett minden egyebet. Csak nagy ritkán zavarta föl merengéseiből egy hang, amely kötelességeire intette. Rettenetes éjszakái voltak ilyenkor. A fiatal emberben a szerelem viaskodott a megbánással, a kötelességérzettel és a szenvedélyvel. Önérzete csatákat vívott szerelmével, büszkesége kénygyával.

Ilyen zilált kedélyállapotban talált rá Prokesch-Osten, aki nyomban fölismerte a veszedelmet, amelyben ifju barátja forgott. Próbált hatni a hercegre, de mintha csak a falnak beszélt volna.

— Akinek kötelességei vannak és hivatott, hogy nagy feladatokat oldjon meg, az kell, hogy erősen fegyelmezze önmagát. A legnemesebb és leghasznosabb gyakorlata a lelki önmegtágadásnak az, hogy szenvedélyét legyőzi. Mostani állapotában cselekedeteinek mindegyike van olyan fontos, hogy a közönség figyelmét magára vonja. Törekedjék tehát arra, hogy az emberek ne találjanak kivételt a magatartásán. Abban az időben, amelyben minden percet kiképzésére kellene fordítani, nem szabad, hogy átengedje magát egy szenvedélynek, amely elrabolja idejét, lefoglalja figyelmét. Ön a történelemé, önnek nem szabad regényeket játszani.

A herceg belátta a szavak igazságát és megígérte, hogy leküzdí a szenvedélyét. A szakítás nagyon neheze esett és gyakran visszaesett szenvedélyébe. Ezt többször be is vallotta barátainak. Egyszer azután mégis sikerült, hogy az édes vonzalmat tövestől kitépje szívéből, bár olyan seb maradt utána, amely sokáig égette.

(Folytatása következik)